Årsredovisningar och revisionsberättelser 2015

1. Regionstyrelsen (årsredovisningen ligger separat), inklusive
   - Patientnämnden
   - Vårdvalsnämnden
   - Regionala utvecklingsnämnden
   - Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter
   - Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken

2. Landstingsbostäder i Jämtlands län AB

3. Länstrafiken i Jämtlands län AB

4. Torsta AB

5. Almi Mitt AB

6. Naboer AB

7. Stiftelsen Jamtli

8. Norrlandstingens regionförbund

9. Samordningsförbundet i Jämtlands län

10. Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

11. Bostadsrättsföreningen Åkerärtan

12. Jämtland Härjedalen Turism

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Regionens revisorer

2016-03-21

Till regionfullmäktige i
Region Jämtland Härjedalen
Org. Nr 232100-0214

Revisionsberättelse för år 2015

1. Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i *Regionstyrelsen, Patientnämnden, Vårdvalsnämnden och Regionala utvecklingsnämnden.* Vidare har vi granskat verksamheten inom den, mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner, *Gemensamma nämnden för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter* samt verksamheten inom den, mellan regionen och Strömsunds kommun, *Gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken.*

Vi har även genom lekmannarevisorerna granskat verksamheten i företagen *Landstingsbostäder i Jämtland AB, Norrtåg AB, Torsta AB, Almi-Mitt AB och Länstrafiken i Jämtlands län AB.* De förtroendevalda revisorerna har granskat *Stiftelsen Jamtli, Norrlandstingens regionförbund, Samordningsförbundet Jämtlands län.*

2. Uppdrag och ansvar

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionensrevisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Våra skrivelser, genomförda hearings och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogad förteckning. Utöver det som framkommit i de skriftliga rapporterna har vi inhämtat underlag med hjälp av dokumentanalyser, hearings med företrädare för tjänstemannaledningen, verksamhetschefer m.fl.

Till vår berättelse bifogas de granskningsrapporter som lekmannarevisorerna, enligt 10 kap. 5 § aktiebolagslagen, har lämnat för de ovan nämnda aktiebolagen samt revisionsberättelser för dessa bolag.

3. Resultatet av vår granskning år 2015

- *Regionstyrelsens* styrning, ledning och kontroll har för 2015 inte varit tillfredsställande. Resultatet enligt årsredovisning 2015 innebär att Regionen för femte året i rad inte lever upp till kommunallagens krav om en ekonomi i balans. Regionens budget för 2015 var inte balanserad enligt Kommunallagens krav utan året började med ett underskott på 96 mkr som redan i de första prognoserna indikerade att den ekonomiska utvecklingen gick åt fel håll och underskottet ökade. Flera av tidigare centrum, främst inom vården, har tilldelats en budget som beretts på ett sådant

sätt att stora delar inte är finansierad. En situation som försvårar för styrelsen att utkräva ansvar gentemot verksamheterna och dessutom riskerar att försvaga tilltron till budgeten som styrmedel.

Den ekonomiska situationen som revisionen under flera år bedömt vara ytterst allvarlig har under 2015 förvärrats jämfört med föregående år. Resultatet för 2015 är minus 232,3 mkr. Inget av de finansiella mål fullmäktige beslutat om har uppnåtts. Åtgärder i form av långsiktiga utvecklingsplaner (LUP), handlingsplaner och beslut har inte varit tillräckliga för att åstadkomma en förbättrad ekonomi. Några ytterligare och kraftfulla åtgärder för att i närtid vända den ekonomiskt negativa utvecklingen har inte kunnat återfinnas vid vår granskning av styrelsens protokoll.

Av verksamhetsmålen inom målområdet "Patient" har fem av sju mål uppnåtts. Verksamhetsmålen inom målområden "Samhälle", "Medarbetare" och "Verksamhetsresultat" har inte uppnåtts utan påvisar stora brister i måluppfyllnad. Tillgängligheten har försämrats ytterligare för de fyra mål som återredovisats jämfört med föregående år. Antalet sjukskrivningsdagar bland länets befolkning fortsätter vara hög och andelen inneliggande patienter inom somatisk vård med vårdrelaterade infektioner har ökat. Sjukfrånvaron bland medarbetarna är fortsatt hög även om situationen har förbättrats något jämfört med föregående år.

Det egna kapitalet har minskat under en rad av år och är i årsredovisningen för 2015 nere på 121,2 mkr att jämföra med 353,5 mkr för 2014. På grund av de stora underskotten så riskerar det egna kapitalet att förbrukas under 2016 om det inte snarast vidtas kraftfulla åtgärder för att ha en verksamhet i ekonomisk balans. Regionen har under flera år lånat till investeringar och återlånet, som för 2015 minskat något, uppgår till drygt 3 miljarder kronor. Under året ansökte regionen om medlemskap i Kommuninvest för att trygga betalningsförmåga och ha resurser för kommande investeringar.

Regionen lever inte upp till kommunallagens krav om åtgärdsplan för återställande av underskott från tidigare år som totalt uppgår till 575,2 mkr. Årets resultat innebär att regionen inte uppnår de finansiella och verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning.

Problem i samband med införandet av det nya vårdadministrativa systemet Cosmic har inneburit ett bortfall i produktionen. På grund av bristande datakvalitet i Cosmic så har inte någon tillförlitlig produktionsstatistik kunnat presenteras i årsredovisningen.

Ansvarsprövning nämnder och beredningar

Vi bedömer sammantaget att Patientnämnden, Vårdvalsnämnden, Regionala utvecklingsnämnden, Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter och Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken:

- i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande,
- att den interna kontrollen har varit tillräcklig,
- att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ovanstående nämnder.

Ansvarsprövning Regionstyrelsen

Vi avstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Regionstyrelsen. Vårt beslut har sin grund i vår bedömning att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande. Vi bedömer vidare att regionstyrelsens beredning av budget har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen i både ekonomi och verksamhet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2015, jämfört med föregående år.

Vi tillstyrker att Regionen Jämtland Härjedalens årsredovisning för 2015 godkänns.

Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter enligt förteckning.

Östersund den 21 mars 2016

Annelie Bengtsson
Ordförande

Bernt Söderman
Vice ordförande

Lars-Olof Eliasson
Förtroendevald revisor

Eva Simonsson
Förtroendevald revisor

Christer Jonsson
Förtroendevald revisor

Gustaf Onilsgård
Förtroendevald revisor

Viveca Asproth
Förtroendevald revisor

Finn Cromberger
Förtroendevald revisor

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Revisorerna lämnade 2015 följande skrivelser och rapporter m.m.

• Granskning av Folktandvården	REV/27/2014
• Granskning av Psykiatrin 2014	REV/28/2014
• Granskning av tvångsvården inom Psykiatrin	REV/29/2014
• Nytt revisionsreglemente	Rev/2/2015
• Revisorernas bokslut 2014	Rev/3/2015
• Slutrevision för bolagen m.m. för år 2014	Rev/5/2015
• Avtalshantering	Rev/6/2015
• Revisionsplan 2015	Rev/7/2015
• Granskning av Landstinget år 2014	Rev/8/2015
• Granskning av Primärvården år 2015	Rev/9/2015
• Granskning av Landstingsbostäder i Jämtland AB	Rev/11/2015
• Granskning av Länstrafiken i Jämtlands län	Rev/12/2015
• Granskning av Stiftelsen Jamtli	Rev/13/2015
• Granskning av Torsta AB	Rev/14/2015
• Granskning av Folkhälsoarbetet	Rev/15/2015
• Granskning av Samordningsförbundet	Rev/16/2015
• Granskning av styrelsens internkontrollplan	Rev/17/2015
• Granskning av Planering av läkarnas arbetstid	Rev/20/2015
• Granskning av Regionstyrelsens verksamhetsuppföljning	Rev/21/2015
• Remissvar på föreslagna ändringar i Kl:s kap.9	Rev/22/2015
• Externa vårdgivare	Rev/23/2015
• Granskning av Finansförvaltningen-interna kontrollen	Rev/25/2015
• Granskning av Regionstyrelsens kostnadskontroll	Rev/26/2015
• Revisorernas bedömning av Delårsbokslut 1508	Rev/27/2015
• Granskning av upphandling av konsulttjänster	Rev/28/2015
• Granskning av Regionala Utvecklingsnämnden	Rev/29/2015
• Granskning av Vårdprogram avseende återbesök	Rev/30/2015
• Granskning av Systematiskt kvalitetsarbete-kunskapsstyrning	Rev/31/2015
• Granskning av Patientnämnden	Rev/32/2015
• Granskning av Regionala utvecklingsnämnden-en granskning av projektverksamhet	Rev/33/2015
• Granskning av Gemensam nämnd för samordnad, upphandling lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter	Rev/34/2015
• Granskning av Gemensam nämnd för Närvård Frostviken	Rev/35/2015

Följande hearings har genomförts under år 2015.

- **Ambulansverksamheten**
- **Bokslut för år 2014**
- **Vårdadministrativa systemet COSMIC**
- **Regionala Utvecklingsnämnden- Övergången till Regionen**
- **Verksamhetsuppföljning och kostnadskontroll**
- **Torsta AB**
- **Röntgenverksamheten**
- **Vårdvalsnämnden- Ny som nämnd**
- **Medarbetarna- Sjukskrivningar, Attraktiv arbetsplats**
- **Verksamheten sommaren 2015**
- **Primärvården**
- **Delår-1508 för Region Jämtland Härjedalen**
- **Laboratoriemedicin, klin. Kem lab.**

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

REVISIONSKONTORET

Revisionsrapport 2015

Årets granskning av

Region Jämtland Härjedalen

Ansvarig: Leif Gabrielsson

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING 3
2. INLEDNING/BAKGRUND 4
2.1 GRUNDERNA FÖR REVISORERNAS ANSVARSPRÖVNING 4
3. ÅRETS REVISION 5
3.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING 5
3.1.1 Regionstyrelsen 5
3.1.2 Nämnderna 6
3.1.3 Vår bedömning 7
3.2 ÅRSREDOVISNINGEN 7
3.2.1 Upplysningar i förvaltningsberättelsen 7
3.2.2 Måluppfyllelse 9
3.2.3 God ekonomisk hushållning 9
3.2.4 Vår bedömning 11
3.3 RÄKENSKAPERNA 11
3.3.1 Bokslutsprocessen 11
3.3.2 Iakttagelser vid granskning av specifikationer 12
3.3.3 Vår bedömning 12
4. ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE 13

1. SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens årsbokslut 2015. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal redovisning och God redovisningssed.

Underlag till våra bedömningar är även regionstyrelsens delårsrapporter, årsbokslut till fullmäktige, styrelsens protokoll med handlingar och uppgifter som framkommit i de granskningsinsatser som revisorerna i enlighet med revisionsplan för år 2015 har genomfört.

Räkenskaperna har granskats med utgångspunkt från Lag om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

De synpunkter som vi lämnat i utlåtandet avseende delårsbokslutet (per augusti), på styrningen, måluppfyllelsen i ekonomin och verksamheten, är till stora delar giltiga även för helåret 2015. Ekonomin är mycket bekymmersam med stora underskott och även brister i måluppfyllelse i verksamheten.

Årets granskning har visat följande:

- Budget för 2015 var obalanserad då den innehöll ett resultatkrav på minus 96 mkr[1]. Utfallet blev minus 232 mkr. I finansplan 2016-2018[2] har ett nollresultat budgeterats för år 2016. Redan i månadsrapporten för februari 2016 visar dock en helårsprognos på minus 238 mkr, vilket tyder på att styrelsens beredning innebär en orealistisk budget. Den orealistiska budget regionstyrelsen berett kan innebära att budget som styrning blir verkningslös. Uppgifter som styrker detta har bl.a. inhämtats från personal i granskningen av regionstyrelsens kostnadskontroll.

- Styrelsens återrapportering i årsredovisningen utgår, likt tidigare år, från regiondirektörens verksamhetsplan. Måluppfyllelsen enligt det uppdrag som fullmäktige gett styrelsen anser vi därför inte vara möjlig att i sin helhet bedöma. Vi anser att det är en brist att inte styrelsen formulerat mätbara mål för kvalitet och patientsäkerhet, då beslutanderätten för ärenden som avser verksamhetens målinriktning, omfattning eller kvalitet inte får delegeras[3].

- Liksom tidigare år saknas en redogörelse/åtgärdsplan för hur balanskravet ska återställas, vilket är ett krav enligt kommunallagen om det inte finns synnerliga skäl till att inte återställa.

- Det ekonomiska resultatet och det resultat för verksamheterna som redovisas i årsbokslutet för 2015 uppfyller i flera väsentliga delar inte det finansiella uppdrag som fullmäktige gett till styrelsen för verksamhetsåret 2015. Inget av de finansiella målen har uppnåtts, kostnadsutvecklingen är fortsatt hög och återlånet uppgår för år 2015 till 3,1 miljarder kronor. Det egna kapitalet har minskat i rask takt från 778,2 mkr (2011) till 121,2 mkr (2015) och kommer snart att vara förbrukat om inte regionstyrelsen tar krafttag för att komma till en ekonomi i balans.

---

[1] Enligt Kommunallagen 8 kap. 4 § ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiga kostnaderna. Styrelsen beredde därmed budgeten för år 2015 i stridighet med lagen.
[2] Dnr: RS/822/2015
[3] Kommunallag 6 kap. 34 §

- Införandet av det nya vårdadministrativa systemet Cosmic har haft en negativ påverkan på produktionen och inneburit en sämre arbetsmiljö och sämre tillgänglighet för patienterna.
- På grund av bristande datakvalitet med anledning av införandet av Cosmic kan inte något tillförlitlig produktionsstatistik presenteras.
- Det saknas analyser av framtida rekryteringssituation och hur investeringar ska komma att hanteras med en underfinansierad budget.
- Fem av sju mål inom målområde ”Patient” har uppnåtts
- Sjukfrånvaron har sjunkit något jämfört med föregående år, men är fortsatt hög.

2. INLEDNING/BAKGRUND

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ansvaret omfattar även att räkenskaperna förs och är upprättade i enlighet med lag samt att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna är regionfullmäktiges demokratiska kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet regionen bedriver. Varje nämnd och styrelse granskas utifrån hur de lever upp till regionfullmäktiges mål och uppdrag.

Revisorernas ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig samt om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Revisorernas uppdrag och arbetssätt regleras i kommunallagen, aktiebolagslagen (lekmannarevisorerna) och regionens revisionsreglemente. Granskningen ska genomföras enligt god revisionssed i kommunal verksamhet det vill säga med en sådan urvalsmässig omfattning, inriktning och kvalitet att den ger ett tillräckligt underlag för revisorernas årliga ansvarsprövning och uttalande i revisionsberättelsen.

2.1 GRUNDERNA FÖR REVISORERNAS ANSVARSPRÖVNING

- Bristande måluppfyllelse, ohörsamhet till mål och riktlinjer fastlagda av fullmäktige eller i föreskrifter.
- Bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.
- Förtroendeskada eller annan immateriell skada.
- Ekonomisk skada.
- Obehörigt beslutsfattande.
- Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning.
- Otillräcklig beredning av ärenden.
- Ej rättvisande redovisning

3. ÅRETS REVISION

Revisorerna har under året genomfört granskningar enligt revisionsplanen 2015[4]. Planen har upprättats efter en analys av de risker som kan utgöra hot och hinder vid verksamhetens fullgörande utifrån fullmäktiges mål samt de konsekvenser i form av ekonomisk skada, förtroendeskada mm som kan uppstå om riskerna inträffar.

Revisionen för 2015 har likt tidigare år genomförts i form av; fördjupade granskningar, förstudier, hearings, verksamhetsbesök, granskning av protokoll och handlingar samt genom att i övrigt aktivt följa vad som händer inom regionen och i omvärlden. Granskningen av styrelsens återrapportering till fullmäktige för 2015 omfattar delårsbokslut och årsbokslut. Revisorerna granskar även Landstingsbostäder, Stiftelsen Jamtli, Torsta, Samordningsförbundet i Jämtland, Länstrafiken AB, Norrtåg AB, Almi-Mitt AB och Norrlandstingens regionförbund genom sina utsedda lekmannarevisorer/revisorer. Även Gemensamma nämnden för upphandling och distribution av sjukvårdsprodukter samt Gemensamma nämnden närvård Frostviken ingår i revisionsuppdraget.

De fördjupade granskningarna har genomförts med intervjuer med berörd personal och politiska ledningen samt med hjälp av enkätundersökningar. Resultatet av de enskilda granskningarna har i samtliga fall dokumenterats i revisionsrapporter[5] som, med skrivelse från revisorerna, överlämnats till regionstyrelsen för yttrande.

3.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING

3.1.1 Regionstyrelsen

Utifrån vår granskning av regionstyrelsen vill vi främst framhålla följande brister:

- **Obalanserad budget**

I 2015 års granskning av regionstyrelsens kostnadskontroll framkom att regionens obalanserade budget kan medföra risk för att en kultur utvecklas där följsamhet till beslutad budget minskar.

Enligt Kommunallagen 8 kap. 4 § ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiga kostnaderna. Styrelsen beredde budgeten för år 2015 med ett resultatkrav på minus 96 mkr[6]. Utfallet blev minus 232 mkr.

I finansplan 2016-2018[7] har ett nollresultat budgeterats för år 2016. Redan i månadsrapporten för februari 2016 visar dock en helårsprognos på minus 238 mkr, vilket tyder på att styrelsens beredning innebär en orealistisk budget. I ovan nämnda granskning framkom att budgeten av flera intervjuade inte betraktades som ett styrdokument vilket skulle kunna påverka ambitionerna i kostnadskontrollen negativt.

[4] Dnr: REV/7/2015
[5] Finns att hämta/ta del av på revisorernas webbsida alternativt i diariet.
[6] Enligt Kommunallagen 8 kap. 4 § ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiga kostnaderna. Styrelsen beredde därmed budgeten för år 2015 i stridighet med lagen.
[7] Dnr: RS/822/2015

- **Intern kontroll**

Revisorerna gjorde 2015 en granskning av arbetet med styrelsens internkontrollplan. Det framkom då brister inom flera områden, bl.a. saknades dokumentation av risk- och väsentlighetsanalyserna för att tydliggöra bakgrund, motivering och prioritering av riskområdena samt förenkla uppföljning. Kommunikationen var bristfällig mellan samordningskansliet, stabscheferna (som gör riskanalysen) och de som utsetts som ansvariga i planen. Bl.a. framkom att en av de ansvariga som utsetts att följa upp risken inte visste vad den grundades på eftersom ingen kunde svara på vem av stabscheferna som låg bakom den. Styrelsens hade inte heller informerat fullmäktige om uppföljningen av punkterna i internkontrollplanen.

Rutiner för återrapportering skulle formaliseras och fullmäktige skulle i början av år 2016 informeras om interna kontrollen utifrån internkontrollplan 2015. Vid årets slut hade inte samtliga punkter i internkontrollplanen återredovisats till styrelsen. Styrelsen har fortfarande inte informerat fullmäktige om internkontrollplanens resultat.

- **Tolkning av mål**

I Regionstyrelsens verksamhetsplan finns en uttolkning av fullmäktiges mål. Denna uttolkning har resulterat i 70 framgångsfaktorer som är av karaktären uppdrag till regiondirektören. I dessa framgångsfaktorer saknas nivåer/målvärde angivna för när uppdraget skall anses uppfyllt. Det sker ingen förankring i fullmäktige av att styrelsen gjort en korrekt uttolkning av fullmäktiges mål.

I Regionstyrelsens verksamhetsplan finns inga mätbara mål. Det saknas således mätbara mål för kvalitet och patientsäkerhet.
Beslutanderätten för ärenden som avser verksamhetens målinriktning, omfattning eller kvalitet får, enligt 6 kap. 34 § i Kommunallagen, inte delegeras.

3.1.2 Nämnderna

- *Patientnämnden* har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och uppnått de uppsatta målen. Granskningen ger inte anledning att rikta kritik mot nämnden. Se separat rapport Rev/3/2016.
- *Vårdvalsnämnden* har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och uppnått de uppsatta målen. Granskningen ger inte anledning att rikta kritik mot nämnden. Se separat rapport Rev/2/2016.
- *Regionala utvecklingsnämnden* har granskats och har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Granskningen ger inte anledning att rikta kritik mot nämnden, men de ospecifika mål som nämnden har fastställt behöver förankras med regionplanen. Se separat rapport Rev/29/2015.
- *Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter* har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och inom givna ramar. Granskningen ger inte anledning att rikta anmärkning mot nämnden. Se separat rapport Rev/34/2015.
- *Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken* har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och inom givna ramar. Granskningen ger inte anledning att rikta anmärkning mot nämnden. Se separat rapport Rev/35/2015.

3.1.3 Vår bedömning

Vi bedömer att den orealistiska budget regionstyrelsen berett kan innebära att budget som styrning blir verkningslös. Uppgifter som styrker detta har bl.a. inhämtats från personal i granskningen av regionstyrelsens kostnadskontroll.

Vi anser att det är en brist att inte styrelsen formulerat mätbara mål för kvalitet och patientsäkerhet, då beslutanderätten för ärenden som avser verksamhetens målinriktning, omfattning eller kvalitet inte får delegeras[8].

Avsaknad av mätbara mål är också en brist när det gäller att ha tydliga styrsignaler till verksamheten. 70 uppdrag kan upplevas vara allt för många att hinna med att följa upp och utvärdera. Dessutom saknas nivåer/målvärden för när uppdragen skall betraktas som uppfyllda vilket ger utrymme för tolkning av måluppfyllelsen.

3.2 ÅRSREDOVISNINGEN

3.2.1 Upplysningar i förvaltningsberättelsen

Lag om kommunal redovisning, 4 kap. Förvaltningsberättelsen

1 § *Förvaltningsberättelsen skall innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens eller landstingets verksamhet.*
Upplysningar skall även lämnas om
1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av kommunens eller landstingets resultat eller ställning,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen eller landstinget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,
3. kommunens eller landstingets förväntade utveckling,
4. väsentliga personalförhållanden,
5. andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Utifrån ovanstående har vi noterat följande brister:

- **Redogörelse om hur reglering av balanskravet ska ske**

Enligt kommunallagen[9] ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de närmast följande åren. Om balanskravet för ett år är negativt ska det anges när och på vilket sätt man avser att göra regleringen[10].

Årets resultat enligt balanskravet är enligt årsredovisningen minus 228 mkr. Det innebär att det totala balanserade underskottet är efter 2015 minus 575,2 mkr. Fullmäktige kan besluta att en sådan reglering inte ska göras om ”det finns synnerliga skäl”.

Det framgår inte av förvaltningsberättelsen hur det negativa resultatet kommer att regleras eller om beslut om att reglering inte ska göras har tagits.

[8] Kommunallag 6 kap. 34 §

[9] Kommunallag 8 kap. 5a §
[10] Lag om kommunal redovisning 4 kap. 4 §

- **Påverkan av införandet av Cosmic**

Införandet av det nya vårdadministrativa systemet Cosmic har haft en negativ påverkan på produktionen. Enligt centrumens bokslut har införandet inneburit en högre arbetsbelastning, sämre arbetsmiljö och sämre tillgänglighet för patienterna. Det saknas i förvaltningsberättelsen en redogörelse för hur införande har påverkat produktionen.

På grund av bristande datakvalitet i och med införandet av Cosmic kan inte något tillförlitlig produktionsstatistik presenteras. Vi kan därför inte bedöma om verksamhetens produktion varit tillfredställande.

- **Kompetensförsörjning**

Kostnaden för inhyrd personal från bemanningsföretag har ökat med 50 % och uppgår för år 2015 till 125,6 mkr. Med anledning av den åldrande befolkningen i regionen i kombination med en hög andel pensionsavgångar, är det viktigt att säkra kompetenser inom vården.

Det saknas en analys av hur den besvärliga rekryteringssituationen kommer att påverka regionen i framtiden.

- **Underfinansierad investeringsverksamhet**

I årsredovisningen för 2015 liksom i motsvarande för 2014 sägs: ”För den kommande treårsperioden planeras fastighetsinvesteringar för 100 miljoner kronor men vårdens behov är dock avsevärt större för att anpassa lokalerna till verksamhetens utveckling”. Redovisningen saknar dock analys av konsekvenser av detta.

- **Oklart värde av fondobligation**

I vår granskning av finansförvaltningen[11] lyftes regionens innehav av den fondobligation vars rating sänkts till en nivå som medför att placeringen ligger utanför regionens kreditlimiter enligt placeringsreglemente för förvaltning av pensionsmedel. Obligationens bokförda värde är ca 200 mkr, men enligt revisionsrapporten är obligationens marknadsvärde ytterst osäkert. Styrelsen har beslutat att behålla obligationen till förfall löptiden ut, men har inte informerat fullmäktige om situationen.

I årsredovisningen uppges att regionen värderar pensionsmedel och samtliga placeringar till det lägsta av anskaffningsvärdet och försäljningsvärdet. I årsredovisningens avsnitt om finansförvaltning har innehavet beskrivits och där framgår att regionen bedömer att risken att regionen inte får tillbaka hela beloppet vid förfall bedöms vara mycket liten. Det saknas dock upplysning om att det inte finns något marknadsvärde på obligationen vilket försvårar bedömningen av värdet.

Vidare saknas upplysning om karaktären och omfattningen av risken regionen är exponerad för om det skulle visa sig att värdet avviker från förväntningarna[12].

- **Avvikelser från RKR:s rekommendationer**

Det saknas upplysning om att regionen inte tillämpar RKR 11.4 vid tillgångsredovisning av hjälpmedel.

---

[11] REV/25 /2015
[12] RKR 20

3.2.2 Måluppfyllelse

Enligt tolkning av 4 kap. 5 § i Lag om kommunalredovisning bör regionens förvaltningsberättelse som främsta syfte ha att redovisa hur de mål som angivits av fullmäktige har uppnåtts. Utvärdering och bedömning i årsredovisningen har betraktats som en självklarhet och bör rimligen ses som ett av de mest grundläggande för en kommunal redovisning. Hur utvärderingen ska ske har lagstiftaren valt att inte reglera.

Inom Region Jämtland Härjedalen har regiondirektören, utifrån regionstyrelsens 70 uppdrag, gjort en tolkning av vad regionstyrelsen bedömer är viktiga utvecklingsområden. Denna uttolkning återfinns i regiondirektörens verksamhetsplan. Regiondirektören fastställer själv sin verksamhetsplan utan formell förankring i regionstyrelsen.

I Region Jämtland Härjedalens årsredovisning är det regiondirektörens mål samt de av fullmäktige beslutade finansiella mål, som återredovisas.

Av regionstyrelsens årsredovisning framgår att verksamhetsmålen, målvärden och beslutade aktiviteter för 2015 i många fall endast delvis uppnåtts. Områden med låg måluppfyllelse är ”Verksamhetsresultat”, ”Samhälle” och ”Medarbetare” där inget mål uppnåtts.

Sammanfattning av måluppfyllelse av regiondirektörens mål

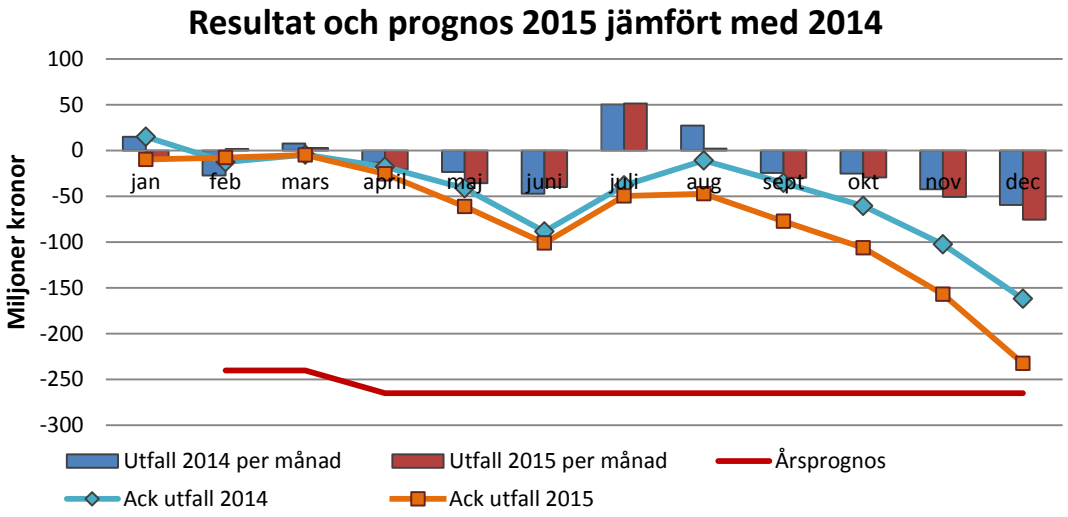
- För området ”**Medarbetare**” har regionen under en följd av år haft svårigheter när det gäller att komma tillrätta med sjukfrånvaron som fortfarande är hög. Nyttjande av inhyrd personal och arvodesläkare har år 2015 ökat med ca 50 % (42,2 mkr) jämfört med föregående år. Primärvården står för drygt hälften av kostnaden.
- Inom målområde ”**Patient**” är fem av sju mål uppfyllda, ett saknas uppgift om utfallet. Andel inneliggande patienter inom somatisk vård med vårdrelaterade infektioner har ökat 8,1 % jämfört med 7,1 % år 2014 och når inte målvärdet på max 6 %. Vi har noterat att målen för tillgänglighet i år är flyttade från ”Patient” till ”Verksamhetsresultat”.
- Målområde ”**Verksamhetsresultat**” brister i måluppfyllelse avseende nettokostnadsutveckling och vi noterar en kraftig försämring av tillgängligheten inom vården. Anledningen uppges vara att införandet av COSMIC inledningsvis inneburit längre handläggningstider per patient.

3.2.3 God ekonomisk hushållning

Kommunallag 8 kap. Ekonomisk förvaltning:

1 § Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

För att nå ett resultat som är i nivå med God ekonomisk hushållning skulle Region Jämtland Härjedalen behöva förbättra resultatet med ca 300 mkr. I regionplan 2016-2018 budgeteras för ett nollresultat, vilket inte är i nivå med vad som krävs för att nå en god ekonomisk hushållning.

Ovanstående bild visar de ekonomiska förhållanden för regionen under år 2015 i jämförelse med motsvarande uppgifter för 2014. Som framgår har ekonomin under hela året varit bekymmersam med ackumulerat negativt utfall under stora delar av året med undantag för sommarmånaderna juli och augusti. Negativt resultat har prognostiserats under hela året. Årets resultat slutade på minus 232,3 mkr. Regionen har inte klarat av att återställa tidigare underskott som tillsammans med underskottet enligt balanskravet.

Regionens vårdverksamheter har, i likhet med en lång rad av tidigare år, även år 2015 redovisat underskott. 5 av 6 centrum i vårdverksamheten redovisar underskott att jämföra mot 4 av 6 2014.

Inget av de finansiella målen har uppnåtts

Inget av fullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Bl.a. har **soliditeten** har under en tioårsperiod fallit från 50 % till 6,2 % (mål 2015 var 19,6 %). Utfall för **nettokostnadsutvecklingen** blev 6,1 % mot budgeterad 2,6 %. Motsvarande uppgifter för 2014 var 4,7 % och målet 1,3 %.

Under år 2015 budgeterades investeringarna till 100 mkr och årets utfall blev 157,6 mkr. Målet för investeringar är att dessa under planperioden 2015-2017 ska finansieras till 100 procent med medel från den egna verksamheten. Som tidigare nämnts saknas en beskrivning av konsekvenserna av underbudgeteringen av investeringar.

Övriga iakttagelser som indikerar brister avseende en god ekonomisk hushållning är:

- **Återlånet** har sedan år 2010 har ökat med 908 mkr och uppgår för 2015 till 3,1 mdr. Med återlån menas att regionen lånar från medarbetarnas pensioner för att finansiera investeringar eller verksamhet. Eftersom pensionsåtaganden är avtalsreglerade påverkas inte dessa.
- **Eget kapital** har under en femårsperiod minskat med 85 %, från 778,2 mkr till 121,2 mkr.

Besparingsåtgärder

Den analysgrupp som inrättades under året, bl.a. med syfte att säkerställa att besparingsåtgärder beräknas på ett likartat sätt, redovisar att centrumen sparat ca 14 mkr under den senare delen av 2015. Per helår har dock centrumens resultat försämrats med drygt 90 mkr ytterligare jämfört med 2014.

3.2.4 Vår bedömning

Årsredovisningen för 2015 är i huvudsak upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och i stort sett enligt god redovisningssed. Vi bedömer dock att finns brister inom följande:

- Balanskravet har inte reglerats och det framgår inte av förvaltningsberättelsen hur det negativa resultatet kommer att regleras eller om beslut om att reglering inte ska göras har tagits.
- Det saknas vissa uppgifter för att ge en samlad bild av regionens utveckling och verksamhet. T.ex. hur verksamheten påverkats av införande av Cosmic, uppgifter om produktionsstatistik, en analys av framtida rekryteringssituation och hur investeringar ska komma att hanteras med en underfinansierad budget.
- Avseende den ekonomiska delen saknas upplysning om att regionens fondobligations marknadsvärde är oklart. Enligt den granskning som genomförts bedöms marknadsvärdet vara ytterst osäkert. Vidare framgår inte karaktären och omfattningen av den risk regionen är exponerad för om det skulle visa sig att värdet avviker från förväntningarna[13].
- Liksom föregående år saknas upplysning om de avvikelser man har gjort från RKR:s rekommendationer avseende anläggningstillgångar (hjälpmedel).
- Eftersom varken fullmäktiges verksamhetsmål eller styrelsens mål ingår i årsredovisningen har vi inte kunnat bedöma om dessa uppfyllts. Regiondirektörens mål som återredovisats har i låg grad uppnåtts.
- Vi bedömer att styrelsen inte verkställt sitt uppdrag om att uppnå en god ekonomisk hushållning. Fullmäktiges finansiella mål har inte uppnåtts, vårdverksamheterna redovisar fortsatt underskott, regionen har fortsatt en nettokostnadsutveckling som avviker från budget och återlånet uppgår för år 2015 till 3,1 miljarder kronor.

3.3 RÄKENSKAPERNA

3.3.1 Bokslutsprocessen

Vid granskningen av bokslutsprocessen har följande noterats:

- I och med regionbildningen och de dotterbolag som nu finns i koncernen måste regionen upprätta en sammanställd redovisning. Redovisningsansvarig har utifrån bestämmelserna i RKR 8.2 gjort en beräkning där det konstateras att Landstingsbostäder

[13] RKR 20

och Länstrafiken, som regionen äger med 100 %, ska ingå i konsolideringen. Övriga bolags omsättning utgör tillsammans mindre än 5 % av regionens skatteintäkter och generella statsbidrag och kan därmed med stöd av RKR 8.2 uteslutas.

- Vi har noterat att regionens dotterbolag m.fl. inte lämnar in sina bokslut i tid enligt de anvisningar som skickas ut.

- För 2015 tillämpar regionen rekommendationerna om komponentavskrivning. Regionens fastigheter har indelats i komponenter med fastställda avskrivningstider. Vi har noterat att tillvägagångssättet för aktivering m.m. av dessa anläggningstillgångar inte är allmänt känt.

- Vi har noterat att det i vissa fall saknas inventeringslistor som säkerställer regionens lagertillgångar. Enligt uppgift kan exempelvis en avstämning mellan lagerprogrammet och ekonomiprogrammet ligga till grund för värdet av tillgångarna.

- Det är oklart när regionens anläggningstillgångar inventerades.

3.3.2 Iakttagelser vid granskning av specifikationer

Enligt Lag om kommunal redovisning ska varje sammandragen post i balansräkningen specificeras om det inte klart framgår av bokföringen i övrigt. För hantering av detta skickar ekonomiavdelningen årligen ut anvisningar med instruktioner över vad som ska specificeras och vilka underlag som ska bifogas specifikationerna.

Utifrån vårt urval har ett antal specifikationer granskats. Granskningen visar att specifikationerna av balansräkningens poster i allt väsentligt är rättvisande.

Sammanfattningsvis har vi noterat följande:

- Det finns brister i underlagen till specifikationerna. Detta gäller flera områden men främst inom projektredovisningen hos regionala utvecklingsnämnden.

- Likvideringen av Regionförbundet var vid årsskiftet fortfarande inte färdig.

- Fakturor från år 2014 på drygt 1 mkr har av misstag inte bokats bort, vilket innebär att dessa kostnader belastar år 2016 istället för 2015. Årets resultat är egentligen 1 mkr sämre än vad som redovisats.

- Kopplingen mellan specifikationerna och underlagen som bekräftar regionens finansiella tillgångar behöver förbättras för att på ett enklare sätt kunna stämmas av.

3.3.3 Vår bedömning

Utifrån det material som lämnats bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och ger en rättvisande bild av verksamhetens intäkter och kostnader och den kritiska ekonomiska ställning regionen befinner sig i.

Vi har under granskningen fört en dialog med ekonomiledningen angående de förbättringsmöjligheter vi ser avseende specifikationerna.

Vi rekommenderar att rutiner för inventering ses över att säkerställa att regionens anläggnings- och lagertillgångar är rätt redovisade.

4. ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Östersund den 21 mars 2016

Leif Gabrielsson, Revisionsdirektör

Bokslut december 2015

GEMENSAM NÄMND AVSEENDE SAMORDNAD UPPHANDLING, LAGERHÅLLNING OCH DISTRIBUTION AV SJUKVÅRDSPRODUKTER OCH HJÄLPMEDEL

Ansvarig: Gemensamma nämnden

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Sammanfattning

Verksamhet

Gemensam Nämnd mellan Region Jämtland Härjedalen och länets samtliga kommuner avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter och hjälpmedel.

Nämnden har under året arbetat i enlighet med det samarbetsavtal samt det reglemente som ligger till grund för nämnden.

Den gemensamma nämnden har under året haft fyra sammanträden.

Nämnden har löpande informerats om pågående och avslutade upphandlingar som genomförts under 2015 samt arbetet inom beredningsgruppen för hjälpmedelsfrågor. Upphandlingar har påbörjats eller avslutats i enlighet med nämndens verksamhetsplan för 2015. Inom hjälpmedel har några upphandlingar försenats då ansvarigt landsting inte hunnit med i den utsträckning som planerats.

Under 2015 har nämnden informerats om miljöfrågor och sociala hänsyn i samband med upphandling.

Översynen av hjälpmedelspolicyn och andra gällande regelverk har påbörjats. Nämnden har följt arbetet och informeras löpande.

Beredningsgruppen arbetar efter fullmäktigebeslut på uppdrag av gemensamma nämnden, i enlighet med nämndens samverkansavtal, reglemente och delegationsordning. Beredningsgruppen består av fem tjänstemän: två från kommunerna, två från Region Jämtland Härjedalen (specialiserad vård respektive primärvård) och en från hjälpmedelscentralen. Varje ledamot har en suppleant. Förutom dessa adjungeras verksamhetsutvecklare, hjälpmedelskonsulenter eller hjälpmedelsförskrivare vid behov. Till beredningsgruppen finns verkställande funktioner knutna med ansvar att sprida information till sina verksamheter.

Beredningsgruppen har under året haft sex sammanträden kring länsgemensamma hjälpmedelsfrågor.

Representanter från beredningsgruppen har haft två möten under året med brukarrådet för hjälpmedel.

Förrådets uppgift är att på nämndens uppdrag lagerhålla och distribuera förbrukningsprodukter inom områden såsom; inkontinens, diabetes, speciallivsmedel och sårvård till verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen samt länets kommuner.

Nämnden har under året informerats om förrådets statistik gällande kommunernas kostnader. Statistiken ska utvecklas för 2016.

Distributionen ut till länets verksamheter sker till största del med egna bilar. Detta gäller även hjälpmedelscentralens varor. Region Jämtland Härjedalens egna bilar har en hög fyllnadsgrad då dessa även tar returer på tvätt, kompost, kartonger samt hjälpmedel från Region Jämtland Härjedalen. Till orter som ligger avlägset, t.ex. Funäsdalen och Gäddede används Bussgods.

Leveranser av inkontinenshjälpmedel till patientens hemadress har upphandlats och Postnord är leverantör.

Leveranser av speciallivsmedel sker till patientens närmaste inrättning, exempelvis hälsocentral eller sjukhem.

Ekonomiskt utfall

Utfallet är plus 14 tkr.

Viktiga händelser under året

Nya hjälpmedel

Under 2015 har nämnden beslutat att införa tyngdtäcken (bolltäcken) i sortimentet utifrån den utredning som genomförts under året av beredningsgruppen för hjälpmedel. Utredningen har genomförts utifrån kostnadseffektivitet, nytta, risker och evidens. Upphandling av bolltäcken påbörjades i slutet av 2015.

En arbetsgrupp har tagit fram förskrivardirektiv och utprovningsmaterial för tyngdtäcken. Nämnden har besökt psykiatrins brukarråd för att informera om produkten. Ett upphandlingsarbete har inletts och utbildning av förskrivare i länet planeras.

Arbetsgruppen för Molli-dräkt kommer att arbeta vidare under 2016.

Översyn av regelverk

Beredningsgruppen för hjälpmedel har fortsatt arbetet med rutin för riskbedömning och behovsanalys gällande hjälpmedel vilket nämnden informerats om.

Nämnden har följt arbetet med ny hjälpmedelspolicy samt gällande regelverk.

Sjukvårdsprodukter

Under 2015 levererades varor ut från förrådet till ett värde av c:a 86 miljoner, en ökning med c:a 6 miljoner från föregående år.

Speciallivsmedel levererades ut till ett värde av c:a 4,7 miljoner (+1,1 mkr) och för inkontinensprodukter c:a 22 miljoner (+4 mkr).

Ekonomi

Analys av utfall

Resultaträkning	Utfall ack	Utfall fg år	Budget ack
Landstingsbidrag	14	19	14
Summa Landstingsbidrag	**14**	**19**	**14**
Tjänster,material,varor	20	19	20
Summa Intäkter	**20**	**19**	**20**
Lönekostnader	-8	0	0
Summa Personalkostnader	**-8**	**0**	**0**
Med diagnostik samt övr tjänst	-12	-37	-32
Summa Verksamhetsnära kostnader	**-12**	**-37**	**-32**
Tjänsteresor, logi	0	0	0
Övrigt	0	0	-2
Summa Övriga kostnader	**0**	**0**	**-2**
Summa Kostnader	**-20**	**-37**	**-34**
Summa Verksamhetens nettokostnad	**0**	**-18**	**-14**
RESULTAT	**14**	**1**	**0**

Redogör för avvikelser mot ack utfall föregående år:

Nämnden visar ett överskott på 14 tkr. Överskottet beror på att antalet deltagare i brukarråden har varit färre än väntat och kostnaden för beräknade arvoden har således blivit lägre.

Närvård Frostviken

Nämnd: Gemensam nämnd för Närvård i Frostviken
Ordförande: Bengt Bergqvist (s)
Chef: Barbro Blom
Årsarbetare: 46,4 (35,3 kvinnor, 11,1 män)

Resultaträkningar

tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2013
Intäkter	13 202	12 163	11 622
Personalkostnader	-23 042	-22 289	-20 834
Övriga kostnader	-10 811	-10 634	-10 082
Avskrivningar/internränta	0	0	0
Verksamheten nettokostnad	**-20 651**	**-20 760**	**-19 294**
Budget	21 103	20 573	20 115
Årets resultat	**452**	**-187**	**821**

Året i siffror

tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Avvikelse 2015
Nämnd	67	50	-17
Ledning och administration	1 088	1 504	416
Personlig assistans	970	1 019	49
Stödinsatser	125	80	-45
Särskilt boende	10 107	8 762	-1 345
Trygghetsboende	619	393	-226
Hälsocentral	-305	703	1 008
Ambulansverksamhet	1 037	822	-215
Hemvård	5 770	5 970	200
Hemsjukvård	1 045	1 647	602
Fotvård	128	153	25
Summa	**20 651**	**21 103**	**452**

Statistik

	2015	2014	2013
Vårdtagare med hemtjänst i ordinärt boende	38	41	37
Budgeterade platser särskilt boende	15	15	15
Hälsocentral			
Antal listade personer december	786	802	804
Antal läkarbesök	* 1 400	2 917	2 951
Antal besök distriktsköterskemottagning	2 490	1 900	2 859
Antal ambulanstransporter	261	301	328

* Osäker besökssiffra 2015 pga byte av journalsystem inom Region J/H.

Verksamhetsberättelse Hälsoval 2015

Vårdenhet: Närvård Frostviken Gäddede HC och Ambulans

Ansvarig: Barbro Blom

regionjh.se/halsoval

1 Viktiga händelser under året som gått

Sammanfattning av verksamhetsåret 2015
Under året har efterfrågan på platser i särskilt boende varit större än tillgången, det har medfört att vi inte haft tillgång till någon korttidsplats i området under årets sista kvartal. Under året har vårdtyngden i särskilt boende ökat, de boende blir äldre samt att nytillkomna har ett stort vårdbehov. Länets nyinrättade geriatriska team, där kommunerna är medfinansiärer, har konsulterats i arbetet med att minska olämpliga läkemedel till våra äldre. I januari lämnade verksamheten in en Lex Sarah samt en Lex Maria anmälan till IVO (Institutionen för Vård och Omsorg) där den egna verksamheten granskades utifrån ett arbetsmiljöärende som sträcker sig bakåt i tiden till 2013. Svaret som IVO lämnade var att de åtgärder som var vidtagna var tillräckliga och IVO avslutade ärendet. Efter beslut i Närvårdsnämnden i december 2014 om att flytta Gäddede HC till gamla kommunkontorets lokaler i centrala Gäddede startades arbetet med att planera för en flytt. Strömsunds Hyresbostäder, som är fastighetsägare, började tillsammans med Närvården att ta fram ett underlag för ombyggnation av lokalerna. Planering pågår fortfarande för att flytta ambulansverksamheten till lokaler som klarar arbetsmiljöverkets och verksamhetens krav. I oktober kom ett 70-tal nya asylsökande till området, ett flertal familjer med barn i alla åldrar. Under november och december klarade vi att hälsoundersöka alla vuxna och barn i skolåldern. Vi har under året haft tre asylsökande i praktik vilket berikar och stärker verksamheten. Ett positivt inslag i det dagliga livet för våra boende.

2 Återkoppling, uppföljning från år 2014

Kommentera hur ni arbetat under 2015 med era förbättringsområden
På planeringsdag i maj arbetade vi med de förbättringsområden som Nationella patientenkäten visade på. Vi har fortsatt arbetat med att minska förskrivning och användande av olämpliga läkemedel till våra äldre. Regelbundna läkemedelsgenomgångar.

3 Indikatorer

3.1 Förutsättningar

Uppgifter om förhållanden som huvudsakligen ligger utanför verksamhetens egen kontroll.

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

Mätetal Förutsättningar		Kommentera utfall och eventuella förändringar.
Listade personer - Antal listade *A		Antalet listade personer har minskat med ca 20 st. relaterat till avlidna och utflyttade samtidigt som vi är flera personer sedan vi fått asylsökande till området, de faller utanför listningen.
Listade personer - Andel aktivt val/listade, % *B		Vi har en låg andel aktiva val, troligen beroende på vårt geografiska läge.
Listade personer - Åldersfördelning bland de listade, i femårs åldersklasser *C		Antalet listade 64 år och yngre minskar i samtliga åldersklasser befolkningen åldras, gruppen 65-74 år ökar medans gruppen >75 år är lika som föregående år.
CNI index för de listade personerna, totalt *D		Vi klarar uppsatt mål, bilden har inte förändrats nämnvärt under de tre senaste åren.

Eventuella uppdrag utöver det basala primärvårdsuppdraget, tilläggsuppdrag etc	Ange med kryss vilket/vilka uppdrag som utförts under året.	Beskriv former och omfattning på de uppdrag som bedrivits.
Familjecentral		
Ansvar för särskilt boende, ange vilka		
Utveckling och utbildning		
Fortbildningssamordnare		
ST-läkare		
AT läkare		
AT- och ST- studierektor inom primärvård		
Ambulansverksamhet i Gäddede	X	En ambulans stationerad i Gäddede under 2015. Antal uppdrag under året 261 varav: Prio1: 66 Prio2: 162 Prio3: 21 Prio4: 12
Utvecklingsuppdrag		

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

regionjh.se/halsoval

folkhälsoarbete		
Rehabkoordinatorer		
Primärvårdskonsulter		
Annat uppdrag, beskriv		

3.2 Verksamhet

Uppgifter om verksamhetens omfattning

Mätetal Verksamhet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Tillgänglighet - Öppettider vardagar		Vi har öppet vardagar 08.00-17.00 ingen förändring mot tidigare år.
Tillgänglighet - Telefontid vardagar		Vi har telefonen öppen alla vardagar 08.00-17.00 med avbrott för lunch 12.00–13.00 ingen förändring mot tidigare år.
Tillgänglighet - Jour och beredskap, när, var, hur		Vi samverkar med Strömsunds primärvårdsområde i läkarjourverksamheten motsvarande två jourer per månad, vår läkare åker då ner till Strömsund eller så köper vi tjänsten av primärvården i Strömsund. Vi har distriktssköterska i beredskap för både primärvårdsuppdrag samt hemsjukvård i området som tidigare.
Byte av vårdenhet Tillgodosett kravet av invånarens val inom två månader		Vi kan tillgodose byte av vårdenhet inom två månader.
Indirekt verksamhet Antal läkartimmar/vecka per äldreboende		Läkaren har ca två timmar per vecka för hemsjukvård då inkluderar det Levinsgården, särskilt boende samt Forsgården, trygghetsboende och stöd till distriktssköterska.
Meddix-statistik *E Patienter där det finns samordnad individuell plan med kommunen och primärvården är kallad. Ange rutiner och omfattning.		Närvård Frostviken är inte kallad under året.
Ange samverkansavtal samt tillämpning med kommunerna och andra samhällsaktörer.		Samverkansavtal med Primärvården i Strömsund om psykosocial kompetens samt jourläkare dagtid de dagar Gäddede HC inte har läkarbemanning. Samverkan med Strömsunds kommun,

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

regionjh.se/halsoval

Mätetal Verksamhet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
		kommunrehab angående arbetsterapeut. Samverkan med Bilfinger Elbolag angående tvätthall för ambulans.
Beskriv deltagande i det befolkningsinriktade–, hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.		Samverkan med PRO, hälsodag årligen. Anhörig stöd, träffar för anhörigstödjare.
Användande av avståndsoberoende teknik; - E-hälsa bl. a. anslutning till Mina vårdkontakter *F		Nyttjandet av mina vårdkontakter har ökat sedan föregående år.
Användande av avståndsoberoende teknik; - Telemedicin och videokonferenssystem		Vi försöker så långt det är möjligt att delta vid möten som regionen och kommunen anordnar via videokonferens, om allt är bra förberett kan vi se att dessa möten blir mer effektiva och vi spar tid förutom restiden.
Användande av avståndsoberoende teknik; - Resfria möten, ange former och omfattning		Möten i Hälsovalet har under året skett via videokonferens. Utbildning i Cosmic har viss del av personalen deltagit via videokonferens, problemet är när det är många som ska delta via videokonferens har systemet en begränsning i antal uppkopplade enheter.

3.2.1 Produktionsstatistik

Besök per kategori *G1

Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Läkarmottagning två dagar per vecka. Undersköterska arbetar 90 % alla dagar i veckan liksom distriktssköterska 100 %. Fysioterapeut arbetar 50 % på mottagning och 50 % i hemsjukvård. Psykolog/kuratorstjänst köps av Primärvården i Strömsund. Ingen förändring mot föregående år. Besök läkare har markant minskat jämfört mot 2014, eftersom läkartiden inte förändrats kan det även till viss del vara ett statistiskt fel orsakat av byte av journalsystem.

Besök per kategori/antal listade *G2

Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Vi är den hälsocentral som har minst antal listade, vi kan tillgodose efterfrågan väl. Att vi har läkare två dagar i veckan innebär att distriktssköterska prioriterar/planerar/fördelar patienter utifrån de riktlinjer som medicinskt ansvarig läkare lämnat.

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.
regionjh.se/halsoval

Hembesök *G3

- antal hembesök per kategori
- antal per kategori/antal listade

Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Hembesök utförs av alla personalkategorier utifrån patientens behov. Statistiskt ser det ut som undersköterska gör många hembesök men det är distriktssköterska som gör besöken och undersköterska hanterar proverna, för planeringens skull bokas dessa patienter på undersköterska. Eftersom Närvård Frostviken är både kommun och primärvård har vi inga diskussioner om dessa provtagningar.

3.3 Struktur för kvalitet

Indikatorer som belyser de strukturella förutsättningarna för kvalitet

Mätetal Struktur för kvalitet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Kontinuitet *H Andel av de patienter som under året haft tre eller fler **läkarbesök** som då träffat samma läkare vid mer än 65 % av tillfällena		Vi når målet, vår litenhet gör det möjligt. En och samma läkare två dagar i veckan. Vi har under 2015 haft tre olika vikarier vilket gör att vi ser en minskning i kontinuitet jämför med föregående år.
Kontinuitet *I Andel av de patienter som under året haft tre eller fler **distriktssköterskebesök** som då träffat samma distriktssköterska vid mer än 65 % av tillfällena		I området finns tre distriktssköterskor som arbetar heltid och har ansvar för såväl HC som hemsjukvård och särskilt boende. Det ger en stor kontinuitet i området. På förmiddagar är ambulanspersonalen på HC mottagning om de inte är ute på uppdrag och då tar sjuksköterskan på ambulansen även patienter vilket i viss mån påverkar kontinuitet.
Täckningsgrad *J Andel av listades besök som tillgodosetts på primärvårdsnivå i förhållande till deras totala antal öppenvårdsbesök		Trots läkare två dagar i veckan kan täckningsgraden tillgodoses väl.
Dokumenterat kvalitetsledningssystem (ja/delvis/nej)		Ja, Vägvisaren finns på Strömsunds kommuns hemsida
Ansluten till kvalitetsregister Ange vilka		NDR, Senior alert, Sve-Dem, Palliativa registret
Kompetensutveckling Fortbildning för personalen, alla yrkeskategorier Ange former och omfattning		Ambulanspersonal och fysioterapeut deltar vid alla fortbildningsdagar som regionen ordnar. Barnmorska och BVC sköterska deltar vid fortbildning som regionen ordnar.
Kompetens		Distriktssköterska med vidareutbildning i öppen

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

Mätetal Struktur för kvalitet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
- Ange vilka som finns samt omfattning		hälso- och sjukvård med förskrivningsrätt, allmänläkare, undersköterska med adekvat utbildning, tre ambulanssjukvårdare, fem ambulanssjuksköterskor varav två med Prehospital vidareutbildning en med anestesividareutbildning, legitimerad barnmorska. Legitimerad fysioterapeut. Sjuksköterska med utbildning i diabetesvård.
Utbildningsplatser Studenter, ange antal per kategori		Två platser per termin för sjuksköterskestudenter i termin två.
Andel läkare med handledarutbildning		Ingen
Andel övriga kategorier (ange vilka) med handledarutbildning		Undersköterska
Forskningsprojekt och kliniska studier, ange om och vilka projekt/studier som pågår.		Inget under året
Brytpunktsamtal Ange former och omfattning		Läkare genomför brytpunktsamtal antingen vid mottagningsbesök eller vid hembesök, det är vad som är lämpligt för patientens skull som avgör formen.
Täckningsgrad i SveDem Alla enheter påbörjat registrering		Vi registrerar i Sve-Dem när någon ny diagnosticerats.

3.4 Kvalitet

3.4.1 Patientupplevd kvalitet i procent

Nationell patientenkät *K
Resultat i dimensioner

Analysera resultatet samt kommentera hur ni kommer att arbeta för att bibehålla och/eller förbättra resultat.
Vi har under åren som gått arbetat med resultatet av enkäten på planeringsdag, de förbättringsområden som enkätresultatet visar på är bra liksom att poängtera det som fungerar bra och att arbeta för att behålla det. En liten enhet med stor personalkontinuitet har större förutsättningar att arbeta effektivt med resultatet. Vi har även förhållandevis få enkäter utskickade vilket gör att svaret från en enskild påverkar resultatet mer procentuellt än när det är svar från en större HC med maximalt antal enkäter.

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

Mätetal Kvalitet Patientupplevd kvalitet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Tillgänglighet *L Kontakt med vårdenhet samma dag		Alla telefonsamtal blir besvarade 100 %. Lika som föregående år.
Tillgänglighet *M Läkarbesök inom 7 dagar		91 % får tid hos läkare inom 7 dagar tillgängligheten har minskat något från föregående år.

3.4.2 Medicinsk kvalitet

Mätetal Kvalitet Medicinsk kvalitet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
Patienter som fått kvalificerat rådgivande samtal tobak. Ange former och arbetssätt		Vi har SSK som gått utbildning för rådgivande samtal tobak. Läkare har hänvisat patienter. Fyra har varit på första besök, ingen har fullföljt överenskommen planering. Individuell rådgivning på HC mottagning. Ingen gruppverksamhet har bedrivits på grund av för litet underlag.
Tobaksbrukare som är tobaksfria 6 mån efter insats. Ange former och arbetssätt		Ingen har fullföljt och blivit tobaksfri. Enskilda mottagningsbesök med individuell rådgivning.
Patienter med riskbruk alkohol som efter ny AUDIT (6 månader) rapporterar värden under riskbruk. Ange former och arbetssätt		Inget uppvisat resultat.
FaR Patienter som fått FAR och vid uppföljning (6 månader) uppnått individanpassad fysisk aktivitet enligt ordination. Ange former och arbetssätt		Under året 12 patienter som fått FAR och följts upp på olika sätt. Dels individuella program, bassängträning, motionscykla, styrketräning, gymträning, promenader enskilt och/eller i grupp lett av sjukgymnast. Andra halvåret har ordinarie sjukgymnast vart föräldraledig, vikarie har inte varit möjlig att rekrytera fullt ut.
Mödrahälsovård och Barnhälsovård Ange om medicinsk revision genomförts under året.		Medicinsk revision har genomförts 2015-11-02
Diabetesvård *N Andel patienter med diabetes som är registrerade i nationella diabetesregistret (NDR). Kommentera utfallet och arbetet med diabetespatienter.		Vi har 55 patienter med Typ 2 i området av dessa är 42 st. registrerade i NDR under 2015. Diabetessköterska kallar patienter till egen mottagning och till läkarmottagning, det underlag som vi får utifrån årlig läkemedelsgenomgång är ett bra tillfälle för dialog för vår läkare.
Arbete med säker läkemedelshantering i vården		Inom Närvård Frostviken är det samma organisation för kommunal hälso- och sjukvård och

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

UPPFYLLER KRAVEN FÖR INGÅR I HÄLSOVAL HÄLSOVAL JÄMTLAND HÄRJEDALEN
regionjh.se/halsoval

Mätetal Kvalitet Medicinsk kvalitet		Ange former och omfattning. Kommentera och analysera utfall, förändringar och förbättringar.
och vårdens övergångar. Beskriv rutiner och omfattning		primärvård vilket innebär att vi aldrig behöver fundera på olika ansvarsområden, vi har ansvaret för den totala vården i området och kontakten mot sjukhusvården.
Sjukskrivningsprocessen Avstämningsmöten avseende sjukskrivning		Team-möten en gång i månaden med läkare, distriktssköterska, fysioterapeut, psykolog/kurator och ibland även rehabsamordnare. Väl fungerande möten.
Vaccination mot säsongsinfluensa Andel av vårdenhetens listade > 65 år som erhållit vaccin mot säsongsinfluensa *O		I området finne en tradition av att många är tveksamma till att vaccinera sig mot influensa.

3.4.3 Läkemedel- Behandlingsmål

Måluppfyllelse avseende Läkemedelskommitténs fastställda måltal för läkemedel.

Behandlingsmål Golv och Tak *PA

Kommentar till utfall och förändringar. Ange former, arbetssätt och förbättringsområden.
Resultatet gås igenom med behandlande läkare, att vi ligger förhållandevis högt när det gäller protonpumpshämmare kan sättas i samband med att vi ligger högt även på antiinflammatoriska läkemedel för att skydda magslemhinnan. Olämpliga läkemedel för äldre har minskat mot föregående år men vi måste fortsätta att förbättra resultatet med regelbundna läkemedelsgenomgångar.

Olämplig läkemedelsbehandling för äldre över 80 år *PB

Kommentar till utfall och förändringar. Ange former, arbetssätt och förbättringsområden.
Arbetet med att minska olämpliga läkemedel till äldre har gett resultat men vi behöver fortsatt se över förbrukningen av samtliga delar, sömnmedel, lugnande och neuroleptika, läkemedel mot inkontinens samt smärtstillande. Läkemedelsgenomgångar med läkemedelskommitténs läkare och läkare i geriatriskt team samt fortbildning av distriktssköterskor är vägar för att förbättra resultatet.

Beroendeframkallande läkemedel för de under 50 år *PC

Kommentar till utfall och förändringar. Ange former, arbetssätt och förbättringsområden.
Vi kan se att alltfler unga som psykiskt mår dåligt där behandlingen är en kombination av läkemedel och samtal. De nyanlända asylsökande har ofta en svår bakgrund med traumatiska upplevelser samt en svår livssituation där läkemedelsbehandling är ett alternativ.

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.
regionjh.se/halsoval

3.4.4 Patientsäkerhet

Mätetal Kvalitet Patientsäkerhet		Kommentar till utfall. Ange former, arbetssätt och förbättringsområden
Hygien *Q - Självskattning av kläd- och hygienregler		Efter hygienrond samt genomgångar på arbetsplatsträffar har resultatet markant förbättrats. Vi arbetar vidare med resultatet från hygienrond.
Hygien - Hygienrond Beskriv om det genomförts eller planeras		Regionens hygiensköterskor har gått hygienrond juni 2015 på samtliga enheter i verksamheten. Protokoll har återförts till verksamheten.
Organisatorisk kvalitet *R - Diagnossatta läkarbesök, % av totalt antal besök		Förbättringsområde, information/utbildning läkare, samverkan läkare och medicinsk sekreterare.

4 Övrig uppföljning

4.1 Verksamhetsuppföljning

Vårdgivaren ska vara representerad på informationsmöten som Region Jämtland Härjedalen eller annan på deras uppdrag kallar till. Region Jämtland Härjedalen och vårdgivaren ska ha ett ömsesidigt informations- och samrådsansvar beträffande verksamhetsförändringar som påverkar bl a tillgängligheten och annan service mot allmänhet och patienter.

Beskrivning	Mål	Kommentar
Under året har två (2) möten kallats till för gemensamt utbyte av information. Har mötena fyllt sin funktion?	Två (2) möten.	Mötena fyller sin funktion, viktigt med en strukturerad dialog där det finns möjlighet att ta upp relevanta ärenden.

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

4.2 Finansiell och ekonomisk ställning

Vårdgivaren ska ha en sådan stabil ekonomisk bas att ett långsiktigt åtagande gentemot de medborgare som valt vårdenheten kan upprätthållas. Region Jämtland Härjedalen kommer bedöma företagets förmåga att fullfölja ett kontrakt av denna storleksordning under hela kontraktsperioden genom att vidta löpande kontroller.

Beskrivning	Kommentar till utfall
Ekonomisk årsredovisning/årsbokslut alt. resultaträkning/balansräkning ska bifogas	Årets resultat visar ett överskott på 452 kkr. Särskilt boende har det största underskottet på grund av ökad bemanning samt ombyggnation av trygghetslarm, underskottet prognostiserades tidigt varför vi har varit mycket restriktiva under året med vikariebemanning i övrig verksamhet samt fortbildning. Regeringen delade under hösten ut medel till ökad bemanning i äldreomsorgen, Närvård Frostviken fick 196 kkr. Ombyggnation av Forsgårdens larmfunktion har gett ett underskott. Hälsocentralen genererar ett överskott på grund av mindre antal sjukresor än budget, mindre kostnader för läkemedel, delvis vakant fysioterapeut, intäkter från migrationsverket för hälsoundersökningar samt stimulansmedel. Ambulansverksamheten har högre intäkter än budgeterade men ett underskott orsakat av vikariekostnader. Hemsjukvård visar ett överskott, en tjänst distriktssköterska vakant under året samt intäkt av stimulansmedel ”Bättre liv för sjuka äldre”. Även Hemvård visar ett överskott relaterat till restriktivitet vid vikarieanskaffning. Se bilaga2.

Bilaga 1 Underskrift verksamhetsberättelse

Bilaga 2 Ekonomisk redovisning

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

UPPFYLLER KRAVEN FÖR HÄLSOVAL JÄMTLAND HÄRJEDALEN
INGÅR I HÄLSOVAL
regionjh.se/halsoval

Original lagras och godkänns elektroniskt. Utskrifter gäller endast efter verifiering mot systemet att utgåvan fortfarande är giltig.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

ÅRSBOKSLUT 2015

Förvaltning/avdelning: .....

Bokslut driftbudget (exkl kapitalkostnad)

Budget (belopp tkr)			**Bokslut** (belopp tkr)			**Nettoavvikelse**	
Kostnader (inkl tilläggsbudget)	Intäkter (inkl tilläggsbudget)	Nettoram	Kostnader	Intäkter	Netto	Bokslut	Föregående bokslutsprognos
33 062	11 959	21 103	33 851	13 200	20 651	452	2

A. Förvaltnings-/avdelningschefs kommentar om nuläget

Kostnaderna för året har varit 622 kkr mer än budget motsvarande 102 % av årsbudget. Det är personalkostnader i särskilt boende och ambulans som genererar underskottet, beträffande särskilt boende har underskottet prognosticerats under året på grund av hög vårdtyngd. Ambulansens underskott har genererats under sista halvåret. Intäkterna har varit 1075 kkr mer än budget motsvarande 109% av årsbudget och således täckt underskottet. Stimulansmedel , statsbidrag i äldreomsorgen och intäkter från migrationsverket samt mer vård och patientavgifter än budget har genererat överskottet.

B. Åtgärd/förslag för att komma inom budgetram	Beaktad i prognos	Kräver politiskt beslut	Behandling i nämnd, datum	Beslutsparagraf	Krävs beslut
1.	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	_____	_____	☐ KS ☐ KF
2.	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	_____	_____	☐ KS ☐ KF
3.	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	_____	_____	☐ KS ☐ KF
4.	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	_____	_____	☐ KS ☐ KF

C. Kommentar till avvikelse i förhållande till föregående prognos

Intäkter från migrationsverket samt överskott avseende läkemedel HC har gett ett överskott som varit svårt att prognosticera. I arbetet med verksamhetsprognoserna har även en försigtighetsaspekt varit en faktor.

©Strömsunds kommun 201010

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

ÅRSBOKSLUT PER ÄNDAMÅL
2015

Förvaltning/avd: Närvård Frostviken

Ändamål	**Kostnader** (belopp i tkr)			**Intäkter** (belopp i tkr)				Kommentarer
	Budget (inkl TA*)	Bokslut	Över/ underskott	Budget (inkl TA*)	Bokslut	Över/ underskott	Netto-avvikelser	
000 Närvårdsnämnd	50	67	-17				-17	För lite budgeterat
197 Ledn och adm	1 504	1 155	349		67	67	416	Ingen fortbildning/utbildning sista halvåret. Restriktivitet generellt.
717 Personlig ass.	1 019	970	49				49	
718 Stödinsatser	80	139	-59		14	14	-45	LSS- beslut kontaktperson
720 Hälsocentral	6 159	5 604	555	5 456	5 909	453	1 008	Överskott läkemedel, sjukresor, delvis vakans sjukgymnast. Intäkt Migrationsverket för hälsoundersökningar
721 Ambulans	6 125	6 473	-348	5 303	5 436	133	-215	Vikariekostnader
771 Särskilt boende	9 322	11 014	-1 692	560	907	347	-1 345	Ökad bemanning, hög vårdtyngd, ombyggnation trygghets-larm. Statsbidrag
778 Trygghetsboende	393	619	-226				-226	Ombyggnation trygghetslarm
781 Hemvård	6 480	6 309	171	510	539	29	200	Restriktivitet med vikarieanskaffning
782 Hemsjukvård	1 727	1 318	409	80	273	193	602	En tjänst vakant under året Stimulansmedel "Bättre liv för sjuka äldre".
786 Fotvård	203	183	20	50	55	5	25	
Summa	**33 062**	**33 851**	**-789**	**11 959**	**13 200**	**1 241**	**452**	

* TA=tilläggsanslag/-budget

Landstingsbostäder i Jämtland AB
Org nr 556527-5962

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015

Innehåll	Sida
• Förvaltningsberättelse	1-5
• Resultaträkning	6
• Balansräkning	7-8
• Kassaflödesanalys	9
• Tilläggsupplysningar	10-12
• Noter	13-16
Bilagor	Energistatistik

Landstingsbostäder i Jämtland AB
Org. nr 556527-5962

VERKSAMHETSBERÄTTELSE ÅR 2015

Landstingsbostäder i Jämtland Aktiebolag är ett allmännyttigt bostadsbolag som är helägt av Region Jämtland Härjedalen. Bolaget började sin verksamhet under 1995 och övertog då den verksamhet som tidigare bedrevs av Stiftelsen Jämtlands läns Landstingsbostäder.

Bolaget är anslutet till Fastigo Arbetsgivareorganisation, SABO och HBV (Husbyggnadsvaror Förening).

Bolaget äger hyresfastigheter och förvaltar sina egna fastigheter som är belägna inom Östersunds- och Krokoms kommun.

Företagets ledning och organisation

Verkställande direktör har varit Mona Olofsson. Fram till bolagsstämman i maj 2015 bestod bolagets styrelse av ordförande Bengt Bergqvist, vice ordförande Anna-Karin Vernberg samt ledamöterna Gunnar Geijer, Judith Hult och Börje Lundin. Efter bolagsstämman bestod styrelsen av ordförande Bengt Bergqvist, vice ordförande Cristine Persson samt ledamöterna Anna-Karin Vernberg, Judith Hult och Börje Lundin.
Regionfullmäktige utsåg ny styrelse den 25 november 2015 som består av ordförande Bengt Bergqvist, vice ordförande Cristine Persson samt ledamöterna Judith Hult, Sven Ringvall och David Berglund.

Styrelsen har haft sex protokollförda sammanträden under året. Dessutom har styrelsen varit samlad en dag för årlig utvändig besiktning av bolagets bostadsområden som utfördes den 9 juni 2015.

Bolagsstämma hölls den 13 maj 2015.

Förvaltningen sköts av egen personal. Två reparatörer/bovärdar är anställda för att sköta reparationer, ta emot felanmälan och utföra tillsyn inom fastigheterna. Yttre skötsel, lokalvård samt ekonomisk administration utförs av olika entreprenörer.

Fastighetsbeståndet

Verksamheten är lokaliserad inom fyra geografiska områden:

- Centrala staden med 241 lägenheter
- Solliden med 101 lägenheter
- Mariedal på Frösön med 118 lägenheter
- Ås inom Krokoms kommun med 7 lägenheter

Antal lägenheter är totalt 467 st. med en sammanlagd lägenhetsyta om 30 970 kvm. Dessutom finns det 231 garage och 156 bilplatser. Bolaget äger vidare 10 bostadsrättslägenheter i 7 föreningar, varav en lägenhet är belägen i Åre kommun och övriga i Östersunds kommun.

Siffrorna anger beståndet 2015-12-31.

Kostnader för outhyrda lägenheter

Bolagets vakanskostnader uppstår främst i samband med renovering vid avflyttning.

Bolagets vakanskostnader för bostäder år 2015 uppgår till 389 tkr, 1,4 procent.

De vakanskostnader som uppstår i samband med personalrekrytering ersätts av Region Jämtland Härjedalen.

Omflyttning

Flyttningsfrekvensen är fortsatt hög inom bolaget och ligger på 22 procent under 2015. Då ingår inte de 18 lägenheter som Region Jämtland Härjedalen hyr av bolaget och i sin tur hyr ut möblerade för korttidsboende och i några fall direkt till olika enheter inom sjukhuset.

Prioriteringsordning, förmedling av bolagets lägenheter

Bolagets verksamhet ska bedrivas för ägaren, i första hand, i rekryteringsfrämjande syfte och vid uthyrning ska fastställd prioriteringsordning gälla. Efterfrågan på lägenheter har ökat de senaste åren, under året har 284 ansökningar registrerats, av dessa är 168 ansökningar gjorda av de som tillhör prioriteringsgrupp 1-2.

Årets bostadsansökningar har registrerats fördelade på följande sätt:

- Prioriteringsgrupp 1 – 94 st
  (nyanställd inflyttad svårrekryterad personal)
- Prioriteringsgrupp 2 – 74 st
  (svårrekryterad personal, redan anställd)
- Prioriteringsgrupp 3 – 59 st
  (lägenhetsbyten svårrekryterad personal)
- Prioriteringsgrupp 4-5 – 57 st
  (övriga landstingsanställda, byten övriga anställda)

Under året förmedlades 107 lägenheter, i princip alla inom prioriteringsgrupp 1-3. Samtliga i prioriteringsgrupp 1 som sökt lägenhet har fått erbjudande om lägenhet.

Hyreshöjning

Vid förhandlingar med Hyresgästföreningen Region Norr i början av 2015 beslutades om hyreshöjning med 1 procent för bostäder från och med 1 april. Vidare beslutades om hyreshöjning med 5 procent för bilplatser och garage från och med 1 april. Den här hyresnivån gäller fram till 1 april 2016, nya hyresförhandlingar påbörjas under februari 2016.

Bolaget har fortfarande lägre hyresnivåer än den stora allmännyttan på orten som är Östersundshem och målet är att närma oss Östersundshems hyresnivåer.

Detta bland annat för att kunna fortsätta underhålla fastigheterna efter behov samt förbättra avkastningen på bolaget enligt ägarnas krav.

Under året har bolaget ingått i en arbetsgrupp tillsammans med bland annat Östersundshem, detta för att införa en systematisk hyressättning på orten.

Tecknade avtal

Under året har upphandling genomförts avseende löpande arbeten inom VVS, bygg, el, mark samt ventilation. Yttre skötsel, administrativ förvaltning samt el-energi har också upphandlats under året, se nedan:

- yttre skötsel med Maskinring Z Ek. förening, nytt avtal t o m 2017-09-30
- el-energi med Energi Försäljning Sverige AB, nytt avtal t o m 2020-06-30
- administrativ förvaltning med Riksbyggen, nytt avtal t o m 2018-12-31

Miljö och energi

Bolaget följer viljeinriktningen i Region Jämtland Härjedalens miljöpolicy i sin verksamhetsutövning. I all upphandling har stor vikt lagts vid att de företag som skall utföra arbete för bolagets räkning har dokumenterade miljöprogram och också metoder och rutiner för uppföljning av dessa.

Bolaget har en miljöpolicy och miljöplan som i tillämpliga delar motsvarar ISO 14001 och EMAS. Lagbevakning inom miljöområdet görs fyra gånger per år och miljöplanen uppdateras årligen. Styrelsen beslutar om nya mål vart annat år.

Bolaget för statistik på varje fastighet avseende energiförbrukning för värme/varmvatten samt el. Under 2015 har fokus varit installation av datoriserade drift- och övervakningssystem i fastigheters undercentraler för att optimera och minska fjärrvärmeförbrukningen. Injustering av värmesystem har också utförts inom två fastigheter för att utjämna temperaturskillnader mellan lägenheter. För att minska miljöbelastningen köper bolaget endast grön el. Bolaget fortsätter att minska energiförbrukningen enligt uppsatta mål, se bilaga 1.

Vid utbyte av maskiner, material, belysningsarmaturer, tvättstugeutrustning och vitvaror mm inom fastigheterna används energisnåla och miljövänliga alternativ.

Investeringar och underhåll

Bolaget tillämpar Redovisningsreglerna K3 från 2014, således tillämpas komponentavskrivning på byggnader.

Under året har det genomförts investeringar, underhållsarbeten och reparationer där det kan nämnas bland annat:

- utbyte tätskikt och förbättring dränering inklusive ny gjutning av betong ovanpå innergårdens terassbjälklag över centralgarage inom kv Sparboken

- utbyte avstängningsventiler avseende värme och vatten inom kv Biet, kv Fjällkon samt kv Sparboken
- byte fönster och balkongdörrar samt utbyte eternitskivor på fasad till mineritskivor inom kv Pekpinnen
- renovering och utökning av tvättstuga inklusive utbyte till ett elektroniskt bokningssystem inom kv Filosofen

Åldersstrukturen i beståndet präglas av hög andel fastigheter byggda under åren 1950-1970 varför bolaget fortsätter att underhålla i hög utsträckning.

Den höga omflyttningen medför också fortsättningsvis omfattande kostnader för det löpande lägenhetsunderhållet. Många badrum renoveras även årligen då de är i behov av upprustning för att undvika fuktskador.

Bolaget använder systemet Vitec-Teknisk förvaltning för administration av bolagets underhållsplanering. Bolaget har en trettioårig underhållsplan och årligen revideras en femårig underhållsplan som antas av bolagets styrelse.

Bostadsproduktion

Efterfrågan på hyresrätter i Östersund är fortsatt hög och efterfrågan på bolagets lägenheter har fortsatt att öka under året.

Bolaget hämtar in information från Östersund kommuns mark- och exploateringskontor om vilka markområden i Östersund som kan vara lämpliga för bostadsbyggande i framtiden och där det pågår planändringar. Under 2015 har inga områden varit aktuella för vidare kalkylering för eventuell produktion av hyresrätter.

Vidare har bolaget bevakat utbud av flerbostadshus som har varit till salu via mäklare i Östersund/Frösön.

Ekonomi

Årets resultat avviker från budget före disposition och skatt med ett underskott på ca 900 tkr.

Hyresintäkterna följer budget.

Underskottet mot budget beror i huvudsak på löpande kostnader för renoveringar i samband med omflyttning samt renovering av vattenskadade lägenheter. Renoveringarna är oundvikliga då många lägenheter har gamla ytskikt i badrum och gamla avloppsstammar.

Det under året planerade underhållet inklusive investeringar har i stora delar utförts enligt plan och där blir det ett överskott mot budget på ca 1 100 tkr.

Det totala resultatet för perioden 2011-2015 är 11 595 tkr vilket blir ett genomsnittligt resultat uppgående till 2 319 tkr för perioden. Bolaget har inga lån med kommunal borgen.

Resultat och ställning i tkr

	2015	2014	2013	2012	2011
Nettoomsättning	28 023	27 566	26 557	25 005	24 050
Rörelseresultat	3 345	4 462	3 096	2 724	4 656
Resultat efter finansiella poster	2 239	3 131	1 715	1 345	3 165
Balansomslutning	76 069	70 464	67 516	58 936	58 115
Soliditet	29,88	29,77	27,64	29,49	28,26
Hyresbortfall bostäder %	1,4	1,6	1,9	2,5	1,9
*Direktavkastning %	2,7	3,5	2,8	2,1	

*Direktavkastning.=driftnetto (bruttovinst) dividerat med marknadsvärde, Marknadsvärde= taxvärde/0,75
Enligt ägardirektivet ska direktavkastningskravet uppgå till minst 3% enligt ovanstående beräkningsmodell, avkastningskravet ska uppnås som ett medeltal under en femårsperiod fr. o m 2015.

Förslag till resultatdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel

	Kronor
Balanserade vinstmedel	15 919 716
Årets resultat	1 727 632
	17 647 348

Styrelsen och verkställande direktören föreslår
Att vinstmedlen disponeras så

- att till aktieägaren utdelas	7 900
- att i ny räkning balanseras	17 639 448
	17 647 348

Resultat och ställning

Styrelsen föreslår att utdelning lämnas med 7 900 kr vilket motsvarar 3,16 kr per aktie.

Styrelsen föreslår att utbetalning av utdelningen skall ske i omedelbar anslutning till årsstämman.

Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet samt bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Yttrandet ska ses mot bakgrund av den information som framgår av årsredovisningen. Företagsledningen planerar inga väsentliga förändringar av befintlig verksamhet så som väsentliga investeringar, försäljningar eller avveckling.

Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

Belopp i kronor	Not	2015-01-01 2015-12-31	2014-01-01 2014-12-31
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	1	28 023 378	27 566 084
Övriga rörelseintäkter		499 679	0
		28 523 057	**27 566 084**
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader	2	-19 462 762	-17 396 555
Övriga externa kostnader		-1 906 167	-1 940 543
Personalkostnader	3	-2 068 416	-1 977 880
Avskrivningar	5,6	-1 717 414	-1 788 960
Övriga rörelsekostnader		-23 691	0
		-25 178 450	**-23 103 938**
Rörelseresultat		**3 344 607**	**4 462 146**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		12 534	19 453
Räntekostnader och liknande resultatposter	4	-1 118 309	-1 350 342
		-1 105 775	**-1 330 889**
Resultat efter finansiella poster		**2 238 832**	**3 131 257**
Bokslutsdispositioner			
Förändring periodiseringsfond		0	-803 000
Förändring överavskrivningar maskiner & invent		-16 152	-135 920
		-16 152	**-938 920**
Resultat före skatt		**2 222 670**	**2 192 337**
Skatt på årets resultat	7	-495 038	-493 754
Årets resultat		**1 727 632**	**1 698 583**

Balansräkning

Belopp i kronor	Not	2015-12-31	2014-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Förvaltningsfastigheter	5	70 414 340	65 932 585
Maskiner och andra tekniska anläggningar	6	1 117 713	955 047
Finansiella anläggningstillgångar			
Bostadsrätter och liknande tillgångar		122 557	122 557
Andra långfristiga värdepappersinnehav		40 500	40 500
Uppskjuten skatt		18 173	36 300
Summa anläggningstillgångar		**71 713 283**	**67 086 989**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Hyres- och kundfordringar		488 067	215 956
Övriga kortfristiga fordringar		275 601	84 106
Skattefordran		79 799	22 923
Förutbetalda kostnader / upplupna intäkter		552 164	329 663
Kassa och bank	8	2 960 092	2 724 370
Summa omsättningstillgångar		**4 355 723**	**3 377 018**
Summa tillgångar		**76 069 006**	**70 464 007**

Balansräkning

Belopp i kronor	Not	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	9		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (2 500 st á 1 000 kr)		2 500 000	2 500 000
Reservfond		910 000	910 000
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		15 919 716	14 234 233
Årets resultat		1 727 632	1 698 583
Summa eget kapital		**21 057 348**	**19 342 816**
Obeskattade reserver	10	2 389 257	2 373 105
Långfristiga skulder	11		
Skulder till kreditinstitut		44 470 571	41 560 454
Kortfristiga skulder			
Kortfristig del av långfristiga skulder	11	1 059 290	961 104
Leverantörsskulder		3 702 136	2 957 931
Övriga skulder		36 577	37 568
Upplupna kostnader / förutbetalda intäkter	12	3 353 827	3 231 030
Summa kortfristiga skulder		**8 151 829**	**7 187 632**
Summa eget kapital och skulder		**76 069 006**	**70 464 007**
Poster inom linjen			
Fastighetsinteckningar		49 231 100	46 564 900
Ansvarsförbindelser			
Fastigo		24 447	21 433

Kassaflödesanalys

	2015-12-31	2014-12-31
Den löpande verksamheten		
Resultat före finansiella poster	3 344 607	4 462 146
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar	1 717 414	1 788 960
Erhållen ränta	12 534	19 453
Erlagd ränta	-1 118 309	-1 350 342
aktuell skatt	-476 911	-530 054
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	**3 479 335**	**4 390 163**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning (-) /minskning (+) av kundfordringar	-272 111	-121 410
Ökning (-) /minskning (+) av övriga kortfr fordringar	-470 872	186 780
Ökning(+)/minskning(-) av leverantörsskulder	744 206	617 454
Ökning (+) /minskning (-) av övriga kortfristiga skulder	219 992	666 183
Kassaflöde från löpande verksamhet	**3 700 550**	**5 739 170**
Investeringsverksamhet		
Investeringar i fastigheter	-5 944 484	-5 316 714
Investeringar i maskiner/inventarier	-417 361	-386 441
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-6 361 845**	**-5 703 155**
Finansieringsverksamhet		
Ändring långfristiga skulder	2 910 117	-957 678
Utbetald utdelning	-13 100	-15 050
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**2 897 017**	**-972 728**
Årets kassaflöde	**235 722**	**-936 713**
Likvida medel vid årets början	**2 724 370**	**3 661 083**
Likvida medel vid årets slut	**2 960 092**	**2 724 370**

Tilläggsupplysningar

Allmänna redovisningsprinciper

Landstingsbostäder i Jämtland AB tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och bokföringsnämndens (BFN) allmänna råd BFNAR 2012:1. Årsredovisning och koncernredovisning ("K3").

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övrigt

Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om ej annat anges i not nedan.

Inkomstskatter

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den s k balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporär skillnader, och uppskjutna skattefodringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.Obeskattade reserver redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefodringar omprövas varje balansdag och reduceras till den del det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga resultat kommer att finnas tillgängliga för att utnyttjas, helt eller delvis, mot den uppskjutna skattefordran.

Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur företaget, per balansdagen, förväntar sig att återvinna det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller reglera det redovisade värdet för motsvarande skuld. Uppskjuten skatt beräknas baserat på de skattesatser och skatteregler som har beslutats före balansdagen.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital.

Intäktsredovisning

Hyresintäkter periodiseras i enlighet med hyresavtal. Detta innebär att förskottshyror redovisas som förutbetalda hyresintäkter.

Koncerninterna poster
Årets internfakturering till Region Jämtland Härjedalen uppgår till 268 291 kr.

Årets internfakturering från Region Jämtland Härjedalen uppgår till 369 050 kr.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen visar företagets förändringar av företagets likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättats enligt indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- och utbetalningar.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.
Anskaffningsvärdet består av inköpspriset och utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som förknippade med posten kommer att tillfalla företaget och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnad i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod.
Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas till :

Byggnader:

Stomme och grund	120 år
Värme, sanitet (VS)	50 år
Fasad	50 år
Fönster/portar	50 år
Kök/badrum	30 år
Yttertak	40 år
Markanläggningar	20 år
Garage/miljöhus	50 år
Övrigt	50 år
Mark	

Maskiner och andra tekniska anläggningar:

Inventarier	4 år
Maskiner	10 år
Bilar	5 år

Nyttjandeperioden för mark är obegränsad och därför skrivs mark inte av.

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Då företaget ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåtriktat.

Borttagande från balansräkningen
Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Not		2015	2014
1	**Nettoomsättning**		

Summan av årets variabla avgifter som ingår i räkenskapsårets resultat uppgår till 0 Tkr. Framtida minileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingsavtal, det vill säga hyresintäkter, förfaller enligt följande:

Förfallotidpunkt:		
Inom ett år	7 005 845	6 853 188
Summa	**7 005 845**	**6 853 188**

2	**Fastighetskostnader**		
	Reparationer/underhåll	9 135 781	7 237 009
	Försäkringar	1 107 633	417 311
	Fastighetsskatt/avg	596 019	635 370
	Driftskostnader	8 542 912	9 032 902
	Övrigt	80 417	73 963
	Summa	**19 462 762**	**17 396 555**

3 **Personalkostnader**

Under 2015 har bolaget haft en VD anställd på 80 procent och två bovärdar/reparatörer på 100 procent.

Arvoden, löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Styrelsen och VD	720 500	759 104
Övriga arvoden och löner	694 165	672 814
Övriga personalkostnader	151 088	54 068
Summa	**1 565 753**	**1 485 986**
Sociala kostnader enligt lag och avtal	457 448	440 154
Pensionskostnader avseende VD	45 216	51 740
Summa	**2 068 416**	**1 977 880**

4	**Räntekostnader och liknande resultatposter**		
	Räntekostnader fastighetslån	1 104 981	1 348 725
	Övriga ränte- och finansiella kostnader	13 328	1 617
		1 118 309	**1 350 342**

Not		2015	2014
5	**Förvaltningsfastigheter**		
	Ingående anskaffningsvärde	84 901 664	79 584 950
	Inköp	5 944 484	5 316 714
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	**90 846 148**	**84 901 664**
	Ingående avskrivning	-18 969 079	-17 395 253
	Årets avskrivning enligt plan	-1 462 729	-1 573 826
	Utgående ack avskrivning	**-20 431 808**	**-18 969 079**
	Utgående planenligt restvärde	**70 414 340**	**65 932 585**
	Varav anskaffningsvärde för mark	**15 337 399**	**15 337 399**

Bolaget har genomfört en intern marknadsvärdering av samtliga förvaltningsfastigheter. Bedömt marknadsvärde för bolagets förvaltningsfastigheter uppgår totalt till 236 Mkr (195 Mkr). Marknadsvärdet har fastställts genom direktavkastningsmetoden, utifrån bedömda antagande avseende driftnetto och direktavkastningskrav. Driftnetto för varje fastighet har räknats fram utifrån normaliserade hyresintäkter, rep/underhåll och övriga driftkostnader. Sedan har ett bedömt direktavkastningskrav satts för varje fastighet utifrån deras placering. Utifrån detta har ett bedömt marknadsvärde beräknats.

6	**Maskiner och andra tekniska anläggningar**		
	Ingående anskaffningsvärde	1 392 492	1 006 051
	Försäljningar/utrangeringar	-237 403	0
	Inköp	559 792	386 441
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	**1 714 881**	**1 392 492**
	Ingående avskrivning enligt plan	-437 445	-222 311
	Försäljningar/utrangeringar	94 962	0
	Årets avskrivning enligt plan	-254 685	-215 134
	Utgående ack avskrivningar enligt plan	**-597 168**	**-437 445**
	Utgående planenligt restvärde	**1 117 713**	**955 047**
7	**Skatt på årets resultat**		
	Aktuell skatt	476 911	530 054
	Uppskjuten skatt	18 127	-36 300
	Skatt på årets resultat	**495 038**	**493 754**
	Avstämning årets skattekostnad		
	Redovisat resultat före skatt	2 222 670	2 192 337
	Skatt beräknad med skattesats 22 %	488 987	482 314
	Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	3 137	6 736
	Skatteeffekt av ej avdragsgilla intäkter	-285	-28
	Schablonintäkt på periodiseringsfond	3 199	4 732
	Summa	495 038	493 754
	Årets redovisade skattekostnad	**495 038**	**493 754**

Not		2015	2014
8	**Kassa och bank**		
	Skattekonto	72 649	69 602
	HSB Mitt i Avräkning	2 887 443	2 654 768
		2 960 092	**2 724 370**

9 Eget kapital

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat	Årets resultat
Belopp före årets ingång	2 500 000	910 000	14 234 233	
Föregående års resultat			1 698 583	
Utdelning till aktieägare			-7 900	
Årets resultat				1 727 632
Belopp vid årets slut	**2 500 000**	**910 000**	**15 924 916**	**1 727 632**

10 Obeskattade reserver

Periodiseringsfond 2011	662 044	662 044
Periodiseringsfond 2012	336 336	336 336
Periodiseringsfond 2013	435 805	435 805
Periodiseringsfond 2014	803 000	803 000
Ack överavskrivningar maskiner & inventarier	152 072	135 920
	2 389 257	**2 373 105**

11 Långfristiga skulder till kreditinstitut

Fastighetslån	45 529 861	42 521 558
Avgår kortfristig del	-1 059 290	-961 104
	44 470 571	**41 560 454**
Amortering inom 2 till 5 år	4 237 160	3 839 848
Amortering efter 5 år	40 233 411	37 720 606
	44 470 571	**41 560 454**

Not		2015	2014
12	**Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter**		
	Förskottshyror	2 027 424	2 110 562
	Avtalsplacerade inbetalningar	11 535	0
	Upplupna driftskostnader	515 813	226 436
	Upplupna semesterlöner	215 332	236 610
	Upplupna kostnader målning tapetsering	285 990	235 173
	Upplupna kostnader fastighetskostnad	193 811	213 048
	Upplupna sociala avgifter	36 840	34 603
	Upplupna räntekostnader	57 525	87 490
	Övriga upplupna kostnader	9 557	87 108
		3 353 827	**3 231 030**

Östersund 2016-03-17

Bengt Bergqvist
Ordf.

Cristine Persson

Judith Hult

David Berglund

Sven Ringvall

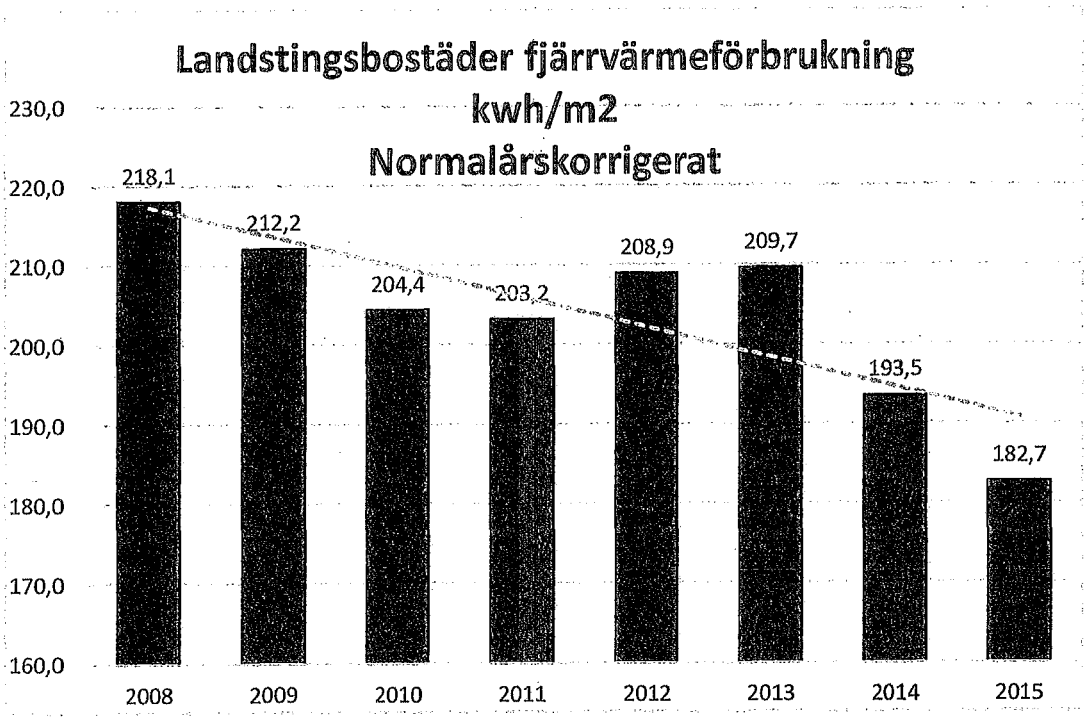
Mona Olofsson
Verkställande direktör

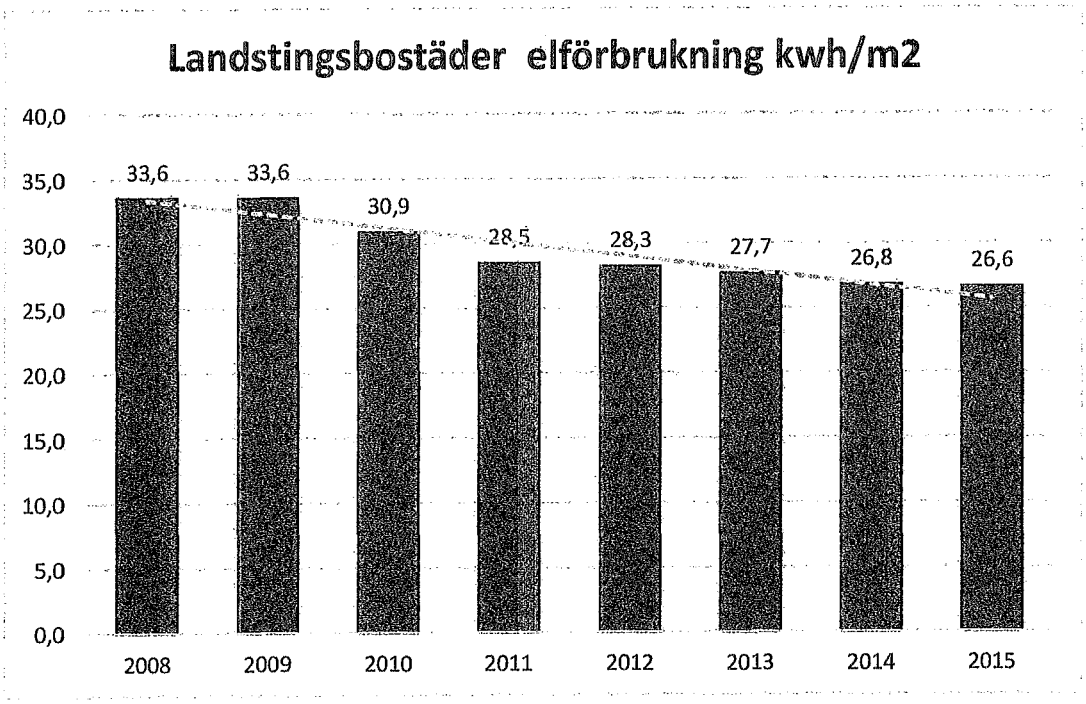
Vår revisionsberättelse har avgivits 2016-03-18
Deloitte AB

Lars Magnusson
Auktoriserad revisor

Min granskningsrapport har avgivits
2016- -

Gustaf Onilsgård
Lekmannarevisor

Landstingsbostäder fjärrvärmeförbrukning
kwh/m2
Normalårskorrigerat
230,0
220,0
210,0
200,0
190,0
180,0
170,0
160,0
218,1
212,2
204,4
203,2
208,9
209,7
193,5
182,7
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015

Landstingsbostäder elförbrukning kwh/m2
40,0
35,0
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
33,6
33,6
30,9
28,5
28,3
27,7
26,8
26,6
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015

Deloitte.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Landstingsbostäder i Jämtland AB
Organisationsnummer 556527-5962

Rapport om årsredovisningen
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Landstingsbostäder i Jämtland AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Landstingsbostäder i Jämtland ABs finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Landstingsbostäder i Jämtland AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Östersund den 18 mars 2016
Deloitte AB

Lars Magnusson
Auktoriserad revisor

årsredovisning för

LÄNSTRAFIKEN I JÄMTLANDS LÄN AB

räkenskapsåret 2015-01-01—2015-12-31

Organisationsnummer: 556437-0194

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	16
Balansräkning	17
Kassaflödesanalys	19
Noter	20

LÄNSTRAFIKEN

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2015

Verksamhet

Länstrafiken bedriver allmän kollektivtrafik med buss och bil samt tåg inom Jämtlands län, samt interregional trafik i norrlandslänen. Verksamheten omfattar också godstrafik med terminaler i Östersund, Sveg, Funäsdalen, Hammarstrand och Strömsund under namnet Bussgods.
Bolaget har under 2015 upphandlat Stadstrafiken Östersund samt startat det nya avtalet om allmän kollektivtrafik i Ragunda trafikområde.

Ägare av Länstrafiken i Jämtlands Län AB är från och med 2015 Region Jämtland Härjedalen efter skatteväxling med kommunerna i länet.

Länstrafikens uppgift är att skapa ett sammanhängande trafiksystem med en enhetlig prissättning. Målet är att öka tillgängligheten genom att erbjuda ett kollektivt resealternativ som ska göra länet "rundare ".

Både trafik med buss och bil sköts helt via ca 100 trafikentreprenörer. Dessa är utvalda efter anbudsupphandlingar vilket borgar för en bra kvalitet, och produktivitetsutveckling av verksamheten till rimliga inköpspriser.

Vision och affärsidé

Vision
Länstrafiken – en bättre resa!

Kunden ska alltid kunna välja Länstrafiken när det passar som bäst – till jobbet, till skolan, till fritidsaktiviteter och nöjen – allt för en bättre resa. Det ska vara trevligt att åka buss. Som resenär och förare ska man gilla att åka respektive att köra buss. Vi vill att det skall kännas självklart att välja bussen som färdmedel. Det är helt rätt för den miljö vi vistas i men också för individens välbefinnande. Kunden känner sig nöjd, har möjlighet till avstressning och avkoppling samt att man på köpet får egen tid. Genom att erbjuda Internet och andra mervärden på bussarna lägger vi grunden för en skön stund ombord. Så stärker vi den positiva attityden till det kollektiva resandet.

Affärsidé
Länstrafiken erbjuder sina kunder tid till annat genom smarta, smidiga och snabba resor.

Länstrafiken erbjuder smarta, moderna och miljöanpassade fordon i sin trafik. Internet på bussen är en självklarhet. Vi har som målsättning att kunna erbjuda pedagogiskt enkla tidtabeller där bussen går med regelbundna intervall. Kunden ska kunna få aktuell information om vårt serviceutbud på hemsidan. Vi planerar att kunna erbjuda realtidsinformation på Internet, i mobilen och vid våra hållplatser. I vårt trafiksystem kan resenären kombinera cykel, bil, buss och tåg samtidigt som ett kollektivt resande ger resenärerna en ökad hälsa på köpet – allt för en smartare resa.

Länstrafiken erbjuder smidiga resor som passar resenärens behov. Tyngdpunkten ligger på det vardagliga resandet – till skola och arbete. Det är smidigt att resa med oss då vi har enkla lösningar för på- och avstigning. Våra busschaufförer möter också alltid kunderna med smidighet och ett gott värdskap. Resenären kan betala sin resa via nätet eller med kort ombord på bussen – allt för en smidigare resa.

Länstrafiken erbjuder punktliga resor och resenären kan lita på att komma fram i tid. Vi vill visa på bussen som ett alternativ när det gäller att snabbt ta sig från dörr till dörr. Samverkan mellan buss och tåg är nödvändig för en snabb resa, där hållplatser och tidtabeller är anpassade och integrerade för byten. Vi ser också framför oss direktlinjer som är anpassade till vissa större arbetsplatsområden – allt för en snabbare resa.

Marknadsaktiviteter

- **Nya LTR.se**
  Under våren 2014 gjordes en förstudie avseende vilka behov en ny webbsida skulle tillfredsställa. Studien låg sedan som grund i processen när offerter togs in från leverantörer. Analysen av förstudien visade bland annat att vår nya hemsida skulle ha en responsiv design även kallad mobilanpassad, att funktionen sök resa skulle göras tydligare samt att sidan skulle vara byggd för att kunna översättas till ett antal olika språk.

  Arbetet med att bygga sidan startade under senhösten 2014 men tog rejäl fart under våren 2015 då det var dags att fylla den med innehåll. Den responsiva designen gör den lättnavigerad oavsett vilken plattform besökaren surfar från.

  I oktober 2015 lanserades nya webbsidan och nedan är exempel från reklamkampanjen i samband med lanseringen:

  Sidan har sedan lansering haft över 76 000 användare. Siffran inbegriper både nya och återvändande användare. 60% av besökarna på ltr.se surfar från mobil eller surfplatta och 40% från dator.

- **Kampanj Bli ung på nytt – Åk buss för ungdomspris**
  Tillsammans med Nettbuss Stadsbussarna i Östersund genomfördes i september en aktivitet i samband med Europeiska trafikantveckan. Länstrafiken fanns på plats på Stortorget i Östersund och pratade kollektivtrafik. Under två helger i anslutning till veckan erbjöds vuxna att åka för halva priset. Syftet med kampanjen var att föräldrar till barn med ungdomskort skulle kliva ombord och tillsammans med sina barn upptäcka bussen som alternativ till bilen.

- **Facebook**
  Vår Facebooksida har blivit en oerhört viktig kanal för att nå ut snabbt med information, framförallt i samband vid inställd trafik på grund av extrema väderförhållanden.

  Antalet gillare ökar varje månad och vi jobbar aktivt för att fler skall gilla sidan:
  31/12-14: 2 332 st gillare
  31/12-15 3 693 st gillare.

- **Mindre aktiviteter**
  - Deltagande i Trafikkalendern, ett utbildningsmaterial om trafiksäkerhet för lågstadieklasser.
  - Kampanj i samband med Vårruset (juni).
  - Reflexkampanj, busschaufförer delade ut busskortsfickor i reflexmaterial (november).
  - Luciafirande på Östersunds bussterminal, vi bjöd på skumtomtar (december).

- ***Väsentliga händelser 2015***

Upphandlingar
Stadstrafiken i Östersund upphandlades under första halvåret. Vi hade SIU med 5 trafikföretag. 2 av dem lämnade in anbud och det vanns av den nuvarande operatören Nettbuss Stadsbussarna AB. Kontraktet är på 5 + 1 + 1 + 1 år med start juni 2016 och omfattar 32 bussar.
Ragundatrafiken startade i december och har ungefär samma omfattning som det tidigare avtalet. Centrala Buss är operatör för det avtalet.

Biljettmaskiner
Bolaget har under 2015 fortsatt förvaltning och utveckling av vårt biljettmaskinssystem, främst genom att interoperabilitet håller på att skapas mellan de 4 norra länen. Detta innebär när allt är klart att alla län kan använda samma maskiner som man har i resp. län även på den länsöverskridande trafiken och att fördelning av intäkter kommer att kunna göras med automatik i FARA systemet. Bolaget har även vidareutvecklat förarredovisningsfunktionen i FARA systemet, detta i syfte att förenkla för förarna och skapa tydligare rutiner runt förarredovisningen.

Ungdomskortet
Länstrafiken började redan under 2012 att marknadsföra en ny produkt mot samtliga kommuner, produkten fick namnet "Ungdomskortet" och tanken var att denna produkt skulle ersätta dagens elevkort och rikta sig till alla barn/ungdomar mellan 6-19 år. Giltigheten bestämdes till obegränsat resande året om i Jämtlands län. Åre, Berg och Bräckes kommuner har haft kortet under något år. Från och med 15 augusti anslöt sig även Krokom, Östersund, Härjedalen och Ragundas kommuner och nu återstår endast Strömsund som förhoppningsvis ansluter sig hösten 2016.
Resandeutvecklingen har utvecklats i en positiv riktning främst i Östersund och ungdomskortet har blivit den succé som vi hoppades på. Drygt 17 000 barn och ungdomar i Region JH kan nu fritt åka året runt med Länstrafikens och Stadsbussarnas bussar. Vi arbetar vidare på att finna en lösning för att kortet ska gälla på Norrtåg också. Det kan dock tidigast ske i augusti 2016 när den nye operatören Tågkompaniet tar över driften.

Real Time Information (RTI)
Bolaget har under året fortsatt arbetet med RTI, ett realtidssystem, på samtliga stomlinjer (52 bussar) samt i Åretrafiken. Resenären kan i.o.m. detta, på ett antal terminaler/hållplatser se i minuter när bussen ankommer till aktuell hållplats eller söka samma typ av information via smartphone eller surfplatta. All störningsinformation kommer att kunna fås via detta system. För såväl resenärer, personal på Länstrafiken som entreprenörerna är RTI ett stort lyft.

Östersunds centrum samt de större resecentra i länet har fått monitorer uppsatta kopplade till realtiden.

Projekt Egen Regi
De senaste upphandlingarna av Landsbygdstrafiken i länet har blivit betydligt mer kostsamma. Mellan 15 och 30 % fördyringar från ett år till ett annat. Småbilstrafiken har haft en kostnadsökning på 69 % sedan 2007. Detta är oacceptabelt har styrelsen konstaterat och med tanke på att Buss 2010-avtalet efter 2 optionsår avslutas i december 2018 har bolaget beslutat att starta ett projekt Egen Regi. Projektet har till uppgift att analysera Buss 2010-avtalet och komma med förslag till bolaget och sedan Region JH om det är realistiskt eller ej att helt eller delvis köra den trafiken i egen regi. Sweco med konsult Helena Leufstadius är projektledare och projektet ska vara avlutat den 1 februari 2016. Beslut tas senast i juni 2016 i regionfullmäktige.

Bolag eller förvaltning
Ett ärende finns i Region JH om att överföra bolagets verksamhet till förvaltning i den Regionala Utvecklingsnämnden. Beslut om detta ska tas senast i juni 2016.

Kontantfritt på bussarna
Under året har ett arbete startats där målet är att senast i juni 2016 ska det inte gå att betala med kontanter på bussarna i länet. Stadsbussarna har från och med augusti 2015 infört kontantstopp. För att resenärer ska kunna köpa biljetter kontant har man inrättat ett antal försäljningsställen i Östersund. Motsvarande försäljningsställen ute i kommunerna kommer att finnas att tillgå i juni 2016.

Ekonomi
Bolaget har för året 2015 haft en något bättre ekonomisk situation. På kostnadssidan har det varit ett bra resultat, både för den allmänna- och särskilda kollektivtrafiken. Trafikkostnaderna har varit under budget och index har utvecklats i en positiv riktning.
Utfall för förstärkningskostnaderna under 2015 blev inte så höga som bolaget budgeterat för, knappt 3 Mkr lägre än beräknat.
Sammanfattningsvis har bolaget i jämförelse med budget lägre intäkter på ca 0,8 Mkr samt lägre trafikkostnader 0,6 Mkr trots ökad tågkostnad med 1,3 Mkr. I de lägre trafikkostnaderna ingår även lägre index och avtalskostnader. Trafikomkostnader ligger något över budget och bussgodsintäkter är i nivå med budget. Övriga kostnader är knappt 1,5 Mkr lägre än budget, beror på lägre försäljningskostnader, värdehantering samt lägre marknadsföringskostnader.
Sammanfattningsvis visade bolaget ett resultat på 6,3 Mkr bättre än budget. Bolaget har inte uppfyllt kravet på finansieringsgrad på 47 % för 2015 i trafikförsörjningsprogrammet, utfallet blev 38 %.

Styrelse och VD
Under räkenskapsåret har följande förändringar gjorts i styrelsens sammansättning, Monica Hallquist, Anders Hafstad samt Veronika Eklund har slutat. Nya är Thomas Gutke och Hans Wessén, samt Lina Eklund som är suppleant.

Framtida utveckling

I Jämtlands län har vi en befolkning som dels stagnerar i antal, dels blir äldre. Vi har också en nedgång av antal barn i skolåldern som "vandrar" genom olika skolnivåer. Detta börjar i regionens glesare delar. Det leder till en minskande marknad totalt sett. Samtidigt som antalet skolelever minskar ser vi också att antalet skolor minskar. Ett minskande antal skolor ökar behovet av transporter till och från skolan. Antalet 16-åringar beräknas öka något under ett par år, ökningarna är ganska måttliga och kommer inte vara trafikdimensionerande.

Utmaningar
Bolagets största utmaning är främst att förmå flera att välja kollektivtrafiken som sitt främsta sätt att genomföra sina vardagsresor såsom till och från arbetet, skolan, fritidsaktiviteter samt nöjen.
Ytterligare en utmaning är att göra kollektivtrafiken smartare, snabbare och smidigare. Detta kan göras med hjälp av nya trafiklösningar, tydligare prioriteringar, anpassade fordon samt flexiblare och innovativa avtal med operatörerna.

Utmaningen består även i att börja prioritera hur ett kollektivtrafikutbud som motsvarar antalet boende i det geografiska området/stråket/platsen skall se ut. Trafikutbudet och trafiklösningen bör motsvara hur många som inom området/stråket/platsen kan och kommer att nyttja den kollektivtrafik som erbjuds. På senare år har nya bostadsområden vuxit fram och handelsplatser har expanderats vilket påverkar människors behov av att resa. Därför behövs också en fortsatt analys av länets reseströmmar.

Viktiga satsningar
Det finns ett antal viktiga satsningar som bolaget kommer att göra från och med 2016:

- Fortsatt införande av RTI, intrimning av systemet samt framtagande av rutiner, ex avseende trafikavvikelser. Införande av RTI i hela Östersundstrafiken samt i Ragundatrafiken.
- Införande av interoperabilitet, mellan de 4 norra länen som är ett samarbete med en gemensam databas.
- Fortsatt satsning på ungdomskortet. Förhoppningsvis kommer Strömsund att anslutas sig fr o m höstterminen 2016.
- Nya taxor och produkter från juli 2016.
- Beslut om Egen regi eller ej i juni 2016

- Avtal med Migrationsverket om periodkort till samtliga asylsökande i länet fr o m mars 2016.

De marknadssatsningar som kommer att genomföras är:
- Marknadsföra RTI-systemet via samtliga kanaler.

Verksamhet inom forskning och utveckling

Bolaget är bl.a. medlem i branschorganisationen Svensk Kollektivtrafik som är en nationell deltagare inom FoU-området. Genom Svensk Kollektivtrafik tar vi del av arbete som genomförs hos Statens Väg- och Transportforskningsinstitut (VTI), Trafikanalys m.fl.

Bussgods

I Länstrafikens regi bedrivs godshantering med linjetrafik inom länet, till grannlänen samt övriga landet. I länet finns tre godsterminaler, Östersund, Sveg och Strömsund, samt 53 godsombud på olika orter i länet.

Bussgods har på uppdrag av Regionförbundet gjort en utredning om verksamheten. Bussgodsverksamheten skall bära sina egna kostnader, och konkurrerar därmed med andra godstransportörer på lika villkor. Detta sker genom att Bussgods betalar en del av Länstrafikens overheadkostnad, kostnad för fordonens godsrum istället för passagerarutrymmen samt kostnaden för extra körningar till/från godsombud.

Bussgods fraktintäkter har minskat något under 2015 jämfört med 2014.
På registrerade frakter så är totalen 12 619 tkr jmf med 12 800 tkr för 2014, en minskning med 1 %, i kronor ca 178 tkr. Naturliga förklaringar finns, en kund har minskat med 110' och det beror på att byggandet i Funäsdalen är klart, en kund i Sörbygden ca -68', finns ingen buss eller annan transport kvar och en kund i Strömsund -65', vi har nya kunder som vägt upp detta samt att en del gamla kunder ökat. Glädjande är att intäkten för december 2015 var högre än december 2014.

Största kundgrupp är de kontantbetalande. Under 2015 ökade omsättningen på kontantkunden med 4 %. Den gruppen har under året omsatt ca 1 377 368 kr mot 1318 531kr 2014, vilket är ca 10 % av den totala omsättningen. Antalet försändelser av kontantkund är mindre 2015 jmf mot 2014, en minskning med 636 stycken.

Bussgods möjligheter att skicka gods i linjelagda turer minskar i samma takt som nya upphandlingar och indragningar görs. Lågentréfordon kan inte ta gods, därmed försvinner möjligheten att skicka gods på många turer. Vissa kommunala linjer är inte synkroniserade i tidtabellen med stomlinjerna, så gods blir stående hos ombud till dagen efter, vilket har medfört ett bortfall av gods och kunder i vissa områden.

I Kälarne/Sörbygden området har vi tagit bort en budbil p.g.a. för höga kostnader. Ombuden har besökts och utbildats löpande. Bussgods har under året utfört fältunderhållet för Länstrafiken och skött hittegodsavdelning åt Centrala Buss och KR Trafik.

Bussgods Jämtland/Härjedalen har tillsammans med de fyra nordligaste länen ett bredare samarbete när det gäller kunder, prislistor etc. En ny gemensam prislista infördes 2015, för kontantkund från första januari och för kreditkunden från första mars.

Bussgods har under 2015 fört samtal med Schenker om ett samarbete i Sveg om att ha en gemensam godsterminal. Detta för att sänka kostnader och få mera intäkter. Flytt och utökat samarbete beräknades vara igång under 2015 men en del opåverkbara hinder har gjort att det stannat av. Nya tag under 2016.

Resultatet för året visar ett underskott på ca 2,1 Mkr. Bolaget jobbar för att vända röda siffror till svarta till juni 2016.

Bussgods har arbetat efter ett koncept för att hålla kvaliteten hög inom hela Bussgods verksamhet.

Bussgods Sveriges medlemmar har bildat aktiebolag och anställt en rikssäljare. Bolaget heter Bussgods Sverigefrakt AB och ägarna är Bussgods Sverige ekonomiska förening, där Länstrafiken är en av nio delägare.

Särskild kollektivtrafik

Länstrafikens uppdrag[1]

Länstrafiken har getts i uppdrag att verkställa Region Jämtland Härjedalens och kommunernas uppgifter som ansvariga för särskild kollektivtrafik i nedanstående omfattning:

Länstrafikens uppdrag är att samordna de samhällsbetalda resorna oavsett om det är kommunerna, Region JH eller Länstrafiken som har ansvaret för dessa. Detta sker genom att Länstrafiken bedriver:
-beställnings- och samordningsfunktion (BC) för samhällsbetalda resor
-transporttjänster avseende särskild kollektivtrafik
Verksamheten skall bedrivas med hjälp av entreprenörer som upphandlas i konkurrens. Verksamheten skall bedrivas så att:
-samordning och planering av resor minimerar kostnaden för verksamheten och
-överenskommen kvalitet på resor och tjänster upprätthålls.
Länstrafiken skall vidare
-aktivt arbeta med utveckling av resmöjligheter för att minska behovet av särskild kollektivtrafik genom att fler skall kunna nyttja den allmänna kollektivtrafiken.
De kommuner som så väljer kan överlåta samtliga uppgifter för handläggningen av färdtjänst respektive riksfärdtjänst till Kollektivtrafikmyndigheten, dvs. även myndighetsutövningen[2]*,*

Länstrafiken sköter utredningsarbetet och myndigheten fattar de formella besluten.

Uppdragsgivare

Förutom Region JH har Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda och Åre kommun varit anslutna till Samarbetsavtalet under året. I uppdragsavtalet har parterna gett Länstrafiken i uppdrag att samordna de samhällsbetalda resorna. Samtliga har även valt att överlämna myndighetsutövningen.

Organisation

Länstrafiken: Avdelningen för särskild kollektivtrafik (säk). Avdelningen består av en Chef samt tre stycken handläggare, varav en handläggartjänst avser sjukresehandläggning och två färdtjänsthandläggning. Beställningscentral[3] och transportörer[4] är upphandlade i konkurrens och avtalen började gälla 2013-06-15 resp. 2013-10-01.

Verksamhetsberättelse

Länstrafiken har under 2015 som helhet skött uppdraget avseende den särskilda kollektivtrafiken för 6 av länets 8 kommuner samt för Region Jämtland Härjedalen.

De kommuner som deltar i samarbetet är Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda och Åre.

Under året har det varit ett fortsatt arbete med den ständigt pågående processen att trimma in, anpassa och effektivisera verksamheten.

---

[1] Kollektivtrafikmyndigheten (Regionförbundet i Jämtlands län) är egentlig avtalspart, men formuleringen i uppdragsavtalet är följande: *Kollektivtrafikmyndigheten eller den de utser...*
[2] Uppdragsavtal om samordning av samhällsbetalda resor i Jämtlands län
[3] BC Jämtland AB: avtalet löper till 2018-09-30
[4] Taxiservice i Bergs kommun AB, Norra jämtlands taxi AB, Taxi glesbygd AB, Taxi Östersund AB, V.A Trafikentrepenader AB, Taxi Ragunda AB, Taxi Västjämtland AB, Centrala Buss AB.

De avtal som slöts vid halvårsskiftet 2013 har varit väl avvägda och förlöpt "friktionsfritt" även under detta år, vilket i sig talar för att framöver utlösa optionerna om förlängning av dessa. Det huvudsakliga skälet som pekar i samma riktning är att vi inte tror att en förnyad upphandling skulle ge bättre ekonomiska villkor.

Myndighetsutövningen får anses ha fungerat väl. Handläggningstiden har under året huvudsakligen legat mellan 0-1 vecka, enda perioden som avvek från det var sommarsemestern och då var handläggningstiden som längst 4 veckor. Handläggningstiden står sig mycket bra vid en nationell jämförelse[5]. Den nya kollektivtrafiklagen innebar ett förändrat arbetssätt from 2012. Myndighetsutövningen utövas sedan dess av kollektivtrafikmyndigheten, Region Jämtland Härjedalen. Detta sker rent praktiskt så att Länstrafiken gör allt utom att fatta det formella beslutet, vilket Region Jämtland Härjedalen gör. Vidare fattar Region JH de formella besluten angående regelverket (färdtjänst) och taxan (färdtjänst). Detta förfarande har sedan införandet fungerat smidigt, dock med en viss fördröjning för den sökande avseende handläggningstiden.

Myndighetsutövningen har varit föremål för prövning (överklaganden) av Länsrätten i 16 fall under året, varav 15 ärenden avgjordes till Länstrafikens förmån. Det ärende som gick oss emot rörde "rätt till ledsagare".
Andelen färdtjänsttillstånd i de 6 ingående kommunerna var per den 31/12-2015 :1441 st, vilket utgör 44 % av länets färdtjänstinnehavare. Andelen tillstånd har minskat med 39 % sedan starten, jämfört med antalet legitimerade som kommunerna lämnade över vid start.

För att mäta hur effektiv samordningen är jämförs den verkliga kostnaden för taxiresor med hur stor kostnaden skulle ha varit om resorna gjordes utan samordning. Differensen däremellan benämns samordningsvinst och blir då ett mått över hur effektiv samordningen varit. Kravet på BC Jämtland AB är 25 % samordningsvinst på det totala antalet resor sett över ett år (ej kalenderår).
Samordningsvinsten under 2015 var **25,08 %**, i pengar ger det en samordningsvinst på 18,5 miljoner kr för aktuell tidsperiod.

Ett instrument för att mäta **nöjdheten hos resenärerna** (sjuk- och färdtjänstresenärer) är Svensk kollektivtrafiks kvalitetsbarometer[6]. Där jämförs Jämtland med resten av riket. Jämtland har innehaft topplaceringar alltsedan starten 2008, i år innehar vi delad 2:a placering. Under 2015 var det **94 % av resenärerna som gav bästa betyg.** Den siffran skall jämföras med riksgenomsnittet som ligger på 91 %., på den sammanfattande frågan: -totalt sett, vilket betyg vill du ge hela resan, dvs. om du tänker på både beställningen och resan sammantaget?

Under året har det hållits 2 st. protokollförda **Samrådsmöten** där Länstrafiken varit sammankallande, varje uppdragsgivare har en representant i gruppen (Kommuner samt landsting, även Regional kollektivtrafik myndighet har en representant). Samrådsgruppen är central och möjliggör för varje part att nå insyn/inflytande på verksamheten såsom regelförändringar etc.

Vidare har BC Jämtland AB under 2015 levt upp till sina åtaganden avseende kravställd svarsstatistik under 10 av årets månader (Svarsstatistik: krav 90 % av samtalen besvarade inom 2 min).

Avseende ekonomin kan sägas att verksamheten gick totalt 1 079 514:- bättre än budgeterade kostnader som totalt var beräknade till 64 414 000 kr.

Norrtåg AB

Norrtåg AB bildades 2008 av de 4 nordligaste länstrafikbolagen med finansiering av landstingen. Dess uppgift är att genomföra det s.k. Norrlandsförsöket med kraftigt utbyggd regionaltågstrafik norr och väster om Sundsvall och där nya Botniabanan utgör en stor ryggrad. En tjänstekoncessions-upphandling genomfördes med tilldelning i april 2010. Det av SJ och Deutsche Bahn nybildade företaget Botniatåg AB vann ett 6 årigt kontrakt med start aug 2010. Detta företags ägarförhållande har under 2011 ändrats så att Arriva äger 60 % och SJ 40 %. Norrtåg AB kommer via vagnbolaget Transitio att ställa 11 helt nya regionaltåg, Coradia Nordic, till förfogande för trafiken. Från och med 1

[5] Merit, undergrupp myndighetsutövning, Nyckeltal handläggning.
[6] Barometer för anropsstyrd kollektivtrafik ANBARO (sjukresor samt färdtjänst)

jan 2012 kommer de nya Kollektivtrafikmyndigheterna i Sverige (20 st) vara aktieägare med 5 % vardera i vagnbolaget Transitio. Tidigare har det varit tågtrafikerande trafikhuvudmän med aktieposter i storlek som i princip motsvarat andelen tågtrafik. Aktierna i Transitio som Länstrafiken i Jämtlands län tidigare ägde överfördes till Regionförbundet Jämtland under 2012. Aktierna i Norrtåg AB överfördes till Region Jämtland Härjedalen under 2015.

Under 2015 har resandeutvecklingen i Norrtågsprojektet I Jämtlands län varit något lägre än tidigare år.
Resandeutvecklingen har under 2015 sett ut enl följande:

År	Sträcka	Antal resande
2013	Sundsvall-Storlien	214 000
2014	Sundsvall-Storlien	266 000
2015	Sundsvall-Storlien	210 000

(Ingen info om antalet resande 2012 pga. att Botniatåg AB inte använde våra biljettmaskinssystem för hela sträckan mellan Sundsvall och Storlien)

År	Sträcka	Antal resande
2012	Bräcke-Storlien	30 000
2013	Bräcke-Storlien	70 000
2014	Bräcke-Storlien	122 000
2015	Bräcke-Storlien	115 000

Intäkts- och kostnadsutveckling

Trafikintäkter

Persontrafikintäkterna har under 2015 minskat med ca 2,3 Mkr inom regionaltrafiken jämfört med 2014.
I fjolårets siffra ingick en återbokning på ca 4 Mkr, som avsåg en tidigare uppbokad skuld i 2013 års bokslut. Total årsomsättning för regionaltrafiken är 86 Mkr.
Inom Östersunds tätort – Stadsbussarna – har persontrafikintäkterna ökat jämfört med föregående år till en total årsomsättning för tätorten på 42 Mkr, vilket motsvarar en ökning med 2 Mkr.

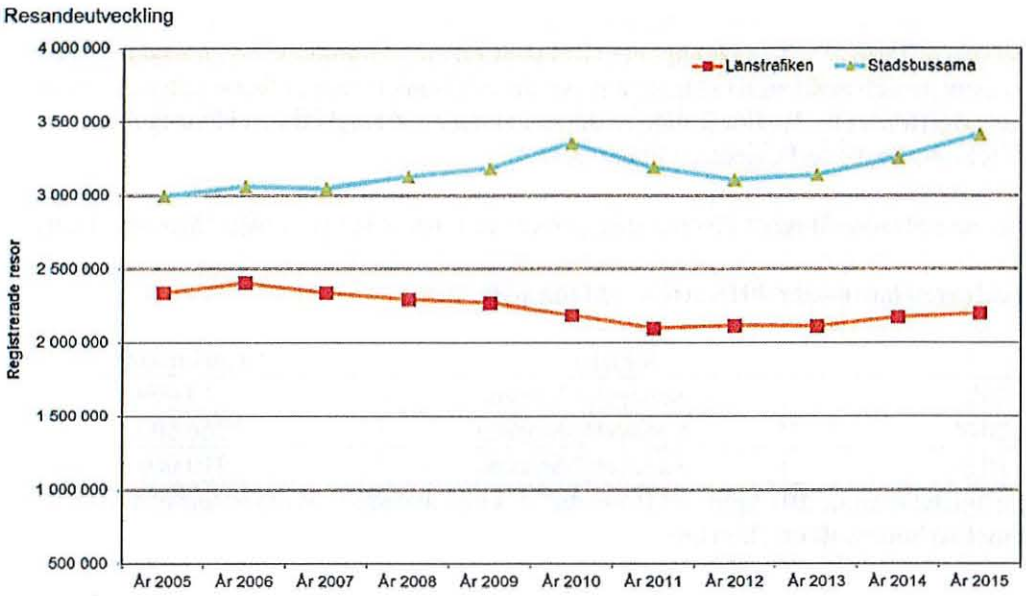
Intäkterna från godstrafiken uppgår för 2015 till ca 13 Mkr, vilket en minskning med 0,7 Mkr fg.år.

Trafikkostnader

Trafikkostnaderna följer de i avtalen uppsatta indexvärden. Använda värden är KPI (Konsumentprisindex), AKI (Arbetskraftsindex) och PPI (Prisindex för dieselolja) samt Stibor 3 månader med olika viktning beroende på typ av trafik.

Resandet

Resandet med kollektivtrafiken under 2015 exklusive tätortstrafiken uppgår till 2 205 000 registrerade resor, vilket är ca 29 000 fler resor än 2014.
I tätortstrafiken gjordes 3 412 000 registrerade resor 2015, vilket är ca 153 000 fler resor än föregående år. I antalet resor med Stadsbussarna ingår ca 885 000 resor med Länstrafikens färdbevis, s.k. övergångar, där ungdomskort, seniorkorten och periodkorten står för den största andelen.

Jämställdhet

I trafikförsörjningsprogrammet finns inget angivet avseende "mål om ett jämställt transportsystem, som svarar mot både kvinnors och mäns transportbehov", som det tidigare fanns i konsortialavtalet. Bolaget fortsätter att följa upp jämställdheten.
Jämställdhet innebär att män och kvinnor skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv (prop. 2005/06:155 Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken). Kvinnor använder kollektivtrafik i större utsträckning än män, men deltar i mindre utsträckning i planering och beslut. Ett bra och ändamålsenligt trafikutbud, till rimlig kostnad för den enskilde, är av stor betydelse för såväl kvinnor som män.
Särskild hänsyn tas till arbetspendling till sjukhuset och att nattbussar skall gå sträckningar som innebär kort gångväg till bostadsområden.
Länstrafiken har upprättat en jämställdhetsplan för kansli och Bussgods.

Pga besparingskrav så har Länstrafiken endast utfört en kundundersökning under 2014, i maj 2015 återupptogs kundundersökningarna via Ipsos/Kolbar.

Nedanstående upplevd kvalitet avser bolagets totala busstransporter, dvs. såväl regionaltrafik som stadstrafiken.

Upplevd Jämställdhet av kvaliteten	**Utfall 2015-12**	**Utfall 2014-05**
Upplevd totalkvalitet - kvinnor	**45 %**	**46 %***
Upplevd totalkvalitet - män	**42 %**	**38 %***

Trafikutbud

För tidtabellperioden 2015 gjordes ett tidtabellskifte i december 2014. Tabellen gällde för perioden 14 december 2014 till 12 december 2015. Justeringar i denna tidtabell har gjorts under trafikåret vid olika tillfällen i framför allt för att täcka upp kapacitetsproblem enligt nedan, samt i samband med nya Åreavtalet då kompletteringar gjorts ex. mot Trångsviken, Mattmar.

Jämtland har även under 2015, oftast med kort varsel, fått anpassa trafiken i samband med stor inflyttning av nysvenskar. Resandeunderlaget är osäkert då ingen med säkerhet kan ange hur länge den utökade kapaciteten behövs. Stående förstärkning på vissa turer, justeringar i fordonsomloppen med avseende på storlek på fordon samt nya turer i icke bussdimensionerad tid har varit de medel som

Länstrafiken använt för att lösa detta. Ambitionen har varit att undvika att resenärerna och förarna ska komma i kläm samtidigt som kostnaderna inte ska rusa iväg.

Till tidtabellskiftet december 2014 och under trafikåret 2015 har förändringar i trafiken gjorts enligt följande:

Trafik som till viss del ersätts av tåg samt långa linjer
- Justeringar i långa linjer redovisas under resp. kommun.

Lokal trafik - Berg
- Linje 613 Ljungdalen – Åsarna (-Östersund). Utökning till trafik samtliga söndagar under läsåret (ej sommarlov).
- Morgontur Åsarna – Svenstavik (förlängd L163) ger en förbättrad arbetspendling och pendlingsmöjlighet till Frösö Park.
- Utökad trafik för elevresor Rätan-Överturingen M-F (började gälla redan till höstterminen 2014).
- Ny eftermiddagstur under gällande tidtabellperiod pga kapacitetsbehov Åsarna – Svenstavik (L163)

Lokal trafik - Bräcke
- Oförändrat trafikutbud med smärre justeringar såsom tidsjusteringar och sträckningar.

Lokal trafik - Härjedalen
- Förändringarna inför tidtabellskiftet 2015 gjordes redan under senare hälften av 2014 och då främst inför skolstarten på höstterminen, bl.a.
    - Ny tur Vemdalen – Sveg (631).
    - Nya turer Sveg – Linsell (631).
    - Nya turer Sveg – Lillhärdal (634).
    - Nya turer Sveg – Ängersjö/Vänsjö (56).
    - I övrigt har tidtabellen förändrats avseende tider och vissa turer förlängts.

Lokal trafik - Krokom
- Vissa turer på Linje 150 fortsätter till/startar vid Krokomsporten.
- Ny tur Krokom – Östersund – Krokom (150) mitt på dagen, linjelagd förstärkning.
- Nya turer Krokom – Föllinge – Krokom (153) för serviceresor dagtid.
-
- Nya turer Krokom – Kaxås - Krokom (154) för serviceresor dagtid.
- Ny anropsstyrd trafik Krokom 22.40 - Kaxås (154).
- Ny anropsstyrd trafik Krokom/Nälden 22.50 – Trångsviken (156).
- Ny anropsstyrd trafik Mattmar – Trångsviken – Nälden och åter (156) för anslutning till buss i Nälden mot Östersund lördagar, servar även Åre.
- Söndagstrafik Kougsta-Nälden (533) tas bort och ersätts av trafik Östersund-Nälden-Wången med anslutning från tåg.
- Bläckåsen – Alsen (533) utökas till helår, anropstyrd trafik under skollov.
- I övrigt har tidtabellen justerats avseende tider och sträckningar.

Lokal trafik - Ragunda
- Oförändrat trafikutbud med smärre justeringar såsom tidsjusteringar och sträckningar.

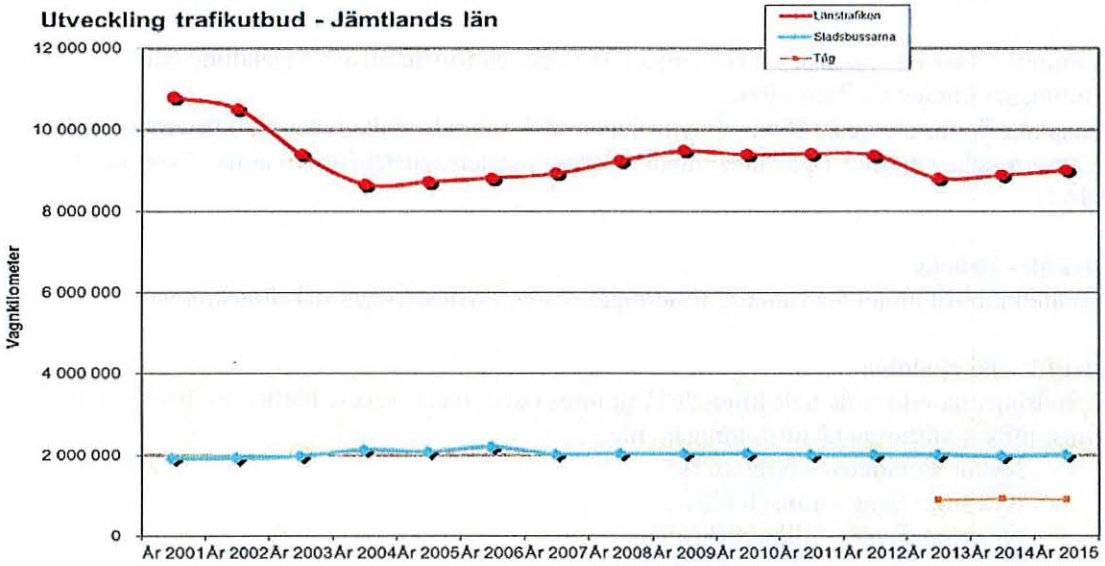
Lokal trafik – Strömsund
- Oförändrat trafikutbud med smärre justeringar såsom tidsjusteringar och sträckningar.
- Kapacitetsbehov sköts mha förstärkningstrafik.

Lokal trafik – Åre
- Förenklingar i linjenumreringen införs i samband med upphandling och nytt avtal, vilket innebär att L155 går hela sträckan Östersund – Duved, 156 går sträckan Östersund – Järpen och 157 sörjer för "Centrala stråket" i Åre, dvs. Mörsil – Duved.
- Duved ca 17.30 - Mörsil förlängs till Östersund (155 + retur till Mörsil med L156) för att återinföra arbetspendling från Östersund.
- Kvällstur Mörsil – Duved – Mörsil, där turen Mörsil – Duved är anpassad till anslutande trafik från Östersund (returen enl. ovan).

- Linje 156 Lördag, se punkt 7 på rubrik Krokom.
- Extraturer under trafikperioden pga ökad inflyttning:
    - Mitt-på-dagen-tur Mattmar-Järpen-Mattmar
    - Morgon- resp. eftermiddagtur Kall – Järpen – Kall.
- I övrigt har justeringar gjorts såsom tidsjusteringar och sträckningar.

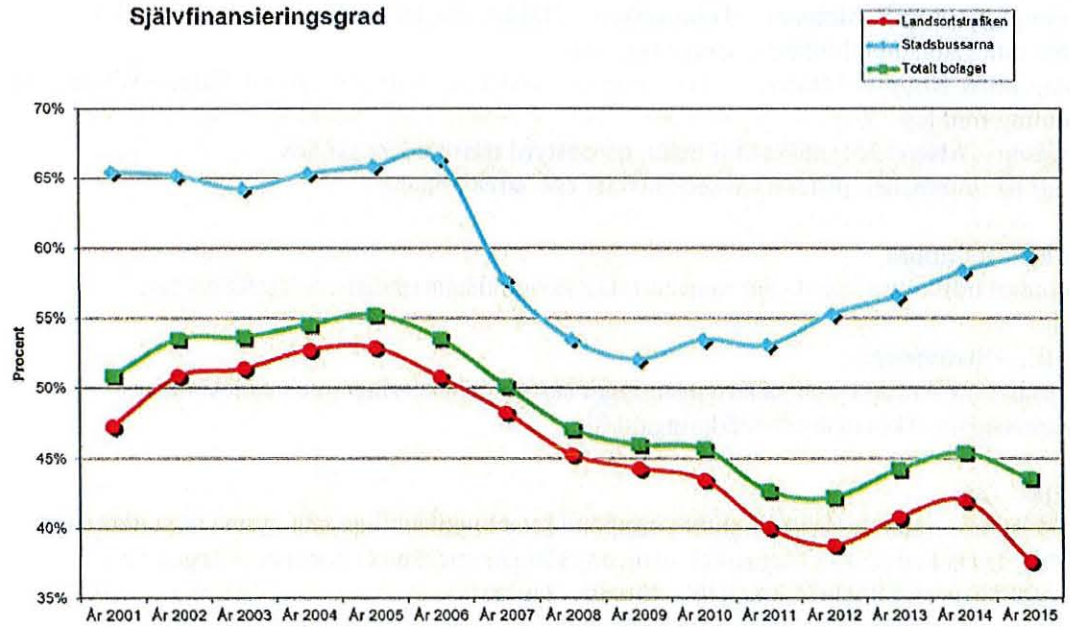
Lokal trafik - Östersund

- Ny linje Brunflo – Torvalla skoltid (L108). Startade redan i samband med skolstart hösten 2014 i samband med nedläggning av Ope skola
- Smärre justeringar såsom tidsjusteringar och sträckningar.

Ekonomi

Ett mått som speglar bolagets ekonomi är självfinansieringsgraden. Den visar hur stor del av verksamheten som finansieras med intäkter från kunder. I det redovisade värdet har vi sorterat bort intäkter och kostnader rörande den s.k. särskilda kollektivtrafiken. Detta eftersom möjligheterna till jämförelse med andra huvudmän blir missvisande. Utfallet för 2015 slutade på 38 %, utfall fg år var 42 %.

Kvalitet inom Regionaltrafiken

Länstrafiken har under året gjort en kundundersökning, i maj månad. den av kund och allmänhet upplevda totalkvaliteten – Nöjd Kund Index (NKI) – genom telefonintervjuer som gjorts 3 gånger under året, april, september och december. Som kund definieras person som nyttjar Länstrafiken minst någon/några gånger per månad. Jämförelsesiffran är från maj 2014, då det under förra året endast gjordes en undersökning.

	Utfall 2015-12	**Utfall 2014-05**
Den av kund upplevda totalkvaliteten***	**62 %**	**69 %**
Den av allmänhet upplevda totalkvaliteten*	**31 %**	**42 %**

Prisvärdhet

Inom ovan nämnda kundundersökning mäter Länstrafiken i vilken mån allmänhet och kunder upplever det prisvärt att resa med bolaget. Resultatet är följande:

	Utfall 2015-12	**Utfall 2014-05**
Den av kund upplevda prisvärdheten	**35 %**	**33 %**
Den av allmänhet upplevda prisvärdheten	**19 %**	**22 %**

* = Andel av svarande som angivit betyget 4 eller 5 i en 5-gradig skala.
** = De som nyttjar Länstrafiken någon/några gånger per månad eller oftare.

Miljökrav – Länstrafiken

Bussar

Samtliga Länstrafikens trafikavtal innehåller miljökrav. I den stora bussupphandling som genomfördes 2009 med trafikstart juni 2010 sattes även krav för utfasning av fossila bränslen till förmån för alternativa förnybara bränslen. Dessa har, med hänsyn till förväntad utbyggnad och tillgång på biobränslen,
i kontraktet formulerats enligt följande:

I trafikområdena Bräcke, Östersund, Krokom och Strömsund skall
minst 30 % av vagnkilometerproduktionen utföras med biobränsle från och med utgången av år 2012
samt
minst 50 % av vagnkilometerproduktionen utföras med biobränsle från och med utgången av år 2014

I trafikområdena Berg och Härjedalen skall
minst 20 % av vagnkilometerproduktionen utföras med biobränsle från och med utgången av år 2012
samt
minst 30 % av vagnkilometerproduktionen utföras med biobränsle från och med utgången av år 2014

För den del av vagnkilometerproduktionen som fortsatt kommer att utföras med fossila bränslen har i samma kontrakt ställts följande emissionskrav som genomsnitt för bussparken (för fordon större än 22 passagerare). Diesel miljöklass I.

Maxvärden emissioner under avtalstiden

		2010-2014	**2015-2018 (inkl optionsår)**	
Kväveoxid	NO_x	3,2	2,6	g/kWh
Partikelutsläpp	PM	0,02	0,02	g/kWh

Bilar och småbussar
I de kontrakt som slöts 2008 med kommunernas taxibolag inom den särskilda kollektivtrafiken, utförd mestadels med mindre fordon, har följande emissionskrav ställts (genomsnitt fordonsparken):

Bilar

År	Krav CO_2
2008	230 g/km
2009	220
2010	210
2011	200
2012	200

Småbussar

År	Kväveoxider NOx g/kWh	Partiklar g/kWh
2008	5,0	0,08
2009	4,7	0,07
2010	4,2	0,06
2011	3,8	0,06
2012	3,8	0,06

Miljökrav – Tätortstrafiken i Östersund

Länstrafikens 6-årskontrakt med Stadsbussarna med start juni 2007 innehåller dels emissionskrav för drift med fossilt bränsle (diesel MK 1), dels ett utbyte av samtliga dieselbussar till förmån för nya fordon med förnybara bränslen från och med 1 jan 2011.

T o m 2010
Fordonen skall vara återvinningsbara till minst 70 %. Stadsbussarnas miljövärden redovisas årligen i en **miljörapport**. Gränsvärden för avgasemissioner enligt nedan (genomsnitt för fordonsparken):

År	**NOx g/kWh**	**PM g/kWh**
2007	4,1	0,02
2008	3,7	0,02
2009	3,3	0,02
2010-14	3,0	0,02

Fr.o.m. 2011-2013
Samtliga fordon skall drivas med förnybara bränslen. Enligt en särskild överenskommelse 2010 mellan Länstrafiken, Östersunds kommun och Stadsbussarna kommer de 30 nya stadsbussfordonen ha motorer för följande bränslevariation:

5 st	Biogas
18 st	RME (rapsmetyl
7 st	Etanol

Problemet med en tankningsanläggning för Biogas som fanns i januari 2011 kvarstod under våren 2012. Slutligen så fick vi beskedet att Östersunds Kommun inte kunde lösa detta problem med gas och tillhörande infrastruktur. Därför gjordes en ny överenskommelse under våren 2012 mellan Länstrafiken, Östersunds kommun samt Stadsbussarna att i stället för de 5 planerade biogasbussarna, ersätta dessa med ytterligare 5 bussar som drivs med RME. Detta innebär att fördelningen är enl. följande:

23 st	RME (rapsmetyl
7 st	Etanol

Flerårsjämförelse	*2015*	*2014*	*2013*	*2012*
Nettoomsättning	487 372 144	450 843 515	414 110 194	404 136 640
Rörelseresultat	2 630	-10 027	49 899	759 633
Rörelseresultat efter finansiella poster	0	0	-12 479	544 540
Balansomslutning	36 527 741	36 671 880	46 779 989	45 899 087
Soliditet*	18,6 %	17,7 %	17,1 %	17,7 %
Medeltal anställda	22	22	30	30

* Justerat eget kapital/Balansomslutning.

Förslag till resultatdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta

att det till förfogande stående balanserade resultatet på 0 kr och årets resultat på 0 kr totalt 0 kr, överförs i ny räkning.

Resultaträkning	**Not**	**2015-12-31**	**2014-12-31**
	1		
Rörelsens intäkter m m			
Nettoomsättning	2	487 372 144	450 843 515
Summa intäkter m m		487 372 144	450 843 515
Rörelsens kostnader			
Trafikkostnader	3	- 460 398 177	- 424 594 488
Övriga externa kostnader	4	- 10 404 905	- 10 049 015
Personalkostnader	5	- 13 526 046	- 13 441 221
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		- 3 040 386	- 2 768 819
Summa rörelsens kostnader		- 487 369 513	- 450 853 543
Rörelseresultat		2 630	- 10 028
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	- 10 988	20 157
Räntekostnader och liknande resultatposter		8 357	- 10 129
Summa resultat från finansiella investeringar		- 2 631	10 029
Resultat efter finansiella poster		- 0	1
Bokslutsdispositioner		-	-
Skatt		-	-
Årets resultat		- 0	0

Balansräkning	**Not**	**2015-12-31**	**2014-12-31**
	1		
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och andra tekniska anläggningar	7	8 066 893	9 425 441
Inventarier, verktyg och installationer	8	412 434	594 219
		8 479 327	10 019 660
Finansiella anläggningstillgångar			
Övriga långfristiga värdepappersinnehav	9	30 000	30 000
Intresseföretag	9	-	500 000
		30 000	530 000
Summa anläggningstillgångar		8 509 327	10 549 660
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		14 807 837	12 066 653
Övriga kortfristiga fordringar	10	3 631 752	3 620 415
Fordringar koncernföretag		4 849 686	6 186 466
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	11	4 106 551	2 641 244
		27 395 826	24 514 778
Kassa och bank	12	622 588	1 607 441
Summa omsättningstillgångar		28 018 414	26 122 220
Summa tillgångar		36 527 741	36 671 880

Balansräkning	Not	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	13		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital			
8 000 aktier		8 000 000	8 000 000
Reservfond		29 262	29 262
		8 029 262	8 029 262
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		0	0
Årets resultat		- 0	0
		- 0	0
Summa eget kapital		8 029 262	8 029 262
Långfristiga skulder	14		-
Summa långfristiga skulder		-	-
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		18 065 104	17 386 342
Övriga kortfristiga skulder	15	288 178	438 214
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	10 145 197	10 818 063
Summa kortfristiga skulder		28 498 479	28 642 619
Summa eget kapital och skulder		36 527 741	36 671 880
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

	2015	2014
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	2 630	- 10 028
Avskrivningar och nedskrivningar	3 040 386	2 768 819
	3 043 016	2 758 791
Erhållen ränta	- 10 988	20 157
Erlagd ränta	8 357	- 10 129
	3 040 385	2 768 819
Ökning/minskning kundfordringar	- 2 741 182	8 958 107
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar	- 139 864	2 195 121
Ökning/minskning leverantörsskuler	678 762	- 4 821 733
Ökning/minskning övriga kortfristiga skulder	- 822 902	3 488 048
Kassaflöde från den löpande verksamheten	15 199	12 588 362
Investeringsverksamheten		
Investering i materiella anläggningstillgångar	- 1 500 052	- 5 288 569
Erhållet statligt bidrag	-	4 500 000
Erhållen likvid avyttrade finansiella anläggningstillgångar	500 000	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 1 000 052	- 788 569
Finansieringsverksamheten		
Omklassificering koncernmellanhavanden		-14 960 889
Nyemission	-	-
Ökning/minskning övriga långfristiga skulder	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-
Årets kassaflöde	- 984 853	- 3 161 096
Likvida medel vid årets början	1 607 441	4 768 537
Likvida medel vid årets slut	622 588	1 607 441

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens normgivning enligt BFNAR 2012:1 Årsredovisning K3.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och när huvudsakligen alla risker och rättigheter som är förknippade med ägandet övergått till köparen.

Ersättningar till anställda
Ersättningar till anställda i form av löner, bonus, betald semester, betald sjukfrånvaro m m samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Leasing

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar avskrivs systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

	Antal år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	7
Inventarier, verktyg och installationer	3-10

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod.
Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Not 2 Nettoomsättning

	2015	2014
Biljettintäkter	127 113 194	126 826 632
Vidarefakturerade kostnader	35 080 259	2 728 973
Skoltrafik/Färdtjänstintäkter	124 091 242	131 523 448
Godsintäkter	12 937 794	13 551 054
Bidrag från Regionförbundet Jämtland	177 550 068	162 758 827
Statsbidrag inlandstrafiken	9 411 023	9 411 023
Övriga bidrag	-	110 000
Övriga intäkter	1 188 564	3 933 559
	487 372 143	450 843 515

Specifikation av ägarbidrag	Preliminärt utbetalt	Bokslut	Skillnad
Regionförbundet Jämtlands län	183 900 000	177 550 068	6 349 932
	183 900 000	177 550 068	6 349 932

Not 3 Trafikkostnader

Operationella leasingavtal
Årets kostnad för operationella leasingavtal uppgår till SEK 15 112 575 kr. Framtida leasingavgifter avseende operationella leasingavtal med återstående löptid överstigande 1 år uppgår till SEK 82 060 480 kr, med reservation för indexjusteringar.

Not 4 Ersättningar till revisorn

	2015	2014
Deloitte AB		
Revisionsuppdrag	64 330	64 400
Skatterådgivning	20 070	25 426
	84 400	89 826

Not 5 Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter

Medelantal anställda, med fördelning på kvinnor och män uppgår till	2015	2014
Kvinnor	12	11
Män	15	18
Totalt	27	29
Löner och ersättningar uppgår till		
Styrelsen och verkställande direktören	913 542	1 257 346
Övriga anställda	8 597 273	8 257 754
Totala löner och ersättningar	9 510 815	9 515 100
Sociala avgifter enligt lag och avtal	2 944 752	2 775 342
Pensionskostnader (varav för styrelse och verkställande direktör 112 712 (147 850))	677 275	740 386
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader	13 132 842	13 030 828

	2015		2014	
	antal på balansdagen	varav kvinnor	antal på balansdagen	varav kvinnor
Styrelseledamöter	6	17%	7	28%
Verkställande direktör och andra ledande befattningshavare	6	67%	6	60%

Avtal om VD:s avgångsvederlag: 6 månaders uppsägningstid samt därutöver avgångsvederlag motsvarande 6 månadslöner

Not 6 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2015	2014
Ränteintäkter	10 988	20 157
Summa	10 988	20 157

Bolaget har under året haft en räntabilitet på likvida medel uppgående till 0,3 % (0,3 %)

Not 7 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2015	2014
Ingående anskaffningsvärden	35 844 263	35 644 263
Årets förändringar		
-Inköp	1 500 052	4 700 000
-Avgår bidrag	-	- 4 500 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	37 344 315	35 844 263
Ingående avskrivningar enligt plan	- 26 418 822	- 23 698 407
Årets förändringar		
-Avskrivningar enligt plan	- 2 858 600	- 2 720 415
Årets nedskrivning	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 29 277 422	- 26 418 822
Utgående bokfört värde	8 066 893	9 425 441

Not 8 Inventarier, verktyg och installationer

	2015	2014
Ingående anskaffningsvärden	8 190 969	7 602 400
Årets förändringar		
-Inköp	-	588 569
-Försäljningar och utrangeringar	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	8 190 969	8 190 969
Ingående avskrivningar enligt plan	- 7 596 749	- 7 548 646
Årets förändringar		
-Avskrivningar enligt plan	- 181 785	- 48 103
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 7 778 534	- 7 596 749
Utgående bokfört värde	412 435	594 220

Not 9 Övriga långfristiga värdepappersinnehav

		2015	2014
Samtrafiken i Sverige AB, 556467-7598			
30 aktier á nomiellt 1000kr, from 12/1 2006 2000kr (fondemission)			
Bokfört värde		30 000	30 000
Norrtåg AB, 556758-3496,			
500 aktier á 1000kr. Kapitalandel 25%.		-	500 000
Bokfört värde	500 000		
Försäljning	-500 000		
		30 000	530 000

Not 10 Övriga kortfristiga fordringar

	2015	2014
Momsfordran	1 233 585	937 108

I övriga kortfristiga fordringar ingår skattefordran med 462 309 kronor (194 883 kronor). From 2014 har mellanhavanden mot Region Jämtland Härjedalen klassificerats som fordringar/ skulder koncernföretag.

Not 11 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2015	2014
Övriga upplupna trafikintäkter	773 187	581 131
Förutbetalda hyror	3 333 364	2 060 113
Övriga poster	-	-
Summa	4 106 551	2 641 244

Not 12 Kassa och bank

I kassa och bank ingår ej underkonton till ägaren på Swedbank.

Not 13 Förändring av eget kapital

	2015	2014
Bundet eget kapital		
Aktiekapital		
Belopp vid årets ingång	8 000 000	8 000 000
Belopp vid årets utgång	8 000 000	8 000 000

Ägaren	**Antal aktier**
Region Jämtland Härjedalen	8 000
Totalt	**8 000**

	2015	2014
Kvotvärde per aktie	1 000	1 000

Reservfond	29 262	29 262
Belopp vid årets ingång	29 262	29 262
Belopp vid årets utgång		
	8 029 262	8 029 262
Summa bundet eget kapital vid årets utgång		
Fritt eget kapital	-	-
Belopp vid årets ingång	- 0	-
Årets resultat	- 0	-
Belopp vid årets utgång		

Not 14 Långfristiga skulder

Inga skulder förfaller till betalning senare
än fem år efter balansdagen. Beviljad checkkredit 25 000 000 kr.

Not 15 Övriga kortfristiga skulder	2015	2014
Ing moms	-	- 583
Källskatt personal, särskild löneskatt	329 313	514 139
Övr kortfristiga skulder	- 41 135	- 75 342
Summa	288 179	438 214

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2015	2014
Upplupna semesterlöner	881 264	800 693
Upplupna sociala avgifter	511 764	491 785
Upplupna trafikkostnader	4 453 483	4 271 905
Upplupen indexkostnad	845 476	960 523
Förutbetalda biljettintäkter	3 453 210	4 293 157
Summa	10 145 197	10 818 063

Östersund 2016-02-15

Thomas Andersson
Ordförande

Florian Stamm

Mona Modin-Tjulin

Anders Frimert

Thomas Gutke

Hans Wessén

Thomas Hägg
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits 2016-02-15

Deloitte AB

Lars Magnusson
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har avgivits 2016-02-17

Eva Simonsson
Lekmannarevisor

Deloitte.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Länstrafiken i Jämtlands Län AB
Organisationsnummer 556437-0194

Rapport om årsredovisningen
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Länstrafiken i Jämtlands Län AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Länstrafiken i Jämtlands Län ABs finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länstrafiken i Jämtlands Län AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Vi tillstyrker att årsstämman disponerar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Östersund den 15 februari 2016
Deloitte AB

Lars Magnusson
Auktoriserad revisor

Länstrafiken i Jämtlands län AB
Lekmannarevisorerna

Dnr: Rev/12/2015

Till Bolagsstämman i
Länstrafiken i Jämtlands län AB
Org. nr. 556437-0194

Till fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen

GRANSKNINGSRAPPORT FÖR ÅR 2015

Jag har granskat Länstrafiken i Jämtlands län AB:s verksamhet för år 2015.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt ägarens uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt utifrån av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och prövning.

Bolaget redovisar ett plusresultat för året och har uppnått det ekonomiska målet i ägardirektivet, att hålla aktiekapitalet intakt. Med anledning av att alla verksamhetsmål som återredovisats inte framgår i årsredovisningen och den återrapportering som gjorts ej varit tillgänglig för revisionen, har jag inte haft möjligt att bedöma den totala måluppfyllelsen.

Med anledning av de uppgifter styrelsens vice ordförande har rekommenderar jag att styrelsen överväger lämpligheten av att VD innehar vice ordförandeskapet, alternativt att bolagets styrdokument ses över.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Som stöd för min bedömning åberopas bifogad granskningspromemoria och revisionsrapport.

Östersund den 17/2 - 2015

Eva Simonsson

Eva Simonsson

Av bolagsstämman vald lekmannarevisor

Bilagor: Granskningspromemoria 2015 - Länstrafiken i Jämtlands län AB
Revisionsrapport – Upphandlingsrutiner Länstrafiken i Jämtlands län AB

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

REVISIONSKONTORET

LÄNSTRAFIKEN I JÄMTLANDS LÄN AB
GRANSKNINGSPROMEMORIA 2015

Innehållsförteckning

1 INLEDNING/BAKGRUND 3
1.1 LEKMANNAREVISORERNAS UPPDRAG 3
2 SYFTE 3
2.1 REVISIONSFRÅGOR 3
3 REVISIONSKRITERIER 4
4 METOD 4
5 RESULTAT 4
5.1 GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING 4
5.1.1 Iakttagelser - Ändamålsenlighet och måluppfyllelse 4
5.1.2 Vår bedömning 5
5.1.3 Iakttagelser - Intern kontroll 6
5.1.4 Vår bedömning 6
6 GRANSKNINGSANSVARIG/A 7

1 INLEDNING/BAKGRUND

Länstrafiken i Jämtlands län AB ägs av Regionala utvecklingsnämnden som är Regional Kollektivtrafikmyndighet (RKM). Region Jämtland Härjedalen har det ekonomiska ansvaret för den regionala trafiken, kommunerna ansvarar var och en på motsvarande sätt för den lokala trafiken inom kommunen med anslutning till regional och eventuell annan lokal trafik.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva kollektivtrafik, administration av kollektivtrafik och andra tjänster avseende kollektivtrafik. Även godshantering med linjetrafik i länet, till grannlänen samt övriga landet kan bedrivas[1]. På uppdrag av RKM ansvarar Länstrafiken för Bussgods[2].

1.1 LEKMANNAREVISORERNAS UPPDRAG

Lekmannarevisorn ansvarar enligt 10 kap. 3-6 §§ i Aktiebolagslagen och 9 kap. 9 § i Kommunallagen för att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Lekmannarevisorerna i Länstrafiken i Jämtlands län AB, utför sitt uppdrag med sakkunnigt biträde från Region Jämtland Härjedalens revisionskontor.

Bedömningen av vilka granskningsinsatser som anses nödvändiga att genomföra för att ge den förtroendevalda revisorn tillräckligt underlag för att med rimlig säkerhet kunna lämna uttalanden i revisionsberättelsen, utgår från en risk- och väsentlighetsanalys. Vid denna analys tas bl.a. hänsyn till verksamhetsmässiga och ekonomiska risker. Vid analysen beaktas såväl information och erfarenhet från tidigare års granskningar som information om det aktuella verksamhetsåret.

2 SYFTE

Syftet med granskningen är att ge lekmannarevisorn underlag för den i aktiebolagslagen föreskrivna granskningsrapporten.

2.1 REVISIONSFRÅGOR

- Har bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt?
- Har bolagets interna kontroll varit tillfredställande?

[1] Bolagsordning 2013-05-14
[2] Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015

3 REVISIONSKRITERIER

Följande revisionskriterier utgör utgångspunkt för revisionen och är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs bedömningsgrunderna av:

- Kommunallag (1991:900)
- Aktiebolagslag (2005:551)
- Bolagsordning
- Ägardirektiv
- Uppdragsavtal regional kollektivtrafik
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015
- Beslut i bolagsstämma

4 METOD

Den grundläggande granskningen har utförts genom dokumentstudier av protokoll och handlingar från bolagsstyrelsens och bolagsstämmans sammanträden år 2015 samt bolagets årsredovisning för 2015 m.m.

Årsredovisningens räkenskaper har endast granskats översiktligt eftersom den auktoriserade revisorn ansvarar för granskning av bolagets räkenskaper samt av om årsredovisningen upprättats enligt gällande lagstiftning och god redovisningssed.

En fördjupad granskning av bolagets upphandlingsrutiner har genomförts under året med syfte att bedöma om bolaget har ändamålsenliga rutiner som säkerställer att upphandlingar genomförs på ett effektivt sätt, granskningen resultat framgår av bifogad rapport.

5 RESULTAT

Lekmannarevisorns granskning omfattar flera delar för att ge ett samlat underlag för en bedömning av bolagets ändamålsenlighet, interna styrning och kontroll. Granskningen har genomförts löpande under året och omfattar uppföljning av tidigare granskning, grundläggande granskning av bolagets verksamhet och den fördjupade del som tidigare nämnts.

5.1 GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING

Den grundläggande granskningen syftar till att bedöma om Länstrafiken under året 2015 har bedrivit sin verksamhet i enlighet med bolagsordning, uppdragsavtal, ägardirektiv, regionalt trafikförsörjningsprogram, beslut i bolagsstämma m.m.

5.1.1 Iakttagelser - Ändamålsenlighet och måluppfyllelse

I bolagets årsredovisning återredovisas hur bolaget arbetat med att verkställa den allmänna och särskilda kollektivtrafiken i Jämtlands län samt hur verksamheten med godshantering har skötts.

Ekonomiskt mål

Det ekonomiska målet i ägardirektivet har uppnåtts i och med att bolagets aktiekapital redovisas vara intakt. Bolaget visade för år 2015 ett resultat på 6,3 mkr bättre än budget och överskottet har redovisats hos ägaren, regionala utvecklingsnämnden.

Bussgodsverksamheten, som ska bära sina egna kostnader och leverera en vinst på 5 %, går fortsatt med underskott. 2,1 mkr för år 2015 jämfört med 2,5 mkr för 2014. Länstrafikens styrelse har vid styrelsens sammanträde 2015-06-24 uppdragit VD att genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att uppnå ett balanserat resultat senast 2016-07-01 och vi har noterat att åtgärdsförslag för ökade intäkter lämnades på styrelsens sammanträde i december. Beslut om Bussgods framtid och om bolaget ska ingå i regionala utvecklingsnämndens förvaltning ska fattas av fullmäktige i juni 2016.

En utredning om egen regi pågår och kommer att presenteras i juni, fullmäktige ska då besluta om Länstrafiken ska fortsätta som bolag eller ingå i regionens förvaltning.

Verksamhetsmål

I ägardirektivet hänvisas verksamhetskrav och mål till Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015. I 2014 års granskningspromemoria rekommenderade lekmannarevisorerna att bolaget bör verka för en tydligare struktur av vilka mål som ska återredovisas till ägarna. Detta med anledning av att kan programmet mål uppfattades som otydliga då de involverar flera ansvariga parter och att det inte framgick till vem återredovisning skulle ske.

Ett nytt Regionalt trafikförsörjningsprogram är framtaget för år 2016-2020 och skulle fastställas av regionfullmäktige i februari 2016. Vi har noterat att Länstrafiken getts möjlighet att yttra sig om det nya trafikförsörjningsprogrammet. Enligt tjänsteskrivelse föreslås ärendet återremitteras för att komplettera det regionala trafikförsörjningsprogrammet med en beskrivning av tillgänglig kollektivtrafik i prioriterade stråk för personer med funktionshinder. Ärendet ska behandlas på nytt i regionfullmäktige i april.

Av de mål som återredovisas i årsredovisningen återfinns två i det regionala trafikförsörjningsprogrammet, självfinansieringsgrad och nöjdhet med färdtjänst. Inget av dessa har uppfyllts år 2015.

Självfinansieringsgrad	Mål 47 %	Utfall 38 %
Nöjdhet med färdtjänst	Mål 95 %	Utfall 94 %

Enligt uppgift har en återrapportering av mål i trafikförsörjningsprogrammet rapporterats till regionen. Denna återrapportering har inte nått revisorerna och vi har därmed inte haft möjlighet att bedöma dem.

I det regionala trafikförsörjningsprogram 2013-2015 framgår även mål avseende miljön, t.ex. att beläggningsgraden ska öka och nettoutsläppen minska. Samtliga Länstrafikens trafikavtal innehåller miljökrav, exempelvis ska entreprenören rapportera in nettoutsläpp per fordon. En fordonsdatabas som ägs av Länstrafiken används av leverantörerna för att rapportera in t.ex. bränsleförbrukning. Enligt uppgift görs ingen löpande återrapportering av miljömålen till styrelsen utan de sammanställs direkt av kollektivtrafikstrategen på regionala utvecklingsnämnden.

5.1.2 Vår bedömning

Länstrafikens ekonomiska mål är uppnått, men vi kan inte bedöma den totala måluppfyllelsen av verksamhetsmålen eftersom endast två mål har återredovisats i årsredovisningen. Återrapporteringen

av övriga mål har inte varit tillgänglig för revisionen att bedöma. Enligt uppgift innehåller det nya regionala trafikförsörjningsprogrammet som avser 2016-2020 mål som går att återredovisa.

Vi bedömer att styrelsen löpande bör följa trafikleverantörernas efterlevnad av avtal för att stärka kontrollen över att kvalitet uppnås i upphandlad trafik.

5.1.3 Iakttagelser - Intern kontroll

Styrelsen har under året haft tio protokollförda sammanträden, varav ett konstituerande. Enligt protokollen har verksamhetsrapport avlämnats och den ekonomiska utvecklingen återrapporterats löpande. Verksamheten har följts upp enligt ett styrkort och riskanalysen har reviderats under året. Flera risker saknar åtgärdsdatum.

Vid det konstituerade styrelsesammanträdet har arbetsordning, firmateckning, reviderad attestnivåplan och reviderad internkontrollplan fastställs. Beslut har tagits om att anta regler för arvoden i styrelsen enligt VDs förslag. Av underlaget för styrelsens arvoden framgår att arvodesgrunden är beräknad på ett annat belopp än vad som uppges vara Riksdagens arvodesgrund.

Ny VD och byte på ordförandeposten

Med anledning av dåvarande VD:s uppsägning 2014 beslöt styrelsen att VD-frågan skulle lösas inom styrelsen. Styrelseordföranden valdes fr.o.m. 1 januari 2015 till VD och tidigare vice ordförande tog över ordförandeskapet vid styrelsens sammanträden. Formellt valdes ordförande och vice ordförande vid bolagsstämman i maj 2015.

Under året har ett presidium inrättats bestående av ordföranden, vice ordföranden och en styrelseledamot. Enligt arbetsordningen är presidiets uppgift bl.a. att förhandla VD:s anställningsavtal/löner och övriga anställningsförmåner. I VDs avtal gällande förmånsbil, tjänsteresor utom Norden och representation ska överenskommelse ske mellan VD och vice ordförande, som då är samma person.

Vid föregående års granskning rekommenderades styrelsen att vara uppmärksam vid eventuella jävsituationer då det av protokoll framgick att styrelsen utsett ombud till att bevilja Norrtågs styrelse ansvarsfrihet. Ledamöter i Länstrafikens styrelse satt även i Norrtågs styrelse, bl.a. ordförande.

Vi har noterat att styrelsen, utan anmälan om jäv, fattat beslut om att utöka VD-tjänsten till 100 % och godkänna reviderat VD-avtal. Enligt ordförande lämnade VD rummet vid beslutet, men det framgår inte att så skett av protokollet.

5.1.4 Vår bedömning

Vi bedömer att det är olämpligt att VD även är vice ordförande i styrelsen. Detta med anledning av de uppgifter presidiet och vice ordförande har som t.ex. omfattar att förhandla med VD.

Med anledning av att Länstrafiken är ett helägt kommunalt bolag och risken för förtroendeskada bör styrelsen vara uppmärksam vid situationer som kan innebära jäv.

6 GRANSKNINGSANSVARIG/A

Granskningen har genomförts av Therese Norrbelius, kommunal yrkesrevisor vid Region Jämtland Härjedalens revisionskontor. Granskningen har kvalitetssäkrats av revisionsdirektör Leif Gabrielsson.

Östersund 2016-02-16

Therese Norrbelius
Kommunal yrkesrevisor
Sakkunnigt biträde

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Dnr: REV/12/2015

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN
REVISIONSKONTORET

REVISIONSRAPPORT

Upphandlingsrutiner
Länstrafiken i Jämtlands län AB

Ansvarig: Therese Norrbelius

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 3
2 Inledning/bakgrund 4
3 Syfte, revisionsfråga och avgränsning 4
4 Revisionskriterier 4
5 Metod 5
6 Granskningens resultat 5
6.1 UPPHANDLINGSPROCESSEN 5
6.1.1 Annonsering 5
6.1.2 Samråd inför upphandling och beslut om allmän trafikplikt 6
6.1.3 Förfrågningsunderlaget 6
6.1.4 Förvaring och öppning av anbud 7
6.1.5 Utvärdering 7
6.1.6 Förhandlat förfarande 8
6.1.7 Tilldelningsbeslut 8
6.1.8 Avtal 8
6.1.9 En liten andel direktupphandlingar av trafik 8
6.2 UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRDA UPPHANDLINGAR 9
6.2.1 Kontroll av entreprenörernas efterlevnad 9
6.2.2 Kvalitetsuppföljning hinns inte med 9
7 Svar på revisionsfrågor 9
8 Ansvariga för granskningens genomförande 10

1 SAMMANFATTNING

Länstrafikens lekmannarevisor har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att en granskning av Länstrafikens upphandlingsrutiner ska genomföras. Lekmannarevisorn har genomfört sitt uppdrag med sakkunnigt biträde från regionens revisionskontor.

En ändamålsenlig upphandlingsrutin där den interna kontrollen är tillgodosedd är av vikt för att säkerställa effektivitet och kvalitet samt undanröja risker som t.ex. att drabbas av upphandlingsskadeavgift, korruption m.m.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Länstrafiken har ändamålsenliga rutiner som säkerställer att upphandlingar genomförs på ett effektivt sätt dvs. om Länstrafiken har de rutiner, kontroller och den organisation som bedöms ge förutsättningar för att upphandling görs inom lagar, interna regelverk m.m.

Vår sammanfattande bedömning är att Länstrafikens upphandling huvudsakligen är väl organiserad och att man har ändamålsenliga rutiner, stödfunktioner och erfarenheter vilket ger goda förutsättningar till att bolagets upphandlingar följer lagar, regelverk och ägarens mål.

Granskningen har visat följande:

- **Länstrafiken bör verka för ett tydligare mål med upphandlingen**

Att arbetet med förfrågningsunderlaget och den politiska diskussionen inför beslut om allmän trafikplikt pågår parallellt komplicerar processen.

Länstrafiken äger inte själv denna "fråga" men bör, om möjligt, verka för att få en ordning som innebär att diskussioner om vad som är utförbart och vad olika kravställningar kan medföra i form av kostnader m.m. kan klaras ut i ett tidigare skede.

- **Rutinerna för upprättande av förfrågningsunderlag är ändamålsenliga**

Erfarenheter från tidigare upphandlingar i kombination med tidigare förfrågningsunderlag, avtal som varit föremål för diskussion och tvister m.m. ger förutsättningar till att ändamålsenliga förfrågningsunderlag utformas.

En mer systematisk dokumentation skulle dock kunna minska risken för att nämnda erfarenheter går förlorade, vid eventuellt personalbyte på nyckelpositioner.

- **Processbeskrivningen följs**

Utifrån den information vi fått är vår bedömning att processbeskrivningen följs.

- **Nya rutiner stärker säkerheten i upphandlingsprocessen**

Under granskningen har vi diskuterat delar avseende hanteringen av inkomna anbud. Upphandlingschefen har efter detta vidtagit några förändringar i rutinen i syfte att ytterligare stärka sekretessen under den tid i upphandlingsprocessen där absolut sekretess råder.

Vi bedömer att de åtgärder som genomförts ger goda förutsättningar att upprätthålla den lagstadgade absoluta sekretess som råder avseende inkomna anbud fram till dess tilldelningsbeslut fattats.

- **Det finns utrymme för utveckling avseende uppföljning av kvalitet**

I förfrågningsunderlag och avtal ställs krav på entreprenörerna att återrapportera vissa uppgifter löpande. Det finns en ambition att göra en mer omfattande kvalitetsuppföljning av genomförda upphandlingar, men det uppges i dagsläget inte hinnas med. Den uppföljning som sker är den analys som ingår i rutinen för upprättande av nya förfrågningsunderlag.

Det finns utrymme för förbättringar/utvecklingsmöjligheter avseende uppföljning av resenärssynpunkter och kvaliteten i den verksamhet som upphandlats.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Enligt 2 kap. 2 § lag (2010:1065) om kollektivtrafik ska det i varje län finnas en regional kollektivtrafikmyndighet. I Jämtlands län är regionala utvecklingsnämnden[1] regional kollektivtrafikmyndighet. Regionala utvecklingsnämnden har överlämnat befogenheten att upphandla, ingå avtal och samordna den allmänna kollektivtrafiken till Länstrafiken i Jämtlands län AB.

En ändamålsenlig upphandlingsrutin där den interna kontrollen är tillgodosedd är av vikt för att säkerställa effektivitet och kvalitet samt undanröja risker som t.ex. att drabbas av upphandlingsskadeavgift, korruption m.m.

Länstrafikens lekmannarevisor har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att en granskning av Länstrafikens upphandlingsrutiner ska genomföras. Lekmannarevisorn genomför sitt uppdrag med sakkunnigt biträde från regionens revisionskontor.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Länstrafiken har ändamålsenliga rutiner som säkerställer att upphandlingar genomförs på ett effektivt sätt dvs. om Länstrafiken har de rutiner, kontroller och den organisation som bedöms ge förutsättningar för att upphandling görs inom lagar, interna regelverk m.m.

Med ändamålsenliga menar vi att de är tydliga och organiserade, leder till att minska risken för ekonomisk skada för Länstrafiken och säkerställer de krav som finns gällande miljö- och trafiksäkerhet m.m.

Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- Finns rutiner som säkerställer att bolagets upphandlingar genomförs i enlighet med gällande lagar, interna regelverk och mål som ägaren fastställt?
- Finns rutiner som säkerställer ändamålsenliga förfrågningsunderlag?
- Finns rutiner för uppföljning av gjorda upphandlingar?

Avgränsning

Granskningen avser år 2015 och berör Länstrafikens upphandlingar av trafik inom länet. I granskningen har det inte ingått att bedöma huruvida den beskrivna processen överensstämmer med de regelverk som gäller med anledning av LUF:s omfattning.

4 REVISIONSKRITERIER

Uppfylls kraven enligt:

- Kommunallag (1991:900)
- Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena, energi, transporter, och posttjänster (LUF)
- Lag (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) (OSL)
- Lag (2010:1065) om kollektivtrafik
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015

[1] Tidigare Regionförbundet i Jämtlands län

5 METOD

Granskningen har utförts genom dokumentstudier och intervjuer med trafikplanerings- och upphandlingschef vid Länstrafiken och regionala utvecklingsnämndens områdeschef för Infrastruktur. De intervjuade har getts möjlighet att faktagranska rapporten.

Therese Norrbelius, kommunal yrkesrevisor vid regionrevisionens kontor har varit projektansvarig. Ulf Rubensson, certifierad kommunal revisor vid revisionskontoret, har medverkat vid intervju och analys av granskningsmaterialet.

Substansgranskning har genomförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

6 GRANSKNINGENS RESULTAT

Länstrafikens uppdrag

Regionala utvecklingsnämnden är kollektivtrafikmyndighet i Jämtlands län. I myndighetens uppgift ingår enligt 3 kap. 1 § Lag (2010:1065) om kollektivtrafik bl.a. att upprätta trafikförsörjningsprogram och fatta beslut om allmän trafikplikt.

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet 2013-2015 är utgångspunkt för beslut om allmän trafikplikt inom länet och de avtal om trafik som ingås av Länstrafiken ska, enligt uppgift, grunda sig på sådant beslut.

Underlag till det regionala trafikförsörjningsprogrammet och till beslut om allmän trafikplikt arbetas fram av områdeschefen för Infrastruktur vid Regionala utvecklingsnämnden.

Med allmän trafikplikt avses det trafikutbud som samhället garanterar sina medborgare genom avtal.

6.1 UPPHANDLINGSPROCESSEN

Upphandling av trafik görs i enlighet med *Avtalsprocessen*[2] ett samlat dokument med kollektivtrafiklagstiftningen som grund, utgivet av Svensk kollektivtrafik.

Avtalsprocessen innehåller processbeskrivningar, avtalsmallar och kravbilagor som stöd för vilka funktionella krav beställaren ska ställa för att ge förutsättningar för att erhålla kvalitetsmässigt bra anbud.

Upphandlingsprocessen bör, enligt uppgift, påbörjas ca tre år innan trafik start för att beställaren inte ska hamna i tidsnöd. Länstrafiken har en dokumenterad tidplan med en översikt över löptider m.m. för alla pågående trafikavtal. När ett avtal är på väg att löpa ut initierar upphandlingschefen en ny upphandling.

Nedan beskrivs de olika momenten i processen och dess innehåll.

6.1.1 Annonsering

Upphandlingen påbörjas ca tre år innan trafik start och annonseringen sker i flera moment

- Offentliggörande genom förhandsannons/förhandsmeddelande
- Annons och Anbudsansökan med inbjudan till upphandlingen

[2] http://www.svenskkollektivtrafik.se/globalassets/partnersamverkan/dokument/mallavtal-och-kravbilagor/handlingar-modellavtal/3__avtalsprocessen-augusti-2013.pdf

- Kvalificering av anbudsgivare
- Erbjudande att lämna anbud till de entreprenörer som visat intresse och kvalificerat sig.

Bedömning:

Vi bedömer att annonseringen följer processbeskrivningen.

6.1.2 Samråd inför upphandling och beslut om allmän trafikplikt

Inför att beslut om trafikplikt fattas av RUN genomförs en utredning med representanter från RUN, Länstrafiken och exempelvis en kommun (den sistnämnde beroende på var/vad/vem trafikplikten avser) där politiska mål och andra förutsättningar diskuteras för att ge en inriktning för vad det slutliga avtalet mellan bolag och entreprenör ska omfatta.

I beslutet om allmän trafikplikt anges mål utifrån det regionala trafikförsörjningsprogrammet, t.ex. för beläggning, tillgänglighet och nettoutsläpp m.m. Vi har noterat att de överväganden som gjorts i utredningen inte alltid tydligt framgår av beslutet.

Med anledning av att arbetet med förfrågningsunderlaget pågår innan beslut om allmän trafikplikt antas, har det, enligt uppgift, uppstått situationer där politiska önskemål gjort förutsättningarna för upphandlingen komplicerad och tidspressad. Som ett exempel på detta har nämnts krav på biogasdrift av bussar i Östersund, där diskussion om detta krav riskerade att försätta upphandlingsprocessen i tidsnöd.

Ett politiskt mål med trafiken för att peka ut vad som avses att prioriteras vid trafikupphandling skulle, enligt upphandlingschefen, vara en fördel.

Bedömning

Att arbetet med förfrågningsunderlaget och den politiska diskussionen inför beslut om allmän trafikplikt pågår parallellt komplicerar processen.

Länstrafiken äger inte själv denna "fråga" men bör, om möjligt, verka för att få en ordning som innebär att diskussioner om vad som är utförbart och vad olika kravställningar kan medföra i form av kostnader m.m. kan klaras ut i ett tidigt skede.

6.1.3 Förfrågningsunderlaget

Vid upprättandet av förfrågningsunderlaget följs *Regionalt trafikförsörjningsprogram 2013-2015* som innehåller mål för den regionala trafiken och *Avtalsprocessen.*

Tydligt formulerade krav för kvalificerade anbud

Inför upprättandet av ett nytt förfrågningsunderlag görs en omfattande utredning där statistik, omvärldsanalys, interna och externa förutsättningar m.m. sammanvägs med målen i trafikpliktsbeslutet (när beslut är fattat), tidigare avtal och förfrågningsunderlag som följs upp och analyseras.

När det gäller tidigare förfrågningsunderlag fångas tidigare erfarenheter om vilka krav som borde varit med och/eller vad som borde varit tydligare t.ex. någon del som varit föremål för diskussion. Enligt de uppgifter vi fått finns dessa iakttagelser inte alltid dokumenterade.

Upphandlingschefen arbetar i huvudsak ensam men kan avropa stöd från en jurist som Länstrafiken har goda erfarenheter av samt via ett nätverk som startats inom Svensk kollektivtrafik.

Beslut om förfrågningsunderlag

Förfrågningsunderlaget redovisas av upphandlingschefen för styrelsen. I samband med detta har upphandlingschefen som rutin att redogöra för de regler som gäller angående jäv och sekretess. Styrelsen fattar beslut om godkännande av förfrågningsunderlaget.

Bedömning:

Erfarenheter från tidigare upphandlingar i kombination med tidigare förfrågningsunderlag, avtal som varit föremål för diskussion och tvister m.m. ger förutsättningar till att ändamålsenliga förfrågningsunderlag utformas.

En mer systematisk dokumentation skulle dock kunna minska risken för att nämnda erfarenheter går förlorade, vid eventuellt personalbyte på nyckelpositioner.

6.1.4 Förvaring och öppning av anbud

I förfrågningsunderlaget framgår det tydligt när anbuden ska vara inlämnade. Slutdag för inlämningen av anbud är normalt på en torsdag och anbudsöppningen hålls normalt efterföljande vardag.

Vid offentlig upphandling råder som huvudregel absolut sekretess fram till dess att beslutat fattats om vilken leverantör som tilldelats kontraktet.

Det innebär i princip att inga uppgifter som rör anbud och anbudsansökningar får lämnas ut (19 kap. 3 § OSL).

Uppgifter som rör ett upphandlingsärende ska bevaras säkert och den upphandlade enheten får inte ta del av innehållet i anbuden förrän tidsfristen för inlämning har gått ut (9 kap. 6-7 §§ LUF).

Vid anbudsöppning deltar två personer (LUF 9 kap. 7 §). Protokoll förs där ett antal avstämningspunkter framgår och anbuden förtecknas och bestyrks av de som deltar. Protokollet förvaras, enligt uppgift, säkert och sekretess upprätthålls.

Vi har noterat att upphandlingsprocessen finns med i Länstrafikens risk- och sårbarhetsanalys, där sannolikhet och konsekvens av bruten sekretess har bedömts prioriterats högt.

Bedömning:

Under granskningen har vi diskuterat delar avseende hanteringen av inkomna anbud. Upphandlingschefen har efter detta i vidtagit några förändringar i rutinen i syfte att ytterligare stärka sekretessen under den tid i upphandlingsprocessen som absolut sekretess råder.

Vi bedömer att rutinerna, inklusive de rutinförändringar upphandlingschefen vidtagit, ger goda förutsättningar att upprätthålla den lagstadgade absoluta sekretess som råder avseende inkomna anbud fram till dess tilldelningsbeslut fattats.

6.1.5 Utvärdering

Den upphandlande enheten ska värdera anbuden på grundval av tilldelningskriterierna som angetts i annonsen eller i det beskrivande dokumentet (4 kap. 18-19 §§ LOU).

Till varje förfrågningsunderlag krävs en utvärderingsmodell för att bedöma de inkommande anbuden. Upphandlingschefen gör utvärderingen tillsammans med VD. Vid osäkerhet rådfrågas jurist.

6.1.6 Förhandlat förfarande

Upphandlingarna har på senare tid genomförts enligt LUF, vilket innebär att "förhandlat förfarande" kan tillämpas. Med förhandlat förfarande avses, enligt 2 kap. 9 § LUF, ett förfarande där den upphandlade enheten inbjuder utvalda leverantörer och förhandlar om kontraktsvillkoren med en eller flera av dem. Vid förhandlat förfarande med föregående annonsering ska den upphandlade enheten förhandla med anbudsgivarna om de anbud som de lämnat. Syftet med förhandlingen är att anpassa anbuden till de krav som angetts i annons och förfrågningsunderlag samt för att nå fram till det bästa anbudet (4 kap. 3 § LOU). Bestämmelserna för förhandlat förfarande finns i 4 kap. i LOU (ej i LUF).

Det ursprungliga förfrågningsunderlaget utgör ramen för förhandlingen. Enligt uppgift dokumenteras förhandlingarna för att styrka att entreprenörerna behandlas lika.

6.1.7 Tilldelningsbeslut

Efter förhandling ska den upphandlande enheten anta det anbud som är det mest ekonomiskt fördelaktigt eller det anbud som innehåller det lägsta priset (12 kap. 1 § LUF).

Enligt upphandlingschefen är förfrågningsunderlaget med kravbilagor så tydligt att man, när det gäller att utvärdera miljö och kvalitet, oftast kan gå på lägsta pris. I vissa fall kan dock andra parametrar vara avgörande och det ekonomiskt mest fördelaktiga alternativet antas.

Förslag till tilldelning görs vid styrelsemöte där entreprenörerna avidentifieras och presenteras av upphandlingschefen. I direkt anslutning till att styrelsen fattar sitt tilldelningsbeslut, skickas information till den som vunnit upphandlingen. Tilldelningsbeslutet skrivs under av VD.

6.1.8 Avtal

Enligt 16 kap. 1 § LUF får den upphandlande enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att underrättelsen om tilldelning skickades (så kallad avtalsspärr). Syftet är att eventuell överprövning av upphandlingen ska hinna göras till förvaltningsrätten. Enligt upphandlingschefen framgår det av tilldelningsbeslutet hur lång tid avtalsspärren är.

Avtalet mellan entreprenör och Länstrafiken bifogas förfrågningsunderlaget och är upprättat utifrån en mall från Svensk kollektivtrafik. Avtalet skrivs under av Länstrafikens respektive entreprenörens VD eller den VD delegerat till.

6.1.9 En liten andel direktupphandlingar av trafik

Med direktupphandling avses en upphandling utan krav på anbud i viss form (3 kap. 23 § LOU). Den vanligast förekommande situationen då direktupphandling används är då det som ska köpas har ett värde som understiger direktupphandlingsgränsen[3]. Enligt Konkurrensverket ska direktupphandlingar över 100 000 kr dokumenteras.

Länstrafiken direktupphandlar, enligt uppgift, en liten andel av inköpen. När det gäller trafik direktupphandlas t.ex. evenemangstrafik, då det några dagar per år förväntas uppstå behov t.ex. under Storsjöyran, Storsjöcupen och skidskyttetävlingar. En intern rutinbeskrivning är framtagen för denna typ av upphandling och en dokumentmall används och arkiveras. Av Länstrafikens attestplan framgår att upphandlingar över 0,5 prisbasbelopp[4] ska dokumenteras, vilket enligt uppgift följs.

---

[3] Direktupphandlingsgränsen enligt LOU respektive LUF uppgår till högst 505 800 kronor respektive högst 939 342 kronor, inklusive värdet av eventuella options- och förlängningsklausuler. Beloppen avser år 2015 och kommer från Konkurrensverket (kkv.se)

[4] Prisbasbelopp 2015 är 44 500 kr (0,5 pbb = 22 250 kr)

6.2 UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRDA UPPHANDLINGAR

6.2.1 Kontroll av entreprenörernas uppfyllande av avtal

I förfrågningsunderlaget och avtalen ställs krav om att entreprenörerna ska uppfylla och återrapportera vissa mål löpande. Exempelvis har Länstrafiken ett system där fordonens nettoutsläpp m.m. ska registreras av entreprenörerna.

Till sin hjälp för utvärderingen av entreprenörerna finns även resenärerna som via ett formulär på Länstrafikens hemsida kan lämna synpunkter avseende tidtabeller, bemötande etc. Enligt uppgift saknar Länstrafiken ett ändamålsenligt system för att tillvarata denna typ av information. I väntan på beslut om Länstrafiken ska ingå i regionala utvecklingsnämndens förvaltning uppger upphandlingschefen att det inte finns någon anledning till upphandling av ett nytt analysverktyg eftersom regionen, enligt uppgift, äger ett sådant.

6.2.2 Kvalitetsuppföljning hinns inte med

Upphandlingschefen har haft en ambition att göra uppföljning av kvaliteten i den verksamhet som upphandlats, men uppger att det i dagsläget inte hinns med i önskad omfattning. Den uppföljning som sker från Länstrafikens sida är den analys som ingår i rutinen inför upprättande av nya förfrågningsunderlag.

Bedömning:

Det finns utrymme för förbättringar/utvecklingsmöjligheter avseende uppföljning av resenärssynpunkter och kvaliteten i den verksamhet som upphandlats.

7 SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR

Granskningens syfte har varit att bedöma om Länstrafiken har ändamålsenliga rutiner som säkerställer att upphandlingar genomförs på ett effektivt sätt.

I tabellen nedan besvaras granskningens revisionsfrågor och de bedömningar som gjorts.

Revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Finns rutiner som säkerställer att bolagets upphandlingar genomförs i enlighet med gällande lagar, interna regelverk och mål som ägaren fastställt?	Ja	De rutiner som finns tillsammans med stödfunktioner och erfarenheter bedömer vi ger goda förutsättningar till att bolagets upphandlingar följer lagar, regelverk och ägarens mål.
Finns rutiner som säkerställer ändamålsenliga förfrågningsunderlag?	Ja	Vi bedömer att de rutiner som finns i kombination med de stödfunktioner som angetts ger förutsättningar till ändamålsenliga förfrågningsunderlag.
Finns rutiner för uppföljning av gjorda upphandlingar?	Ja, i huvudsak	Rutiner finns, men det finns utrymme för förbättringar/utvecklingsmöjligheter avseende uppföljning av resenärssynpunkt och kvalité.

Vår sammanfattande bedömning finns i rapportens inledning, sammanfattning avsnitt 1.

8 ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Projektledare[5]:	Kvalitetssäkring[6]:
Therese Norrbelius Sakkunnig yrkesrevisor	Majvor Enström Revisionsdirektör

[5] Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

[6] Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

Årsredovisning för

Torsta AB

556892-2420

KUNSKAPSCENTRUM FÖR DE GRÖNA NÄRINGARNA

Räkenskapsåret
2015-01-01 - 2015-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-3
Resultaträkning	4
Balansräkning	5-6
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	6
Noter	7-12
Underskrifter	13

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och VD för Torsta AB, 556892-2420 får härmed avge årsredovisning för 2015, bolagets tredje räkenskapsår.

Allmänt om verksamheten

Bolagets ändamål är att främst sälja tjänster samt bedriva utbildningar och utvecklingsprojekt som främjar de gröna näringarna, landsbygden samt därmed förenlig verksamhet. Syftet är att stärka de gröna näringarna i Norrlands inland med fokus på Jämtlands län. Bolaget ska också driva övrig landsbygdsutveckling samt ta tillvara internationella kontakter och projekt. Bolagets verksamhet ska ha ett hållbart förhållningssätt.

Överskott i verksamheten ska inte fördelas mellan aktieägarna genom utdelning utan återinvesteras i verksamheten.

Bolaget ska i sin verksamhet beakta de kommunala självkostnads- och likställighetsprinciperna.

Väsentliga händelser under och efter räkenskapsåret

Ekonomi

Det preliminära resultatet före dispositioner och skatt för 2015 visar på en förlust -1 464 tkr jämfört med en budget på +299 tkr. Soliditeten är 11 %. Skillnaden mot budget beror på lägre intäkter på Ullforum, lägre mjölkpris, högre foderkostnader, en pensionskostnad för en medarbetare som slutat samt en faktura för fastighetskostnader från 2012-2015 från Krokom kommun. 2015 ligger elevpriserna på samtliga utbildningar betydligt lägre än Rikspriset, medelpris för alla motsvarande utbildningar i Sverige. Alla rekvisitioner från gamla projekt är under första delen av 2016 utbetalda till bolaget, vilket har stärkt likviditeten.

Kommunikation

Det har även i år varit mycket fokus på att marknadsföra gymnasieutbildningen. Vi har varit på flera turer till olika högstadieskolor med vår lastbil och träffat många ungdomar. Vi deltog i den stora yrkesutbildningsmässan på Travet med lastbil, simulatorer, kåta och smådjur. I september arrangerades öppet hus med flera långväga besökare. Ungefär 70 elever besökte Torsta på programdagarna i december. 30 elever deltog i sommarlägret sista veckan före midsommar. Vi har även synts en del i media; Jakt-SM för elever i maj, nya skogsmaskiner och hundhallen har varit stora nyheter. Vi har gett ut två nummer av Magasin Torsta. Det är hög aktivitet på vår hemsida och vår facebook-sida. Total under året har 27 529 besökt hemsidan. Dessa besökare har totalt 195 003 sidbesök, vilket innebär att varje person i snitt är inne på 7 sidor per besök på vår hemsida. Vi har 1814 personer som gillar vår FB-sida och är även aktiva på Instagram.

Utveckling

Vi har startat flera nya projekt under året. Torsta är projektägare till **GREI**, ett Interregprojekt som vi driver tillsammans med MIUN, HINT, Skjetlein vs, Mähre vs och Norvik Naturbruksgymnasium. Projektet syftar till att utveckla entreprenörskapet i skolorna och för eleverna. Vi är projektägare för samverkansprojektet **Creative Region of Gastronomy** . Projektet har som mål att öka affärerna i hela matens värdekedja så att större del av förädlingsvärdet stannar hos företagare i länet. JHT, LRF, Region J/H och Östersunds kommun är samverkansparterna. Skördefest 2015 arrangerades i början på oktober med 25 öppna gårdar och 100 utställare. Vi har avslutat **Kunskap för företagande** och under 2016 kommer vi att ansöka om en fortsättning på detta. **Landsbygdsnätverket i Jämtland** som består att medarbetare på kommunernas näringslivskontor drivs vidare efter projektets slut och hålls ihop av Torsta AB. Vi har även provat konceptet **Andelsodling** på Torsta. Syftet är att pröva en ny affärsmodell där konsumenterna tar aktivt del i en gemensam odling och delar skörden. Försöket kommer att fortsätta sommaren 2016. Torsta har tagit initiativ till att utveckla ett **Centrum för offentlig mat** på Torsta i Ås med vision om att bli ett nationellt center. Under hösten har ett nätverk med kommunernas kostchefer bildats och förslag till utbildningsinsatser och andra aktiviteter har tagits fram. Även under 2015 har efterfrågan på utbildningar i motor- och röjsåg varit hög och vi har genomfört ett antal kurser. En grupp vuxna har påbörjat utbildning till skogsmaskinförare och blir klara i mars 2016. En ny grupp kommer att starta i april2016. Medarbetare från Torsta har undervisat i ekonomi, entreprenörskap och ledarskap på YH utbildningen till driftledare. Dessutom har ett antal olika kurser genomförts under året.

Gymnasieutbildning
På skolan går just nu 81 gymnasielever på naturbruksgymnasiet och 24 elever på gymnasiesärskolan. Den nya gymnasieutbildningen till skog/renskötare fick godkänt av Skolverket och startar hösten 2016. Vi har haft vuxenstuderanden inom smådjur, skogsmaskin och skogspreparand.

Restaurang och Konferens
Flera råvaror från den egna gården används tillsammans med vilt som våra elever jagat. Vi har haft ett antal små och större externa konferensgäster och en del externa lunchgäster även om detta inte är på den nivå vi önskat. Vi är godkända som konferensleverantörer till kommunerna i länet samt en del andra offentliga bolag.

Gården
Vi har tagit omtag i frågan om investering på gården då det nya landsbygdsprogrammet inte ger möjlighet att söka investeringsbidrag om företaget är mer än 25 % offentligt ägt. Nu är planen att dela upp investeringen i två delar för att minska investeringsbeloppet. Vi har haft försöksodling för SLU i Umeå precis som tidigare år. Mjölkpriset har under året varit på en rekordlåg nivå men höjdes under hösten. Vi har en hög produktion och en god kvalitet på mjölken. Vi har haft kosläpp med ca 1500 besökare.

Personal och organisation
Bolaget genomför en årlig medarbetarenkät och en digital hälsoundersökning. Resultaten från medarbetarenkäten var jämförbar med resultatet 2014. Antalet svar på medarbetarenkäten var något lägre. 85% av personalen uppger att de trivs på arbetsplatsen.
Sjukfrånvaron har varit 4,42% av den totala arbetstiden, 3,80% för kvinnor och 4,97% för män. 58% av den total sjukfrånvaron är långtidssjukskrivning. 5 personer har varit långtidssjukskrivna. Under hösten har bolaget genomfört en omorganisation på avdelningen för landsbygdsutveckling vilket ledde till en minskning av bemanningen med 4 personer. Förändringen kommer att vara helt genomförd i maj 2016.

Styrelsens arbete
Styrelsen har haft 7 styrelsemöten under året varav ett Per Capsulem och ett konstituerande möte. I april hölls ett strategimöte med representanter för ägarna. VD har tillsammans med vice ordförande haft ett flertal möten med ägarna från skogsnäringen under året.

Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

Belopp i kkr

	2015-12-31	*2014-12-31*	*2013-12-31*	*2012-12-31*
Nettoomsättning, tkr	42 316,9	44 371,1	46 242,0	20 520,0
Resultat efter fin. poster, tkr	-1 465,0	-1 290,0	3 290,0	1 128,0
Vinstmarginal, %	-3,5	-2,9	7,1	9,4
Soliditet, %	11,0	17,5	18,0	5,7
Resultat per aktie, kr	-234,2	-76,4	432,0	497,0
Avkastning på eget kapital, %	-90,1	-54,4	86,0	119,0
Kassalikviditet, %	83,2	98,3	102,0	108,0

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, kronor 1 226 149, disponeras enligt följande:

	Belopp i kr
Balanserat resultat	1 972 711
Årets resultat	-746 562
Totalt	**1 226 149**
disponeras för	
balanseras i ny räkning	1 226 149
Summa	**1 226 149**

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2015-01-01-2015-12-31*	*2014-01-01-2014-12-31*
Nettoomsättning	*2*	42 316 882	44 371 073
Övriga rörelseintäkter	*3*	733 242	1 595 068
		43 050 124	45 966 141
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-1 162 121	-1 107 005
Handelsvaror		-997 694	-826 305
Övriga externa kostnader	*5,6*	-15 908 803	-17 703 080
Personalkostnader	*4*	-25 419 466	-26 491 289
Av/nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-888 522	-893 193
Övriga rörelsekostnader		-52 500	-114 554
Rörelseresultat		-1 378 982	-1 169 285
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande intäkter		8 009	1 810
Räntekostnader och liknande kostnader		-93 862	-122 323
Resultat efter finansiella poster		-1 464 835	-1 289 798
Bokslutsdispositioner	*7*	527 874	984 274
Resultat före skatt		-936 961	-305 524
Skatt på årets resultat	*8*	190 399	51 141
Årets resultat		-746 562	-254 383

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2015-12-31*	*2014-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och andra tekniska anläggningar	*9*	743 540	1 224 939
Inventarier, verktyg och installationer	*10*	1 262 705	1 293 480
		2 006 245	2 518 419
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		91 702	58 001
Uppskjuten skattefordran		241 540	51 141
Andra långfristiga fordringar		101 806	101 299
		435 048	210 441
Summa anläggningstillgångar		2 441 293	2 728 860
Omsättningstillgångar			
Varulager mm			
Råvaror och förnödenheter		1 612 838	1 700 228
		1 612 838	1 700 228
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 070 627	464 566
Övriga fordringar		396 229	307 623
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	*11*	3 912 375	7 902 138
		5 379 231	8 674 327
Kassa och bank		5 389 792	2 797 990
Summa omsättningstillgångar		12 381 861	13 172 545
SUMMA TILLGÅNGAR		14 823 154	15 901 405

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2015-12-31*	*2014-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	*12*		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (4000 aktier)		400 000	400 000
		400 000	400 000
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		1 972 711	2 227 094
Årets resultat		-746 562	-254 383
		1 226 149	1 972 711
Summa eget kapital		1 626 149	2 372 711
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	*13*	-	527 874
		-	527 874
Långfristiga skulder	*14*		
Övriga långfristiga skulder		211 198	1 330 933
		211 198	1 330 933
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		260 807	135 846
Leverantörsskulder		5 061 257	2 876 565
Övriga kortfristiga skulder		3 101 605	3 437 683
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	*15*	4 562 138	5 219 793
		12 985 807	11 669 887
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		14 823 154	15 901 405

Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

Övriga ställda panter och säkerheter			
Äganderättsförbehåll	14	319 393	422 522
Summa		**319 393**	**422 522**

Ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelser		
Övriga ansvarsförbindelser	Inga	Inga
Summa	-	-

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.
Hänsyn har tagits till beräknat restvärde, fastställt vid anskaffningstillfället i då rådande prisnivå.

Materiella anläggningstillgångar	%
Maskiner och andra tekniska anläggningar	20
Inventarier, verktyg och installationer	20
Anläggningsdjur	20

Leasing - leasetagare

Alla leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal.

Operationella leasingavtal

Leasingavgifterna enligt operationella leasingavtal, inklusive förhöjd förstagångshyra men exklusive utgifter för tjänster som försäkring och underhåll, redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.
Varulager av djur är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet.

I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och de indirekta kostnader som utgör mer än en oväsentlig del av den sammanlagda utgiften för tillverkningen. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Intäkter
Det inflöde av ekonomiska fördelar som företaget erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Om tillämpligt:
I de fall köpevillkoren innebär att köparen erhåller en finansiering är intäktens verkliga värde nuvärdet av alla framtida betalningar.

Försäljning av varor
Vid försäljning av varor redovisas intäkten vid leverans.

Alternativ till ovan.
Vid försäljning av varor redovisas en intäkt när följande kriterier är uppfyllda:

- De ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget,
- Inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt,
- Företaget har överfört de väsentliga riskerna och fördelarna som är förknippade med varornas ägande till köparen,
- Företaget har inte längre ett sådant engagemang i den löpande förvaltningen som vanligtvis förknippas med ägande och utövar inte heller någon reell kontroll över de sålda varorna, samt

- De utgifter som har uppkommit eller förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Inkomstskatter
Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den s k balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporära skillnader, och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Obeskattade reserver redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld.

Not 2 Nettoomsättning per rörelsegren och geografisk marknad

Nettoomsättning per rörelsegren

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Utbildning	22 015 040	19 845 621
Landsbygdsutveckling	10 200 532	13 657 915
Gårdsbruk	6 142 547	6 744 333
Restaurang/internat	2 982 449	3 201 808
Övrigt	976 314	921 396
Summa	**42 316 882**	**44 371 073**

Not 3 Övriga rörelseintäkter

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Realisationsvinster	42 500	371 860
Lönebidrag	591 471	968 683
Övrigt	99 271	254 525
Summa	**733 242**	**1 595 068**

Not 4 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Män	26	25
Kvinnor	23	26
Totalt	**49**	**51**

Total sjukfrånvaro i procent av sammanlagd ordinarie arbetstid 2015 var 4,41 % (föregående år 5,78 %)
Sjukfrånvaro över 60 kalenderdagar i procent av sammanlagd ordinarie arbetstid 2015 var 2,56 % (föregående år 2,64 %)

Könsfördelning i företagsledning och styrelse

	2015-12-31	*2014-12-31*
Företagsledning och styrelse		
Antdel män	50%	37%
Andel kvinnor	50%	63%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Löner och andra ersättningar:	17 797 184	18 511 278
Sociala kostnader	7 217 077	7 312 064
(varav pensionskostnader) 1)	1 436 101	1 392 451

1) Av företagets pensionskostnader avser 189 990 kr (f.å. 109 337) företagets ledning avseende 1 (1) personer.

Not 5 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Deloitte		
Revisionsarvode	81 951	67 404
Andra uppdrag	-	143 606
Summa	**81 951**	**211 010**

Med revisionsuppdrag avses revisorns ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget.

Not 6 Operationell leasing - leasetagare

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal avseende hyra av lokaler och maskiner:		
Inom ett år	7 057 638	909 276
Mellan ett och fem år	25 881 456	
	32 939 094	909 276

Not 7 Bokslutsdispositioner

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Periodiseringsfond, årets återföring	-	-984 274
Förändring avskrivningar utöver plan	-527 874	-
Summa	**-527 874**	**-984 274**

Not 8 Skatt på årets resultat

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Aktuell skattekostnad		-
Uppskjuten skattefordran på årets resultat	190 399	51 141
	190 399	**51 141**

Avstämning årets skattekostnad

	2015-01-01-2015-12-31	*2014-01-01-2014-12-31*
Redovisat resultat före skatt	-936 961	-305 524
Skatt enligt gällande skattesats 22%	-206 131	-67 215
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	17 711	12 966
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	-1 979	-140
Skatteeffekt Scablonintäkt på periodiseringsfond		3 248
Årets redovisade skattekostnad	**-190 399**	**-51 141**

Not 9 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2015-12-31	*2014-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	2 406 989	2 583 808
-Avyttringar och utrangeringar		-176 819
	2 406 989	2 406 989
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-1 182 050	-753 698
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar		82 515
-Årets avskrivning	-481 399	-510 867
	-1 663 449	-1 182 050
Redovisat värde vid årets slut	**743 540**	**1 224 939**

Not 10 Inventarier, verktyg och installationer

	2015-12-31	*2014-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	1 975 768	1 539 366
-Nyanskaffningar	451 348	466 402
-Avyttringar och utrangeringar	-210 000	-30 000
	2 217 116	1 975 768
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-682 288	-311 515
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	135 000	14 500
-Årets avskrivning	-407 123	-385 273
	-954 411	-682 288
Redovisat värde vid årets slut	**1 262 705**	**1 293 480**

Not 11 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2015-12-31	*2014-12-31*
Upplupna intäkter	969 032	346 319
Upplupna intäkter projekt	2 485 215	7 287 502
Förutbetalda kostnader	458 128	268 317
	3 912 375	**7 902 138**

Not 12 Eget kapital i ingångsbalansräkning

		Bundet eget kapital	*Andra fonder*	*Balanserat resultat inkl årets resultat*
Enligt fastställd balansräkning	2014-12-31	400 000		1 972 711
Årets resultat				-746 562
Eget kapital	**2015-12-31**	**400 000**	**-**	**1 226 149**

Not 13 Ackumulerade överavskrivningar

	2015-12-31	*2014-12-31*
Maskiner och inventarier	-	527 874
	-	**527 874**

Not 14 Långfristiga skulder

	2015-12-31	*2014-12-31*
Skulder som förfaller senare än ett år från balansdagen		
Övriga skulder	211 198	1 330 933

Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen

Ställda säkerheter för övriga skulder

	2015-12-31	*2014-12-31*
Tillgångar med äganderättsförbehåll	319 393	422 522
	319 393	**422 522**

Not 15 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2015-12-31	*2014-12-31*
Upplupna löner och sociala avgifter	2 537 334	2 525 335
Upplupen hyra	1 519 812	1 519 812
Övriga interimsskulder	504 991	1 174 647
	4 562 137	**5 219 794**

Not 16 Nyckeltalsdefinitioner

Vinstmarginal
Resultat efter finansiella poster i procent av nettoomsättningen.

Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt (22%), i förhållande till balansomslutningen.

Vinst per aktie
Resultat efter skatt dividerat med antal aktier

Avkastning på eget kapital
Nettoresultat i procent av justerat eget kapital. Nettoresultat=resultat efter finansiella poster.

Kassalikviditet
Omsättningstillgångar exklusive varulager och pågående arbeten / kortfristiga skulder.

Underskrifter

Ås 29 / 2 2016

Margareta Winberg
Styrelseordförande

Trine Amundsen
Verkställande direktör

Marie Simonsson
Styrelseledamot

Erik Gudmundson
Styrelseledamot

Anton Waara
Styrelseledamot

David Wikner
Styrelseledamot

Marita Åsberg
Styrelseledamot
Arbetstagarrepresentant

Andreas Karlsson
Styrelseledamot
Arbetstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats
den 1 / 3 2016

Mats Henriksson
Auktoriserad revisor
Deloitte AB

Min granskningsrapport har lämnats
den 1 / 3 2016

Lars-Olof Eliasson
Lekmannarevisor

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i Torsta AB intygar härmed dels att denna kopia av årsredovisningen överensstämmer med originalet, dels att resultat- och balansräkningen fastställts på årsstämma 2016-05-23. Stämman beslöt också att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Ås den

Trine Amundsen
Verkställande direktör

Deloitte.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Torsta AB
Organisationsnummer 556892-2420

Rapport om årsredovisningen
Vi har utfört revision av årsredovisningen för Torsta AB för år 2015

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Torsta ABs finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Torsta AB för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Östersund den 1 mars 2016
Deloitte AB

Mats Henriksson
Auktoriserad revisor

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

Torsta AB
Regionens revisorer
Lekmannarevisorerna

Dnr: REV/14/2015

Till bolagsstämman i Torsta AB
Org nr: 556892-2420

Till fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen

Granskningsrapport för år 2015

Jag, av fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen utsedd lekmannarevisor, har granskat Torsta AB:s verksamhet för år 2015.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt ägarens uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt utifrån av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och prövning.

Bolaget har för andra året i rad redovisat ett underskott och ägarnas resultatkrav på 3-5 % har därmed inte uppnåtts. Det är viktigt att de åtgärder som styrelsens påbörjat ger resultat och att styrelsen fortsatt har fokus på resultatförbättrande åtgärder.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jag bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Som stöd för min bedömning åberopas bifogad granskningspromemoria.

Östersund den 1/3-2016

Lars-Olof Eliasson

Bilaga: Granskningspromemoria 2015, Torsta AB.

ALMI FÖRETAGSPARTNER | Mitt

ÅRSREDOVISNING FÖR RÄKENSKAPSÅRET 2015

UTLÅNINGEN TILL FÖRETAG
I TILLVÄXT ÖKAR KRAFTIGT

MÅNGFALD & HÅLLBARHET
PÅ AGENDAN

MÖT NÅGRA AV
ALMI MITTS KUNDER

REGIONENS FÖRETAG **SATSAR PÅ TILLVÄXT**

INNEHÅLL

Lån och rådgivning	**sid 4-5**
Mångfald	**sid 6-7**
Effekter och mål	**sid 8-9**
Almi Invest Mitt	**sid 10-11**
Årsredovisning	**sid 12- 22**

VD-ORD

Det är med glädje jag summerar 2015. Efterfrågan på Almis tjänster har ökat och vi överträffar budget både vad gäller lån och rådgivning. De satsningar som var nya för året med processer inom Tillväxtrådgivning och Tillväxtlån till innovativa företag har implementerats lyckosamt och intresset från företag med tillväxtambitioner är och har varit god.

Almis nya tillväxtlån har ökat möjligheten att lånefinansiera bolag i tidiga riskfyllda skeden vilket har stor betydelse för entreprenörens möjligheter att lyckas med sin satsning och även behålla en rimlig andel i bolaget om man tar in externt riskkapital för sin tillväxtresa. Tillväxtlånet har också bidragit till att vi ytterligare har stärkt samarbetet med vårt dotterbolag Almi Invest Mitt. Med kombinationen lån och riskkapital kan vi ofta göra bra lösningar för tillväxtbolag i tidiga skeden. Ett sådant exempel hittar ni på sidan 10-11, där ni också får några korta fakta om utfallet i Almi Invest Mitt 2015.

Vårt partnerskap inom Enterprise Europe Network skapar möjligheter att bidra i företagens internationaliseringsarbete, en viktig förutsättning i den allt mer globaliserade verklighet som våra regionala företag möter. Det har under året bidragit till att företag i regionen hittat nya samarbeten ute i Europa. Under 2015 har Almi startat upp ett internationaliseringsråd i Västernorrland tillsammans med Länsstyrelsen, Business Sweden, Handelskammaren, EKN, Enterprise Europe Network och Åkroken Science Park. Syftet är kunskapsutbyte och samordning för att hjälpa fler företag att komma ut med sina produkter och tjänster på nya marknader. Planen är att etablera något liknande i Jämtlands län under 2016.

Vi har ett nära samarbete med regionens båda inkubatorer där vi även medfinansierat med tid i projekt under 2015 för att bidra till utveckling av inkubatorstrukturerna och tillhörande aktiviteter och processer. Vi har under året haft kontinuerliga möten med näringslivschefer och tjänstemän i regionens samtliga kommuner för samordning av insatser mot kommunens företag.

Almi samverkar med och har delfinansierat Nyföretagarcentrum i regionen för att stärka rådgivning och mentorprogram mot nyföretagare.

Hållbarhet är ett prioriterat område inom Almi. Det innebär att vi i våra kundmöten väcker frågor kring risker/ möjligheter i företagets verksamhet och affärsmodell och betonar vikten av att jobba med hållbarhetsfrågor. Bolaget har under året genomfört en egen miljöcertifiering med tillhörande miljöutbildning för all personal. Samtlig personal har i januari 2016 även genomgått utbildning i genus och mångfald.

En sammanställning av samtliga mål som angetts i vårt ägardirektiv finner ni i tabellen sid. 9 måluppfyllelse.

Eva Högdahl
Vd Almi företagspartner Mitt Ab

LÅN

Utlåningen för 2015 landade på 168 mkr (140 % mot budget om 120 mkr) En ökning om 69 % jämfört med föregående år. Starkt bidragande faktor har det nya Tillväxtlånet varit. Under 2015 har 26 % av utlånat kapital gått till tillverkande- och entreprenadföretag, service och tjänsteföretag står för 49 %, företag verksamma inom handel 14 %, byggsektorn 7 % och resterande 4 % till jord- och skogsbruk samt transport.

Antalsmässigt blev utfallet för 2015 294 st. lån, en ökning med 32 % jfr med 2014. Almi Mitt hade även den mest effektiva låneverksamheten 4,6 lån/finansieringsrådgivare och månad en ökning från 3,6 lån 2014. Snitt i riket 3,3.

Resultatet i låneverksamheten var + 12,3 mkr. Fortsatt låga kreditförluster samt återvunna fordringar gav en avkastning för året om 6,77 %. Tre års rullande avkastning 5,73 %. Målet är att inte understiga 2 %.

RÅDGIVNING

Vi överträffade vårt mål på antal leveranser inom rådgivning med 19 %. Totalt var det 884 unika kunder som fick 1 874 rådgivningsleveranser.

2015 års stora nyhet har varit lanseringen av de nya tillväxttjänsterna, 182 företag deltog i vår tillväxtrådgivning under året. Av dessa var 36 % företag som leds av kvinnor. Inom vår innovationsrådgivning har 363 kunder fått rådgivning och stöd för att testa och utveckla sina innovativa idéer, huvuddelen av dessa var företag.

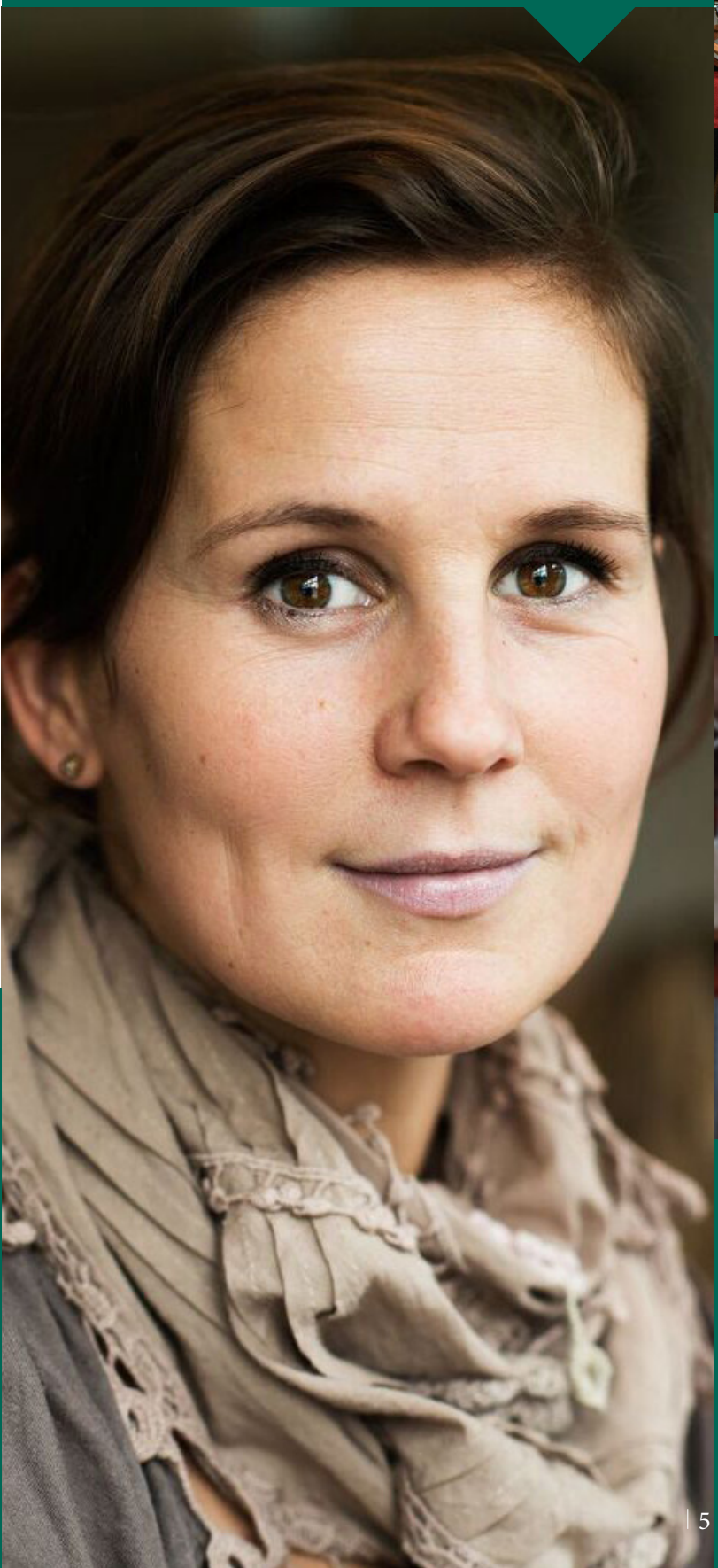

Eva fick bättre koll på siffrorna

Glada Lådan säljer livsmedelsprodukter från lokala producenter i Jämtland och Härjedalen. Ägaren och grundaren Eva Hallin i Östersund har gått Almis Lönsamhetsstyrning. Där har hon tillsammans med Almis affärsrådgivare Mariann Halvarsson fått flera verktyg för att styra hennes företag åt rätt håll.

Boost för Åre Glashytta

Ökad lönsamhet, effektivare jobb och bättre arbetsmiljö. Med hjälp av Almis tillväxtrådgivning fick Annika Weile en rejäl omstart av sitt företag Åre Glashytta.

Företagslån för framtidssattning

Det senaste året har varit intensivt för Anders Hansson som driver jakt.se. Han har köpt ut sin förre delägare, vuxit med 75 procent och anställt flera nya med-
arbetare.

MaxTruck nyanställer och expanderar

Företaget MaxTruck AB i Östersund nyanställer och satsar på nya internationella marknader. Almis tillväxtlån har varit helt avgörande för expansionen.

MÅNGFALD

I vårt uppdrag skall vi arbeta med mångfald avseende kön, ålder och personer med utländsk bakgrund. Det ska avspegla vårt arbete både när det gäller internt hos oss på Almi samt i vårt externa arbete med kunder.

EXTERN

Vi har stor efterfrågan på nyföretagarrådgivning till personer med utländsk bakgrund, 254 personer fick under 2015 rådgivning och hjälp av Almi Mitt att komma igång med sitt företag, huvuddelen av dessa var utlandsfödda.

Vårt mål är att andelen kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund ska vara överrepresenterade, både vad gäller rådgivningsinsatser och lån, i förhållande till hur marknaden ser ut. När vi summerar 2015 har vi nått målet både inom rådgivning och inom lån avseende samtliga prioriterade målgrupper.

PRIORITERADE MÅLGRUPPER

	Andel i Almi Mitt	Andel i vår marknad enl. SCB
Beviljade lån **KVINNOR**	28%	25%
Rådgivning **KVINNOR**	36%	
Beviljade lån **PERSONER MED UTL. BAKGRUND**	36%	7%
Rådgivning **PERSONER MED UTL. BAKGRUND**	25%	
Beviljade lån **UNGA < 30**	11%	5%
Rådgivning **UNGA < 30**	15%	

INTERN

Mål avseende vår interna mångfald fastställs av styrelsen och för 2015 har samtliga mål uppnåtts.

MÅLTAL VP 2015

ÅLDER

- **Kort sikt – 2015 – bibehålla befintlig total medelålder som 2016 var 46 år**
  Lång sikt – 2018 – sänka nuvarande total medelålder

46 år*

KÖN

- **Ledning: underrepresenterade könet minst 40%**
- **Arbete mot kund: underrepresenterade könet minst 40%**

50%* 46%*

UTLÄNDSK BAKGRUND

- **I alla rekryteringar har särskilt fokus på att om möjligt få med sökande med utländsk bakgrund för att vi 2018 ska vara 13% med utländsk bakgrund**

13,6%*

*Utfall 2015-12-31

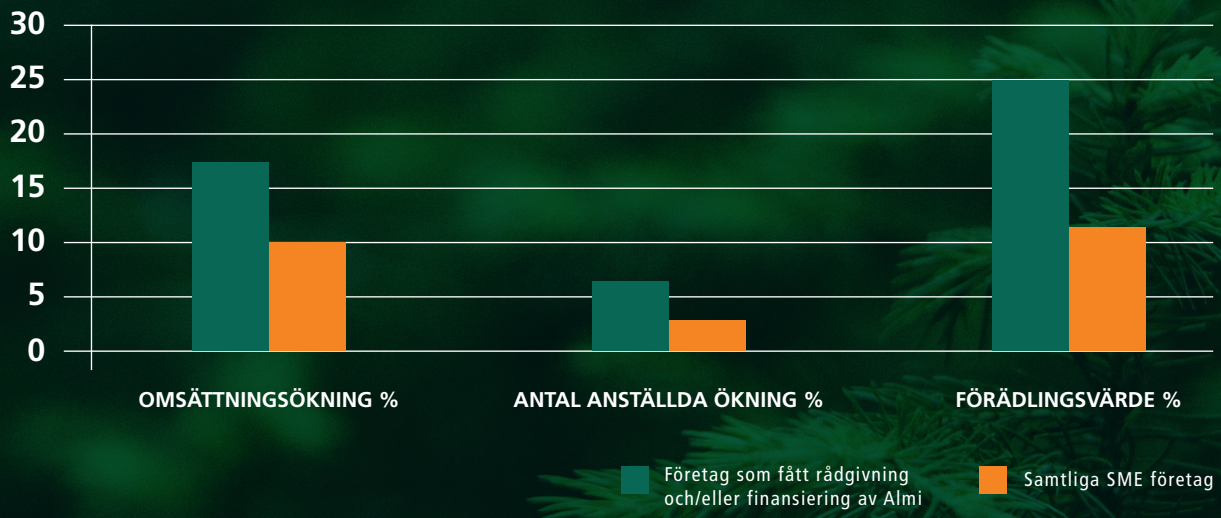
Mikrolån gav Turon en flygande start

När Turon Alimjan startade företag valde han samarbete framför konkurrens. Han startade Birsta Bilmäklare och började samarbeta med Birsta Bil City som funnits i åtta år. Ett och ett halvt år senare går företagen så bra att de flyttar till nya större lokaler.

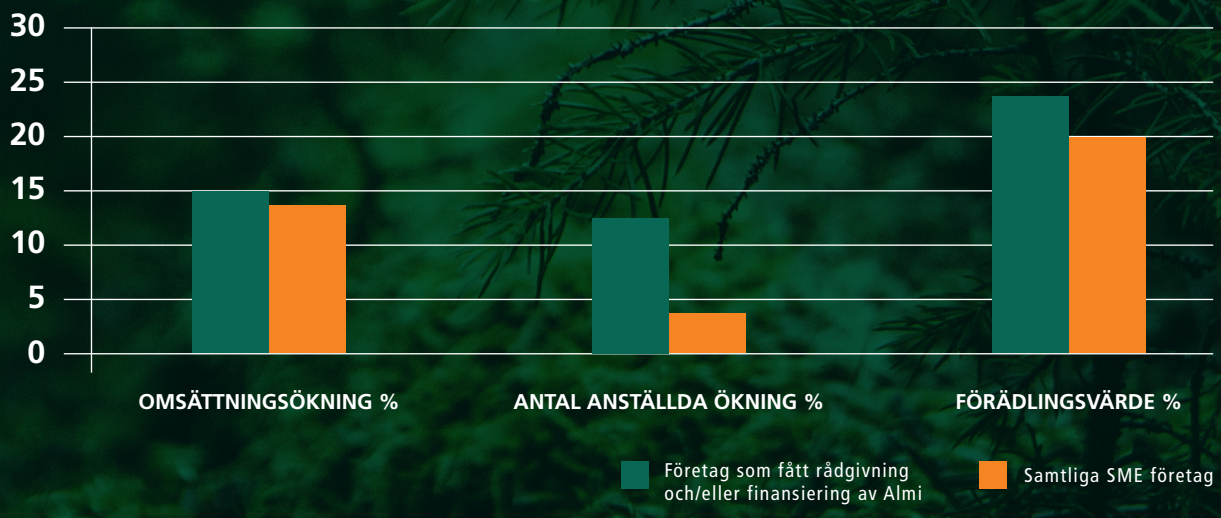
EFFEKTER

Den senaste effektmätning visar att de företag som fått insatser av Almi har ökat omsättning, antal anställda och förädlingsvärde mer än snittet av alla SME företag i regionen. Mätningen är gjord på företag som fått rådgivning och/eller finansiering av Almi under 2011 och mäter förändring 2010-2014.

JÄMTLANDS LÄN

VÄSTERNORRLANDS LÄN

MÅL

MÅL

Förädlingsvärdet för bolagets kunder ska utvecklas bättre än hos övriga SME företag i regionen.

UTFALL

Se sidan 8

KOMMENTARER

Årets effektmätning visar att företag som fått rådgivning och/eller lån av Almi har ökat omsättning, antal anställda och förädlingsvärde mer än övriga företag i regionen.

MÅL

Minst 90 % av bolagets kunder ska rekommendera Almi

UTFALL

93 %

KOMMENTARER

Kundnöjdhet mäts via elektronisk enkät som går till alla kunder efter avslutat insats.

MÅL

Insatser mot kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund ska vara högre än vad som motsvarar dessa gruppers andel i regionen.

UTFALL

Se sidan 6

KOMMENTARER

Vi överträffar målet inom samtliga prioriterade målgrupper.

MÅL

Medarbetarnas totalbetyg avseende bolaget som arbetsplats ska vara minst 4,0.

UTFALL

4,28

KOMMENTARER

Högt betyg, endast 3 bolag i koncernen har högre betyg.

MÅL

Intern mångfald avseende genus, ålder och etnicitet.

UTFALL

Se sidan 6

KOMMENTARER

Samtliga mål som styrelsen fastställt har nåtts under 2015.

MÅL

Andel kundtid minst 80 %.

UTFALL

78,36 %

KOMMENTARER

Når nästan målet och en ökning från 69 % 2014.

MÅL

Fritt eget kapital ska uppgå till en nivå som motsvarar 3-6 mån drift.

UTFALL

6,99 mån

KOMMENTARER

Något högre än önskad nivå.

MÅL

Avkastning minst 2 % i låneverksamheten, rullande 3 år

UTFALL

5,73 %

KOMMENTARER

Mycket bra avkastning rullande 3 år. Avkastningen för året 2015 blev 6,77 %.

MÅL

Nyutlåningsvolym, antal lån och rådgivningsleveranser

UTFALL

Se sida 4-5

KOMMENTARER

Vi överträffar volymerna inom rådgivning och lån. Nyutlåningsvolym 69 % bättre än budget, Antal lån 32 % fler än 2014 och 4,6 lån per finansieringsrådgivare och månad, bäst i landet! Rådgivningsleveranser 19 % bättre än budget.

SEKUNDSNABBA OFFERTER FÖR TRYCKERIBRANSCHEN

ArifiQ Developments grundartrio insåg direkt att de var något stort på spåren. Med sin nyutvecklade molntjänst arifiQ skulle de kunna lösa ett erkänt problem i tryckeribranschen. Det molnbaserade systemet reducerar radikalt tiden för offerter och kalkyler, ger exakta beräkningar och kräver ingen expertkompetens av användaren.

För att utnyttja försprånget och snabbt komma ut på den globala marknaden krävdes kapital. Grundarna, som sedan tidigare driver ett tryckeri i Sollefteå, var redan kunder hos Almi Företagspartner och därför föll det sig naturligt att också vända sig till Almi med en investeringsförfrågan.

– Att bara få in pengar var inte intressant för oss. Almi Invest är en delägare som kan ge mer – både kompetens och ett nätverk. Vi upplever ett gediget intresse för verksamheten och har nytta av Almi Invest som bollplank och för att bygga upp en fungerande styrelse. De är med och gläds åt våra framgångar och hjälper oss att brottas vidare med våra utmaningar. Vi är väldigt nöjda med dem, säger vd Carina Karlsson.

År 2005 tog syskonen Stefan Karlsson och Eva Rosén över föräldrarnas tryckeri Alinea Medieteknik och Carina Karlsson gick in som vd. Från Almi Företagspartner fick de lån för att uppdatera maskinparken och affärsrådgivning för att förbättra sina kunskaper inom bland annat försäljning och marknad.

– Vi upptäckte att det var väldigt krångligt att göra affärer på tryckeri. Förutom att det krävde mycket kunskap av trycksakskköparen så tog det enormt lång tid att räkna fram offerter. Det här måste gå att göra smartare tänkte vi, säger Carina Karlsson som är systemvetare i botten.

Vid Alinea Medieteknik utvecklades till en början en applikation för eget bruk. Den fungerade så pass bra att alla, oavsett position på tryckeriet, plötsligt kunde leverera en offert. Applikationen tog hand om alla otaliga parametrar som påverkar priset för en trycksaksprodukt och dessutom var den enkel att använda för köparen.

– Risken för att räkna bort oss eller att räkna högt hade eliminerats och vi förstod att detta är något som andra tryckerier skulle ha stor nytta av. I samband med utvecklingen av den webbaserade lösningen grundades arifiQ Development år 2012. Bolaget gick segrande ur affärsidétävlingen AB Jämtland och uppmärksamheten ledde till att Tillväxtkassan AB kom in som första investerare.

– Vi såg oss som ett Born-Global företag och förstod att det var bråttom att nå ut. Att växa med egna medel skulle ta för lång tid. Sedan Almi Invest och Entreprenörinvest gick in med ägarkapital 2014 har arifiQ Development fått nya kunder i Sverige, Norge och USA.

> ”Målet är att vartannat tryckeri runtom i världen ska prenumerera på arifiQ”

– Det trillar in förfrågningar hela tiden, nu senast från Costa Rica, Dubai, Australien och Portugal. Målet är att vartannat tryckeri runtom i världen ska prenumerera på arifiQ, och då kan man tänka på att denna bransch är 1,5 gånger så stor som bilindustrin, säger Carina Karlsson.

Bland kunderna finns såväl små företag som stora koncerner. arifiQ Development med verksamhet i Östersund och Sollefteå har nyligen knutit till sig ett råd med ledande personer inom branschen i USA.

– Vårt branschråd i Silicon Valley verifierar att vi är på rätt väg. Ett molnbaserat offert- och ordersystem är precis vad tryckeribranschen behöver för att kunna utvecklas lönsamt. Många tryckerier arbetar fortfarande på ett gammeldags sätt när de gör affärer. Med arifiQ blir de tillgängliga för kunden samtidigt som de kan känna trygghet i beräkningarna, säger Carina Karlsson.

CARINA KARLSSON OCH EVA ROSÉN

FÖRETAGET GRUNDADES: **2012**
ANTAL ANSTÄLLDA: **10**

ALMI INVEST Mitt

Almi Invest Mitt AB är ett dotterbolag till Almi Företagspartner Mitt AB. I Almi Invest fondstruktur ingår åtta regionala riskkapitalbolag där Almi Invest Mitt ansvarar för Jämtland och Västernorrlands län.

2015 I KORTHET

2015 investerade Almi Invest Mitt 12,8 mkr fördelat på 4 nyinvesteringar på totalt 8,5 mkr och 4 följdinvesteringar på 4,3 mkr.

Nya portföljbolag 2015 var; Virtual gym AB, Spektrumare AB, Realbridge AB och IsoTimber AB.

Antalet mottagna investeringspropåer 2015 var 49 st.

Under året gjordes helexits i 5 st innehav.

Den 30/9 stängdes Fond I för nyinvesteringar och gick in i förvaltningsfas.

Totalt investerat kapital i Fond I blev 107 mkr fördelat på 37 olika bolag. Medräknat investeringspartnerns insats handlar det om totalt 305 miljoner kronor som tillförts bolagen.

Antalet aktiva innehav i Fond I var vid årskiftet 30 st.

Den 1/10 startade Fond II, om 150 mkr i nytt riskkapital till tidiga tillväxtbolag under tidsperioden 2015--2021.

Vid årsstämman i juni beslutades om byte av namn på bolaget från SamInvest Mitt AB till Almi Invest Mitt AB.

Eva Nordlander
Almi Invest Mitt

ÅRSREDOVISNING FÖR **RÄKENSKAPSÅRET 2015**

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	**sid 12-13**
RESULTATRÄKNING	**sid 14**
BALANSRÄKNING	**sid 15-16**
NOTER	**sid 17-21**

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Almi Företagspartner Mitt ABs årsredovisning är upprättad enligt BFNAR 2012:1 Årsredovisning och Koncernredovisning (K3). Se under rubrik Noter, not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper, för ytterligare information.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

INFORMATION OM VERKSAMHETEN

Almikoncernens uppdrag är att bidra till hållbar tillväxt och innovation genom att förbättra möjligheten att utveckla konkurrenskraftiga företag såväl nationellt som globalt. Almis verksamhet ska utgöra ett komplement till den privata marknaden avseende företags behov av finansiering och rådgivning. Koncernens verksamhet är organiserad i tre affärsområden - Lån, Riskkapital och Rådgivning.

Almi Företagspartner Mitt AB är ett regionalt dotterbolag med verksamhet inom två affärsområden - Lån och Rådgivning. Bolaget har sitt säte i Jämtlands län, Östersund kommun och verksamheten bedrivs i Åre, Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall och Östersund.

Lån - Almi erbjuder lån till små och medelstora företag i alla branscher. Lånen är marknadskompletterande och beviljas ofta i samarbete med banker eller andra kreditinstitut. Almi Företagspartner Mitt AB bereder, beslutar och följer upp ärenden om företagsfinansiering enligt förordning SFS 2012:872 i kommission för koncernens moderbolags räkning.

Rådgivning - Almi erbjuder rådgivningstjänster inom tillväxtrådgivning, mentorskap, innovation och nyföretagande. Rådgivning utförs av Almis rådgivare eller av externa underkonsulter. Utgångspunkten är att våra kunder ska erbjudas bästa möjliga tjänst och kompetens utifrån sina behov.

Finansiering - Almi Företagspartner Mitt AB erhåller driftsanslag från moderbolaget samt från regional delägare. Ytterligare finansiering kan ske via särskilda medel från staten, landets regioner och EU samt genom resultat som genereras i verksamheten.

ÄGARFÖRHÅLLANDEN

Almi Företagspartner Mitt AB ägs till 51 procent av moderbolaget i Almikoncernen Almi Företagspartner AB, org nr 556481-6204, 24,5 procent av Västernorrlands Läns Landsting, org nr 232100-0206 och till 24,5 procent av Region Jämtland Härjedalen, org nr 232100-0214.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Inga väsentliga händelser har inträffat under året.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2015	2014	2013	2012	2011
RÖRELSENS INTÄKTER, TKR	33 632	33 062	33 661	41 008	46 935
RÖRELSERESULTAT, TKR	816	- 2 961	- 2 610	- 4 063	-1 535
RÖRELSEMARGINAL, %	2,43	NEG	NEG	NEG	NEG
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER, TKR	853	- 1 706	- 1 866	- 3 691	-2 806
BALANSOMSLUTNING, TKR	31 391	32 212	37 987	40 159	42 127
ANTAL ANSTÄLLDA, ST	27	29	27	33	41
SOLIDITET, %	56,8	52,7	49,1	47,0	53,0

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Inga väsentliga händelser har inträffat efter räkenskapsårets utgång.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

TILL ÅRSSTÄMMANS FÖRFOGANDE STÅR FÖLJANDE VINSTMEDEL:

BALANSERADE VINSTMEDEL		15 963 380
ÅRETS RESULTAT		853 277
	KRONOR	**16 816 657**

STYRELSEN FÖRESLÅR ATT VINSTMEDLEN DISPONERAS SÅ ATT I NY RÄKNING ÖVERFÖRS	16 816 656
KRONOR	**16 816 656**

RESULTATRÄKNING	NOT	2015	2014
RÖRELSENS INTÄKTER	2		
ANSLAG	3	28 413	23 716
ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER	3	5 219	9 346
SUMMA RÖRELSENS INTÄKTER		**33 632**	**33 062**
RÖRELSENS KOSTNADER	2		
ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER	4	-11 043	-13 149
PERSONALKOSTNADER	5	-21 472	-22 568
AVSKRIVNINGAR AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		-301	-306
SUMMA RÖRELSENS KOSTNADER		**-32 816**	**-36 023**
RÖRELSERESULTAT		**816**	**-2 961**
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE INTÄKTER	6	38	1 260
RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE KOSTNADER		-1	-5
SUMMA RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER		**37**	**1 255**
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		**853**	**-1 706**
ÅRETS RESULTAT		**853**	**-1 706**

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR

	NOT	2015-12-31	2014-12-31
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER	7	816	892
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
ANDELAR I KONCERNFÖRETAG	8	1 000	1 000
		1 000	1 000
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		**1 816**	**1 892**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
KUNDFORDRINGAR		75	1 527
FORDRINGAR HOS KONCERNFÖRETAG		5 206	3 412
AKTUELLA SKATTEFORDRINGAR		345	765
ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR		5 282	440
FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER		706	1 494
		11 614	**7 638**
KORTFRISTIGA PLACERINGAR			
KORTFRISTIGA PLACERINGAR HOS KONCERNFÖRETAG		17 961	17 928
KASSA OCH BANK		-	4 754
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		29 575	30 320
SUMMA TILLGÅNGAR		**31 391**	**32 212**

BALANSRÄKNING

	NOT	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	9		
BUNDET EGET KAPITAL			
AKTIEKAPITAL		1 000	1 000
FRITT EGET KAPITAL			
BALANSERAD VINST		15 964	17 670
ÅRETS RESULTAT		853	-1 706
		16 817	**15 964**
SUMMA EGET KAPITAL		**17 817**	**16 964**
KORTFRISTIGA SKULDER			
LEVERANTÖRSSKULDER		811	1 292
SKULDER TILL KONCERNFÖRETAG		4	-
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	10	10 362	12 536
UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER		2 397	1 420
SUMMA KORTFRISTIGA SKULDER		13 574	15 248
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**31 391**	**32 212**
STÄLLDA SÄKERHETER		INGA	INGA
ANSVARSFÖRBINDELSER		INGA	INGA

NOTER

NOT 1

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGS-PRINCIPER

Fr o m räkenskapsåret 2014 upprättas årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokförings-nämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

INTÄKTER

Driftsanslag intäktsförs till sin helhet under den period de avser. Övriga anslag intäktsförs då de utnyttjas för det förutbestämda syftet. Projektintäkter redovisas under den period då ett projekt genomförs och sammanfaller med kostnadsredovisningen för motsvarande projekt. Konsult-intäkter redovisas under den period som en konsultinsats genomförs.

Ränteintäkter redovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla framtida in- och utbetalningar under räntebindningstiden blir lika med det redovisade värdet av fordran.
Inkomsten redovisas till verkliga värden av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

INKOMSTSKATTER

Bolaget är enligt lagen om statlig inkomstskatt (IL 7 kap §16) frikallat från skattskyldighet för all annan inkomst än av näringsverksamhet som hänför sig till innehav av fastighet.

Bolaget äger ingen fastighet.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaff-ningsvärde minskat med avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.
Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid av-yttring av en anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod och påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperi-od. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.
Följande avskrivningstider tillämpas:

Inventarier 5 år

LEASINGAVTAL

Samtliga leasingavtal där företaget är leasetagare redovisas som operationell leasing (hyresavtal), oavsett om avtalen är finansiella eller operationella. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

FINANSIELLA INSTRUMENT

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. En finansiell tillgång bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när företaget förlo-rar kontrollen över den. En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, bokas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Vid det första redovisningstillfället värderas omsättnings-tillgångar och kortfristiga skulder till anskaffningsvärde. Långfristiga fordringar samt långfristiga skulder värderas vid det första redovisningstillfället till upplupet anskaff-ningsvärde. Låneutgifter periodiseras som en del i lånets räntekostnad enligt effektivräntemetoden (se nedan).

Vid värdering efter det första redovisningstillfället värde-ras omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip, dvs. det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvär-det på balansdagen. Bedömning av osäkra kundfordringar görs individuellt och eventuella osäkra kundfordringar reducerar fordran. Kortfristiga skulder värderas till nomi-nellt belopp.

Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde.

UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE

Med upplupet anskaffningsvärde avses det belopp till vilket tillgången eller skulden initialt redovisades med avdrag för amorteringar, tillägg eller avdrag för ackumulerad periodisering enligt effektivräntemetoden av den initiala skillnaden mellan erhållet/betalat belopp och belopp att betala/erhålla på förfallodagen samt med avdrag för nedskrivningar.

Effektivräntan är den ränta som vid en diskontering av samtliga framtida förväntade kassaflöden över den förväntade löptiden resulterar i det initialt redovisade värdet för den finansiella tillgången eller den finansiella skulden.

LIKVIDA MEDEL

Likvida medel inkluderar kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt andra kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till kontanter och är föremål för en obetydlig risk för värdefluktuationer. För att klassificeras som likvida medel får löptiden inte överskrida tre månader från tidpunkten för förvärvet.

OFFENTLIGA BIDRAG

Inkomster från offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när villkoren för att få bidraget uppfyllts och de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget samt inkomsten kan beräknas tillförlitligt. Offentliga bidrag har värderats till det verkliga värdet av den tillgång som företaget fått.

Inkomster från offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när prestationen utförs och de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget och inkomsten kan beräknas tillförlitligt. Offentliga bidrag har värderats till det verkliga värdet av den tillgång som företaget fått. Bidrag som mottagits före dess att villkoren för att redovisa det som intäkt har uppfyllts, redovisas som skuld.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Kortfristiga ersättningar: Kortfristiga ersättningar i bolaget utgörs av lön, sociala avgifter, betald semester, betald sjukfrånvaro och sjukvård. Kortfristiga ersättningar redovisas som en kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning.

Ersättningar efter avslutad anställning: I Almi Företagspartner Mitt AB förekommer avgiftsbestämda pensionsplaner. I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till ett annat företag och har inte någon legal eller informell förpliktelse att betala något ytterligare även om det andra företaget inte kan uppfylla sitt åtagande. Bolagets resultat belastas för kostnader i takt med att de anställdas tjänster utförts.

Ersättningar vid uppsägning: Ersättningar vid uppsägning utgår då bolaget beslutar att avsluta en anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande eller då en anställd accepterar ett erbjudande om frivillig avgång i utbyte mot sådan ersättning. Om ersättningen inte ger företaget någon framtida ekonomisk fördel redovisas en skuld och en kostnad när företaget har en legal eller informell förpliktelse att lämna sådan ersättning. Ersättningen värderas till den bästa uppskattningen av den ersättning som skulle krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Inga viktiga uppskattningar och bedömningar har föranlett några förändringar under räkenskapsåret.

NYCKELTALSDEFINITIONER

Rörelsemarginal, procent
Rörelsemarginal = rörelseresultat (efter avskrivningar) / nettoomsättning

Soliditet
Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

NOT 2
TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

INKÖP OCH FÖRSÄLJNING MELLAN KONCERNFÖRETAG

Nedan anges andelen av årets inköp och försäljning avseende koncernföretag.

	2015	2014
INKÖP, (TKR)	953	1 255
FÖRSÄLJNING, (TKR)	335	79

Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för prissättning som vid transaktioner med externa parter.

UPPGIFTER OM FÖRETAGET

Bolaget är moderbolag till Almi Invest Mitt AB 556670-2444, men med stöd av ÅRL 7 kap 2§ upprättas inte någon koncernredovisning.

UPPGIFTER OM MODERFÖRETAGET

Bolaget är dotterbolag till Almi Företagspartner AB, orgnr 556481-6204. Övergripande koncernredovisning upprättas av Almi Företagspartner AB, 556481-6204, Stockholm.

NOT 3
INTÄKTERNAS FÖRDELNING

I anslag ingår intäkter från:

	2015	2014
MODERBOLAG	14 088	12 634
DRIFTSANLAG FRÅN REGIONFÖRBUND	10 895	10 073
ÖVRIGA ANSLAG FRÅN REGIONFÖRBUND	1 642	1 009
ÖVRIGA INTRESSENTER	1 788	-
SUMMA	**28 413**	**23 716**

I övriga rörelseintäkter ingår intäkter från:

	2015	2014
PROJEKTINTÄKTER	4 228	7 257
KONSULTINTÄKTER	837	1 791
ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER	154	298
SUMMA	**5 219**	**9 346**

NOT 4
OPERATIONELLA LEASINGAVTAL

Framtida minimileaseavgifter, som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:

	2015	2014
FÖRFALLER TILL BETALNING INOM ETT ÅR	1 449	1 675
FÖRFALLER TILL BETALNING SENARE ÄN ETT MEN INOM 5 ÅR	3 138	3 199
	4 587	**4 874**
UNDER PERIODEN KOSTNADSFÖRDA LEASINGAVGIFTER	1 871	1 986

I bolagets redovisning utgörs den operationella leasingen i allt väsentligt av hyrda fastigheter/lokaler. Almi Företagspartner Mitt AB hyr totalt 5 kontor.

NOT 5

LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER

MEDELANTALET ANSTÄLLDA

	2015	2014
KVINNOR	13	15
MÄN	14	14
TOTALT	**27**	**29**

LÖNER, ERSÄTTNINGAR, SOCIALA AVGIFTER OCH PENSIONSKOSTNADER

	2015	2014
LÖNER OCH ERSÄTTNINGAR	14 305	15 057
SOCIALA AVGIFTER	4 938	5 109
PENSIONSKOSTNADER	1 752	1 699
TOTALT	**20 995**	**21 865**

I händelse av uppsägning från företagets sida har verkställande direktör rätt till avgångsvederlag motsvarande månadslönen under sex månaders uppsägningstid.

STYRELSELEDAMÖTER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Antal styrelseledamöter på balansdagen

	2015	2014
KVINNOR	5	5
MÄN	4	4
TOTALT	**9**	**9**

ANTAL VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRER OCH ANDRA LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

	2015	2014
KVINNOR	2	4
MÄN	2	1
TOTALT	**4**	**5**

NOT 6

ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE INTÄKTER

	2015	2014
RÄNTEINTÄKTER KONCERNFÖRETAG	2	-
RÄNTEINTÄKTER	3	14
RESULTAT KORTFRISTIG PLACERING HOS KONCERNFÖRETAG	33	1 246
SUMMA	**38**	**1 260**

NOT 7

INVENTARIER, VERKTYG & INSTALLATIONER

	2015	2014
INGÅENDE ANSKAFFINGSVÄRDEN	2 793	2 654
ÅRETS FÖRÄNDRINGAR		
FÖRSÄLJNINGAR OCH UTRANGERINGAR	-343	-
INKÖP	447	139
UTGÅENDE ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN	2 897	2 793
INGÅENDE AVSKRIVNINGAR	-1 900	-1 594
ÅRETS FÖRÄNDRINGAR		
FÖRSÄLJNINGAR OCH UTRANGERINGAR	114	-
AVSKRIVNINGAR	-295	-307
UTGÅENDE ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR	-2 081	-1 901
UTGÅENDE RESTVÄRDE ENLIGT PLAN	**816**	**892**

NOT 8
ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	ORG NR	ORT	KAPITALANDEL (%)
ALMI INVEST MITT AB	**556670-2444**	**HÄRNÖSAND**	**100**

	KAPITAL-ANDEL (%)	RÖSTRÄTTS-ANDEL (%)	ANTAL AKTIER	BOKFÖRT VÄRDE 15-12-31	BOKFÖRT VÄRDE 14-12-31
ALMI INVEST MITT	100	100	1 000 000	1 000	1 000
SUMMA				**1 000**	**1 000**

Almi Invest Mitt AB 556670-2444, årets resultat 221 tkr,
Eget kapital 9 925 tkr enligt senast fastställda årsredovisning per 2014-12-31.

NOT 9
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

	AKTIEKAPITAL	BALANSERAT RESULTAT	ÅRETS RESULTAT	SUMMA ÅRETS KAPITAL
EGET KAPITAL 2014-12-31	1 000	17 670	-1 706	16 964
VINSTDISPOSITION ENLIGT ÅRSSTÄMMA	-	-1 706	1 706	-
ÅRETS RESULTAT	-	-	853	853
EGET KAPITAL 2015-12-31	1 000	15 964	853	17 817

Aktiekapitalet består av 1 000 aktier

NOT 10
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

	2015	**2014**
OFFENTLIGA BIDRAG	9 480	11 596
ÖVRIGT	882	939
SUMMA	**10 362**	**12 535**

Skuldförda offentliga bidrag avser bolagets innovations- och affärsrådgivningsverksamhet. De villkor som krävs för att bidraget ska uppfylla kraven på en intäkt är att kostnader har upparbetats eller att planerad prestation har utförts. Bidragen förväntas realiseras inom 1-5 år.

Östersund 2015 - 02 - 23

Hans Selling
Ordförande

Kjell Bergkvist

Anders Frimert

Ingrid Hedenmark

Maria Ludvigsson

Göran Lundvall

Ida Magnusson

Elvy Söderström

Susanne Wallner

Eva Högdahl
VD

Vår revisionsberättelse har lämnats 2016 - 02 - 26.

Deloitte AB

Jonas Ståhlberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Almi Företagspartner Mitt AB
Organisationsnummer 556750-3312

Rapport om årsredovisningen
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Almi Företagspartner Mitt AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Almi Företagspartner Mitt ABs finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Almi Företagspartner Mitt AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 24/2 2016
Deloitte AB

Jonas Ståhlberg
Auktoriserad revisor

ALMI | Mitt

ÅRE
Sankt Olavsvägen 33,
Stationshuset

ÖRNSKÖLDSVIK
ARKEN
Lasarettsgatan 3, plan 5

HÄRNÖSAND
Nybrogatan 13
871 31 Härnösand

SUNDSVALL
Fredsgatan 3
852 36 Sundsvall

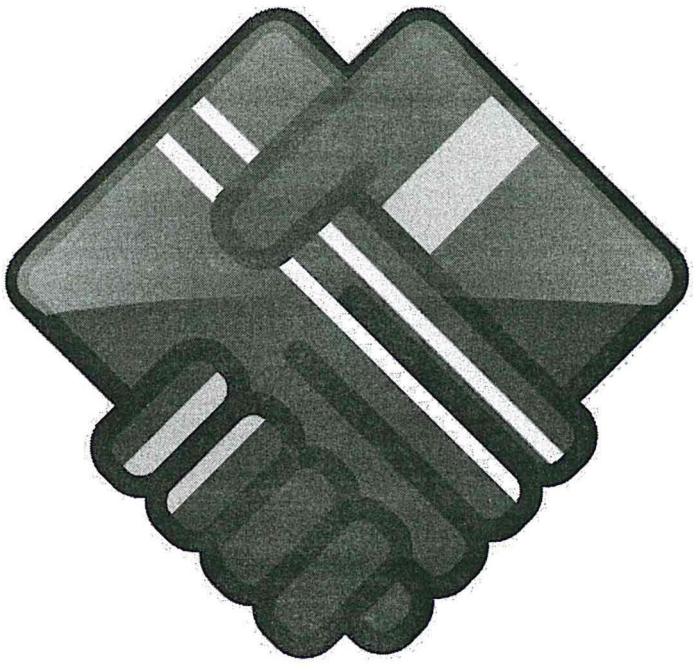
ÖSTERSUND
Hamngatan 15
831 27 Östersund

NABOER AB

ORG.NR.556503-2322

ÅRSREDOVISNING

2015

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31

Styrelsen och verkställande direktören för Naboer AB avger härmed följande årsredovisning.

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	3
Resultaträkning	8
Balansräkning	9
Tilläggsupplysningar	11

Styrelsens säte: ÖSTERSUND
Företagets redovisningsvaluta: Svenska kronor (SEK).
Alla belopp redovisas, om inget annat anges, i kronor (kr).

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Omsättningen i bolaget 2015 är 1 609 764 kr. Likviditeten i bolaget har genom året varit god och även soliditeten som slutade på 91,6%. Styrelsen och VD föreslår att årets resultat på -49 423 kr efter skatt, balanseras in i ny räkning.
Noterbart är att under 2015 har inga formella EU projekt bedrivits inom bolaget. Detta beror främst på programperiodernas synkronisering och att det krävs god förberedelsetid att bygga goda förankrade projekt. Konsekvensen blev att omsättningen minskade mot tidigare år.

Bolagshanteringen

Bolaget arrangerade årsstämman/generalforsamling 28 maj på Stiklestad där vi i anslutning till detta markerade att Naboer AB fyllde 20 år. På årsstämman beslutades om ramarna för nya aktieägaravtal för perioden 2016-2019 och under hösten har avtalen tecknats med aktieägarna. Frosta kommun aviserade under mötet att de avser avyttra sin aktiepost och fylkeskommunen i Sör-Tröndelag tar över dessa.
På årsstämman valdes även en ny styrelse i Naboer AB och den består nu av:
Ordinarie ledamöterna Kjetil Aarstad (Ordförande), Verdal kommune, Robert Uitto (Vice ordförande), Region Jämtland Härjedalen, May-Britt Lagesen, Nord-Tröndelag fylkeskommune, Randi Reese, Sör-Tröndelag fylkeskommune, Heidi Horndalen, Tydal kommune, Mona Modin Tjulin, Östersunds kommun.
Ersättare/vararepresentanter är Ragnhild Kvalø, Nord-Tröndelag fylkeskommune, Ola Huke, Sör-Tröndelag fylkeskommune, Håkan Larsson, Krokoms kommun
Styrelsen har under året haft tre möten.
Anställda i bolaget under året har varit Lennart Adsten, VD på heltid.

Verksamheten under 2015

En betydande del av Naboer ABs gränsöverskridande verksamhet bygger på samarbete inom nätverk av offentliga instanser, föreningar och företag inom Jämtlands län och de båda fylkena i Tröndelag samt på produktutveckling som en följd av våra nätverkssamarbeten.

Gränsfjällen

Naboer AB har under senaste åren haft en central roll i utveckling av fjällsamarbeten i Sylarnaområdet. En viktig del i detta är föreningen "Gränsfjällen Sylarna i samverkan" som samlar det svensk-norska fjällnätverket Sylarnaområdet. Föreningen har växt under året och Naboer AB har gett support åt både föreningsarbetet och även deras aktiviteter som t ex Fjällforum och deras facebooksida.

Under processledning av Naboer AB har under året ett svensk-norskt samarbetsprojekt byggts fram utifrån de behov som uttryckts från fjällnätverken. Det är ett treårigt interregprojekt "Fjällkunskap - en del av vårt natur och kulturarv". Projektet beviljades den 19 november. Projektet handlar om att till flera typer av målgrupper sprida Fjällkunskap ur olika aspekter och teman. Kunskapsspridningen ska ske både i fjällmiljö och i tätorter. Naboer AB är projektägare och innehar även projektledarrollen genom Lennart Adsten. Projektstart är 1 januari 2016 och projektslut sista december 2018. Det är totalt 19 olika medfinansiärer involverade och ännu fler samarbetspartners.

Dessutom är Naboer AB involverade i många andra sammanhang som berör fjällfrågorna. Kortfattat kan vi beskriva händelserna så här:

- VD har som sekreterare i föreningen Gränsfjällen Sylarna i samverkan, varit delaktig i föreningens arbete. Det arrangerades välbesökta Fjällforum den 28 april i Storulvån och 7 september på Nedalshytta. Ett brännande tema var bl a fjällederna. I samband med arrangemangen genomförde föreningen också interna möten.
- VD deltog i paneldiskussionerna när Naturvårdsverket hade sin årliga nationella konferens kring Storslagen fjällmiljö i Vilhelmina. Arrangemanget syftade till att delredovisa all deras fjällforskning. Drygt 130 personer deltog.
- Turismforskningsinstitutet ETOUR har sedan ett par år samarbetat med Naboer AB och föreningen Gränsfjällen i Sylarna. Nu kommer samarbetet att fördjupas ytterligare under 2016 och 2017. Vi har haft ett par planeringsmöten och de har bl a gett Lennart Adsten rollen som facilitator i deras forskningsprojekt.
- Naboer AB har hjälpt till med informationsspridning om Naturvårdverkets pågående förstudie kring eventuellt bildande av svensk nationalpark i Sylarnaområdet men även informationsspridning om senaste nytt från nationalparken på norska sidan och annan relevant newsfeed rörande gränsfjällen.
- VD deltog på Fjälldelegationens riksmöte i Sälen 27-28 januari. Många av ämnena var sådant som vi redan diskuterar i Sylarnaområdet, men det känns som vi på många sätt ligger lite före i utvecklingsfasen jämfört med stora delar av övriga fjällkedjan.
- Naboer AB deltog på slutredovisningen av Länsstyrelsens forskningsprojekt "Fjällen som kultur. En noterbar sak var att utifrån enkätundersökningen som riktade sig till boende i Jämtland/Härjedalen, så utmärkte sig karolinerhistoriken som överlägsen avseende "de viktigaste historiska kännetecknena". Intressant med tanke på Naboer ABs tidigare insatser i temat.
- Föreningen Tjallingen Sijte har utfört en förstudie för att utveckla samevistet ur ett besöks och förmedlingsperspektiv. Denna insats är en viktig pusselbit i hela det långsiktigt hållbara systemet i området. Naboer AB har varit i tät dialog med Tjallingegruppen kring denna utveckling.
- Bolaget har också en kontinuerlig dialog med STF och TT kring deras verksamhetsutveckling i gränsfjällen.
- Lennart Adsten har som en av åtta personer blivit engagerad med att ta fram grunden för en 5-årig strategi av STF's fjällprodukt i väglöst land. Detta rimmar gott med det övriga gränsfjällenfrågorna vi är involverade i. Nu kommer en större gruppering ta vid processen utifrån de ramar och fokusområden som strategigruppen tagit fram.
- Det har varit en tät dialog med Storlien/Meråker och deras tankar att göra Interregansökan för destinationsutveckling och investeringar i liftar tvärs över gränsen. Deras interregförstudie är beviljad och pågår.
- Processerna har också medfört många enskilda möten och samtal med olika "fjällaktörer" under perioden.

Armfeldts karoliner
Planering av Markeringsåret 2018 (300 år) inom karolinertemat har fortsatt. Naboer AB har deltagit på möten med båda fylkesmännen i Tröndelag, Länsstyrelsen i Jämtlands län och JTAK. Dessutom har båda fylkeskommunerna, Region JH och genom dem även

deltagit på möten med båda fylkesmännen i Tröndelag, Länsstyrelsen i Jämtlands län och JTAK. Dessutom har båda fylkeskommunerna, Region JH och genom dem även Mittnordenkomitten, också involverats. Den 12 januari 2016 planeras ett stormöte i Ånn där alla som har planer kring Markeringsåret 2018 har möjlighet att presentera dessa. En bred Inbjudan har skickats ut från Jämt-Trönderska föreningen Armfeldt Karoliner (JTAK). Dessutom kommer Naboer AB's erfarenheter från Markering 2005 (unionsupplösningen) att presenteras för att se om den arbetsmodellen är en väg vidare. Det planeras även att tillsammans med Fylkemännen och Länsstyrelsen bjuda in båda kungahusen och redan nu ringa in ett datum och en arena för detta "huvudevent". Förslaget hamnade på 18 augusti 2018 och arenan Trondheim. Där blir det isåfall ett attraktivt spetsprogram.
För kännedom så har Naboer ABs tidigare initierade skolupplägg med Skapande skola på Jamtli fått mycket beröm och blivit mycket lyckat. Många klasser har under året nyttjar upplägget även om det är långt efter Naboer ABs projekt avslutades. Man kan beskriva konceptet så här i korthet: Karolinerhistoriken kopplas ihop med dagens konflikter där utgångspunkten är att få ungdomarna från förskoleklass till årskurs 9, att förstå dagens konflikhärdar i världen med hjälp av vår egen lokalhistoria. Allt detta i tillrättalagda miljöer på Jamtli.

Tågfrågor
Naboer AB fick i april en förfrågan om att tillsammans med intressenter för Elbanen STS, Atlantbanen, Mittbanan delta resonemangen kring vidare satsningar och behov inom temat tågtrafik från kust till kust. Det arbetades fram ett underlag för en Interregansökan angående "Hållbar tågtransport i Atlantbanestråket". Grundtanken var att tillsammans med alla tillgängliga kompetensbärare i stråket (både från det offentliga och näringen) fånga upp, ta ut essensen ur tidigare utredningar, koppla till olika planerade insatser, sortera dessa och göra en sorts adaptiv masterplan för framtida insatser kring tågtrafiken i Atlantbanestråket. Dessutom skulle projektet följa upp elektrifieringen av Meråkerbanan och dess framdrift. Viktigt att både näringen och de offentliga aktörerna skulle delta i detta. Därefter fanns en tanke om att verkställa vissa av de prioriterade behoven genom ytterligare projektformuleringar för perioden 2017-2019.
Naboer AB har haft en konsultroll för den svenska huvudmannen Region Jämtland Härjedalen, att formulera den svenska ansökan samt hjälpa till i förankringsarbetet på svensk sida. Allt detta är gjort. Det var 14 olika offentliga medfinansiärer på svensk sida som beviljat medfinansiering och interregansökan lämnades in till Länsstyrelsen.
Tanken var att Sör-Tröndelags fylkeskommune skulle vara norsk projektägare och göra den norska ansökan. Nord-Tröndelags fylkeskommune är den andra finansiella parten på norsk sida. Inte så långt innan norsk ansökan skulle lämnas in kom beskedet att STFK i detta läge inte ville gå in i projektet. Detta berodde dels på att projektet inte var tillräcklig förankrat på norsk sida och att man ville se Mittnorden komittens arbete i en tydligare roll i sammanhangen. Som en konsekvens drog Region JH tillbaka sin svenska ansökan.

Naboer AB deltog på ett Infrastrukturseminarium i Åre 24-25 september och då ordnades ett extramöte i anslutning till seminariet. Där gick vi igenom många av de insatser som är på gång inte minst inom tågtemat och diskuterade synkronisering. Deltagare fanns både från Västernorrland, Gävleborg, Nord- och Sör-tröndelag samt även Mittnordenkomitten. Det gavs en bra och konstruktiv dialog och ytterligare ett möte arrangerades där Mittnordenkomitten och representanter för "Hållbar tågtransport i Atlantbanestråket" fanns med. Mittnordenkomitten har i sina planer funderat på att verkställa delar av den utförda Kontigorapporten där även EGTC

där man samlat små och stora investeringar, på väg och järnväg mellan Sundsvall och Storlien. Volymen är 335 miljoner och blir Sveriges största EU projekt genom tiderna och det är en mängd offentliga organ efter Mittstråket som ligger bakom projektet.

St Olavsloppet
Arbetet med att vidta åtgärder för St Olavsloppet långsiktiga utveckling har fortsatt och Naboer AB har även i vanlig ordning bidragit med visst administrativt stöd till loppet generellt. Bl a så har vi tillsammans med revisionsbyrån Deloitte lagt en plan på lämplig associationsform för loppet på svensk sida. Detta borde kunna verkställas våren 2016 och kommer att ge St Olavsloppets svenska del en stabilare grund och möjligheter till utveckling mot en året runt verksamhet.

Lennart Adsten /VD Naboer AB

Flerårsöversikt (tkr)	**2015**	**2014**	**2013**	**2012**
Nettoomsättning	1 609,8	2 953,7	2 570,3	2 102,0
Resultat efter finansiella poster	-166,9	-55,2	-67,7	60,0
Soliditet (%)	91,6	93,4	86,0	84,4

För definitioner av nyckeltal, se Not 1 Redovisningsprinciper.

Den minskade omsättningen beror på att bolaget inte bedrivit några formella EU-projekt under 2015. Nya EU-projekt är planerade att startas upp under 2016.

Resultatdisposition
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	2 026 427
årets förlust	-49 423
	1 977 004
disponeras så att	
i ny räkning överföres	1 977 004
	1 977 004

Resultaträkning

	Not	2015-01-01 -2015-12-31	2014-01-01 -2014-12-31
	1		
Rörelseintäkter, lagerförändringar m. m.			
Nettoomsättning		1 609 764	2 953 667
Övriga rörelseintäkter		0	68 031
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		**1 609 764**	**3 021 698**
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-484 810	-1 544 003
Personalkostnader	2	-1 310 478	-1 564 996
Summa rörelsekostnader		**-1 795 288**	**-3 108 999**
Rörelseresultat		**-185 524**	**-87 301**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		18 601	32 132
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	-50
Summa finansiella poster		**18 601**	**32 082**
Resultat efter finansiella poster		**-166 923**	**-55 219**
Bokslutsdispositioner	3		
Förändring av periodiseringsfonder		117 500	56 000
Summa bokslutsdispositioner		**117 500**	**56 000**
Resultat före skatt		**-49 423**	**781**
Skatter			
Skatt på årets resultat		0	-742
Årets resultat		**-49 423**	**39**

Balansräkning	**Not**	**2015-12-31**	**2014-12-31**
	1		
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		10 800	60 137
Övriga fordringar		160 491	139 599
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		68 429	885 924
Summa kortfristiga fordringar		**239 720**	**1 085 660**
Kassa och bank			
Kassa och bank		2 312 307	1 568 281
Summa kassa och bank		**2 312 307**	**1 568 281**
Summa omsättningstillgångar		**2 552 027**	**2 653 941**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 552 027**	**2 653 941**

Balansräkning

	Not	2015-12-31	2014-12-31
	1		
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	4		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (3 400 aktier)		340 000	340 000
Reservfond		20 000	20 000
Summa bundet eget kapital		**360 000**	**360 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		2 026 427	2 026 388
Årets resultat		-49 423	39
Summa fritt eget kapital		**1 977 004**	**2 026 427**
Summa eget kapital		**2 337 004**	**2 386 427**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	5	0	117 500
Summa obeskattade reserver		**0**	**117 500**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 923	-2 624
Övriga skulder		131 883	137 162
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		78 217	15 476
Summa kortfristiga skulder		**215 023**	**150 014**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**2 552 027**	**2 653 941**

POSTER INOM LINJEN
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

Ställda säkerheter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga

Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2008:1 *Årsredovisning i mindre aktiebolag.*

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära intäkter och kostnader.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Anställda och personalkostnader

	2015	2014
Medelantalet anställda		
Män	1,0	1,6
	1,0	**1,6**
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader inklusive pensionskostnader		
Löner och andra ersättningar	875 889	1 045 699
Sociala kostnader och pensionskostnader	400 038	447 933
(varav pensionskostnader)	(163 617	158 341)
Totala löner, andra ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	**1 275 927**	**1 493 632**

Not 3 Bokslutsdispositioner

	2015	2014
Återföring från periodiseringsfond	117 500	56 000
	117 500	**56 000**

Not 4 Förändring av eget kapital

	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	340 000	20 000	2 026 389	39
Disposition enligt beslut av årets årsstämma:			39	-39
Årets resultat				-49 423
Belopp vid årets utgång	**340 000**	**20 000**	**2 026 428**	**-49 423**

Not 5 Obeskattade reserver

	2015-12-31	2014-12-31
Periodiseringsfond vid 2009 års taxering		0
Periodiseringsfond vid 2012 års taxering		73 000
Periodiseringsfond vid 2011 års taxering		16 000
Periodiseringsfond vid 2013 års taxering		15 000
Periodiseringsfond vid 2014 års taxering		13 500
		117 500
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	168	572

Östersund 2016-

Kjetil Aarstad
Ordförande

Randi Reese

Heidi Horndalen

May Britt Lagesen

Mona Modin Tjulin

Robert Uitto

Lennart Adsten
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2016- 03 - 21

Ernst & Young AB

Helena Huss
Auktoriserad revisor

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Naboer AB, org.nr 556503-2322

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Naboer AB för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Naboer ABs finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Naboer AB för 2015-01-01 - 2015-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Östersund den 21/3 2016

Ernst & Young AB

Helena Huss
Auktoriserad revisor

Deloitte.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till styrelsen i Stiftelsen Jamtli
Organisationsnummer 893200-0303

Rapport om årsredovisningen
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Jamtli för räkenskapsåret 2015-01-01 -- 2015-12-31.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen
Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden
Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Jamtli för räkenskapsåret 2015-01-01 -- 2015-12-31.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalande
Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Östersund den 4 april 2016

Deloitte AB

Mats Henriksson
Auktoriserad revisor

Stiftelsen Jamtli
Org nr 893200-0303

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015

Styrelsen avger följande årsredovisning.

Innehåll Sida

- förvaltningsberättelse 2
- resultaträkning 4
- balansräkning 5
- noter 7

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen kan även, i egen regi eller genom särskilt bildade organ, hyra ut eller på annat sätt affärsmässigt nyttja de byggnader de förfogar över.
Stiftelsen Jamtli är ett moderbolag med 5 dotterbolag. Dock upprättas ingen koncernredovisning i enlighet med bestämmmelserna i Årsredovisningslagen 7:3.

Väsentliga händelser under året

2015 blev ett riktigt normalår för besöksmålet Jamtli med nästan 200 000 besök och det trots ett väldigt bakslag på Nationaldagen där vi "bara" hade 3500 besök jämfört med närmare 9000 året innan. En fortsatt strategisk satsning på Jamtli Historieland under sommaren och Jamtli - Sveriges julmuseum under december visade sig var mycket lyckade investeringar. Dessa sammanlagda 3 månader står för nästan 2/3 av årets besökstal och utgör också viktigaste kommersiella månaderna.

När året började hade vi förhoppningar på att Östersunds kommun skulle börja bygga en stor förskola på Hofvallens B-plan samt att Jämtlands Gymnasium skulle skriva på hyresavtal för ett bageri på Jamtli. Båda dessa initiativ som Jamtli har lagt en hel del arbetstid på blev tyvärr inget på grund av kostnadsbilden för kommun och gymnasium. Samtidigt jobbade vi intensivt vidare med projektet Nationalmuseum Norr och där lyckades vi faktiskt i december att få de sista bitarna på plats vilket innebär den största investering på Jamtli sedan mitten på 1990-talet. Projektet har en omslutning på ca 52 miljoner kronor. Nationalmuseum Norr planeras att invigas våren 2018 och den årliga driften därefter beräknas kosta ca 8,5 miljoner kronor och medföra 6-8 nya arbetstillfällen inom stiftelsen, en tio procents ökning av antalet besökare samt 5-6 nya arbetstillfällen i besöksnäringen i Östersund och regionen.

Under 2015 togs ett antal initiativ som ska hjälpa verksamheten att flytta balansen mellan "offentlig" och "privat" något åt det privata hållet och skapa långsiktiga relationer till en omvärld som vi önskar ska se Jamtlis verksamhet som en bra investering varumärkesmässigt och ekonomiskt. Dels har stiftelsen satt igång ett arbete kring uppdatering av stadgarna som ska göra det möjligt att komplettera styrelsen utifrån kompetensbehov. Dels arbetas det för att stiftelsen ska bli medlem som eget företag av den ekonomiska föreningen Samverkan Näringsliv i Jämtlands län. Dels har stiftelsen skrivit ett stort antal samarbetsavtal med samarbetspartners som går betydligt längre i riktning av samverkan och samarbete än vanliga sponsorsamarbeten. Slutligen har stiftelsen förberett att förstärka sin kompetens och resurs inom affärsutveckling genom kontrakterat samarbete med en expert som börjar våren 2016. Stiftelsens styrelse fattade under året beslut om att vi fram mot 2025 ska sträva efter att få den privata andelen av finansieringen av vår verksamhet upp från 50 till 66 procent och från 2017 ha ett utgångspunkt för våran budget med ett överskott på 2 procent.

Ekonomiskt blev 2015 ett tillfredsställande år. 2015 blev första året där vi efter samråd med Östersunds kommun och Region Jämtland Härjedalen konverterade investeringsmedel till drift för att klara de ökade kostnaderna inom underhåll av kulturhistoriska hus på Jamtli, växande energikostnader trots låga elkostnader samt ökade IT-kostnader. Det skapar något mer stabil drift men försvagar samtidigt stiftelsens möjlighet att utveckla museet. Problemen med lönebidragstak och låg uppskrivning för anslag från kommun och region kvarstår.

Flerårsjämförelse

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

		2015	2014	2013	2012	2011
Nettoomslutning	tkr	67 578	69 036	66 760	75 101	70 475
Resultat	tkr	466	35	29	-59	11
Soliditet	%	25,7	9,0	18,7	26,3	19,2

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att årets resultat balanseras enligt följande:

Ingående fritt eget kapital/balanserade vinstmedel exkl ändamålsbestämda medel		3 024
Årets vinst		466
	kronor	3 490

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

i ny räkning överförs		3 490
	kronor	3 490

Resultaträkning	Not	2015	2014
Föreningens intäkter	2		
Årliga anslag		33 711	30 006
Övriga intäkter		32 667	37 830
Investeringsbidrag		1 200	1 200
Summa intäkter		67 578	69 036
Föreningens kostnader			
Handelsvaror		-3 797	-3 275
Övriga externa kostnader		-18 530	-21 305
Personalkostnader		-43 508	-43 152
Avskrivningar och nedskrivningar		-945	-988
Summa kostnader		-66 780	-68 720
Verksamhetsresultat		798	316
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		-	4
Räntekostnader och liknande resultatposter		-97	-160
Summa resultat från finansiella investeringar		-97	-156
Resultat efter finansiella poster		701	160
Skatt		-235	-125
Årets vinst		466	35

Balansräkning	**Not**	**2015-12-31**	**2014-12-31**
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	3	7 853	7 971
Maskiner och inventarier	4	329	569
		8 182	8 540
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier i dotterbolag	5	316	318
Andra långfristiga värdepappersinnehav		8	8
		324	326
Summa anläggningstillgångar		8 506	8 866
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Handelsvaror		1 460	1 337
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar utom landsting och db		11 388	11 352
Kundfordringar Jämtlands läns landsting		15	16
Fordran dotterbolag		859	693
Förvaltade fonders tillgångar		5 648	5 602
Övriga kortfristiga fordringar		410	249
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 178	1 535
		19 498	19 447
Kassa och bank		5 973	3 821
Summa omsättningstillgångar		26 931	24 605
Summa tillgångar		35 437	33 471

Balansräkning	**Not**	**2015-12-31**	**2014-12-31**
Eget kapital och skulder	6		
Eget kapital			
Balanserat resultat		3 024	2 988
Ändamålsbestämda medel/fonderingar		5 647	5 602
Årets resultat		466	35
		9 137	8 625
Långfristiga skulder			
Investeringslån JKAB		-	65
Övriga långfristiga skulder	7	2 040	2 160
		2 040	2 225
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder utom landsting och db		2 296	2 834
Leverantörskulder Jämtlands läns landsting		12	178
Pågående projekt		5 483	4 012
Skatteskulder		260	180
Övriga kortfristiga skulder		1 918	1 901
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		14 291	13 516
		24 260	22 621
Summa eget kapital och skulder		35 437	33 471
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Om inte annat framgår, är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Intäkter i form av biljettförsäljning intäktsförs när evenemanget äger rum. Sponsring intäktsförs över den period sponsringen avser, om sådan tid är bestämd. I annat fall sker intäktsföring när betalning erhållits eller om avtal normalt finns vid fakturering. Försäljning av varor intäktsförs normalt vid leverans. All försäljning redovisas efter avdrag för moms och eventuella rabatter.

Intäkter i form av gåvor intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd. Intäkter i form av bidrag intäktsförs när villkoren för bidraget är uppfyllda. Om bidraget avser en bestämd tidsperiod periodiseras bidraget över denna period.

Gåvor av pengar redovisas normalt enligt kontantprincipen. I den mån det på balansdagen finns löften om bidrag från företag och organisationer intäktsförs dessa efter individuell prövning.

Insamlade medel (BFNAR 2002:10 och FRII)

Gåvor

Som gåvor inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, företag, organisationer, samfund, privata och ideella fonder och stiftelser samt sponsring. Till gåvor räknas även testamentsgåvor och donationer, värdet av skänkta tillgångar samt intäkter från insamlade medel med gåvobevis, t ex nål- och brevmärken. Även medel från Radiohjälpen klassificeras normalt i poster Gåvor.

Med gåva avses tillgång som lämnats utan krav på ekonomisk motprestation. Gåvan utgör anläggningstillgång om den är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten. Övriga gåvor utgör omsättningstillgångar.

Erhållna gåvor värderas till verkligt värde, dvs försäljningsvärde eller återanskaffningsvärde. Erhållna gåvor redovisas netto, dvs efter avdrag för försäljnings- och hanteringskostnader (exempelvis eventuell gåvoskatt).

Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel, med undantag för kläder och liknande, värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Gåvor i form av kläder och liknande som ska säljas värderas till nettoförsäljningsvärdet medan de artiklar som genast ska skänkas vidare värderas till försäkringsvärdet.

Bidrag från kommuner, landsting, stat m fl (BFNAR 2002:11)

Som bidrag räknas likvida medel som en förening erhåller från en bidragsgivare som är ett offentligrättsligt organ. Ett villkorat bidrag är ett bidrag som förenats med villkor som innebär återbetalningsskyldighet om villkoret inte uppfyllts.

Ett bidrag intäktsredovisas i den period när bidraget utbetalats till föreningen . En förening som erhåller bidrag från en svensk myndighet eller kommun kan istället välja att intäktsföra bidraget redan i den period när myndigheten eller kommunen fattat ett beslut att bevilja bidraget. Om bidraget är till för att täcka specifika kostnader, exempelvis ett administrationsbidrag, sker intäktsredovisning på

sådant sätt att intäkten ställs mot de kostnader som bidraget är avsett att täcka. Intäktsredovisning sker endast när det med hög grad av sannolikhet kan bedömas att bidraget inte kommer att återkrävas.

Villkorade bidrag skuldförs till dess att de utgifter som bidraget ska täcka uppkommer.

Inga bidrag nettoredovisas mot kostnader.

Stöd som avser förvärv av anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde. Det innebär att tillgången redovisas till nettoanskaffningsvärde, som också utgör grund för beräkning av avskrivningarnas storlek. Uppgift om bruttoanskaffningsvärde och erhållet stöd lämnas i not.

Anläggningstillgångar
Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning görs systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden, 3-5 år. Undantag från detta utgör inventarier inom ramen för pågående projekt som direktavskrivs eller matchar projektets varaktighet.
Byggnader avser restaurang Hov, butik, 70-talsmiljö, Teknikland. Avskrivning görs med 20-30 år samt värdehöjande fastighetsåtgärder med 5-10 år.

Aktier och andelar
Aktier och andelar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde). Långfristiga innehav värderas till anskaffningsvärdet. Om värdet på aktier och/eller andelar minskat och denna värdenedgång kan antas vara varaktig görs nedskrivning.

Aktier och andelar som erhållits genom testamente eller gåva värderas till verkligt värde (ofta börskursen) vid gåvotillfället.
Obligationer förvärvade i syfte att innehas till inlösentidpunkt värderas vid förvärvet till anskaffningsvärde. Skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde periodiseras så att den effektiva räntan är konstant över innehavstiden. Övriga långfristiga obligationer värderas till anskaffningsvärde minskat med eventuella nedskrivningar.

Fordringar
Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Varulager
Varulagret värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

Pågående projekt
Pågående projekt i uppdragsverksamheten mm är upptagna till skillnaden i nedlagda kostnader respektive erhållna intäkter, och nettoredovisas i balansräkningen.

Långsiktigt fastighetsunderhåll museibyggnader
I samband med museets övertagande av nya museets fastighet överfördes aldrig medel för långsiktigt underhåll ingående i erlagda hyresbelopp för perioden 1995-2003. Detta medför att medel för underhåll i stiftelsens regi, nu när byggnaden börjar åldras, inte finns tillgängligt i tillräcklig grad, utifrån utförd besiktning av ett oberoende konsultföretag 2004. Stiftelsen har uppmärksammat huvudmännen på detta förhållande i en särskild avgiven skrivelse, samt vid olika samrådstillfällen. Till detta har nya besiktningar av gamla museet uppenbarat akuta åtgärdsbehov, som huvudmännen beviljat extra anslag för under åren 2009-2012.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Stiftelsens intäkter

	2015	2014
Resultat från kommersiella verksamheter (tkr):		
Entreér	4 307	3 864
Butik och Gulleboden	252	286
Vandrarhem	299	304
Kafé	94	266
Summa	4 952	4 720
Omsättning kommersiella verksamheter (tkr):		
Entreér	4 308	3 864
Butik och Gulleboden	2 839	2 709
Vandrarhem	1 426	1 282
Kafé	2 732	3 116
Summa	11 305	10 971

Not 3 Byggnader och mark

	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	12 507	12 507
Årets inköp	586	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 093	12 507
Ingående avskrivningar	-4 536	-3 867
Årets avskrivningar	-704	-669
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 240	-4 536
Utgående restvärde enligt plan	7 853	7 971

Not 4 Maskiner och inventarier

	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 559	1 559
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 559	1 559
Ingående avskrivningar	-990	-671
Årets avskrivningar	-240	-319
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 230	-990
Utgående restvärde enligt plan	329	569

Not 5 Aktier i dotterbolag

	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	318	263
- Årets förvärv	-	55
- Årets försäljningar	-2	-
Redovisat värde	316	318

Namn	Org nr	Säte	Eget kapital	Årets resultat
The Nordic center of heritagelearning and creavity AB	556173-6280	Östersund	863	80
Restaurang Hov	556783-7918	Östersund	90	-20
Jämtland Teknikland AB	556905-6962	Östersund	84	3
Världsarv Ragundadalen AB	556962-1872	Ragunda	173	13
Härjedalens Fjällmuseum AB	556095-6426	Härjedalen	254	61
Summa			1 464	137

Namn	Antal andelar	Kapital-andel %	Rösträtts-andel %	Bokfört värde 15-12-31	Bokfört värde 14-12-31
The Nordic center of heritagelearning and creavity AB	750	75	75	75	75
Restaurang Hov AB	1 000	100	100	100	100
Jämtland Teknikland AB	600	60	60	30	33
Världsarv Ragundadalen	550	55	55	55	55
Härjedalens Fjällmuseum AB	550	55	55	55	55
Summa				315	318

Not 6 Eget kapital

	Ändamåls-bestämda medel 2	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans	5 602	3 024	8 626
Reserveringar	45	-	45
Utnyttjande			-
Årets resultat		466	466
Utgående balans	**5 647**	**3 490**	**9 137**

Not 7 Långfristiga skulder

	2015-12-31	2014-12-31
Långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen:	1 440	1 560
Summa	1 440	1 560

Resultat- och balansräkningen kommer att föreläggas årsstämman _____-___-___ för fastställelse.

Östersund 2016-02-19

Lena Bäckelin
Ordförande

Gunnar Hjelm
Vice ordförande

Kent Karlsson

Patrick Andersson

Karin Thomasson

Ellen Hyttsten

Sigrid Grenholm

Henrik Zipsane
Landsantikvarie

Vår revisionsberättelse har lämnats 2016-04-04.

Deloitte AB

Mats Henriksson
Auktoriserad revisor

Stiftelsen Jamtli
Org. nr. 893200-0303

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Till styrelsen i Stiftelsen Jamtli
Org. nr. 893200-0303

Till fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen
Till fullmäktige i Östersunds kommun

Revisionsberättelse för Stiftelsens Jamtli år 2015

Vi har granskat stiftelsens räkenskaper, årsredovisning och styrelsens förvaltning för år 2015.

Vi har granskat hur verksamheten förhåller sig till lag och stadgar, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning. Som stöd för vår bedömning åberopas bifogad granskningspromemoria.

Vi har följt och tagit del av den auktoriserade revisorns granskning och revisionsberättelse och har inget att invända med anledning av denna.

Vi bedömer att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen.

Vi bedömer att styrelsen har utfört sitt uppdrag enligt stiftelsens stadgar, att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Östersund 29/3 -2016

Annelie Bengtsson
Revisor
Utsedd av Region Jämtland Härjedalen

Östersund den 29/3 -2016

Göran Fürstenberg
Revisor
Utsedd av Östersunds kommun

Bilaga: Granskningspromemoria 2015 Stiftelsen Jamtli.

ÅRSREDOVISNING 2015

för

Norrlandstingens regionförbund

Fastställd av Förbundsdirektionen 2016-03-02

Innehållsförteckning

INLEDNING **3**

UTGÅNGSPUNKTER OCH ÖVERGRIPANDE MÅL *3*

KOMMENTARER FRÅN FÖRBUNDSDIREKTIONENS ORDFÖRANDE OCH FÖRBUNDSDIREKTÖREN *3*

FÖRBUNDSDIREKTIONENS BESLUT ANGÅENDE ÅRSREDOVISNINGEN **5**

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE **5**

ORGANISATION OCH FINANSIERING *5*

FÖRBUNDSDIREKTIONENS SAMMANSÄTTNING OCH SAMMANTRÄDEN *8*

FÖRBUNDSSEKRETARIAT *8*

ÅRSPLAN OCH UPPDRAGSUPPFÖLJNING *10*

REVISORERNAS SYNPUNKTER I GRANSKNINGSRAPPORTER *10*

NY VERKSAMHETSPLAN 2016-2018 ..... *10*

AVSTÄMNING MOT VERKSAMHETSPLAN 2015 OCH FÖRBUNDSORDNING *10*

KOMMENTARER TILL EKONOMISKT RESULTAT **10**

BALANSKRAVSUTREDNING **11**

RESULTATRÄKNING **11**

BALANSRÄKNING **12**

KASSAFLÖDESANALYS **13**

TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER **13**

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN **14**

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN **15**

AVSTÄMNING MOT VERKSAMHETSPLAN 2015 ..... **16**

INLEDNING

Utgångspunkter och övergripande mål

Landstingen i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland samt region Jämtland Härjedalen har sedan 2005 ett gemensamt kommunalförbund, Norrlandstingens regionförbund. I den antagna förbundsordningen anges att regionförbundet ska vara ett samverkansorgan i norra sjukvårdsregionen för Norrlandstingen i syfte att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter.

Vidare anges att Norrlandstingen har ett gemensamt ansvar för planering och samordning av region- och rikssjukvård, utbildning och forskning utifrån ett behovs- och befolkningsperspektiv.

Regionförbundet har givits befogenheter att avtala om riks- och regionsjukvård. Sedan 2011-12-07 har regionförbundet också ansvar för Regionalt cancercentrum Norr och befogenhet att besluta om den regionala utvecklingsplanen för cancervården, inklusive nivåstrukturering inom cancervården på regional nivå. Budgetering och kostnadsansvar för region- och rikssjukvård ligger på respektive landsting. På folkhälsoområdet har förbundet enligt förbundsordningen ansvaret att ta fram strategiskt underlag för folkhälsoinriktade åtgärder i ett Norrlandsperspektiv.

Kommentarer från Förbundsdirektionens ordförande och förbundsdirektören

En reviderad ersättningsmodell för vården vid Norrlands universitetssjukhus (NUS) som gäller fr.o.m. 2015, beslutades av Förbundsdirektionen 2014-12-02. Modellen är konstruerad för att ge förutsägbarhet, tydlighet, transparens och incitament för kostnadseffektivitet i regionvården. I anslutning till ersättningsmodellen finns också en överenskommelse om att under de närmaste åren ytterligare utveckla kostnadsjämförelser med andra universitetssjukhus och analysera särskilt kostsamma vårdtillfällen, s.k. ytterfall.

En metod för att analysera ytterfall har utarbetats under första halvåret 2015 och prövats under hösten 2015. Den redovisas under 2016. Avsikten är att analys av ytterfallen ska ses som ett kontinuerligt inslag i uppföljningsarbetet, men metodfrågorna behöver sannolikt utvecklas successivt. Former för kostnadsjämförelser har också diskuterats under året.

Föregående Förbundsdirektion beslutade om ett uppdrag att i intervjuform ta fram synpunkter från förtroendevalda och tjänstemän på NRFs framtida uppdrag, som kunde ligga till grund för den nya direktionens utformning av arbetet. Uppdraget gick till AMSAB/ Caj Skoglund. Förbundsdirektionen fick en redovisning av intervjuerna vid sitt marssammanträde och har beslutat att återuppta diskussionen vid sitt sammanträde i maj 2016. Den nya direktionen innehåller många nya ledamöter (fem av tolv ordinarie och sju av tolv ersättare), vilka även bör få bilda sig en egen uppfattning om förbundets arbete innan inriktningsbeslut fattas.

Förbundsdirektionen har vid sitt sammanträde 2014-05-21 ställt sig bakom en regiongemensam policy för utveckling av glesbygdsmedicin. Glesbygdsvården är en kvalificerad samhällsservice med stor betydelse för den trygghet befolkningen upplever.

Glesbygdsvården är också en viktig motor i en fortsatt utbyggnad och utveckling av distansvården. Det sker utveckling inom såväl arbetsmetoder, teknikstöd, utbildning som forskning. Det finns också en stor potential i ett ökat samarbete mellan landstingen. Förutom den uppenbara nyttan för medborgare och patienter finns också möjligheter på den nationella arenan - att göra norra Sverige ännu attraktivare som ett starkt utvecklingsområde och öka våra konkurrensfördelar på arbetsmarknaden. Förbundsdirektionen förlade sitt höstmöte att sammanfalla med den regionala forskningskonferensen Norrsken, som denna gång hade Glesbygdsmedicinskt tema och inbjudna föreläsare från Canada och Australien, som delade sina erfarenheter av kompetensförsörjning i glesbygd, med särskild tonvikt på utformning av utbildning av läkare.

Vid Regionalt cancercentrum Norr har stödet till landstingen i arbetet med standardiserade vårdförlopp inom cancervården och arbetet med revidering av den regionala utvecklingsplanen för cancervården och varit stora uppdrag under året. Under året har också ett kompetenscentrum för palliativ vård börjat byggas upp. Processledare för de flesta diagnosområden har kunnat tillsättas. En särskild årsrapport för RCC Norr biläggs årsredovisningen.

Förbundsdirektionen beslutade att vidmakthålla sina särskilda referensgrupper för Forskning respektive Folkhälsa.

Det regionala Folkhälsopolitiska programmet har reviderats och fått en delvis ny form, som än bättre stämmer med landstingens/regionens styrdokument i denna fråga.

Forskningssamverkan i regionen har utvecklats ytterligare. ”Forum Norr- för klinisk forskning”, har antagits som regional nod i det nationella nätverket till stöd för klinisk forskning. Det långsiktiga arbete som landstingen/regionen bedrivit under flera år för att bygga upp samverkan inom forskningen har visat sig ligga väl i tiden. Målsättningen är att Forum Norr ska fortsätta att utvecklas som regiongemensam resurs för att underlätta och stimulera forskning.

Årets ekonomiska resultat är 495 tkr. I detta resultat ingår särskilda kostnader för samverkansprojektet inom laboratoriemedicin/patologi, åtagande för program råd STRAMA och konsultkostnader vid ytterfallsgranskningen. Att resultatet trots detta blir ett överskott förklaras av att vissa andra kostnader inte uppgått till vad som antagits i årets budget.

Utveckling

Regionlandstingen har under de senaste åren valt att använda Norrlandstingens regionförbund för flera större uppdrag. Regionalt cancercentrum är det främsta exemplet på detta, men även projekt/utredningar som t.ex. samverkan kring laboratoriemedicin/patologi, klinisk neurofysiologi. Förbundet används också som en mötesplats för samråd/informationsutbyte i ett flertal frågor. Utvecklingen förefaller gå mot en allt större samverkan som kan beräknas kräva fortsatta insatser från regionförbundet.

Avslutningsvis vill vi tacka alla förtroendevalda, tjänstemän och förbundets egna medarbetare för deras engagemang och insatser för Norrlandstingens regionförbund under året.

Maria Stenberg
Ordförande

Sara Ekström
Förbundsdirektör

FÖRBUNDSDIREKTIONENS BESLUT ANGÅENDE ÅRSREDOVISNINGEN

Förbundsdirektionen föreslås vid sammanträde 2016-03-02 besluta

att godkänna årsredovisningen för 2015;

att årsredovisningen översänds till landstingen;

att notera att årsredovisningen underhand översänts till revisorerna; samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Organisation och finansiering

Kommunalförbundet har organiserats enligt den enklare formen med Förbundsdirektion som tillika är styrelse. Direktionen består av tre ledamöter och lika många ersättare från vart och ett av de fyra regionlandstingen. Ett arbetsutskott med fem ledamöter, inklusive ordförande, 1:e och 2:e vice ordförande, har utsetts inom Förbundsdirektionen. Förbundsdirektionen har också utsett politiska referensgrupper för områdena folkhälsa och forskning. Landstingsdirektörerna deltar som respektive landstings högsta tjänstemän vid såväl Förbundsdirektionens som arbetsutskottets sammanträden enligt KL 5 kap 21 § om rätt och skyldighet för annan än ledamot att delta i överläggningarna men inte i besluten.

Kostnaderna för regionförbundets verksamhet täcks enligt förbundsordningen genom bidrag från Norrlandstingen om de inte täcks på annat sätt. Bidragen fördelas i förhållande till folkmängden i respektive län. Varje landsting har också vid varje tidpunkt andel i regionförbundets tillgångar och skulder i förhållande till det bidrag som tillskjutits förbundsverksamheten.

För revision av kommunalförbundet finns fyra revisorer, en från respektive landsting. Varje landstings fullmäktige behandlar förbundets årsredovisning och revisionsberättelse samt beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas.

För beredning av ärenden, verkställande av beslut och förvaltningsuppdrag i övrigt för regionförbundet finns en verkställande tjänsteman, förbundsdirektören, som leder arbetet vid förbundets sekretariat. Beredningsorgan för Förbundsdirektionen är beredningsgruppen med en tjänsteman från respektive landsting och förbundsdirektören, samt för frågor inom cancervården styrgruppen för Regionalt cancercentrum Norr (RCC Norr).

För det gemensamma folkhälsoarbetet finns ett folkhälsosamråd med en tjänsteman från respektive landsting, som har som uppgift att bereda folkhälsofrågorna i ett Norrlandsperspektiv och som ska säkerställa samband mellan landstingets styrdokument och det regionala arbetet. Folkhälsosamrådet utgör också expertstöd till den politiska referensgruppen för folkhälsofrågor.

För beredning av ärenden som gäller forskning, utbildning och utveckling, FoUU, finns ett FoUU-råd med FoU-chefen/motsvarande från vart och ett av regionlandstingen och

förbundsdirektören. FoUU-rådet utgör också expertstöd till den politiska referensgruppen för forskningsfrågor. Företrädare för Umeå universitet, Luleå Tekniska universitet och Mittuniversitetet, samt chefen för RCC Norr ingår även i FoUU-rådet.

De regionala medicinska chefssamråden inom 17 olika specialiteter/verksamhetsområden består av verksamhetscheferna/motsvarande från regionlandstingen, med Västerbottens representant som sammankallande. Inom tandvården finns ett chefsamråd för käkkirurgi.

För läkemedelssamordning finns ett läkemedelsråd med en tjänsteman från varje landsting. Sedan flera år har regionen haft en gemensam process för ordnat införande av nya läkemedel. Under 2015 har också en nationell process etablerats. Den regionala har anpassats till den nationella. Som stöd för sin försörjning med apoteksprodukter finansierar landstingen en regiongemensam resurs, bl.a. för statistik uppföljning.

Kompetensförsörjningsfrågorna är identifierade som de mest avgörande för att landstingen ska kunna fullfölja sitt uppdrag. Ett kompetensförsörjningsråd bildades under 2011. I rådet ingår förutom förbundsdirektören, forskningsdirektörer och HR-direktörer från respektive landsting och företrädare från respektive Umeå universitet, Luleå Tekniska universitet och Mittuniversitetet. En arbetsgrupp har bildats för samverkan kring frågor som rör den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Under året har en förändring diskuterats där Kompetensförsörjningsrådets uppdrag skulle kunna integreras i FoUU rådet. Detta motiveras av att Landstingen/regionen nu har sina utbildningsfrågor i FoUU organisationen, vilket inte tidigare var fallet. Ett sådant förslag kan presenteras under 2016.

En regiongemensam samverkansgrupp för kunskapsstyrning har bildades 2012 och en gemensamt finansierad koordineringsfunktion på tio procent har inrättats till stöd för arbetet. Till följd av den mycket ökande aktiviteten vad gäller styrning med kunskap, har den stödfunktionen inför 2016 ökat till 15 procent. Den gemensamma funktionen för stöd i frågor om försörjning av apoteksprodukter har minskats från 60 procent till 55 procent.

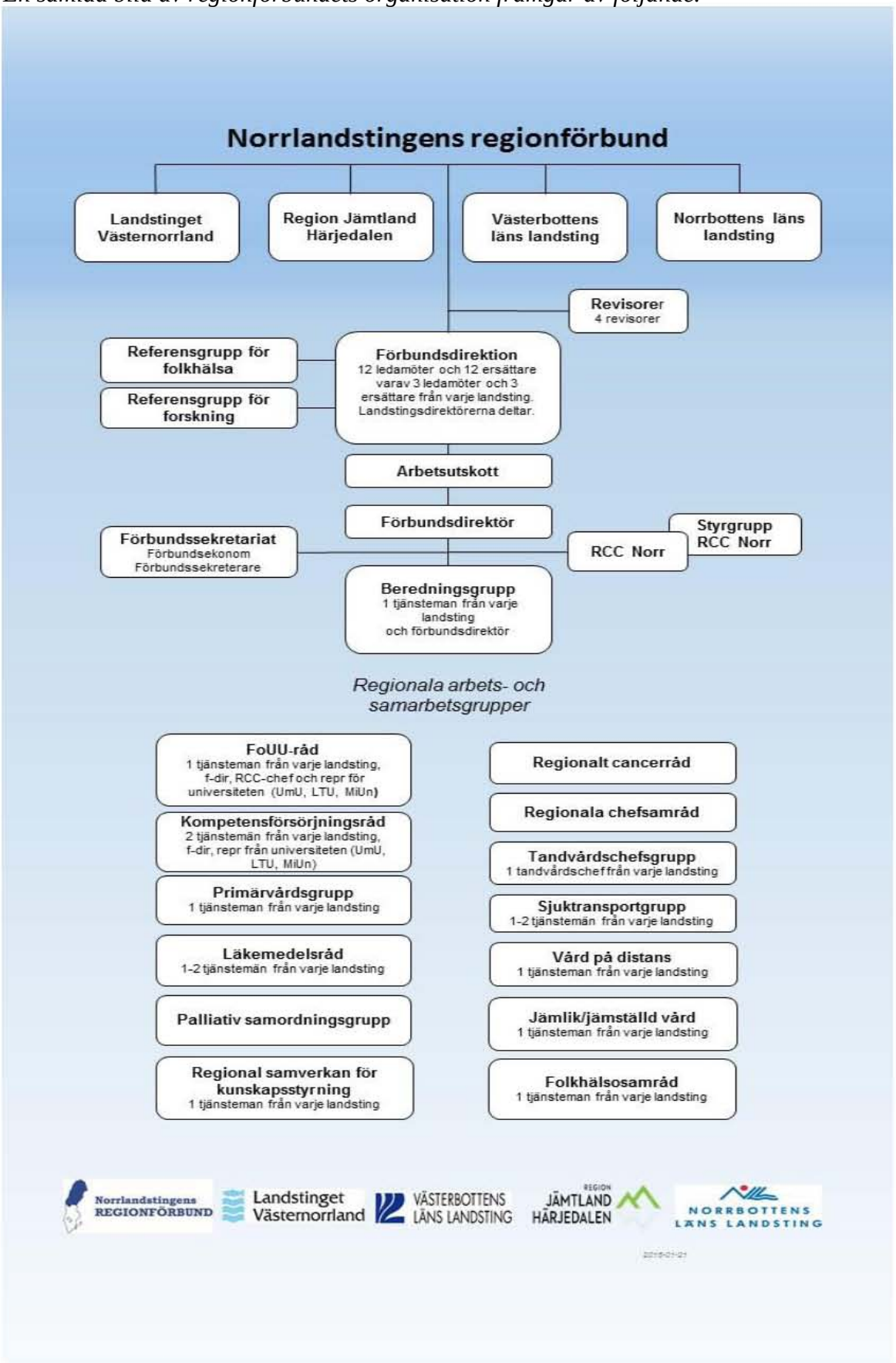
Vård på distans utvecklas starkt i vår region. Arbetsgruppen för vård på distans (VpD) samverkar i stöd till den utvecklingen. I VpD gruppen ingår en representant med vårdutvecklingsperspektiv/teknisk kunskap från respektive landsting. Som exempel på arbetet kan nämnas att de chefsamråd som har uttryckt behov av stöd för att utveckla distanslösningar får assistans av gruppen. Den anlitas också för att förbättra arbetet i multidisciplinära regionala ronder MDK.

Den regionala samverkansgruppen för sjuktransportfrågor har sedan ett par år tillbaka arbetat tillsammans med upphandlare från respektive landsting. Upphandlingsfrågor som Alarmeringstjänster, och flygambulans har varit aktuella. Sjuktransportgruppen ser över möjligheten till ytterligare effektiviseringar inom sjukrese-/sjuktransportområdet.

I Förteckningen över Förbundsdirektionens utskott och beredningar framgår övriga samverkansgrupperingar. Under 2016 ska denna kompletteras med samverkansgruppen för Jämlik-/Jämställd vård. Gruppen har varit verksam sedan 2013 då landstingen uttryckte ett behov av erfarenhets-/kunskapsutbyte och behovet kvarstår. Uppdraget som sammankallande roterar fr.o.m. 2016 mellan landstingen.

Förbundsdirektionen har under året tagit beslut om formerna för sin uppsikt över de nationella uppdrag som utgår från Förbundsdirektionen.

En samlad bild av regionförbundets organisation framgår av följande.

Förbundsdirektionens sammansättning och sammanträden

Förbundsdirektionen har under perioden bestått av följande ledamöter och ersättare:

Västernorrland	**Region Jämtland-Härjedalen**
Ledamöter	Ledamöter
Elisabeth Strömquist (s) t o m 2015-11-17	Ann-Marie Johansson (s)
Erik Lövgren (s) fr om 2015-11-18	Monalisa Norrman (v) t o m 2015-11-30
Ewa Back (s)	Christer Siwertsson (m)
Per Wahlberg (m)	Elin Lemon (c) fr om 2015-12-01
Ersättare	Ersättare
Erik Lövgren (s) t o m 2015-11-17	Bengt Bergqvist (s)
Linnea Stenklyft (s) fr om 2015-11-18	Anna Hildebrand (mp)
Kenneth Challis (v)	Elin Lemon (c) t o m 2015-11-30
Hans Hedlund (c)	Susanné Wallner (m) fr om 2015-12-01

Västerbotten	**Norrbotten**
Ledamöter	Ledamöter
Peter Olofsson (s)	Maria Stenberg (s)
Karin Lundström (s)	Glenn Berggård (v)
Nicklas Sandström (m)	Mattias Karlsson (m)
Ersättare	Ersättare
Harriet Hedlund (s)	Andes Öberg (s)
Liselotte Olsson (v)	Agneta Granström (mp)
Ewa-May Karlsson (c)	Dan Ankarholm (ns)

Direktionens arbetsutskott har bestått av; Maria Stenberg Norrbottens läns landsting, ordförande, Elisabeth Strömquist Landstinget Västernorrland t.o.m. 2015-11-17, Erik Lövgren Landstinget Västernorrland fr.o.m. 2015-11-18, Peter Olofsson Västerbottens läns landsting, Ann-Marie Johansson, Region Jämtland Härjedalen samt Per Wahlberg Landstinget Västernorrland.

Förbundsdirektionen och arbetsutskottet har under 2015 haft 5 sammanträden vardera.

Arbetsutskottet har tillsammans med förbundsdirektör och förbundsekonom deltagit i en hearing med förbundets revisorer kring utvalda områden. Överläggningen innefattade information om 2015 års verksamhet.

Förbundssekretariat

Förbundsekonomen lämnade sin tjänst för annan anställning 2015-01-11. Pensionerade förbundsekonomen Lars Månsson vikarierade under perioden januari t.o.m. september med 50 procents tjänstgöring. Ny förbundsekonom har rekryterats fr.o.m. 2015-08-27. Förbundssekreteraren har fram till september 2015 utgjorts av 60 procent tjänsteköp av VLL. Förbundssekreteraren tjänstgjorde övrig tid vid RCC Norr. Fr.o.m. 2015-09-01 är tjänsteköpet av förbundssekreterare 100 procent. Flera anpassningar av resursen har skett även tidigare. År 2010 var förbundssekreterare/- assistent resursen 150 procent. Till följd av ändrade arbetssätt och högre grad av digitalisering, reducerades bemanningen 2012 till 60

procent. Tillkommande uppgifter bland annat i form av betydligt utbyggd hemsida, där flera av de regiongemensamma aktiviteterna presenteras, medför nu behov av en resurs på 100 procent. Förbundet upprättar också fr.o.m. 2015 delårsrapport. Tjänster för personal- och ekonomiadministration samt IT/tele-tjänster köps genom avtal med Västerbottens läns landsting.

Årsplan och uppdragsuppföljning

En förteckning över Förbundsdirektionens uppdrag för fortlöpande uppdragsavstämning redovisas varje Förbundsdirektion.

Revisorernas synpunkter i granskningsrapporter

De kommentarer som revisionen meddelande till följd av sin granskning av 2014 föranledde åtgärder i form av översyn av uppdragsbeskrivningar för utskott och beredningar vad gäller formerna för information/rapportering till Förbundsdirektionen.

Förbundet har beslutat att fr.o.m. 2015 upprätta delårsrapport per andra tertialet.

Förbundsdirektionen har också tillvaratagit den rapport från revisorerna som gäller de regionala chefsamrådens arbete.

Ny verksamhetsplan 2016-2018

Regionförbundets verksamhetsplan för 2016- 2018 godkändes vid Förbundsdirektionen 2015-08-28.

Avstämning mot verksamhetsplan 2015 och förbundsordning

I förbundsordningens ändamålsparagraf, § 3, grupperas regionförbundets huvuduppgifter i fyra huvudområden: Regionsjukvård, Utbildning och forskning, Folkhälsa samt Övrigt. Under rubriken övrigt, finns samordningen mellan landstingen inom områden som sjuktransporter, läkemedel, tandvård, Vård på distans, upphandling m.m. Redovisningen av årets verksamhetsinnehåll i nedanstående tabellverk, följer Verksamhetsplanens disposition.

KOMMENTARER TILL EKONOMISKT RESULTAT

Årets resultat uppgår till 495 tkr. I detta resultat ingår särskilda kostnader för samverkansprojektet inom laboratoriemedicin/patologi, kostnader för 3:e tertialet för 50 procent processledare för Nationellt Kompetensråd STRAMA (rationell antibiotikaanvändning), samt extern kompetens för revision av diagnosregistrering av vissa ytterfall.

Att årets resultat trots dessa kostnader blir ett överskott förklaras huvudsakligen av att vissa andra kostnader inte uppgått till budgeterat belopp och att personalkostnaderna tillfälligt varit lägre. De kostnader som blivit lägre än förväntat är kostnader för chefsamrådens regiondagar (-140 tkr) och kostnader för revision (-166 tkr). De lägre personalkostnaderna hänför sig till att ekonomtjänsten varit tillsatt endast på 50 procent under åtta månader.

Förbundet har till följd av minskade hyres- och personalkostnader, under några år haft utrymme för vissa engångskostnader. I och med att ekonomtjänsten är tillsatt och att förbundssekreteraren nu arbetar 100 procent för NRF, kan förbundet för nästa verksamhetsår inte beräknas bära extra kostnader i samma omfattning.

Resultaträkningen omfattar Norrlandstingens regionförbunds totala verksamhet inklusive forskningsanslaget Visare Norr. Landstingens bidrag till Visare Norr är specialdestinerade till forskningen och ej förbrukade medel redovisas som en skuld på balansräkningen.

RCC Norrs verksamhet framgår av bilaga till årsredovisningen. Under året har såväl statsbidraget som landstingens finansiering för RCC Norr (12 665 tkr), gått in till NRF för att sedan utbetalas till VLL mot faktura enligt träffat avtal. Tidigare år har landstingsbidragen utbetalats direkt till VLL.

Denna förändring är den främsta anledningen till att såväl intäkter som kostnader avviker i förhållande till den budget som gjordes inför 2015. Både intäkter och kostnader har blivit avsevärt större än budgeterat. Det förlängda avtalet med Norrbottens läns landsting om videobrygga, träffades till en lägre kostnad än tidigare avtal. Det orsakade också avvikelse mot budgeterade intäkter och kostnader. För 2016 är förändringen i dessa intäkter och kostnader medräknade när budget läggs för året.

För ytterligare information om resultat, ekonomisk ställning vid räkenskapsårets slut och finansiering hänvisas till följande resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys.

BALANSKRAVSUTREDNING

Årets resultat enligt resultaträkning	**495**
- Reducering av samtliga realisationsvinster	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**495**
- Reservering medel till resultatutjämningsreserv	0
Balanskravsresultat	**495**
Några balanskravsresultat att återställa från tidigare år finns ej	

RESULTATRÄKNING

RESULTATRÄKNING Belopp i tusental kronor	**Budget 2015**	**Not**	**2015**	**2014**
Verksamhetens intäkter	11 905	1	24 427	12 058
Verksamhetens kostnader	-16 681	2	-28 699	-16 494
Verksamhetens nettokostnader	**-4 776**		**-4 272**	**-4 436**
Bidrag från medlemmarna	4 767	3	4 767	4 646
Finansiella intäkter	9	4	0	12
Årets resultat	0		**495**	**222**

BALANSRÄKNING

BALANSRÄKNING Belopp i tusental kronor	Not	2015	2014
TILLGÅNGAR			
B. Omsättningstillgångar			
I Fordringar	5	6 054	2 681
II Bank		10 407	5 198
Summa omsättningstillgångar		**16 461**	**7 879**
SUMMA TILLGÅNGAR		**16 461**	**7 879**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
A. Eget kapital	6	**2 399**	**1 905**
I Varav Årets resultat		495	222
C. Skulder			
II Kortfristiga skulder	7	14 062	5 974
Summa skulder		**14 062**	**5 974**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**16 461**	**7 879**
Panter och ansvarsförbindelser			
1. Panter och därmed jämförliga säkerheter		Inga	Inga
2. Ansvarsförbindelser		Inga	Inga
a. Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	8		
b. Övriga ansvarsförbindelser		Inga	Inga

KASSAFLÖDESANALYS

KASSAFLÖDESANALYS Belopp i tusental kronor	2015	2014
Löpande verksamhet		
Verksamhetens intäkter	24 427	12 058
Verksamhetens kostnader	-28 699	-16 494
Verksamhetens nettokostnader	**-4 272**	**-4 436**
Bidrag från medlemmarna	4 767	4 646
Finansiella poster	0	12
	495	**222**
Minskning/ökning korta fordringar	-3 373	-1 302
Minskning/ökning korta skulder	8 088	1 378
Kassaflöde fr löpande verksamhet	**5 209**	**298**
Kassa/bank vid årets början	5 198	4 899
Kassa/bank vid årets slut	10 407	5 198
Förändring av likvida medel	**5 209**	**298**

TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bl a innebär att:

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Förbundets pensionsförpliktelser hanteras via en försäkringslösning med KPA.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN	2015	2014
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Återbet av ej förbrukade forskningsanslag	125	378
Ianspråktagande ur ingående behållning Visare Norr	-21	-129
Erhållna bidrag Visare Norr	2 300	2 300
Erhållna bidrag Regionalt cancercentrum	20 666	8 000
Fakturering apotekartjänst	509	508
Faktuering videobrygga	711	897
Övriga intäkter	137	106
Summa	**24 427**	**12 059**
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Forskningsanslag Visare Norr	-2 403	-2 650
Lämnade bidrag Regionalt cancercentrum	-20 528	-8 000
Kostnader för arbetskraft	-2 440	-2 526
Lokalkostnader inkl städning	-58	-94
Resor, kost och logi	-118	-129
Regional utbildning	-360	-351
Representation	-141	-132
Revision	-151	-200
Administrationsavtal	-679	-574
Samverkansprojekt laboratoriemedicin	-100	-95
Forum Norr klinisk forskning	-225	0
Apotekartjänst LVN	-509	-508
Videobrygga NLL	-711	-897
Övrigt för förbundsverksamheten	-277	-338
Summa	**-28 699**	**-16 494**
Not 3 Bidrag från medlemmarna		
Landstinget Västernorrland	1 313	1 282
Region Jämtland Härjedalen	686	669
Västerbottens läns landsting	1 416	1 378
Norrbottens läns landsting	1 353	1 317
Summa	**4 767**	**4 646**
Not 4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkt bankkonto	**0**	**12**

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN	2015	2014
Not 5 Fordringar		
Kundfordringar	5966	2365
Fordringar på skatteverket	70	259
Interimsfordringar	18	57
Summa	**6 054**	**2 681**
Not 6 Eget kapital		
Eget kapital vid årets ingång	1 904	1 682
Årets resultat	495	222
Eget kapital vid årets utgång	**2 399**	**1 904**
Not 7 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1 097	32
Löneskuld december	0	97
Källskatt	0	76
Avräkning skatter och avgifter	173	176
Ej uttagna semesterdagar inkl sociala avgifter	29	41
Upplupna sociala avgifter	0	50
Revision	354	310
Diabetetsprojektet	1 014	1 305
Visare Norr avräkning	704	683
Samverkansprojekt laboratoriemedicin	0	65
Förbundsverksamhet första halvåret	2 445	2 384
Regionalt cancercentrum	4 712	0
Visare Norr 2016	2 300	0
Administrativa avtal	492	247
Övriga interimsskulder	742	681
Summa	**14 062**	**6 147**
Not 8 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna		
Norrlandstingens regionförbund har tecknat avtal med KPA om försäkringslösning.		
Premier inbetalda till KPA	302	345
Aktualiseringsgrad	100%	100%

AVSTÄMNING MOT VERKSAMHETSPLAN 2015

Mål/inriktning	**Uppnådda resultat/genomförda insatser**
1.1 Regionsjukvård ***Syftet med regionförbundets verksamhet 2015-2017 med avtal, utveckling och uppföljning av region- och rikssjukvård är att***	
• Årligen avtala om regionsjukvård för NUS och övrig regional hälso- och sjukvård.	Regionsjukvårdsavtal för 2016 har slutits
• Årligen följa upp ingångna avtal med samtliga universitetssjukhus, med särskilt fokus på gemensamma rutiner för bästa effektiva omhändertagandenivå.	Under året har avtalen med Sahlgrenska-, Akademiska- och Karolinska universitetssjukhusen följts upp. Förutom prisbilden betonas uppföljning av kvalitetsvariabler och att patienten skall behandlas i hemlandstinget så långt möjligt. (Distansteknik skall t.ex. ytterligare användas.) Avtal har slutits med Karolinska universitetssjukhuset för perioden 2016-2018 och Akademiska sjukhuset i Uppsala för perioden 2016-2018.
• I samarbete med universitetssjukhusen fortsatt utveckla av metoder och ruti-	Även för 2015 har NUS lämnat en omfattande kvalitetsredovisning för regionvården. För Karolinska, Sahlgrenska och Akademiska pågår ett utvecklingsarbete i redovisningen av vårdens kva-

ner för kvalitetsuppföljning och förbättringsarbete med anpassning till det nationella utvecklingsarbetet för god vård.	litet. Förbundet inriktar sig på att ur den redovisning som successivt utvecklas hos dessa sjukhus, fånga för Norra regionen relevanta värden.
• Utveckla regionalt cancercentrum RCC enligt angivna kriterier	RCC Norrs verksamhet redovisas i särskilt avsnitt i årsredovisningen. RCC Norr har under året arbetat intensivt tillsammans med landstingen/regionen med införandet av standardiserade vårdförlopp. Utvecklingen av verksamheten har intagit en framträdande plats i förbundets arbete även under 2015. Förbundsdirektionen har under året, 2015-12-01, till landstingen översänt en revidering av den regionala utvecklingsplanen för cancerområdet. När landstingen reviderat sina handlingsplaner kommer den nya utvecklingsplanen att fastställas av Förbundsdirektionen. Socialstyrelsen har vid sitt platsbesök uttryckt att RCC norr väl motsvarar de kriterier som satts upp för regionala cancercentra.
• Utveckla stöd och uppföljning i förhållande till chefsområden i enlighet med framtagna riktlinjer.	Under 2015 har en redovisning av chefsområdens arbete kontinuerligt skett till beredningsgruppen. Chefsområdens minnesanteckningar finns också tillgänglig för beredningsgruppen på förbundets interna hemsida. Syftet är framför allt att respektive landsting på ett enkelt sätt ska kunna se sitt eget deltagande i chefsområden och bedöma om några åtgärder behövs. De skriftliga uppdragen från landstingen till sina representanter i chefsområden, har utvecklats olika långt i regionlandstingen. Redovisning av dessa ges också till beredningsgruppen. Chefsområden fick förlängd redovisningstid för sitt uppdrag 2014, eftersom flera samråd inte blev klara med redovisningen till 141231. Det redovisades till Förbundsdirektionens sammanträde 2015-05-20. Revisorernas enkät till chefsområden redovisades vid direktionens majsammanträde och beredningsgruppen och förbundsdirektören har uppdraget att gå vidare med frågan om stöd till chefsområdens arbete. Under hösten 2015 har förbundsdirektören fört diskussioner med vissa chefsområd och med flera sammankallande. Framför allt de som är nya i uppdraget som sammankallande.

	En sammanfattning av dessa kontakter och förslag till åtgärder, har redovisats till beredningsgruppen i en PM 160107. En rapport om arbetet för att finna former för stöd till chefsamrådens arbete redovisas för Förbundsdirektionen 2016-03-02.
• Under hela planperioden följa upp region- och riks-sjukvård enligt träffade och kommande avtal med remit-teringsströmmar och trender	Årsstatistik för regionvården och remitteringsmönster redovisades för Förbundsdirektionen i maj. Den föranledde inga riktade åtgärder.
• Genom regionens företrä-dare i rikssjukvårdsnämn-den tillvarata regionens in-tressen vad gäller rikssjuk-vård	Regionens företrädare har lämnat rapport till Förbundsdirektionen och nämndens protokoll har bifogats till direktionens handlingar.
1.2 Kompetensförsörjning/ Utbildning och forskning ***Syftet med regionförbundets arbete som gäller utbildning och forskning är att***	
• Ytterligare utveckla samar-bete kring kompetensför-sörjningen i regionen	Kompetensförsörjningsrådet har under året arbetat med ett flertal samarbetsfrågor. Samtal om samarbete kring framför allt specialistutbildningar för sjuksköterskor, har tidigare pågått mel-lan universiteten. Den omfattande självvärdering som universiteten arbetat med under 2013/2014 och de utlåtanden från Universitetskanslersämbetet om vissa brister som måste åtgärdas, har krävt stora resurser av universiteten och fördröjde betydligt samtalen om samarbete kring specialiserade sjuksköterskeutbild-ningar. Universiteten har under våren 2015 påbörjat en konkret planering för samverkan kring vissa utbildningar som landstingen är i stort behov av. Satsningen stöds av respektive universitetsledning. Den till Kompetensförsörjningsrådet knutna VFU arbetsgruppen (gruppen har representanter från de tre

	universiteten och från landstingen/regionen), har under året arbetat med ett flertal konkreta frågor för att underlätta/förbättra den verksamhetsförlagda utbildningen. Arbetsgruppen utgör enligt deras egen utsago en värdefull arena för praktiska samarbetsdiskussioner. Under hösten 2015 har diskussioner förts om att föra Kompetensförsörjningsrådets uppdrag till FoUU rådet. Landstingen har nu samtliga utbildningsfrågor i sina FoUU enheter. Detta skulle effektivisera samarbetsstrukturen. Ett sådant förslag förbereds till Förbundsdirektionen 2016-06-01. Regionen har på tjänstemannanivå gjort en gemensam framställan till Socialstyrelsen via SKL om en revidering av regelverket för ST läkarutbildning, så att handledning på distans kan tilåtas.
• Utifrån inriktningsbeslut i Förbundsdirektionen 2012-09-26 stödja den vidare utvecklingen av en regional plattform för den kliniska behandlings-forskningen och verka för en kraftsamling i regionen kring forskningsfrågorna. Utvecklingen av den regionaliserade läkarutbildningen är i sammanhanget viktig.	FoUU-rådets uppdrag utvecklades inför 2015. Tidigare fanns en särskild styrgrupp för ” klinisk behandlingsforskning i Norrland” (KBN), som bedrivits som ett projekt sedan 2008. Forskningssamverkan är nu väl etablerad under benämningen ***Forum Norr – för klinisk forskning*** och utvecklingen av den samverkan integreras i FoUU-rådets uppdrag. Under året har en stark utveckling skett vad gäller samarbetet inom forskningsområdet. Den regiongemensamma plattformen Forum Norr, har antagits som en nod i det nationella nätverket till stöd för klinisk forskning och har också erhållit statliga utvecklingsmedel. Kliniska forskningscentra (KFC) är etablerade i landstingen/regionen och samverkan utvecklas genom KFC-samordnarna och processamordnaren vid den regionala noden CTU. Läkarutbildningen bidrar till den stadiga utvecklingen av akademiseringen. Förbundsdirektionen fick vid sitt december sammanträde en utförlig redovisning av utvecklingen av Forum Norr och även en information om den vidgade innebörden i begreppet universitetssjukhusvård, vilken emanerar ur det nya ALF- avtalet och statens syn på uppföljning av utbildning och resultat av forskning.
• Årligen tillsammans med universiteten i regionen, Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och Mittuniversitetet, följa upp träffat avtal om verksamhetsförlagd/klinisk utbild-	Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) måste fungera väl för att utbildningen ska uppnå godkänd kvalitet och för att öka möjligheten at rekrytera. Tillgång till VFU platser och kvaliteten i den delen av utbildningen utgör en begränsande faktor för utbildning. I VFU-arbetsgruppen finns landstingens och universitetens VFU-samordnare. Gruppen har arbetat konkret med att förtydliga avtal om VFU-platser och om nya former för handledning och handledarutbildning, som skall öka kvalitet i utbildningen och även öka landstingens kapacitet att ta emot studenter. Gruppen kartlägger landstingens kapacitet för VFU och universitetens behov av VFU-platser, med mål-

ning och underlag om behov av grund- och specialistutbildningar inom vården för regionens universitetsutbildningar	sättningen att skapa överblick och hållbar planering för samtliga huvudmän. Det regionala avtalet om verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är under revidering. Ambitionen i Kompetensförsörjningsrådet och VFU arbetsgruppen är att till avtalet foga vissa gemensamma riktlinjer för bl.a. studenter med skyddad identitet, principer för vaccinering smittscreening m.m.
1.3 Folkhälsa ***Syftet med regionförbundets samverkan kring folkhälsoarbetet i regionen är att***	
• Genom det regionala folkhälsopolitiska programmet skall Förbundsdirektionen ges en tydligare roll som gemensam samarbetsplattform i syfte att ge folkhälsoarbetet mer samordning i regionen och tydligare gemensamt innehåll. Samordningen med landstingens planarbete skall bli tydligt. En uppföljning av utvecklingen ska ske under perioden.	Den politiska referensgruppen för folkhälsa har utvecklat det regionala folkhälsopolitiska programmet med målnivåer. Referensgruppen har också fått en redovisning av hur det regionala folkhälsopolitiska programmet integreras i landstingens eget planarbete. Det regionala folkhälsopolitiska programmet reviderades vid Förbundsdirektionens maj-sammanträde då resultatet av befolkningsenkäten ”Hälsa på lika villkor”, förelåg.
1.4 Övrigt ***Syftet med regionförbundets***	

samverkan i övriga frågor är att möjliggöra en kvalitativ och kostnadseffektiv verksamhet med tillräcklig volym genom att	
• Utifrån chefsamrådens behov stödja utvecklingen av vård på distans	Samverkansgruppen för vård på distans har under året fortsatt att arbeta tillsammans med de chefsamråd som angett att de har behov av stöd för utvecklingen av vård på distans. Beredningsgruppen har fått rapporter och föredragning för Förbundsdirektionen planeras under 2016.
• I enlighet med den av regionen antagna policyn, stödja arbetet med utveckling av glesbygdsmedicin	Utveckling av Glesbygdsmedicin fortsätter och drivs i samverkan mellan landstingen/regionen. Som ett ytterligare stöd till arbetet valdes Glesbygdsmedicin som tema för den stora regionala forskningskonferensen som hölls i Östersund 27-28 augusti-15. Förbundsdirektionen fick särskild föredragning av de två externa föreläsarna från Canada respektive Australien.
• Under planeringsperioden arbeta med effektiviserad regional läkemedelssamordning	Nu finns också på nationell nivå en process för ordnat införande av nya läkemedel. Den regionala processen har reviderats och anpassats till den nationella genom beslut i förbundsstyrelsen i mars 2015. Läkemedelsrådet samarbetar också med de läkemedelstunga chefsamråden, i syfte att hjälpa till med att effektivisera läkemedelsanvändningen.
• Under planeringsperioden medverka i regional samverkan kring nya nationella riktlinjer från Socialstyrelsen	Regionen har en koordinatorfunktion på 10% till stöd för det gemensamma arbetet. Den regionala gruppen för samverkan kring kunskapsstyrning har under året hanterat ett stort antal frågor. Man har också efterfrågat en utökning av tiden för den regionala koordinatorn, eftersom stödbehovet ökat. I regionavtal 2016 har funktionen utökats till 15 %
• Under planeringsperioden i samarbete med landstingen belysa Jämlik/Jämställd vård i regionen	En arbetsgrupp har samlats 4 gånger under året. Man upplever att erfarenhetsutbytet har varit till nytta. Främst diskuteras hur området på rätt sätt ska bli integrerat i landstingens reguljära styrning och uppföljning. En presentation av framgångsfaktorer presenterades till Förbundsdirektionen i december. Mätning, analys och uppföljning är hittills identifierade som kritiska områden, liksom den relativa bristen på tillgång till kompetens inom genusmedicin.

• Under planeringsperioden följa utvecklingen i primärvården ur ett patientprocessperspektiv med huvudsaklig inriktning på cancervården. Därvid är möjligheterna till erfarenhetsutbyte kring utveckling av primärvård i glesbygd av särskilt intresse.	Under 2014 konstaterades i samråd med beställarna för primärvården att samverkan mellan norrlandstingen sker inom ramen för den nationella beställarsamverkan som redan är etablerad. Ytterligare fora regionalt behövdes inte. Landstingsföreträdarna aktualiserar frågor till den regionala arenan vid behov. Svårigheterna att nå primärvårdens utförare för samarbete om patient processer kvarstår till största del. Under året har arbetet för att korta ledtider i cancervården (SVF) påbörjats i landstingen med stöd av RCC Norr. Även i detta arbete kan man se implementering i primärvården som en av de större utmaningarna som landstingen har att hantera. Under senare delen av året har framkommit behov av att samverka kring ett nytänkande om primärvårdens roll i sjukvårdssystemet. De svårigheter som finns nationellt beträffande primärvårdens funktion är högst påtaglig också i vår region. Ett regiongemensamt projekt med primärvården i fokus till stöd för utveckling och nytänkande, planeras till början av 2016.
• I ett utredningsprojekt belysa möjligheterna till regional samverkan inom laboratoriemedicin/Patologi.	Projektet har identifierat ett antal utvecklingsområden och möjliga lösningsförslag. Dessa presenterades i en delrapport i juni 2015. I den definieras vad som fortsättningsvis behöver ske i landstingen och vad som kan stödjas i regional samverkan. Projektet integreras ledningsmässigt i RCC Norr eftersom metodutveckling mm framför allt tar sikte på de standardiserade vårdförloppen inom cancervården.
• Medverka till att beskriva utformningen av en regiongemensam kompetens för arbets- och miljömedicin att gälla fr.o.m. 2015.	Utredningen redovisades för Förbundsdirektionen vid majsammaträdet 2014. Direktionen överlämnade utredningen till regionlandstingen. Landstingen bereder för närvarande frågan om utformningen av den fortsatta verksamheten. Ett avtal om verksamhet t.o.m. 2016-03-31 är träffat mellan landstingen.
Ytterligare samordningsprojekt kan bli aktuella under perioden	

• Sjuktransporter	Sjuktransportgruppen har under året varit forum för avstämningar och samråd inom regionen tillsammans med regionens upphandlare, vad gäller frågan om flygambulansupphandling och förberedelser för upphandling av alarmeringstjänster. Sjuktransportkoordinatorns uppdrag avvecklades i augusti 2014. Förbundsdirektören har lett gruppens arbete sedan 2011. Fr.o.m. 2016 roterar uppdraget som sammankallande/ordförande mellan landstingen/regionen Gruppen har tagit initiativ till ett uppdrag att följa upp gränslös dirigering (som beslutades 2007) och vissa andra frågor inom ambulansverksamheten. Liknande initiativ för förslag till möjliga effektiviseringar inom sjukreseområdet, bearbetas under 2016.
• Kapacitet för vård/arbete på distans	Förbundskansliet har på direktionens uppdrag slutit förlängt avtal om videobrygga med Norrbottens läns landsting. Sedan 2012 har ett nationellt arbete bedrivits för att nå en nationell lösning av behovet av distanskapacitet. En upphandling av sådan funktion är initierad av Inera, men är ännu inte tillgänglig. Landstingen i Västerbotten och Västernorrland kommer under 2016 att öka sin kapacitet för distanskommunikation och frågan om hur den gemensamma kapaciteten ska nyttjas diskuteras med landstingen under 2016. Förbundsdirektionen beslutade vid sitt sammanträde 2015-03-11 § 23, om en framställan till SKL att använda distansteknik vid de möten man där arrangerar. Förbundskansliet har sedan med stöd av medlemmar ut VpD gruppen, haft konkreta planeringssamtal med företrädare för SKL. Pilotprojekt med användning av distansteknik vid vissa nätverksmöten hos SKL, beräknas komma igång under 2016.
• Försörjning av apoteksprodukter	I samband med upphandling av läkemedelsförsörjning inom regionen beslutades 2013 att i egen regi ansvara för farmaceutiskt upphandlingsstöd av de regionala statistiktjänster som krävs för planering och uppföljning av rekvisitionsläkemedel samt hantering av nettopriser. Beslut har tagits att den gemensamma funktionen ska beskrivas i Regionavtalet och att NRF upprättar avtal med det landsting som tillhandahåller tjänsten. Landstinget Västernorrland tillhandahåller för närvarande tjänsten i avtal med NRF. För 2016 har den gemensamma resursen reducerats från 60 % till 55 %. Detta för att skapa utrymme för en ökning av stödet till arbetet med styrning med kunskap.

Årsrapport för 2015 för Regionalt Cancercentrum Norr (RCC Norr)

Innehållsförteckning

1 SAMMANFATTNING AV ÅRET 1

2 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 3

ORGANISATION, BEMANNING OCH FINANSIERING 3
AVSTÄMNING MOT VERKSAMHETSPLAN 2015 4

3 EKONOMISK ÅRSREDOVISNING 24

1 Sammanfattning av året

Generellt finns ett stort engagemang bland landstingens medarbetare i regionen och inom RCC Norr för det förbättringsarbete som RCC driver och verkar för. RCC Norr har under året fortsatt rekrytera processledare. Vid ingången av 2016 fanns processledare för 21 av 22 planerade processer och en samordnande kontaktsjuksköterska med definierade regionala uppdrag. De leder regionala förbättringsarbete inom sina respektive områden. Under året har mycket arbete fokuserat på införande av eller förberedelser inför standardiserade vårdförlopp, SVF, som ingår i den nationella satsningen på minskade väntetider i cancervården som regeringen och Sveriges kommuner och landsting har tecknat en överenskommelse för.

Inom RCC Norr finns den verksamhet som tidigare kallades Regionalt onkologiskt centrum och som för regionen sköter det nationella uppdraget med cancerregistret, handläggning av kvalitetsregister inom cancervården och statistisk databearbetning och analys av dessa register. RCC Norr registrerar alla regionens cancerpatienter i cancerregistret och kontrollerar kvaliteten i cancervårdens kvalitetsregisterdata. Kvalitetsregistren behöver fortlöpande utvecklas för att möta sjukvårdens snabba utveckling och ge optimal återkoppling till vården. För att optimera detta arbete har landets alla RCC en gemensam nationell systemutvecklarorganisation med tre nationella team, varav ett finns i Umeå. Statistikerna stöttar kvalitetsuppföljning, sammanställning av rapporter och bistår med uttag från registren för kvalitetsutveckling, forskning och vid allmänna förfrågningar. RCC Norr är nationellt stödteam för tre nationella register samt två register under uppbyggnad.

Den statliga satsningen på att minska väntetiderna i cancervården genom införande av SVF har under året inneburit ett omfattande arbete för RCC Norr. Fem SVF har införts i regionen under året, och RCC Norr har stöttat landstingen i det arbetet. Nationellt har SVF utarbetats

för ytterligare 13 diagnoser och RCC Norr har haft representanter i samtliga arbetsgrupper. RCC Norr är representerat i den projektgrupp som utarbetar en nationell PREM-enkät för att mäta patienters upplevelser av att utredas enligt SVF. Styrgruppen för RCC Norr hade under första halvåret 2015 täta möten för förberedelser inför satsningen. RCC Norrs chef ingår i Socialdepartementets nationella expertgrupp för satsningen.

Att ha patientens perspektiv och aktivt arbeta med patientdelaktighet är grundläggande för RCC Norrs arbete. RCC Norrs patientråd är här en viktig aktör. Två företrädare från patientrådet ingår i RCC Norr styrgrupp. Under året har patientrådet bland annat utarbetat en regional handlingsplan för bättre bemötande och minskade fördomar.

En ny regional utvecklingsplan för cancervården utarbetades under året. Planen godkändes i december av Förbundsdirektionen (FD) för Norrlandstingens regionförbund för utskick till regionens landsting/region för utarbetande av handlingsplaner för hur man ska nå utvecklingsplanens mål.

Arbete kring nivåstrukturering pågår både nationellt och regionalt. En remiss med förslag avseende nationell nivåstrukturering för sju diagnoser/områden har behandlats under hösten, där RCC Norr samordnat regionens arbete. Ytterligare ett antal områden har sakkunniggranskats avseende nationell nivåstrukturering RCC Norr har haft representanter i samtliga arbetsgrupper. Processledarna och deras regionala processarbetsgrupper har under hösten tagit fram underlag för en uppdaterad regional nivåstruktureringsplan, som ska presenteras för förbundsdirektionen under våren 2016.

I april arrangerade RCC Norr två välbesökta regionala cancerdagar. Medarbetare från hela regionen och representanter från RCC Norrs patientråd deltog. Fokus för dagen var cancerrehabilitering samt den nationella satsningen på minskade väntetider i cancervården. En dag ägnades åt forskning i regionen.

RCC Norr stödjer forskning och innovationer inom cancerområdet i regionen. En databas för kliniska prövningar har utvecklats av RCC Norr och ska nu implementeras nationellt. RCC Norr bidrar med statistisk kompetens i forskningsprojekt. En cancerseminarieserie arrangeras för att sprida kunskap om aktuell forskning och vårdutveckling, för att höja kompetensen i regionen.

Flera nationella vårdprogram har utarbetas och implementerats i regionen. I samtliga nationella vårdprogramgrupper ingår representanter från regionen, ofta RCC Norrs processledare.

Antalet remisser till den cancergenetiska mottagningen har fortsatt att öka under året. Denna verksamhet tillhör Västerbottens läns landsting, men är organiserad under RCC Norr.

Överlag har RCC Norrs arbete under 2015 löpt enligt planerna och bemötts positivt av såväl politiker, tjänstemän, vårdprofessionen som patientorganisationerna i regionen. Socialstyrelsen var vid sitt årliga platsbesök mycket positiva till RCC Norrs verksamhet och bedömde att de av Socialdepartementets kriterier som skulle ha uppnåtts efter tre år hade uppfyllts.

2 Förvaltningsberättelse

Organisation, bemanning och finansiering

Organisation
RCC Norrs struktur och arbetssätt framgår av PM 2011-05-25 från Norrlandstingens regionförbund (NRF), reviderat 13-12-04, samt av den arbetsordning som reviderades 151110, http://www.cancercentrum.se/norr/om-oss/organisation/. RCC-chefen är ansvarig för RCC Norrs verksamhet och rapporterar till förbundsdirektören.

Bemanning
Vid RCC Norr fanns vid utgången av 2015 totalt 28 anställda, fördelade på följande yrkeskategorier:

Verksamhetschef	1 person (halvtid)
Bitr. verksamhetschef	1 person
Handläggare	7 personer (varav några på deltid, inklusive en enhetschef och en chefsassistent)
Statistiker	8 personer (varav en universitetsanställd)
Registerkonstruktörer	3 personer
Registerproduktägare	1 person
Forskningssjuksköterska	3 personer, varav en deltid, anställda av VLL för mottagningen för familjär cancer
Administratör	1 person, anställd av VLL för mottagningen för familjär cancer
Chefsassistent	1 person
Kommunikatör	1 person
Nationell samordnare	1 person, för förbättrad återrapportering och uppföljning från register

Därutöver finns inom RCC Norr ett antal processledare, anställda inom något av regionens landsting, men deltidsfinansierade av RCC Norr för sina regionala uppdrag. Vid utgången av 2015 hade RCC Norr processledare för 21 områden, varav några områden med delade processledarskap, se http://www.cancercentrum.se/norr/om-oss/organisation/processledare/. På motsvarande sätt finansieras en forskningssamordnare och en samordnande kontaktsjuksköterska på deltid för regionala uppdrag.

Verksamheten vid mottagningen för familjär cancer tillhör organisatoriskt VLL och har en separat budget, som inte ingår i denna årsredovisning.

Finansiering
RCC Norrs verksamhet finansieras dels av de fyra landstingen i regionen, baserat på befolkningsunderlagen i respektive län, och dels av statsbidrag. Statsbidraget för 2015 var 8 000 tkr för respektive RCC. Därtill fick varje RCC 2 000 tkr i statsbidrag via SKL för RCC Norrs stödjande, stimulerande och sammanhållande arbete inom ramen för överenskommelsen för 2015 mellan staten och SKL för kortare väntetider i cancervården. För 2015 var finansieringen från regionens landsting sammanlagt 12 666 tkr.

Avstämning mot verksamhetsplan 2015

RCC´s mål	Mål/uppdrag	Uppföljningsindikator	Aktiviteter och särskilda uppdrag inom RCC	Årsredovisning
Förebyggande insatser och tidig upptäckt av cancer	Förbättra hälsoläget för regionens befolkning och minska risken för insjuknande i cancer.	- Genomförda aktiviteter i det regionala tobaks-nätverket enligt plan	- RCC Norr ger ekonomiskt bidrag till kunskapsspridning och interventioner via det regionala tobaksnätverket.	Nätverket har genomfört den gemensamma sluta röka/snusa-kampanjen "STOPP! det är du värd". Material har tagits fram och spridits brett i hela regio-nen. En kampanjhemsida och Facebook-sida har aktiverats och 420 från de fyra länen har hittills anmält att de vill sluta bruka tobak.
		- Genomförda aktiviteter i det regionala alkohol-nätverket enligt plan	- RCC Norr ger ekonomiskt bidrag till kunskapsspridning och interventioner via det regionala alkoholnätverket.	Nätverket har haft 3 möten, med erfarenhetsutbyte kring utbildning och dokumentation samt gemensam marknads-föring av testverktyget Alko-holprofilen, genom webbplatser och väntrum.

		- Genomförda aktiviteter avseende fysisk aktivitet enligt plan	- RCC Norrs arbetsgrupp för cancerrehabilitering samverkan med regionala arbetsgruppen för fysiskt aktivitet. RCC ger ekonomiskt stöd till fortbildning.	2 seminarier kring temat cancerrehabilitering och levnadsvanor har arrangerats, för personal som träffar cancerpatienter inom specialist- och primärvård. Ca 300 deltagare, flertalet via video.
		- Utsedd processledare för området cancerprevention	- Processledaren är drivande i regionens cancerpreventiva arbete, utvecklar och följer upp de regionala målen tillsammans med den regionala arbetsgruppen för folkhälsa. Processledaren representerar regionen i nationella arbetsgruppen för prevention.	Processledare finns och arbetar regionalt och nationellt i enlighet med planeringen.
		- Genomförd kartläggning av översjuklighet i regionen	- RCC Norr kartlägger diagnoser/områden med översjuklighet i regionen. Utifrån resultatet ska preventiva åtgärder planeras.	Projektet pågår med bearbetning och analys av data från genomförda länkningar av data från kvalitetsregister, SoS, SCB, VHU. En första rapport med data avseende hjärntumörer, matstrupe-magsäckscancer och tarmcancer kommer 2016.

	Tidig upptäckt av cancer genom screening	- Utsedda processledare för området, med multi-disciplinär regional arbetsgrupp. - Uppföljningsrapporter avseende definierade målnivåer sammanställs enligt mall och inom utsatt datum.	- Förbättrad registrering och uppföljning av regionens mammografiscreeningsdata: RCC Norrs statistiker analyserar data från mammografiscreeningsystemen, som landstingen levererar på filer 4 ggr/år. - Förbättrad registrering och uppföljning av regionens cervixcancerscreeningsdata: Ekonomiskt bidrag till regionens anslutning till processregistret (Cytburken) och analys av data i registret.	Området har processledare för mammografi samt livmoderhalscancerprevention, med multidisciplinära regionala arbetsgrupper. Ett nationellt kvalitetsregister för mammografi är under utveckling, i väntan på det levereras data från mammografidatascreening till RCC Norr. Data har levererats från NLL och VLL, analys pågår. Beslut om anslutning till Cytburken taget i LVN, VLL och RJH, installation har ännu inte skett någonstans.
	Forts. Tidig upptäckt av cancer genom screening	- Utarbetade rutiner kring HCC-surveillance.	- Utsedd regional arbetsgrupp utarbetar rutiner för hur HCC-surveillance till alla patienter i riskgrupp kan genomföras i regionen - Deltagande i nationell tjocktarmscancer-screening (NLL, VLL, JLL): RCC Norr ger ekonomiskt bidrag till utbildning av koloskopisjuksköterskor, samt bidrar med resurser för bl.a. FIT-testning.	Regionala processarbetsgruppen för övre GI-cancer arbetar med rutiner för HCC-surveillance. Dessa ska bli klara under våren 2016. För tjocktarmscancerscreeningen bidrar RCC Norr med medel till utbildning av koloskopissk och resurser för FIT-testning

	Tidig upptäckt av cancer: väl fungerande väg in till cancervården	- Utsedd processledare för området, med multi-disciplinär regional arbetsgrupp. - Uppföljningsrapporter avseende definierade målnivåer sammanställs enligt mall och inom utsatt datum.	- Identifiera vilka kompetensutvecklings-behov som finns för att minimera fördröjd cancerupptäckt inom regionens primärvård. - Utarbeta PM för allmänläkare med avseende på kardinal- och alarmsymptom. - I samverkan med regionens landsting genomföra kommunikationsinsatser för implementering av standardiserade vård-förlopp (SVF) vid välgrundad misstanke för cancer.	Processledare tillsatt 150201, regional arbetsgrupp med en primärvårdsläkare/landsting på 5% finns. PM för allmänläkare utarbetas nationellt i samband med SVF. En regional kommunikations-plan för SVF-införandet ut-arbetad som grund för lands-tingsspecifika kommunika-tionsplaner. En regional infor-mationsfilm om SVF har ut-arbetats och publicerats. Många informationsmöte har genomförts i olika fora. Nationellt informationsmate-rial sprids till landstingen.
	Tidig upptäckt av cancer: Cancergenetisk mottag-ning (CAP Norr)	- Utredning av familjer med förhöjd risk för ärftlig cancer	- Utredning, läkarbesök, psykosocialt stöd och cancergenetisk vägledning för regionen. - RCC Norr driver utvecklingen av ett natio-nellt kvalitetsregister för cancergenetik.	Efterfrågan på utredningar ökar kontinuerligt och är större än mottagningen har beman-ning för. Denna verksamhet är organiserad under RCC Norr men tillhör VLL, med separat budget som inte ingår i denna årsredovisning. Utvecklingen av ett nationellt kvalitetsregister för området pågår.

	Väl fungerande vård-processer i regionen	- Utsedda processledare för samtliga områden. Processledarna har multidisciplinära regionala arbetsgrupper med representation från alla landsting.	- Processledarna och deras regionala arbetsgrupper kartlägger vårdprocesserna och identifierar var dessa brister och kan effektiviseras ytterligare, föreslår och förankra målnivåer och följer upp dem. De utarbetar underlag för de planer som RCC enligt Socialdepartementet ansvarar för att utarbeta. - Processledarna och deras regionala arbetsgrupper arbetar för implementering av standardiserade vårdförlopp i regionen. - Kvalitetsdialoger mellan processledare och företrädare för vårdkedjan inom respektive landsting genomförs för pilotdiagnoserna för standardiserade vårdförlopp.	Processledare med regionala arbetsgrupper finns för alla områden utom för cancer med okänd primärtumör (CUP). Under året har processledarna för de 5 diagnoser för vilka SVF införts, arbetat med att anpassa regiongemensamma rutiner till SVF. Dialogmöten om dessa SVF hölls i NLL, RJH och LVN under våren. Många processledare har medverkat i utarbetandet av de SVF som tagits fram 2015.

Vårdprocesser	Forts. Väl fungerande vårdprocesser i regionen Forts. Väl fungerande vårdprocesser i regionen		- Vid behov tar processledarna tillsammans med RCC Norrs statistiker fram regionala öppna jämförelser (RÖJ-rapporter). - Samtliga processledare har erbjudits söka medel från RCC Norr för pilotprojekt inom ramen för sina processledaruppdrag. Projekten genomförs främst under 2014-15. - Hälsoekonomisk analys görs vid behov för beräkning av ekonomiska effekter av nya rutiner och för god hushållning av resurser.	Inga RÖJ-rapporter har gjorts, främst då de nationella rapporterna bedömts ge tillräckligt detaljerad information. En RÖJ-rapport för palliativ vård planeras 2016. Projekt har genomförts eller pågår inom 10 diagnosområden. Ytterligare projekt har tilldelats medel under 2015, för genomförande 2016-17. En regional hälsoekonomisk analys av effekterna av de nationella riktlinjerna för bröst-, kolorektal- och prostatacancer har gjorts.
	Effektiv användning av läkemedelsbehandlingar i regionen	- Deltagande i nationella och regionala forum	- RCC Norr bidrar med medarbetare till den nationella arbetsgruppen för cancerläkemedel, som bereder sakkunnigutlåtanden för nya cancerläkemedel. - Regional förankring via processledarna och deras arbetsgrupper. En representant för det regionala läkemedelsrådet adjungeras till processledargruppen. - Nya läkemedel tas upp på cancerrådet.	RCC Norrs processledare för läkemedel har deltagit i arbetet i den nationella arbetsgruppen för cancerläkemedel. Regional förankring har skett via de regionala processarbetsgrupperna. Nya läkemedel har tagits upp på cancerrådet

	Alla regionens cancerfall ska registreras i Cancer-registret (lagkrav).	- Handläggning av cancerregistret	- Registrering av alla regionens cancerfall, kodsättning. - Överföring av cancerregistret till IT-plattformen INCA (nationellt arbete)	Handläggning av cancer-registret har skett enligt plan. Arbetet med överföring av cancerregistret till IT-platt-formen INCA fortgår.
	Regionens cancerpatienter ska registreras i relevanta kvalitetsregister	- Handläggning av kvalitetsregistren inom cancervården - Redovisning av täck-ningsgrader på klinik-nivå 2 ggr/år	- Kvalitetsregisterhandläggarna kontrollerar kvaliteten i alla kvalitetsregisterdata gente-mot kliniker i hela regionen. De återkopplar till inrapportörer vid ofullständigt ifyllda rapporter eller avvikelser, utbildar nya inrapportörer, håller utbildning kring nya variabler och variabeldefinitioner, samt stödjer vid tolkningsfrågeställningar. - RCC Norr redovisar täckningsgrader för regionens samtliga cancerkvalitetsregister på kliniknivå 2 ggr/år. Datauttag görs av RCC Norrs statistiker och processledarna går igenom data före redovisning.	Handläggning av kvalitets-registren inom cancervården har skett enligt plan. RCC Norr är nationellt stöd-team för fyraregister. Under året har ett nytt analcancer-register inkluderats i registret för tjock- och ändtarmscancer. Rapporter över täckningsgra-der har sammanställts och redovisats i maj och i november.

	God kvalitetsuppföljning av regionens cancervård - statistiska uttag och analys av data för cancervården	- Statistiska uttag och analys av data för cancervården	- Statistikerna tar fram underlag för rapporter och utför vid behov regionala öppna jämförelser. De bistår med uttag från nationella och regionala register för kvalitetsutvecklingsprojekt och forskning, samt vid allmänna förfrågningar angående registerdata, cancerförekomst, klusteranalyser, ledtider m.m.	Statistikerna har genomfört arbete enligt beskrivning. Efterfrågan på det särskilda statistikerstödet som RCC Norr utlyser har ökat. Flera statistiker är deltidsfinansierade av olika forskningsprojekt, och därför kan ett större antal statistiker vara anställda, vilket gynnar kompetensförsörjningen. En ny arbetsmodell där statistikerna arbetar i ett team, med en gemensam kö för arbetsuppgifter och en koordinator som ansvarar för prioritering och fördelning, har införts under hösten. Det medför optimerad resursallokering och minskad sårbarhet.

	God kvalitetsuppföljning av regionens cancervård - utveckling av kvalitets-register	- Utveckling av kvalitetsregister	- Systemutvecklare bygger ut och lägger till variabler som inte tidigare finns i kvalitets-register och som krävs för att kunna mäta bland annat jämlik vård och patientrelaterade mått. Utveckling av arbetsregister och beslutsstöd. - En nationell arbetsgrupp med ordförande från norra regionen ska lägga grunden för ett kvalitetsregister för strålterapi på INCA-plattformen, genom att specificera innehåll och ta fram och förankra gemensam nomenklatur.	Systemutvecklarna har genomfört arbete enligt beskrivning. Att skapa registerlösningar som möjliggör smidig inrapportering av data med hög kvalitet är ett fokus. Mest arbete har under året skett inom registren för ortopediska sarkom, hjärntumörer samt cancer i urinblåsa, tjock- och ändtarm, matstrupe-magsäck och testikel. Register för tarmcancerstudien ALASCCA har börjat byggas under året. Ett nationellt strålbehandlingsregister med automatisk data rapport från alla strålbehandlingskliniker har byggts och ska lanseras 2016. En patientöversikt för arbete med standardiserat vårdförlopp påbörjades under året.
	God kvalitetsuppföljning av regionens cancervård - utveckling av cancer-registret	- Överföring av cancer-registret till IT-plattformen INCA (nationellt arbete)	- RCC Norr deltar i det nationella arbetet med att överföra historiska data och ordna teknisk lösning för bildarkiv och elektroniska patologanmälningar	Arbete har bedrivits enligt plan.

	Nationell samverkan genom nationella objekts-avtal, för säker och jämlik vård och optimalt resurs-utnyttjande	- Nationellt bibliotek för cytostatikakurer - Nationella vård-program - Kvalitetsregister-utveckling - Webbtjänst för hemsida - Ev ytterligare natio-nella objektsavtal	- RCC Norr deltar i den nationella samver-kan, både genom arbetsinsatser i nationella arbetsgrupper och genom att ekonomiskt stå för 1/6 av kostnaderna för nationella sam-ordningstjänster via objektsavtal, som samt-liga RCC solidariskt finansierar.	Arbete fortgår med det natio-nella cytostatikabiblioteket. Arbete med utarbetande och uppdatering av nationella vårdprogram fortgår. Kvalitetsregisterutveckling pågår fortlöpande. En ny hemsida har utvecklats och lanserats för RCC i sam-verkan och regionalt, med solidarisk finansiering från alla RCC.

Psykosocialt stöd och rehabilitering och palliativ vård	Patienter och närstående ska oavsett diagnos och bostadsort erbjudas cancerrehabilitering inklusive psykosocialt stöd. Denna ska utgå från en strukturerad bedömning av individuella behov och dokumenterade planerade åtgärder.	- Utsedd processledare för området, med multidisciplinär regional arbetsgrupp. - Uppföljningsrapporter avseende definierade målnivåer sammanställs enligt mall och inom utsatt datum.	- En bredare regional grupp skapas för arbetet med cancerrehabilitering och en översyn görs av processledningen för området. - Processledaren och den regionala arbetsgruppen utarbetar informationsmaterial och utvecklar i samverkan med övriga processledare regionala rutiner och riktlinjer för området. De stödjer implementeringen av det nationella vårdprogrammet. - Inventering och redovisning av vad cancerpatienter och deras närstående önskar i form av information, psykosocialt stöd och rehab.	Under året har nya processledare tillsatts för området och arbete med att skapa en ny multidisciplinär regional arbetsgrupp pågår. En regional informationsbroschyr om cancerrehabilitering har fastställts. Resultat från en enkät för inventering av cancerpatienters och behov avseende cancerrehabilitering har sammanställts och redovisats. Resultatet ligger till grund för målvärden för området i kommande regionala utvecklingsplan.

	Palliativ vård av god kvalitet ska erbjudas alla invånare inom regionen som behöver det, oavsett bostadsort, vårdform och diagnos.	- Utsedd processledare för området, med multidisciplinär regional arbetsgrupp. - Uppföljningsrapporter avseende definierade målnivåer sammanställs enligt mall och inom utsatt datum. - Uppföljning av användningen av webbaserat utbildningsmaterial	- Processledaren och den regionala palliativa samrådsgruppen verkar för en ökad registrering i och användning av Svenska Palliativregistret inom regionen. - Utbildningar kring och implementering av det nationella palliativa vårdprogrammet. - Processledaren verkar för införandet av systematiska palliativa rådgivningsteam i hela regionen. - Det webbaserade utbildningsmaterialet för breddutbildning i palliativ vård ska spridas i regionen. RCC Norr följer upp användningen av det. - Etablering och utveckling av ett palliativt kompetenscentrum (PKC). PKC ska stärka den palliativa vården, öka regional samverkan och stärka forskningen inom området. RCC Norr finansierar en projektkoordinator på halvtid och bidrar med administrativa resurser och statistisk kompetens.	Området har under året haft processledare och multidisciplinär regional arbetsgrupp. Tidigare processledare slutade under hösten och en ny processledare har tillträtt 160101. Webbutbildningen i palliativ vård finns tillgänglig för hela regionen. Vid årsskiftet hade 1069 landstingsanställda påbörjat utbildningen och 658 avslutat den, från kommunerna 1478 påbörjade och 961 avslutade, vilket är ett lägre deltagande än önskat. En projektkoordinator för palliativ kompetenscentrum, PKC, påbörjade sin anställning 150101, men avslutade den 150831. Den nytillträdde processledaren arbetar även med PKC-utvecklingen.
Patientens ställning i cancervård	Alla cancerpatienter erbjuds en kontaktsjuksköterska (kssk)	- Genomförda aktiviteter enligt plan	- RCC Norrs samordnande kssk medverkar till att utarbeta regionala rutiner för kssk:s arbete, identifierar utbildningsbehov, initierar utbildningar och håller i nätverksmöten för att underlätta kssk:s uppdrag.	Aktiviteter har genomförts enligt plan. RCC har tillsammans med UmU utvecklat en uppdragsutbildning för kssk på 7.5 hp med start januari 2016 för 30 kssk från hela regionen.

	Patienterna är delaktiga i vårdens utformning	- Genomförda möten i patientrådet. - Årsrapport från patientrådet över årets arbete och viktiga frågor att arbeta med ur patientens fokus, samt mål för rådets verksamhet under kommande år. - Genomförda patientföreträdarutbildningar - Patientdelaktighet i samtliga processledares arbeten	- RCC Norrs patientråd är ett rådgivande organ till cancerrådet inom frågor som rör behandlingar, prioriteringar m.m. och utgör remissinstans för regionala anpassningar av vårdprogram. Rådet kan lyfta viktiga patientfrågor för utredning inom ramen för RCCs uppdrag. - Handlingsplaner för bemötande och för att minska fördomar tas fram under 2015. - Utbildningar för patientföreträdare genomförs. Patientrådet definierar önskat innehåll i och form för utbildningen. - Patienter är delaktiga i samtliga processledares arbeten. - Patientrådets representanter deltar i norra regionens cancerdagar. - Regionens patientnämnder följer ärenden där patienter har tagit kontakt i frågor relaterade till cancer. De rapporterar sina iakttagelser till RCC Norr, som använder dessa som underlag för förbättringsarbete.	Patientrådet har under året haft 4 möten och sammanställt en årsrapport enligt plan. En handlingsplan för bättre bemötande och för minskade fördomar har tagits fram. Patienter är delaktiga i flertalet patientprocesser, men ännu inte i alla. Inga utbildningar för patientföreträdare har önskats under 2015, men planeras för 2016. Patientrådets representanter deltog i norra regionens cancerdagar. Patientnämnderna har rapporterat sina iakttagelser till RCC och RCC har medverkat vid patientnämndernas regionmöte för återkoppling och dialog. Samarbetet fortsätter.

	Samtliga patienter ska få en individuell vårdplan	- Utarbetade av rutiner för arbete med ”Min vårdplan”	- Inom ramen för vårdprocessarbetet utarbetas och implementeras rutiner för att alla patienter ska erbjudas en individuell vårdplan.	Arbete med rutiner för att alla patienter ska erbjudas en individuell vårdplan pågår inom flera vårdprocesser. Inom gyncancer har ett regionalt förbättringsprojekt, Carere, för samordnat införande och optimering avseende kssk-rollen, cancerrehabilitering och ”min vårdplan” genomförts och alla regionens gyncancerpatienter får nu ”min vårdplan”.
Utbildning och kompetensförsörjning	Adekvat kompetensförsörjning för regionens cancervård	- Utarbetad plan för optimerat kompetensnyttjande - Uppföljning av kompetensförsörjningsplan	- RCC Norr utarbetar en plan för optimerat kompetensnyttjande, baserat på de regionala processarbetsgruppernas kartläggningar av sina respektive processer och föreslagna åtgärder. - RCC Norr sammanställer uppföljningsrapport av landstingens handlingsplaner till kompetensförsörjningsplanen.	En samlad rapport från processkartläggningen har utarbetats, där konkreta åtgärdsförslag presenteras. Uppföljning av landstingens handlingsplaner sker enligt beslut i RCCs styrgrupp under våren 2016.

	Fortlöpande kompetens-utveckling för medarbetare inom regionens cancervård	- Genomförda cancer-seminarier - Utbildningsfilmer/ interaktiva utbildnings-moduler för vård-personal	- RCC Norr organiserar en cancerseminarie-serie för att sprida kunskap om aktuell forskning och höja kompetensen i regionen. Seminarieserien sänds även via videolänk samt spelas in och görs tillgänglig via RCC Norrs hemsida. - RCC Norr medverkar i framställning av fortbildningsfilmer/interaktiva utbildnings-moduler för olika moment i cancervården, riktade till personal i regionen. Filmerna görs tillgängliga via RCC Norrs hemsida.	Cancerseminarieserien har fortsatt under 2015, med upp-lägget att klinikerna får anmäla seminarier. Genomförda seminarier har hållit god kvalitet och lockat många åhörare. Sändning via video-länk samt videoinspelning fortsätter när föredragshållaren godkänner det. Fortbildningsfilmer/interaktiva utbildningsmoduler har tagits fram för information om den nationella väntetidssatsningen samt som delar i den kontakt-sjuksköterskeutbildning som 2016 startat på UmU.

Kunskapsstyrning	Nationella vårdprogram finns utarbetade för samtliga cancerområden, med regionala anpassningar där det finns behov av sådana.	- Representanter från regionen ingår i alla vårdprogramgrupper. - Utarbetade konsekvensanalyser till alla vårdprogram.	- Processledare (eller andra sedan tidigare utsedda företrädare för regionen) deltar i arbetet med de nationella vårdprogram som tas fram, ansvarar för eventuella regionala anpassningar av vårdprogrammen och gör konsekvensanalyser av vad vårdprogrammen innebär för norra regionen. - RCC Norr ansvarar för att vårdprogrammen med konsekvensanalyserna går på remiss till linjeorganisationen i regionen via cancerråd och styrgrupp samt till patientrådet.	Regionen deltar fortlöpande i arbetet med samtliga nationella vårdprogram som tas fram. Regionala tillämpningar görs vid behov. Processledarna gör konsekvensanalyser och remisser hanteras enligt plan. Vid utgången av 2015 fanns 23 fastställda nationella vårdprogram. 7 är på remiss (nya eller uppdaterade) och arbete pågår med ytterligare 11 vårdprogram. 13 nya standardiserade vårdförlopp har utarbetats som en del av den nationella väntetidssatsningen (12 har fastställts). Dessa utgör appendix till de nationella vårdprogrammen.
	De nationella riktlinjerna för prostata-, bröst- och kolorektalcancer som fastställs 2014 bereds och införs i regionen, enligt regionens etablerade arbetsmodell.	- Utarbetade konsekvensbeskrivningar	- Genomföra hälsoekonomiska beräkningar av konsekvenser av riktlinjerna i regionen. - Inarbeta riktlinjerna i den regionala utvecklingsplanen för cancervården. - Tillämpningen av riktlinjerna följs upp i samband med uppföljningen av den regionala utvecklingsplanen.	Hälsoekonomiska beräkningar har gjorts och riktlinjerna har inkluderats i den regionala utvecklingsplanen för 2016-2018. Uppföljning av utvecklingsplanen för 2013-2015 sker våren 2016 enligt beslut i RCC Norrs styrgrupp.

Klinisk forskning och innovation	Patienterna i hela norra regionen ska kunna delta i kliniska studier.	- Utarbetad och aktuell databas över kliniska studier	- RCC Norr har tagit fram grunden till en databas för kliniska prövningar. Denna utvecklas till en nationell plattform. Arbetet leds av RCC Norr. - En loggbok för problem i samband med kliniska studier administreras via RCC Norr. Loggboken utgör underlag för åtgärder för att förbättra möjligheten för hela regionens patienter att delta i kliniska studier.	Arbete med att nationellt implementera databasen för kliniska studier pågår och leds från RCC Norr. Loggboken över problem i samband med kliniska studier har avslutats. Forskningsrådet har i samverkan med cancerrådet sammanställt ett yttrande till NRF med förslag till åtgärder för ökad inklusion i av patienter i kliniska studier.
	Stöd till registerbaserad forskning	- Antal projekt med statistikerstöd och utförd tid för dessa arbeten	- För att optimalt utnyttja kvalitetsregisterdata för både forskningsprojekt och systematiskt förbättringsarbete bistår RCC Norr med statistisk kompetens. Forskande kliniker som vill använda kvalitetsregister för forsknings- och vårdutvecklingsprojekt kan få stöd genom att arbetstid från RCC Norrs statistiker tilldelas projekten, efter ett fortlöpande ansökningsförfarande till RCC Norr.	Statistikerstöd ansöktes och beviljades för 11 projekt, varav 9 var T10-arbeten. Tidsåtgången varierade mellan 2-36 timmar effektiv tid (genomsnitt 15,5 timmar).

	Mer och högkvalitativ cancerforskning och ökad forskningssamverkan i regionen	- Genomförd cancer-forskningsdag - Genomförda möten i forskningsrådet.	- En cancerforskningens dag organiseras årligen av RCC Norr och medicinska fakulteten. Samtliga som ägnar sig åt cancerforskning i norra regionen bjuds in och ges möjlighet att presentera sin forskning. - Forskningsrådet identifierar strukturella problem som kan finnas kring regionens cancerforskning och föreslår åtgärder. RCC Norrs forskningssamordnare är samman-kallande i forskningsrådet.	Cancerforskningens dag genomfördes den 17 april, med ca 110 deltagare från hela regionen. Forskningsrådet har under året haft 4 möten.
	Regionaliserad insamling av kliniska data och prover	- Regionaliserad insam-ling i Sunderbyn, Öster-sund och Sundsvall	- Verka för en fortsatt utveckling av effektiv regionaliserad insamling av kliniska data, bilddata, färskfrusen vävnad samt blodprov i hela regionen.	Diskussion har förts om regio-nalisering men genomförande har ännu ej skett.
RCC Norrs ledning och struktur	Etablerad och fungerande regional RCC-organisation	- Möten i grupper och råd hålls enligt plan - Ärenden till FD bereds och beslutas enligt fast-slagen rutin.	- RCC Norrs ledningsfunktion och styrgrupp är etablerad och samtliga råd är inrättade och har regelbundna möten. - Förbundsdirektionen (FD) är politisk ledning för RCC Norr och beslutar om den regionala utvecklingsplanen samt om regionövergripande nivåstrukturering. - RCC Norrs ledning ska under 2015 besöka flera läns- och länsdelssjukhus i regionen för information och dialog om arbetet inom RCC.	Möten i grupper och råd har hållits enligt plan. Ärenden till FD har beretts och beslutats enligt fastslagen rutin. RCC Norrs ledning har haft flera videomöten med sjukhus, politisk ledning och tjänste-mannaledning i regionen, enligt önskemål från lands-tingen.

	Nationell samverkan inom övergripande frågor, för jämlik vård och ett optimalt utnyttande av resurser	- RCC Norr deltar i möten med RCC i samverkan. - Representanter från RCC Norr utses till alla nationella arbetsgrupper som RCC i samverkan beslutar inrätta. - Ny struktur för RCCs webbplats på nationell och regional nivå	- RCC Norrs chef ingår i RCC i samverkan och deltar i samverkansgruppens möte. Om RCC-chefen har förhinder deltar ställföreträdaren. - RCC-chefen utser representanter till nationella arbetsgrupper, genom kontakter med berörda verksamhetschefer alternativt via nomineringsförfarande i regionen. - RCC Norrs kommunikatör deltar i det nationella kommunikatörsnätverket och i arbetet med att utveckla den nationella webbplatsen.	RCC Norr har deltagit i samtliga möten med RCC i samverkan under året. Representanter från RCC Norr har utsetts till alla nationella arbetsgrupper som RCC i samverkan beslutat inrätta. RCC Norrs kommunikatör har tillsammans med övriga RCCs kommunikatörer arbetat fram den nya nationella webbplatsen, och arbetar fortlöpande med att utveckla den.
Regional utvecklingsplan för cancervården	Det fastställda regionala utvecklingsplanen för cancervården revideras och följs upp årligen.	- Reviderad utvecklingsplan - Uppföljningsrapporter i enlighet med RCC Norrs uppföljningsplan.	- Processledarna kartlägger sina områden, tar fram och formulerar underlag till utvecklingsplanen, sätter målnivåer och följer upp dessa. Under 2015 utarbetar RCC Norr en regional utvecklingsplan för 2016-18. Planen ska omfatta samtliga cancerdiagnoser som vid ingången av 2015 har tillsatta processledare. - Statistiker vid RCC tar fram underlag och gör statistiska jämförelser för de diagnoser som har tillsatta processledare, samt där nationella vårdprogram fastställs. De öppna jämförelserna och övriga statistiska underlag ligger till grund för målnivåerna i den regionala utvecklingsplanen.	En regional utvecklingsplan för 2016-2018 har utarbetats och godkänts för utskick till landstingen 2015-12-01. Uppföljning av utvecklingsplanen för 2013-2015 inklusive landstingens handlingsplaner sker enligt beslut i RCCs styrgrupp under våren 2016. RCCs statistiker har tagit fram underlag enligt plan.

Nivåstrukturering	Den regionala nivåstruktureringsplanen för cancervården som fastslogs 2013 ska vara genomförd 2015. Planen ska uppdateras vartannat år. Vissa specifika åtgärder utreds för nationell nivåstrukturering.	- Uppföljningsrapporter i enlighet med RCC Norrs uppföljningsplan. - Reviderad regional nivåstruktureringsplan. - Representanter från regionen ingår i alla sakkunniggrupper för nationell nivåstrukturering. - Remisser avseende nationell nivåstrukturering hanteras i regionen.	- Processledarna inom de olika diagnosområdena utarbetar underlag inför revideringen av den regionala nivåstruktureringsplanen. - RCC Norrs processledare och statistiker följer upp tillämpningen av fastslagna nivåstruktureringsbeslut. - RCC Norr tillser att representanter från regionen utses till alla sakkunniggrupper för nationell nivåstrukturering. - RCC Norr administrerar remisser avseende nationell nivåstrukturering till regionens landsting.	Processledarna har utarbetat underlag inför revideringen av den regionala nivåstruktureringsplanen. I samband med det har tillämpningen av fastställda nivåstruktureringsbeslut följts upp och redovisats för RCC Norrs styrgrupp. Representanter från regionen har ingått i alla sakkunniggrupper för nationell nivåstrukturering. RCC har administrerat remisser avseende nationell nivåstrukturering till regionens landsting och samordnat regionens arbete med remissvar.

3 Ekonomisk årsredovisning

Kommentarer till ekonomiskt resultat

RCC Norr finansieras delvis gemensamt av landstingen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen (fortsättningsvis benämnt landstingsfinansieringen), delvis av statsbidrag.

Landstingsfinansiering
Den totala landstingsfinansierade budgeten var för 2015 beräknad till 12 666 tkr. I beloppet ingår kostnader för att finansiera regionens andel i den nationella IT-plattformen, INCA, vid RCC Norr, vilken för 2015 uppgår till 900 tkr.

Beloppet för landstingens finansiering fördelas efter befolkningsantalet i respektive landsting. Under 2015 har betalningsrutiner förändrats i enlighet med avtal om tjänsteköp mellan NRF och VLL. Samtliga intäkter går initialt till NRF och den landstingsfinansierade delen betalas efter faktura från VLL.

Regionalt cancercentrum lämnar för 2015 ett underskott på 100,6 tkr. Underskottet beror på en intäkt som inte kommit RCC till del innan redovisningen hos VLL stängdes för bokslutsarbetet. Tabell 1. Intäkten kommer verksamheten till godo under 2016.

Statsbidrag
RCC Norr fick för år 2015 statsbidrag utbetalat från Socialstyrelsen på totalt 8 000 tkr, medel som måste förbrukas under 2015. De största kostnaderna inom den statsbidragsfinansierade verksamheten har funnits inom personalsektorn för processledare och lönemedel inom förbättringsprojekt som processledarna ansökt om och fått medel beviljade för, se Tabell 2. Personalkostnaderna för förbättringsprojekten omfattar lönemedel för hela projekttiden. Övrig personalkostnad avser resor, kost och logi. Inom köpta tjänster avser de största kostnaderna IT-konsulttjänster och RCC-gemensamma objektsavtal. Utrustning avser främst bidrag till investering i teknik för multidisciplinär konferens på länsdelssjukhus.

Därtill utbetalades ett statsbidrag på 2000 tkr från Socialdepartementet via SKL för RCC Norrs stödjande, stimulerande och sammanhållande arbete för införande av standardiserade vårdförlopp i regionen, från överenskommelsen för 2015 mellan staten och SKL för kortare väntetider i cancervården. Merparten av dessa medel, som måste förbrukas under 2015, har använts till lönemedel för regionalt arbete inom patologi, bild- och funktionsmedicin, kommunikation samt samordning av kontaktsjuksköterskefunktionen, till dialogmöten för att stödja införandet av standardiserade vårdförlopp, samt till kommunikationsinsatser, se Tabell 3.

Resultaträkning

Tabell 1 Resultaträkning landstingsfinansiering

	Belopp (tkr)
Typ av intäkt	
Finansiering från NLL, VLL, LVN, RJH	12 666
Typ av kostnad	
Personalrelaterade kostnader (lönemedel)	9 225
Övrig personalkostnad (resor, kost, logi m.m.)	441,2
Övriga kostnader	1499,4
OH-kostnad VLL enligt avtal	1601
Totalt bokfört på RCC 2015	**12766,6**
Differens	**-100,6**

Tabell 2 Resultaträkning statsbidrag från Socialstyrelsen

	Belopp (tkr)
Typ av intäkt	
Statsbidrag	8 000
Typ av kostnad	
Personalrelaterade kostnader (lönemedel)	6 563,4
Övrig personalkostnad (resor, kost, logi, m.m.)	678,0
Utrustning	400,9
Övriga kostnader	357,7
Totalt bokfört på RCC 2015	**8 000**
Differens	**0**

Tabell 3 Resultaträkning statsbidrag från Socialdepartementet via SKL

	Belopp (tkr)
Typ av intäkt	
Statsbidrag	2 000
Typ av kostnad	
Personalrelaterade kostnader (lönemedel)	1794
Övrig personalkostnad (resor, kost, logi, m.m.)	125
Övriga kostnader	81
Totalt bokfört på RCC 2015	**2 000**
Differens	**0**

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN
2016 -03- 10
Dnr...../...../20.....

Revisorerna i
Norrlandstingens
regionförbund

2016-03-04

Fullmäktige i

Norrbottens läns landsting
Västerbottens läns landsting
Landstinget Västernorrland
Region Jämtland Härjedalen

Kopia till Norrlandstingens
regionförbund

Revisionsberättelse för år 2015

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som direktionen i Norrlandstingens regionförbund (organisationsnummer 222000-1651) bedrivit under år 2015.

Direktionen har ansvar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut, riktlinjer och de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorerna har till uppgift att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om direktionen bedrivit verksamheten enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen är genomförd enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vår uppföljande granskning av ansvarsförhållanden för RCC Norr visar att direktionen vidtagit åtgärder med anledning av tidigare års rekommendationer. Av förbundsordningen framgår numera tydligt att direktionen har verksamhetsansvar för RCC Norr.

I revisionsberättelsen lämnar vi ingen bedömning om det ekonomiska resultatet är förenligt med de finansiella målen. Orsak till detta är att direktionen för år 2015 inte beslutat om finansiella mål.

- **Vi bedömer** sammantaget att direktionen i Norrlandstingens regionförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- **Vi bedömer** att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
- **Vi bedömer** att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.
- **Vi bedömer** sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål och uppdrag som direktionen ställt upp.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner direktionens årsredovisning för år 2015.

Vi åberopar bifogade rapporter

Umeå den 4 mars 2016

Marita Björkman-Forsman
Utsedd av Norrbottens läns landsting

Christer Fessé
Utsedd av Västerbottens läns landsting

Viveca Asproth
Utsedd av Region Jämtland Härjedalen

Mikael Gäfvert
Utsedd av Landstinget Västernorrland

Bilagor:

- NRF – Grundläggande granskning för år 2015
- Granskning avseende räkenskapsåret 2015
- Granskning av NRF:s uppgifter och ansvar
- Granskning av delårsrapport 2015-08-31 – Finansiell del
- Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport 2015-08-31

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN
2016 -03- 10
Dnr...../...../20.....

Revisionsberättelse

2016-03-04

Revisorerna i
Norrlandstingens
regionförbund

Fullmäktige i

Norrbottens läns landsting
Västerbottens läns landsting
Landstinget Västernorrland
Region Jämtland Härjedalen

Kopia till Norrlandstingens
regionförbund

Revisionsberättelse för år 2015

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som direktionen i Norrlandstingens regionförbund (organisationsnummer 222000-1651) bedrivit under år 2015.

Direktionen har ansvar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut, riktlinjer och de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorerna har till uppgift att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om direktionen bedrivit verksamheten enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen är genomförd enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vår uppföljande granskning av ansvarsförhållanden för RCC Norr visar att direktionen vidtagit åtgärder med anledning av tidigare års rekommendationer. Av förbundsordningen framgår numera tydligt att direktionen har verksamhetsansvar för RCC Norr.

I revisionsberättelsen lämnar vi ingen bedömning om det ekonomiska resultatet är förenligt med de finansiella målen. Orsak till detta är att direktionen för år 2015 inte beslutat om finansiella mål.

- **Vi bedömer** sammantaget att direktionen i Norrlandstingens regionförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- **Vi bedömer** att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
- **Vi bedömer** att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.
- **Vi bedömer** sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål och uppdrag som direktionen ställt upp.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner direktionens årsredovisning för år 2015.

Vi åberopar bifogade rapporter

Umeå den 4 mars 2016

Marita Björkman-Forsman
Utsedd av Norrbottens läns landsting

Christer Fessé
Utsedd av Västerbottens läns landsting

Viveca Asproth
Utsedd av Region Jämtland Härjedalen

Mikael Gäfvert
Utsedd av Landstinget Västernorrland

Bilagor:

- NRF – Grundläggande granskning för år 2015
- Granskning avseende räkenskapsåret 2015
- Granskning av NRF:s uppgifter och ansvar
- Granskning av delårsrapport 2015-08-31 – Finansiell del
- Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport 2015-08-31

Norrlandstingens
REGIONFÖRBUND

Revisorerna i Norrlandstingens regionförbund

NRF - Grundläggande granskning år 2015

Richard Norberg
Mars 2016

Richard Norber 1
1. Sammanfattning 3
2. Inledning 4
3. Granskningens resultat 5
3.1 Verksamheten har vuxit 5
3.2 Granskning av verksamhetsplan 6
3.3 Granskning av den löpande kontrollen 7
3.4 Granskning av beslut på distans 7
3.5 Granskning av delårs- och årsredovisningar 8
3.6 Uppföljning av tidigare iakttagelser 9
4. Svar på revisionsfrågor 13

1. Sammanfattning

Granskningen är inriktad mot förbundsdirektionens styrning och kontroll över mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan för år 2015. Vi bedömer att direktionen i allt väsentligt har haft en tillfredsställande styrning och kontroll över lämnade uppdrag. Vid sina sammanträden har direktionen fått rapporter om arbetsläge m.m. I årsredovisningen har direktionen följt upp uppdrag och aktiviteter som man beslutade om i verksamhetsplanen.

Förbundets verksamhet har emellertid vuxit under de senaste åren. Det är därför en utmaning att ha överblick och kontroll över alla de uppdrag och de verksamheter som genomförs i råd, samverkansgrupper m.fl. Vi bedömer att direktionens styrning kan utvecklas genom att direktionen i kommande verksamhetsplaner blir tydligare med vad som ska prioriteras och uppnås under året. Direktionen bör fundera på vad som är strategiskt och viktigt att styra och kontrollera på politisk nivå. Direktionen kan förslagsvis välja ut några av de strategiska och mer betydelsefulla uppdragen och aktiviteterna och i verksamhetsplanen klargöra vad som ska uppnås under året. Uppdrag och aktiviteter av mindre betydelse och omfattning bör direktionen kunna delegera till förbundsdirektören att hantera.

En iakttagelse är också att flera av direktionens mål och aktiviteter i verksamhetsplanen är allmänt formulerade. Det kan exempelvis handla om att direktionen önskar stödja eller vill utveckla en verksamhet eller ett samarbete. Vi ser gärna att direktionen arbetar med att konkretisera de mål och aktiviteter som direktionen väljer att prioritera.

Det är positivt att direktionen vidtagit åtgärder med anledning av tidiga års granskning. Det pågår exempelvis arbete med att se över förutsättningarna för de medicinska chefssamråden och det har blivit tydligt att direktionen har verksamhetsansvaret för RCC Norr. Det är också positivt att direktionen för år 2015 beslutat om en delårsrapport.

Vi rekommenderar direktionen att fortsätta arbetet med att utveckla:

- Innehållet i verksamhetsplanen. Direktionen kan bli tydligare med att prioritera vad som är strategiskt och ska uppnås under året. Direktionen bör också besluta om finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

- Förutsättningarna för de medicinska chefssamråden.

2. Inledning

Medlemmar i Norrlandstingens regionförbund (NRF) är Region Jämtland Härjedalen, Landstinget Västernorrland, Västerbottens läns landsting och Norrbottens läns landsting. I fortsättningen av denna granskningsrapport benämns de fyra medlemmarna som norrlandstingen.

Förbundsordningen anger att NRF ska vara ett samverkansorgan i norra sjukvårdsregionen i syfte att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter. De fyra norrlandstingen har gett regionförbundet befogenhet att avtala om riks- och regionsjukvård.

Enligt förbundsordningen har NRF verksamhetsansvar för Regionalt cancercentrum norr (RCC Norr). De fyra norrlandstingen har gett befogenhet till förbundet att ingå avtal rörande RCC Norrs verksamhet.

Norrlandstingens regionförbund är organiserat som ett kommunalförbund med direktion. Det innebär att direktionen har ansvaret för den verksamhet som medlemslandstingen överlåtit till förbundet.

Förbundets revisorer ska årligen granska om förbundsdirektionen skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Uppdraget innebär också att revisorerna ska granska om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

2.1 Revisionsfrågor m.m.

Denna granskning är avgränsad till om direktionen haft en tillfredsställande styrning och kontroll över de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan för år 2015. Denna övergripande revisionsfråga besvarar vi med hjälp av två underliggande revisionsfrågor:

- Kan man med hjälp av granskning av protokoll och protokollförda dokument verifiera att direktionen löpande under året haft kontroll över de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan?

- Har direktionen med sin årsredovisning följt upp de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan?

Vi har i granskningen också följt upp vilka åtgärder direktionen vidtagit med anledning av iakttagelser i 2014 års granskning. I enlighet med beslutad inriktning för 2015 års granskning har vi även granskat om beslut av direktionens arbetsutskott är fattade i enlighet med delegation och bestämmelser i kommunallagen.

Revisionskriterier för granskningen utgörs främst av kommunallagens bestämmelser och förbundets förbundsordning. Granskningen är gjord med hjälp av dokumentationsstudier av direktionens verksamhetsplan och protokoll. Därutöver har förbundets revisorer den 30 november 2015 genomfört ett seminarium med direktionens arbetsutskott. Under arbetet med granskningen har vi genomfört avstämningar med förbundsdirektören som också bidragit i arbetet med att kvalitetssäkra denna rapport.

Denna rapport omfattar ingen granskning av förbundets räkenskaper. Inte heller frågor om intern kontroll med koppling till administrativa rutiner ingår i denna rapport. Räkenskaper och intern kontroll över administrativa rutiner granskas i en särskild rapport av sakkunniga från Ernst & Young (EY).

3. Granskningens resultat

3.1 Verksamheten har vuxit

I förbundsordningen kan man läsa att NRF har fått befogenhet från de fyra norrlandstingen att ingå avtal för riks- och regionsjukvård. Därutöver har NRF också en rad beredande och samordnande uppgifter. NRF tar fram underlag för medicinska metoder, läkemedelsanvändning m.m. för beslut i norrlandstingen. Förbundet arbetar också med att ta fram strategiska underlag för utbildning och forskning, underlag för samordning av folkhälsoinsatser, patienttransporter, upphandlingar m.m. Under de senaste åren har förbundets verksamhet vuxit. Förbundet har en rad olika referensgrupper, råd och expertgrupper som arbetar på uppdrag av direktionen:

- Politisk referensgrupp för folkhälsofrågor
- Politisk referensgrupp för forskningsfrågor
- Beredningsgrupp
- Styrgrupp för RCC Norr
- FoU-råd
- Kompetensförsörjningsråd
- Regionala medicinska chefssamråd (17 stycken)
- Folkhälsosamrådet
- Regionala läkemedelsrådet
- Palliativ samordningsgrupp
- Regional samverkansgrupp för kunskapsstyrning
- Tandvårdschefsgrupp
- Sjuktransportgrupp
- Samverkansgrupp för vård på distans
- Primärvårdsgrupp

En sammanställning av förbundsdirektören (151201, §141) visar att omkring 20 olika utredningar, uppdrag och projekt pågick under år 2015 på uppdrag av direktionen. De flesta av uppdragen som direktionen beslutat om löper över flera år.

En förändring i förbundet är bildandet år 2011 av RCC Norr. Förbundsdirektionen har verksamhetsansvar för RCC Norr och köper driften av verksamheten från Västerbottens läns landsting. För år 2015 uppgick budgeten för RCC Norr till 20,7 miljoner kronor miljoner kronor.

3.2 Granskning av verksamhetsplan

Direktionen beslutade den 24 september 2014 om sin verksamhetsplan för år 2015 - 2017. Verksamhetsplanen inleds med att direktionen informerar att man för mandatperioden 2011 – 2014 har haft fokus på frågor om folkhälsa, kompetensförsörjning, forskning, jämlik och jämställd vård samt cancervård. I verksamhetsplanen kan man läsa att direktionen påbörjat en diskussion om visioner för mandatperioden 2015 – 2018.

Verksamhetsplanen för åren 2015 - 2017 är indelad i områden med rubriker för regionsjukvård, kompetensförsörjning, utbildning och forskning, folkhälsa och övrigt. För respektive område redogör direktionen översiktligt för vilken verksamhet som ska genomföras eller vad som ska åstadkommas under 2015 - 2017.

I en bilaga till direktionens verksamhetsplan finns en verksamhetsplan för Regionalt cancercentrum i Norr. Direktionens verksamhetsplan innehåller också en budget för år 2015 men saknar finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

3.2.1 Vår kommentar

Vi bedömer att direktionens verksamhetsplan har god överensstämmelse med de uppdrag som norrlandstingen lämnar i förbundsordningen.

Förbundets verksamhet har vuxit under de senaste åren. Det är därför en utmaning att få överblick och kontroll över alla de uppdrag och de verksamheter som genomförs i råd, samverkansgrupper m.fl.

Vi bedömer att verksamhetsplanen skulle bli för omfattande om planen innehöll tidsatta uppdrag, mål m.m. för alla råd, grupper, projekt m.m. Verksamhetsplanen för år 2015 - 2017 är dock inte tillräckligt tydlig med vilka resultat som direktionen planerade att uppnå för år 2015. Flera av direktionens mål och aktiviteter i verksamhetsplanen är allmänt formulerade. Det kan exempelvis handla om att direktionen önskar stödja eller vill utveckla en verksamhet eller ett samarbete.

Vi rekommenderar direktionen att blir tydligare i kommande verksamhetsplaner. Direktionen kan förslagsvis välja ut några av de mera strategiska uppdragen och i verksamhetsplanen klargöra vad som förbundsdirektören eller ansvariga råd, grupper m.fl. ska uppnå under året. Uppdrag och aktiviteter av mindre betydelse och omfattning bör direktionen kunna delegera till förbundsdirektören att hantera.

Direktionen bör också besluta om finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

3.3 Granskning av den löpande kontrollen

Under år 2015 har förbundsdirektionen haft 5 protokollförda sammanträden. En genomgång av direktionens protokoll visar att direktionen vid sina sammanträden under året fått rapporter om resultat och avstämningar om hur det går med olika uppdrag och aktiviteter. Vid sina sammanträden har direktionen även fått en förteckning över vilka uppdrag som förbundsdirektören har rapporterat till direktionen.

Av tabellen nedan framgår att direktionen beslutat om väsentliga styrdokument.

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2015	Ja	2014-09-24, § 41
Budget år 2015	Ja	2014-12-02, § 65
Arbetsordning	Ja	2015-05-19, § 43
Förteckning över direktionens utskott beredningar och samarbetsgrupper	Ja	2015-08-28, § 76 (reviderad)
Delegationsordning inklusive attestordning	Ja	2014-05-21, § 19 2015-03-11, § 27 (reviderad) 2015-09-28, § 111 (reviderad)
Dokumenthanteringsplan	Ja	2013-12-04, § 81
Delårsrapport 2015	Ja	2015-09-28, § 106
Årsredovisning år 2015	Ja	2016-03-02, § 5

3.3.1 Vår kommentar

Vi bedömer att direktionen under år 2015 i allt väsentligt har haft en tillfredsställande löpande kontroll över de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan. Det är god ordning på protokoll och tillhörande bilagor. I vår granskning har vi inte identifierat att direktionen missat att hålla sig informerad om någon väsentligt uppdrag eller fråga som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan eller vid sina sammanträden.

3.4 Granskning av beslut på distans

Genom ändring i kommunallagen (SFS 2013:1053) finns det från och med år 2014 möjlighet att delta i fullmäktige- och nämndssammanträden på distans. En förutsättning för distansmöten är att fullmäktige beslutar om regler för hur mötena ska genomföras.

Fullmäktiges arbetsordning ska då innehålla föreskrifter om i vilken utsträckning ledamöterna får delta på möten på distans. Direktionen beslutade den 19 maj 2015 (§43) om en arbetsordning med sådana regler.

Direktionen har vid ett tillfälle år 2015 nyttjat möjligheten att ta beslut vid distansmöte. Den 28 september 2015 genomförde direktionen ett sammanträde med hjälp av en videokonferens. Vid sammanträdet beslutade direktionen bland annat om delårsrapporten per augusti.

Under år 2015 har direktionens arbetsutskott genomfört 5 protokollförda telefonsammanträden. En kontroll av protokoll visar att arbetsutskottet vid dessa telefonmöten inte tog några beslut i kommunallagens mening. Mötena var därför möjliga att genomföra via telefon.

3.4.1 Vår kommentar

Vi bedömer att direktionen och direktionens arbetsutskott under år 2015 följt kommunallagens regler vid möten på distans.

3.5 Granskning av delårs- och årsredovisningar

3.5.1 Delårsrapporten per augusti 2015

Efter rekommendation från revisorerna har direktionen beslutat om en delårsrapport per augusti 2015. Revisionsbyrån PWC har på revisorernas uppdrag översiktligt granskat hur direktionen i delårsrapporten per augusti 2015 redogjorde för redovisad måluppfyllelse. Enligt denna granskning framkom inga omständigheter som pekade på att direktionen inte skulle uppnå de mål och uppdrag som direktionen hade beslutat om i sin verksamhetsplan för år 2015.

3.5.2 Årsredovisningen 2015

I årsredovisningen för år 2015 redogör direktionen för viktiga händelser under året. I årsredovisningen beskriver direktionen förbundets organisation och vad olika råd och grupper arbetar med. I årsredovisningen finns också avsnitt med kommentarer till det ekonomiska resultatet för år 2015 och en avstämning av mål och aktiviteter i verksamhetsplanen för året. I en bilaga till direktionens årsredovisning finns en årsrapport för RCC Norr.

3.5.3 Vår kommentar

Vår granskning av årsredovisningen visar att direktionen stämt av de mål aktiviteter som man beslutat om i sin verksamhetsplan. Vi bedömer att årsredovisningen är informativ och väl strukturerad. Verksamheten för RCC Norr är väl beskriven i en bilaga till direktionens årsredovisning.

En utmaning för direktionen är att värdera resultatet av genomförd verksamhet. Flera av direktionens mål och aktiviteter i verksamhetsplanen är allmänt formulerade. Det kan exempelvis handla om att direktionen önskar stödja eller vill utveckla en verksamhet eller ett samarbete. I årsredovisningen beskriver direktionen översiktligt vilken verksamhet och aktiviteter som är genomförda under året. För en läsare av årsredovisningen är det i flera fall svårt att dra slutsatser om den genomförda verksamhet som redovisas är tillräcklig för att målen eller aktiviteterna i verksamhetsplanen kan anses uppfyllda. Vi ser gärna att nämnden arbetar med att konkretisera målen och aktiviteterna i verksamhetsplanen i syfte att göra dem mer styrande och mer uppföljningsbara.

Som framgått bedömer vi även att redovisningen kan utvecklas genom att direktionen i kommande verksamhetsplaner väljer ut några av de mera strategiska målen och aktiviteterna klargör vad som förbundsdirektören eller ansvariga råd, grupper m.fl. ska uppnå under året. Uppföljningen skulle bli mer överskådlig om årsredovisningen var koncentrerad till de uppdrag och aktiviteter som direktionen bedömde var strategiska och betydelsefulla.

Mot bakgrund av att direktionen inte beslutat om finansiella mål för god ekonomisk hushållning saknar både delårsrapporten och årsrapporten uppföljning av de finansiella målen.

3.6 Uppföljning av tidigare iakttagelser

En genomgång av vidtagna åtgärder visar att visar att direktionen agerat med anledning av tidigare års granskning. I vissa fall kan man se effekter av vidtagna åtgärder. I andra fall pågår aktiviteter i linje med revisorernas rekommendationer. Nedan redogör vi kort för direktionens åtgärder med anledning av en uppföljande granskning år 2015 om ansvaret för RCC Norr. Vi redovisar också vilka åtgärder direktionen vidtagit med anledning av en uppföljande granskning år 2014 av de medicinska chefssamråden och den i grundläggande granskningen för år 2014.

3.6.1 Ansvaret för RCC Norr

En granskning år 2013 visade att ansvaret för RCC Norr mellan Norrlandstingens regionförbund och Västerbottens läns landsting behövde förtydligas. Revisorerna rekommenderade förbundsdirektionen att verka för att förbundsordningen blev tydligare inom följande områden:

- I frågan om att RCC Norr var en del av NRF.
- I frågan om i vilka avseenden NRF hade ett verksamhetsansvar för RCC Norr enligt 6 kap 7 § i kommunallagen.
- I frågan om mandat för NRF att träffa avtal med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr.

Därutöver rekommenderade revisorerna att förbundsdirektionen skulle säkerställa att:

- Avtal med Västerbottens läns landsting avseende drift av RCC Norr var tydligt med vilka åtagande landstinget hade, vilket ansvar detta medförde, frågor om finansiering samt att avtal i övrigt innehöll villkor som vid beställning från extern utförare.

En uppföljande granskning hösten 2015 visar att direktionen vidtagit åtgärder i syfte att förtydliga ansvarsförhållanden för RCC Norr. De fyra medlemslandstingen har beslutat om en ny förbundsordning av vilken det framgår att förbundsdirektionen har verksamhetsansvar för RCC Norr. Enligt den nya förbundsordningen har NRF befogenhet att ingå avtal med Västerbottens läns landsting för köp av drift av RCC Norr. Förbundet har under år 2015 ingått ett sådant avtal med Västerbottens läns landsting.

3.6.2 Granskning av chefssamråden

År 2010 genomförde revisorerna en enkät bland ledamöterna i förbundets medicinska chefssamråd. Syftet med enkäten var att ta reda på ledamöternas uppfattning om direktionens styrning och kontroll, stödet från förbundets kansli och uppbackningen från medlemslandstingen. Enkäten visade att ledamöterna i chefssamråden i huvudsak hade en positiv inställningen till direktionens styrning. Chefssamråden hade dock olika förutsättningar för att kunna fungera på ett bra sätt. Revisorerna rekommenderade direktionen att:

- Förtydliga uppdragen till chefssamråden.
- Förbättra uppföljningen av chefssamråden.
- Tydliggöra vilket ansvar förbundets kansli hade för administrativt stöd till chefssamråden.
- Verka för att medlemslandstingen såg till att ledamöterna i chefssamråden fick tillräckliga förutsättningar för uppdraget.

Med anledning av granskningen gav direktionen i maj 2011 i uppdrag till förbundsdirektören att lämna förslag på hur chefssamrådens uppdrag och bemanning kunde utvecklas. Efter förslag från förbundsdirektören beslutade direktionen i februari 2012 om nya riktlinjer för chefssamråden.

År 2014 genomförde revisorerna en uppföljning av den tidigare enkäten. I den uppföljande enkäten lämnade ledamöterna i chefssamråden en något mer positiv bild i jämförelse med enkäten år 2010. Revisorerna bedömde att direktionens styrning hade utvecklats bland annat tack vare de nya riktlinjerna. Enligt enkätsvaren fanns det dock förbättringsområden. Främst gällde det direktionens styrning och uppföljning samt hemlandstingens uppbackning av ledamöterna i chefsamråden. Revisorerna rekommenderade direktionen att arbeta vidare med hur uppdragen till chefssamråden kunde göras tydligare och hur chefssamråden kunde få bättra förutsättningar att genomföra sina uppdrag. I maj 2015 instämde direktionen med revisorerna om att det fanns behov av att fortsätta ar-

betet med att utveckla förutsättningarna för chefssamråden (150519, §42).

Vår protokollgranskning visar att direktionen i december 2015 fick rapport från förbundsdirektionen om arbetet med att utveckla förutsättningarna för chefssamråden (151201, §140). Av rapporten framgår att förbundets beredningsgrupp under år 2015 vid sina sammanträden behandlat frågan om utvecklingen av chefssamråden. Förbundsdirektören rapporterade till direktionen att hon deltagit i möten med flera av de större chefssamråden och identifierat områden som behöver bearbetas. I en promemoria som behandlades av beredningsgruppen den 7 januari 2016 hade förbundsdirektören identifierat bland annat följande områden:

- Fanns många hinder i flera av chefssamrådens arbete. Fanns inte alltid tillräckligt med tid för ledamöterna i chefssamråden att ta fram underlag m.m. Ofta fick sammankallande i chefssamråden göra en större del av detta arbete.
- I vissa chefssamråd kunde det behövas bättre administrativt stöd. För chefssamråd med många frågor kunde det också behövas ett mer processinriktat stöd.
- Hemlandstingen borde i högre grad engagera ledamöterna i chefssamråden i organisationernas interna arbete.

Enligt förbundsdirektören kommer beredningsgruppen m.fl. under år 2016 att fortsätta arbetet med att utveckla förutsättningarna för chefssamråden.

3.6.3 Grundläggande granskning år 2014

I tabellen på nästa sida har vi sammanställt vilka åtgärder direktionen vidtagit med anledning av rekommendationer i 2014 års grundläggande granskning. Det är ännu är för tidigt att uttala sig om åtgärderna varit tillräckliga.

Grundläggande granskning år 2014

Rekommendationer År 2014	Redovisade åtgärder	Vår kommentar år 2015
Ta fram en metod som underlättar för direktionen att hålla sig informerad om uppdrag och arbete i råd, samverkansgrupper m.fl.	I årsredovisningen kan man läsa att det genomförts en översyn av uppdragsbeskrivningar för utskott och beredningar när det gäller formerna för rapporteringen till direktionen. Direktionen uppger att råd, grupper m.fl. ska rapportera i enlighet med lämnade uppdrag (150519, §41). Direktionen har beslutat om en reviderad förteckning över direktionens utskott, beredningar och samverkansgrupper. Det är enligt direktionen inte motiverat att utöver löpande rapportering och redovisning i årsrapporten ställa krav på en särskild rapportering. (150828, §76).	Direktionens löpande uppföljning är omfattande. Vi bedömer att direktionen följer upp de uppdrag som direktionen beslutar om. Det är positivt att direktionen dels beslutat om en förteckning över utskott, beredningar och samverkansgrupper, dels vid sina sammanträde får en förteckning över de uppdrag som direktionen lämnat. Direktionen genomför även uppföljning i sin årsrapport. Förbundets verksamhet har vuxit under de senaste åren. Det kan därför vara en utmaning för direktionen att få en överblick över alla de uppdrag och aktiviteter som genomförs i råd, samverkansgrupper m.fl. Direktionen bör fundera på vilka mål, uppdrag och aktiviteter som är strategiska och viktiga att kontrollera på politisk nivå. Uppdrag och aktiviteter av mindre betydelse och omfattning bör direktionen kunna delegera till förbundsdirektören att hantera.
Ta fram fler avstämningsbara mål, aktiviteter och uppdrag. I vissa delar är det redovisade resultatet i förvaltningsberättelsen svårt att värdera.	Förbundsdirektören har fått i uppdrag av direktionen att föra dialog med revisorerna om denna rekommendation (150519, §41).	Dialog har påbörjats. Det är för år 2015 ännu förtidigt att se resultatet av denna dialog.
Besluta om en delårsrapport	Direktionen har beslutat om en delårsrapport (2015-09-28, § 106)	Vi är positiva till att direktionen beslutat om en delårsrapport. Direktionen bör dock även besluta om finansiella mål så att dessa kan följas upp i delårsrapporten.

4. Svar på revisionsfrågor

Vår bedömning är att direktionen för år 2015 har haft en tillfredsställande styrning och kontroll över de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan. Vår bedömning bygger på de svar vi har på underliggande revisionsfrågor:

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Kan man verifiera att direktionen löpande under året haft kontroll över de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan?		Vår genomgång av direktionens protokoll visar att direktionen vid sina sammanträden fått rapporter om arbetsläge m.m. om de uppdrag m.m. som de beslutat om. Styrningen kan utvecklas genom att direktionen i verksamhetsplanen blir tydligare med att prioritera och ange vad som ska uppnås under året
Har direktionen med sin årsredovisning följt upp de mål, uppdrag och aktiviteter som direktionen beslutat om i sin verksamhetsplan?		Direktionen har en omfattande uppföljning. Direktionen kan utveckla sin styrning och uppföljning. Se ovan.
Har direktionen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av iakttagelser i 2014 års granskning?	Delvis	Det pågår arbete med att se över direktionens styrning och chefssamrådens förutsättningar. Det är ännu tidigt att bedöma resultatet av detta arbete. Direktionen har beslutat om en delårsrapport för år 2015.

4.1 Rekommendationer

Med anledning av iakttagelser i denna granskning lämnar vi rekommendationer till förbundsdirektionen att fortsätta arbetet med att utveckla:

- Innehållet i verksamhetsplanen. Direktionen kan bli tydligare med att prioritera vad som är strategiskt och ska uppnås under året. Direktionen bör också besluta om finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

- Förutsättningarna för de medicinska chefssamråden.

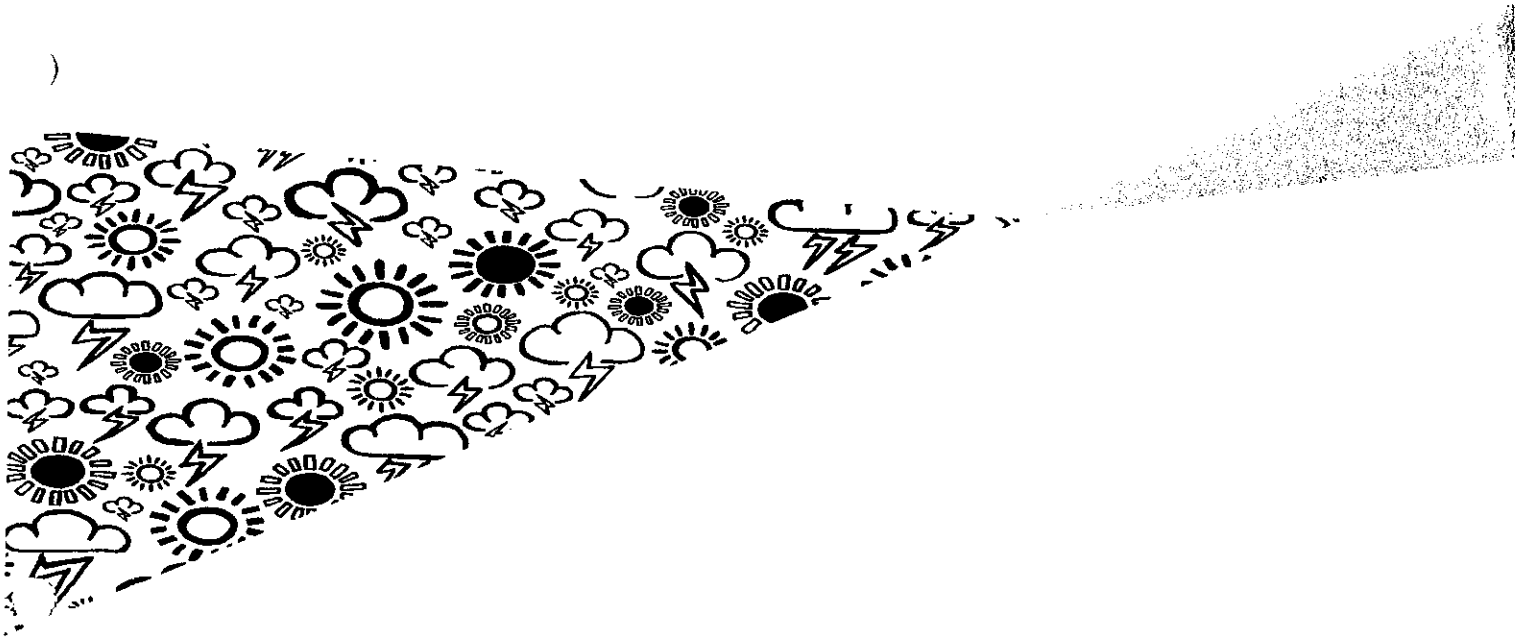
Umeå den 4 mars 2016

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor

Revisionsrapport 2015
Genomförd på uppdrag av revisorerna
februari 2016

Norrlandstingens regionförbund

Granskning avseende räkenskapsåret 2015

EY
Building a better working world

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3

2.1. Bakgrund 3
2.2. Syfte och avgränsning 3
2.3. Revisionskriterier 4
2.4. Avgränsning 4
2.5. Metod 4

3. Intern kontroll 5

3.1. Har förbundsdirektionen säkerställt att förbundets rutinbeskrivningar och instruktioner inom det administrativa området är reviderade och anpassade till gällande lagstiftning, förordningar, föreskrifter m.m.? 5
3.2. Har arbetsordning vid regionförbundet fastställts för 2015? 6
3.3. Finns en fungerande kontroll av huruvida beslut om attestanter överensstämmer med det som förs in i Agresso? Hur dokumenteras kontrollen? Har behörigheter uppdaterats? 6
3.4. Har några förändringar gjorts beträffande avstämningsrutiner för likvida medel och lön? Tillämpas tvåhandsprincipen fullt ut? 7
3.5. Under 2012 fastställdes en dokumenthanteringsplan. Vilka uppdateringar har gjorts under 2015 och har några förändringar gjorts gällande hur den hanteras i praktiken? 7
3.6. Regionförbundet har från 2013 ett undertecknat hyresavtal. Hänger kostnaden för hyra 2015 ihop med undertecknat avtal? 8
3.7. Har några förändringar i rutinen för diarieföring genomförts och är rutinen ändamålsenlig? 8
3.8. Har förbundsdirektionen tillsett att det finns en utbetalningsrutin som säkerställer att NRF:s medel inte utbetalas felaktigt? 9

4. Årsredovisning och årsbokslut 11

4.1. Kommentarer till årets utfall 11
4.2. Kommentarer till balansräkningen 11
4.3. Övriga kommentarer kring årsredovisningen 12
4.4. Bedömning 12

5. Bedömning och rekommendationer 13

5.1. Bedömning 13
5.2. Rekommendationer 13

EY
Building a better working world

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat Norrlandstingens Regionförbund (NRF). Syftet med granskningen har varit tudelat.

- Det ena syftet med granskningen är att besvara frågan om NRF har en ändamålsenlig intern kontroll över administrativa åtaganden, varvid följande revisionsfrågor besvaras:

  1. Har förbundsdirektionen säkerställt att förbundets rutinbeskrivningar och instruktioner inom det administrativa området är reviderade och anpassade till gällande lagstiftning, förordningar, föreskrifter m.m.?
  2. Har arbetsordning vid regionförbundet fastställts för 2015 (ska fastställas årligen)?
  3. Finns en fungerande kontroll av huruvida beslut om attestanter överensstämmer med det som förs in i IM? Hur dokumenteras kontrollen? Har behörigheter uppdaterats (ska fastställas en gång per år eller vid behov)?
  4. Har några förändringar gjorts beträffande avstämningsrutiner för likvida medel och lön? Tillämpas tvåhandsprincipen fullt ut?
  5. Under 2012 fastställdes en dokumenthanteringsplan. Vilka uppdateringar har gjorts under 2015 och har några förändringar gjorts gällande hur den hanteras i praktiken?
  6. Regionförbundet har från 2013 ett undertecknat hyresavtal. Hänger kostnaden för hyra 2015 ihop med undertecknat avtal?
  7. Har några förändringar i rutinen för diarieföring genomförts och är rutinen ändamålsenlig?
  8. Har förbundsdirektionen tillsett att det finns en utbetalningsrutin som säkerställer att NRF:s medel inte utbetalas felaktigt?

- Den andra delen i granskningen omfattar granskning av årsbokslut och årsredovisning, varvid syftet med granskningen är att bedöma:

  9. Har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats?
  10. Är redovisade räkenskaper rättvisande?

Vår sammanfattande bedömning utifrån de ställda revisionsfrågorna är:

Har regionförbundet en ändamålsenlig intern kontroll över administrativa åtaganden?
Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen är ändamålsenlig.

Har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagens krav och anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats? Är redovisade räkenskaper är rättvisande?

Efter att ha granskat årsredovisningen är vår bedömning att årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och att god redovisningssed har tillämpats. Vår granskning av årsbokslut och räkenskaper visar inte på några noteringar om väsentliga fel, varför vår slutsats är att räkenskaperna är rättvisande.

Våra rekommendationer efter genomförd granskning är följande:

- Att direktionen tillser att syfte alltid anges vid såväl intern som extern representation.
- Att direktionen vid sin beredning av budgeten tillser att den omfattar alla vid budgeteringstillfället kända intäkter och kostnader
- Att direktionen tillser att en utredning görs huruvida medel som avser tidigare år för projektet visare Norr ska återgå till finansiären.

EY
Building a better working world

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Bakgrunden till denna granskning är att revisorerna i Norrlandstingens Regionförbund (NRF) enligt kommunallagen skall lämna en revisionsberättelse till respektive fullmäktige varje år för verksamheten under året.

Revisorernas uppdrag är att granska

- om verksamheten sköts ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande,
- om räkenskaperna är rättvisande,
- om den interna kontrollen i direktionen är tillräcklig

Den granskning som ligger till grund för uttalandena i revisionsberättelsen omfattar bland annat ekonomisk förvaltning, rutiner och intern kontroll. I granskningen ingår granskning av årsbokslut och årsredovisning. Även en uppföljning av lämnade förbättringsområden och rekommendationer har bedömts vara aktuell. Mot bakgrund av ovanstående och tidigare års granskningar har vi bedömt att en granskning av rutiner och intern kontroll rörande hyror, in- och utbetalningar är aktuell.

Utifrån föregående års granskningar av NRF, har vi bedömt att utbetalningsrutinen bör följas upp, för att se om några förändringar genomförts samt att granska hur förbundsdirektionen säkerställer att medlen inte utbetalas felaktigt.

Granskningen kommer även att ha fokus på efterlevnad av gällande attestrutin.

2.2. Syfte och avgränsning

Granskningens övergripande syfte är tudelat, dels att granska om regionförbundet har en ändamålsenlig intern kontroll över administrativa åtaganden och dels att granska årsbokslut och årsredovisning för förbundet.

Revisorernas granskning och därtill följande rapport ger fullmäktige möjlighet att få en samlad bedömning av verksamheten.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

1. Har förbundsdirektionen säkerställt att förbundets rutinbeskrivningar och instruktioner inom det administrativa området är reviderade och anpassade till gällande lagstiftning, förordningar, föreskrifter m.m.?
2. Har arbetsordning vid regionförbundet fastställts för 2015 (ska fastställas årligen)?
3. Finns en fungerande kontroll av huruvida beslut om attestanter överensstämmer med det som förs in i IM? Hur dokumenteras kontrollen? Har behörigheter uppdaterats (ska fastställas en gång per år eller vid behov)?
4. Har några förändringar gjorts beträffande avstämningsrutiner för likvida medel och lön? Tillämpas tvåhandsprincipen fullt ut?

5. Under 2012 fastställdes en dokumenthanteringsplan. Vilka uppdateringar har gjorts under 2015 och har några förändringar gjorts gällande hur den hanteras i praktiken?
6. Regionförbundet har från 2013 ett undertecknat hyresavtal. Hänger kostnaden för hyra 2015 ihop med undertecknat avtal?
7. Har några förändringar i rutinen för diarieföring genomförts och är rutinen ändamålsenlig?
8. Har förbundsdirektionen tillsett att det finns en utbetalningsrutin som säkerställer att NRF:s medel inte utbetalas felaktigt?
9. Har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats?
10. Är redovisade räkenskaper rättvisande?

2.3. Revisionskriterier

Förbundsdirektionens ansvar för verksamheten regleras i följande lagar, vilka utgör den norm/ kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- Kommunallagens regler
- Kommunala redovisningslagen
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning
- God redovisningssed i kommunal verksamhet

Regionförbundet har även egna styrdokument. Även dessa är underlag och utgångspunkt för bedömningen.

2.4. Avgränsning

Vår granskning omfattar inte andra rutiner än de rent administrativa. Vår granskning omfattar inte heller en fullständig test av kontroller.

2.5. Metod

Granskningen grundas på dokumentstudier samt intervju med ansvarig förbundsdirektör för NRF och redovisningsansvarig.

Granskning av att NRF:s utbetalda medel inte utbetalas felaktigt, genomförs genom att vi identifierar eventuella förändringar i vilka olika typer av utbetalningar som görs. Vi gör även tio stickprov där vi kontrollerar till vem utbetalning görs, om tillräckliga underlag finns med samt om attest gjorts av behörig.

Granskningen av redovisningen genomförs även genom att analytiskt granska resultatutfallet med i första hand jämförelse mot budget och föregående år. Balansposterna substansgranskas med särskilt fokus på de balansposter som identifierats som väsentliga.

EY
Building a better working world

3. Intern kontroll

I detta kapitel besvaras revisionsfrågan om regionförbundet har en ändamålsenlig intern kontroll över administrativa åtaganden. Detta görs genom att besvara följande revisionsfrågor (avsnitt 3.1-3.8).

3.1. Har förbundsdirektionen säkerställt att förbundets rutinbeskrivningar och instruktioner inom det administrativa området är reviderade och anpassade till gällande lagstiftning, förordningar, föreskrifter m.m.?

För förbundets verksamhet gäller följande rutinbeskrivningar:

Rutinbeskrivning	Åtgärder 2015
Rutinbeskrivning diarieföring	Antagen 2011-03-24 Senast reviderad 2015-12-28 och dessförinnan reviderad under 2014.
Rutin för fakturahantering	Antagen 2013-02-05 Senast reviderad 2015-12-28 och dessförinnan reviderad under 2014.
Attestanter i Agresso	Antagna av förbundsdirektionen 2011-09-23 Redovisade till direktionen 2011-12-07 Senast reviderad 2015-12-28 och dessförinnan reviderad under 2014.
Likvida medel och utbetalningar	Antagna av förbundsdirektionen 2011-09-23 Redovisade till direktionen 2011-12-07 Senast reviderad 2015-12-28 och dessförinnan reviderad under 2014.
Rutin för hantering av sammanträdeshandlingar för beredningsgrupp, arbetsutskott och förbundsdirektion	Antagen 2012-03-14 Senast reviderad 2015-12-28 och dessförinnan reviderad under 2014.

Vi kan konstatera att samtliga rutinbeskrivningarna är reviderade under 2015, enligt datum ovan. Några förändringar i lagstiftning vad gäller verksamheten har enligt förbundsdirektören inte skett under 2015.

Förbundet har likt föregående år ansökt om statsbidrag för Regionalt Cancercentrum Norr (RCC Norr). Inbetalningen har gått direkt till Regionförbundet och därefter betalats ut till Västerbottens läns landsting.[1] Utbetalning till RCC Norr har behandlats av Förbundsdirektören, då förbundsdirektören (enligt beslut i förbundsdirektionen 2015-03-10) har befogenhet att attestera fakturor upp till ett belopp på 10 mkr för endast RCC Norr och Videobryggfunktion. För övriga fakturor gäller tidigare beloppsnivåer.

Under 2015 har NRF bland annat köpt in tjänst för revision av diagnoskodning och ersättningsmodell för ytterfall utanför DRG-systemet samt tjänst (50%) för en processledare i ett projekt kopplat till restriktiv antibiotikaanvändning.

3.1.1. Bedömning

Revideringar av rutinbeskrivningar och instruktioner inom det administrativa området görs årligen. Vår bedömning är att förbundsdirektionen har säkerställt att förbundets rutinbe-

[1] RCC Norr finns etablerat inom regionen vid NUS, Västerbottens läns landsting. Dessa har medlen i sin redovisning samt sköter återrapportering till Socialstyrelsen.

skrivningar och instruktioner inom det administrativa området är reviderade och anpassade till gällande lagstiftning, förordningar, föreskrifter m.m.

3.2. Har arbetsordning vid regionförbundet fastställts för 2015?

Sedan tidigare finns ett beslut att arbetsordning för regionförbundet ska revideras årligen.

Tidigare år har revisorerna påpekat att förbundsordningen var i behov av ändringar kopplat till ansvarsfördelning mellan NRF och Västerbottens läns landsting. Under 2014 genomfördes därför en genomgång av arbetsordning och förbundsordning för regionförbundet. Som stöd i detta arbete användes en extern juristkonsult. I detta arbete visade det sig att det som då kallades arbetsordning, inte var en arbetsordning i enlighet med kommunallagen. Detta dokument heter numera "Förteckning över förbundsdirektionens utskott, beredningar och samarbetsgrupper". Detta dokument revideras årligen och har senast reviderats 2015-08-28.

I nämnda arbete upprättades även en ny arbetsordning med utgångspunkt i kommunallagens krav på arbetsordningens innehåll och med juristkonsultens stöd. Nu gällande arbetsordning beslutades av förbundsdirektionen 2015-05-19.

Förbundets delegationsordning ingår som en del i förbundets styrdokument och reviderades 2015-03-11.

3.2.1. Bedömning

Den omarbetning som genomfördes under 2014, utmynnade i att följande dokument är de styrdokument som ersätter den tidigare arbetsordningen;

- förbundsordning,
- förteckning över förbundsdirektionens, utskott, beredningar och samarbetsgrupper,
- arbetsordning och
- delegationsordning

Samtliga av dessa dokument har fastställts för 2015.

3.3. Finns en fungerande kontroll av huruvida beslut om attestanter överensstämmer med det som förs in i Agresso? Hur dokumenteras kontrollen? Har behörigheter uppdaterats?

Sedan föregående granskning har varken kontroll eller attestrutin förändrats. Enligt den dokumenterade rutinen ska förbundets controller årligen sammanställa en lista över behöriga beslutsattestanter. Listan ska sedan kontrolleras, attesteras och dokumenteras av förbundsdirektören. Rutinen ska även genomföras vid personalförändringar på förbundet.

Från och med 2011 går regionförbundet en gång per år, i samband med beslut om nya attestanter, igenom och uppdaterar behörigheter för beslutsattest i Agresso.

Rutinen fungerar så att förbundsdirektören beslutar om attestanter. Förbundsdirektören lämnar därefter en förteckning över fattade delegationsbeslut till förbundsdirektionen att behandlas vid nästkommande samanträde. Detta görs i enlighet med gällande delegationsordning.

Beslutet meddelas därefter systemförvaltare för Agresso. Controller tar ut lista från Agresso för kontroll och listan sparas i en pärm vid förbundet. Av listan från Agresso som upprättats under året, framgår att förbundsdirektören är förbundets enda beslutsattestant.

Bedömning

Vi bedömer att det under 2015 finns en fungerande kontroll av huruvida beslut om beslutsattestanter överensstämmer med det som förs in i Agresso. Kontrollen dokumenteras genom att en lista över gällande beslutsattestanter i Agresso tas ut ur systemet och lämnas till förbundsdirektören.

3.4. Har några förändringar gjorts beträffande avstämningsrutiner för likvida medel och lön? Tillämpas tvåhandsprincipen fullt ut?

Syftet med avstämningar är att kontrollera att posten överensstämmer med underlag av olika slag. Administrativa tjänster vid NRF köps sedan 2010 av Västerbottens läns landsting. Tjänsterna innefattar bland annat avstämningar av balansposter. Avstämning av likvidkonto mot huvudbok görs av ansvarig vid landstingets ekonomiavdelning månatligen och av ansvarig controller vid bokslut, i likhet med tidigare. Avstämningen dokumenteras genom utskrift och signering.

Utbetalningar görs med utgångspunkt i löneunderlag, vilka godkänns av förbundsdirektören samt leverantörsfakturor, vilka attesteras enligt gällande attestinstruktion. Underlaget för förbundsdirektörens lön signeras av styrelseordförande Västerbottens läns landsting.

Underlag till manuella utbetalningar upprättas, mottagningsattesteras och beslutsattesteras på förbundet. Underlaget skickas vidare till landstingets ekonomiavdelning, där tjänstemän kontrollerar mottagnings- och beslutsattest och underlaget "verifikatstämplas" och registreras i Agresso. Därefter skrivs en utbetalningslista ut och sparas. Samtliga verifikat kontrolleras av en oberoende part på landstingets ekonomiavdelning. Efter dessa steg skickas fakturan iväg för utbetalning.

Utbetalningar hanteras på så sätt att en person registrerar underlaget för utbetalningar. En annan person kontrollerar den utbetalningslista över registrerade verifikat, som tas ut ur systemet, innan utbetalning görs. Den som upprättar underlag för utbetalning är således inte involverad i avstämningen.

Bedömning
Regionförbundet har inte gjort några förändringar under 2015 gällande avstämningsrutiner för likvida medel och lön.

Vår slutsats är att utbetalningar under 2015 hanterats enligt tvåhandsprincipen.

3.5. Under 2012 fastställdes en dokumenthanteringsplan. Vilka uppdateringar har gjorts under 2015 och har några förändringar gjorts gällande hur den hanteras i praktiken?

Dokumenthanteringsplanen är fastställd och reviderad under 2015. Revideringen föranledde inga förändringar. Årets granskning visar inte på några förändringar i hur dokumenthanteringsplanen efterlevs jämfört med fjolåret.

Bedömning

Regionförbundet har sedan 2012 en upprättad och fastställd dokumenthanteringsplan. Dokumenthanteringsplanen är under 2015 reviderad, men det har inte föranlett några förändringar. Vår bedömning är att dokumenthanteringsplanen efterlevs.

3.6. Regionförbundet har från 2013 ett undertecknat hyresavtal. Hänger kostnaden för hyra 2015 ihop med undertecknat avtal?

Sedan 2013-06-28 (dnr 091/13) finns ett undertecknat hyresavtal mellan Västerbottens läns landsting och Norrlandstingens regionförbund. Kontraktet gäller mellan 2012-01-01 – 2014-12-31 och förlängs med 2 år om kontraktet inte sägs upp 9 månader innan kontraktets utgång. Avtalad hyra är 73 700 kronor per år med uppräkning enligt KPI (konsumentprisindex).

Vi har erhållit samtliga fakturor för hyreskostnaden under 2015 och med uppräkning enligt KPI överensstämmer fakturornas sammanlagda kostnad med det undertecknade hyresavtalet.

Bedömning

Redovisad hyreskostnad för lokaler under 2015 överensstämmer med undertecknat hyresavtal.

3.7. Har några förändringar i rutinen för diarieföring genomförts och är rutinen ändamålsenlig?

Regionförbundet hyr in tjänsten för registrator/förbundssekreterare från Västerbottens läns landsting (RCC Norr). Syftet med regler gällande diarieföring och arkivering är bland annat att garantera säker förvaring av relevanta dokument, att praktiskt hålla ordning på relevanta handlingar och ge medborgare möjlighet till insyn i verksamheten.

Rutinen för diarieföring i regionförbundet antogs 2011, reviderades 2015-12-28 och har inte förändrats.

För register över diarieföring används programmet Excel, som sparas på en server hos Västerbottens läns landsting. I denna registreras all diarieföring, som även skrivs ut och arkiveras i pärmar.

Inkommande post hämtas av registratorn och fördelas till handläggare. Handläggaren avgör vilka handlingar som ska diarieföras och för antingen själv in relevanta handlingar eller meddelar registrator. För utgående post gäller att handläggaren lämnar handlingar till registrator eller själv registrerar handlingarna i diariet. E-post hanteras på så vis att informationen om dem läggs in i diariedokumentet och dokumenten skrivs ut och sparas i en fysisk pärm med all diariedokumentation.

För direktionsprotokoll förs, utöver detta, en förteckning över vilka åtgärder som är utförda för respektive protokoll; bland annat när protokoll är införda i diariet.

Bedömning

Vår bedömning är att tillämpningen av diarieföringsrutinerna är ändamålsenlig.

3.8. Har förbundsdirektionen tillsett att det finns en utbetalningsrutin som säkerställer att NRF:s medel inte utbetalas felaktigt?

Utbetalningar görs med utgångspunkt i löneunderlag och leverantörsfakturor. Löneunderlag godkänns av förbundsdirektören respektive av styrelseordförande i Västerbottens läns landsting för kostnader kopplat till förbundsdirektören. Leverantörsfakturor attesteras enligt gällande attestinstruktion.

Syftet med attestregler är bland annat att bidra till en god intern kontroll, säkra en effektiv förvaltning och att undgå allvarliga fel. Enligt NRFs dokumenterade rutin för fakturahantering är det Landstingets regelverk[2] för attester som gäller för NRF. Attestreglementet anger bland annat vem som betraktas som mottagningsattestant samt beslutsattestant.

Rutinen fungerar så att fakturan scannas in och kommer till mottagningsattestanten via Agresso, där denne gör en övergripande kontroll av fakturan och godkänner den i systemet. Därefter sänds fakturan till beslutsattestanten, som godkänner att fakturan bokförs i NRF:s räkenskaper samt betalas.

I Agresso är samtliga användare mottagningsattestanter, men det krävs ett beslut för att utse någon till beslutsattestant. Mottagningsattestanten ansvarar för att relevanta underlag lämnas till beslutsattestanten. Kontroll av underlagen sker vid varje ärende av beslutsattestanten.

Under året har rutinen för utbetalningar inte förändrats. Någon förändring av beslutsattestanter har inte heller gjorts. Att alla övriga användare har rollen som mottagningsattestant gör att det endast är beslutsattestantrollen som kan ändras i systemet.

Vid vår kontroll av beslutsattestanter för kostadsställen inom NRF, framgår att förbundsdirektören har beslutsattest för alla kostnader utom sina egna. NRFs dokumenterade rutin för fakturahantering fastslår att fakturor innehållande utgifter för förbundsdirektören ska beslutsattesteras av Västerbottens läns landstings styrelseordförande, förutom vid de tillfällen förbundsdirektören deltar i större grupper. Som ersättare för förbundsdirektören har förbundsekonomen utsetts.

För NRFs basenhet har förbundsdirektören attesträtt upp till 500 tkr och för övriga kostnadsställen har förbundsdirektören attesträtt för upp till 50 tkr. Detta överensstämmer med NRFs delegationsordning. Förbundsdirektören har enligt beslut i förbundsdirektionen (2015-03-10) numera även befogenhet att godkänna fakturor upp till 10 mkr för RCC Norr och Videobryggfunktion. Detta gäller endast dessa två områden.

Vid vår granskning har vi genom tio stickprov, såväl för löner som andra kostnader, kontrollerat att utbetalningsrutinen följts med avseende på:

1. till vem utbetalning görs
2. om tillräckliga underlag finns med samt
3. om attest gjorts av behörig

Vid stickprovskontrollen har vi inte noterat några avvikelser från gällande regler, rutiner och riktlinjer. Vi har däremot noterat att det saknas angivande av syfte för tre av de granskade stickproven. Samtliga avvikelser avser mat eller dryck vid representation.

[2] Vid NRF tillämpas det regelverk som finns vid Västerbottens läns landsting (VLL) och detta lever kvar sedan Norrlandstingens samverkansnämnd fanns, innan regionförbundet bildades.

EY
Building a better working world

Bedömning

Vår bedömning är att förbundets attest- och utbetalningsrutiner är uppdaterade och efterlevs. Dock saknas angivande av syfte vid extern representation.

EY
Building a better working world

4. Årsredovisning och årsbokslut

I detta kapitel besvaras revisionsfrågorna om:

- Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagens krav och anvisningar från normerande organ samt om god redovisningssed har tillämpats
- Redovisade räkenskaper är rättvisande

Granskningen genomförs genom granskning av årsbokslut och årsredovisning.

4.1. Kommentarer till årets utfall

Regionförbundet redovisar i sin årsredovisning för 2015 en vinst på 495 tkr (f å vinst på 222 tkr).

Av årsredovisningen kan man utläsa en mycket stor budgetavvikelse, ca 12 522 tkr på intäktsnivå och ca 12 018 tkr på kostnadsnivå. Avvikelsen på både intäkts- och kostnadsnivå är till största delen hänförlig till att landstingens finansiering för RCC Norr för första året gått in till NRF, för att därefter utbetalas mot faktura till VLL. Detta har inte budgeterats. Då avvikelsen återfinns både på intäkts- och kostnadsnivå är nettoeffekten ett överskott på ca 140 tkr. Härvid bör direktionen undersöka om det finns något krav på att återbetala medlen.

Till kommande år bör budgeten innefatta alla vid budgeteringstillfället kända kommande intäkter och kostnader, för att uppnå en så god ekonomisk styrning som möjligt.

Hyreskostnaden ligger i paritet med budget och med gällande avtal.

I resultaträkningen redovisas de faktiska pensionspremier som blivit betalda under året. När det gäller redovisad pensionsförsäkring för förbundsekonomen, är det i bokslutet inte redovisat någon reserv för upplupna pensionskostnader, då KPA inte kan lämna något svar på vad premien kommer att bli.

Balanskravsresultatet för 2015 uppgår till 495 tkr. Balanserat resultat från tidigare år är 0 kr. Reglerna i kommunallagen föreskriver att tidigare års negativa balanskravsresultat ska återställas inom tre år. Tidigare års balanskravsresultat att återställa är 0 kr.

4.2. Kommentarer till balansräkningen

Tillgångssidan har ökat med 8 574 tkr mot ifjol, vilket delvis är hänförligt till att kundfakturor till medlemslandstingen skickats i förskott. Bankmedel har ökat med ca 5 209 tkr mot föregående år och tillgångssidan består till största delen av bankmedel (10 407 tkr). Bankmedel har stämts av mot besked från bank.

Bland **skulder** (14 053 tkr) återfinns främst interimsskulder (12 902 tkr). Leverantörsskulder har kontrollerats mot leverantörsreskontra utan noteringar. Övriga skulder har verifierats mot underlag och beräkningar.

Förändringen jämfört med föregående år hänför sig främst till interimsskulderna och förutbetalda intäkter för RCC Norr, Visare Norr och förbundsverksamheten. Interimsskulderna består av:

	2015-12-31	(f å)
• Upplupen revisionskostnad	354 tkr	(310 tkr)
• Upplupen kostnad löneskatt	173 tkr	(176 tkr)
• Visare Norr	3 004 tkr	(683 tkr)
• RCC 2015	4 712 tkr	(0 tkr)
• Diabetesprojektet	1 015 tkr	(1 306 tkr)
• Förutbetalda intäkter förbundsverksamhet	2 445 tkr	(2 384 tkr)
• Tjänsteköp VLL, förbundssekreterare	295 tkr	(126 tkr)
• Upplupen hyra	74 tkr	(74 tkr)
• Övriga upplupna kostnader	830 tkr	(618 tkr)

Vad gäller projektet Visare Norr ingår överskott i projektet från 2015 och tidigare år med 704 tkr samt medel som avser 2016 med 2 300 tkr i posten ovan. Historiskt har ett överskott uppkommit i projektet årligen, varför posten ökar. Vi rekommenderar att en utredning görs huruvida dessa medel ska återgå till finansiären.

Bland övriga upplupna kostnader återfinns bland annat projektkostnader som fakturerats i efterhand av landstinget.

4.3. Övriga kommentarer kring årsredovisningen

Årsredovisningen innehåller förvaltningsberättelse, resultat och balansräkning och kassaflödesanalys och anses således upprättad i enlighet med gällande lagrum. Upplysningar om tillämpade redovisningsprinciper lämnas även.

I årsredovisningen för NRF avseende 2015 återfinns en kassaflödesanalys som redovisar vad förändringen av likvida medel består av gällande händelser i resultat- och balansräkningar. Vår slutsats efter genomförd granskning är att den uppfyller Rådet för kommunal redovisnings rekommendation (RKR) 16:2.

4.4. Bedömning

De intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen existerar, vi bedömer dem som fullständiga och korrekt presenterade.

Vår bedömning är att balansräkningen är i allt väsentligt korrekt. Övriga poster som finns redovisade i balansräkningen existerar, är fullständiga och är korrekt värderade och korrekt klassificerade.

Vår slutsats efter genomförd granskning är att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen för räkenskapsåret 2015 avseende Norrlandstingens regionförbund är upprättad i enlighet med Lag (1997:614) om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och god redovisningssed.

EY
Building a better working world

5. Bedömning och rekommendationer

5.1. Bedömning

Har regionförbundet en ändamålsenlig intern kontroll över administrativa åtaganden?

Efter genomförd granskning, gör vi bedömningen att den interna kontrollen är ändamålsenlig.

Har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagens krav och anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats? Är redovisade räkenskaper är rättvisande?

Efter att ha granskat årsredovisningen, är vår bedömning att årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och att god redovisningssed har tillämpats.

Vår granskning av årsbokslut och räkenskaper visar inte på några noteringar om fel, varför vår slutsats är att räkenskaperna är rättvisande.

5.2. Rekommendationer

Våra rekommendationer efter genomförd granskning är följande:

- att direktionen tillser att syfte alltid anges vid såväl intern som extern representation
- att direktionen vid sin beredning av budgeten tillser att den omfattar alla vid budgeteringstillfället kända intäkter och kostnader
- att direktionen tillser att en utredning görs huruvida medel som avser tidigare år för projektet visare Norr ska återgå till finansiären.

Umeå den 19 februari 2016

Malin Westerberg Blom
Certifierad kommunal revisor
Auktoriserad revisor

Johan Lundmark
Verksamhetsrevisor

Attensum

Granskning av NRF:s uppgifter och ansvar

Norrlandstingens regionförbund

Attensum AB
Joakim Eriksson

Attensum

Sammanfattning

Iakttagelser och bedömning

Den första delen av granskningen har inriktats mot om förbundsdirektionen vidtagit tillräckliga åtgärder i syfte att tydliggör ansvarsförhållanden mellan Norrlandstingens regionförbund (NRF) och Västerbottens läns landsting för RCC Norr. Följande revisionsfrågor har besvarats:

- Är det i förbundsordningen tydliggjort vilket ansvar NRF har för RCC Norr?
- Är det i förbundsordningen tydliggjort att NRF får träffa avtal med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr?
- Vilka risker det finns för förbundet i avtalet med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr:
    - Risker ur ett avtalsperspektiv?
    - Risker utifrån Lagen om offentlig upphandling?

Den andra delen av granskningen har varit en översiktlig granskning av förbundsordningen. Följande revisionsfråga har besvarats:

- Överensstämmer förbundsordningen med bestämmelserna i kommunallagen?

Min bedömning är att förbundsdirektionens åtgärder är tillräckliga. NRF:s verksamhetsansvar är tydligare och det framgår även att NRF har befogenhet att träffa avtal avseende RCC Norr med för medlemmarna bindande verkan.

De föreligger en avtalsmässig risk på grund av att avtalet är ensidigt. Risken kan inte betecknas som stor men parterna bör beakta att det tydligt framgår i avtalsförhållandet att de agerar som fristående avtalsparter. Jag ser inte längre någon risk för att avtalet med Västerbottens läns landsting eller regionvårdavtalet strider mot lagen om offentlig upphandling.

Den andra delen av granskningen är en översiktlig granskning av förbundsordningen och om denna överensstämmer med bestämmelserna i kommunallagen.

Enligt min bedömning överensstämmer förbundsordningen med kommunallagen, däremot rekommenderas att den förtydligas på några punkter.

Rekommendationer

Mot denna bakgrund rekommenderas NRF följande:

- NRF bör föreslå medlemslandstingen att förtydliga förbundsordningen enligt punkt E.2 nedan.

- NRF bör enligt min mening överväga om det nuvarande upplägget i Avtalet är värt risken för jämkning i framtiden på grund av att avtalet är ensidigt.

Attensum

Innehållsförteckning

A. INLEDNING 4
A.1 BAKGRUND 4
A.2 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR 4
A.3 REVISIONSKRITERIER 5
A.4 METOD OCH GENOMFÖRANDE 5
B. ÄR ANSVARET FÖR RCC NORR FÖRTYDLIGAT? 5
B.1 BESKRIVNING 5
B.2 BEDÖMNING 5
C. FÅR NRF TRÄFFA AVTAL OM RCC NORR? 6
C.1 BESKRIVNING 6
C.2 BEDÖMNING 6
D. FINNS DET RISKER MED AVTALET OM RCC NORR? 6
D.1 BESKRIVNING 6
D.1.1 Avtal 6
D.1.2 Lagen om offentlig upphandling 7
D.2 BEDÖMNING 7
D.2.1 Avtal 7
D.2.2 Lagen om offentlig upphandling 8
E. ÖVERENSSTÄMMELSE MED KOMMUNALLAGEN? 8
E.1 BESKRIVNING 8
E.2 BEDÖMNING 9
F. AVSLUTNING 9

Attensum

A. Inledning

A.1 Bakgrund

Landstingen i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland samt Region Jämtland Härjedalen har sedan år 2005 ett kommunalförbund med direktion som heter Norrlandstingens regionförbund (NRF). Förbundet har i uppdrag från landstingen respektive regionen att teckna avtal för region- och rikssjukvård samt samordna ett antal processer inom hälso- och sjukvård, tandvård forskning m.m. Principen är att de fyra medlemmarna i NRF kommer överens om gemensamma frågor och därefter har respektive landsting och region ansvar att implementera i den egna organisationen.

En granskning år 2013 visade att ansvaret för Regionalt cancercentrum norr (RCC Norr) mellan Norrlandstingens regionförbund (NRF) och Västerbottens läns landsting behövde förtydligas

Mot bakgrund av iakttagelser i granskningen rekommenderade revisorerna att förbundsdirektionen skulle verka för att förbundsordningen blev tydligare inom följande områden:

- I frågan om att RCC Norr var en del av NRF.
- I frågan om i vilka avseenden NRF hade ett verksamhetsansvar för RCC Norr enligt 6 kap 7 § i kommunallagen.
- I frågan om mandat för NRF att träffa avtal med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr.

Därutöver rekommenderade revisorerna att förbundsdirektionen skulle säkerställa att:

- Avtal med Västerbottens läns landsting avseende drift av RCC Norr var tydligt med vilka åtagande landstinget hade, vilket ansvar detta medförde, frågor om finansiering samt att avtal i övrigt innehöll villkor som vid beställning från extern utförare.

Med anledning av revisorernas granskning anlitade förbundsdirektionens kansli en konsult som tog fram ett förslag till ny förbundsordning. Under år 2014 och 2015 har medlemslandstingens fullmäktige beslutat om en reviderad förbundsordning för NRF.

A.2 Syfte och revisionsfrågor

Den första delen av granskningen har varit inriktad mot om förbundsdirektionen vidtagit tillräckliga åtgärder i syfte att tydliggör ansvarsförhållanden mellan förbundet och Västerbottens läns landsting för RCC Norr. Följande revisionsfrågor har besvarats:

- Är det i förbundsordningen tydliggjort vilket ansvar NRF har för RCC Norr?
- Är det i förbundsordningen tydliggjort att NRF får träffa avtal med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr?
- Vilka risker det finns för förbundet i avtalet med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr:
    - Risker ur ett avtalsperspektiv?
    - Risker utifrån Lagen om offentlig upphandling?

Den andra delen av granskningen är en översiktlig granskning av förbundsordningen. Följande revisionsfråga har besvarats:

Attensum

- Överensstämmer förbundsordningen med bestämmelserna i kommunallagen?

I granskningens båda delar ingår att föreslå rekommendationer med utgångspunkt av identifierade iakttagelser.

A.3 Revisionskriterier

Granskningen revisionskriterier har utgjorts av:

- Kommunallagen
- Lagen om offentlig upphandling
- Förbundsordning för NRF, 2015-05-21
- Avtal mellan Västerbottens läns landsting och NRF avseende drift av RCC Norr, 2015-09-21

A.4 Metod och genomförande

Granskningen har baserat sig huvudsakligen på dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med företrädare för förbundets kansli, RCC Norr och regionvården i Västerbottens läns landsting. Dokumentstudierna utgår i första hand från respektive landstings beslut, förbundsordningen, årsredovisningar, styr -och uppföljningsdokument samt avtal.

B. Är ansvaret för RCC Norr förtydligat?

I avsnittet nedan svarar vi på frågan om det i förbundsordningen är tydliggjort vilket ansvar NRF har för RCC Norr.

B.1 Beskrivning

Av förbundsordningen framgår följande beträffande RCC:

"Regionförbundet har följande huvuduppgifter:
• *Utgör den politiska ledningen för RCC Norr*
• *Verksamhetsansvarig för den verksamhet som bedrivs av RCC Norr.*
• *Besluta om regional utvecklingsplan för cancervården i norra regionen*
• *Besluta om regional nivåstruktureringsplan för cancervården i norra regionen*
• *Förbundet har rätt att med bindande verkan för medlemlandstingen ingå avtal rörande RCC Norrs verksamhet.* "

Av intervjuerna har framgått:
NRF har ansvar för leveransen för RCC norr samt rätt att sluta avtal om själva driften. Samtliga landsting har godkänt den nya förbundsordningen.

B.2 Bedömning

Förbundsordningen är godkänd av samtliga medlemmar. Av förbundsordningen framgår nu att NRF har verksamhetsansvaret för RCC Norr. Dock kvarstår otydligheten med att NRF utgör politisk ledning för NCC Norr.

Attensum

C. Får NRF träffa avtal om RCC Norr?

I avsnittet nedan granskar vi om det i förbundsordningen är tydliggjort att NRF får träffa avtal med Västerbottens läns landsting om drift av RCC Norr

C.1 Beskrivning

Det är tydliggjort i den nya förbundsordningen att NRF får träffa avtal med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr.

Av förbundsordningen framgår att:
"Förbundet har rätt att med bindande verkan för medlemlandstingen ingå avtal rörande RCC Norrs verksamhet"

C.2 Bedömning

Av förbundsordningen framgår nu att medlemmarna har godkänt att NRF får träffa avtal med annan rörande RCC Norr. Enligt min bedömning omfattar detta även driften av RCC Norr. Mot denna bakgrund är det enligt min mening tydliggjort att NRF får träffa avtal med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr.

D. Finns det risker med avtalet om RCC Norr?

I avsnittet nedan granskar vi vilka risker det finns för NRF i avtalet med Västerbottens läns landsting för drift av RCC Norr och utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU).

D.1 Beskrivning

D.1.1 Avtal

Av intervjuerna har framgått:

- De ekonomiska ramarnas tydlighet har ökat. Större budgetposter har förtydligats och ekonomin har skiljts från Västerbottens läns landstings ekonomi.
- Det är förbundsdirektionen som beslutar om de ekonomiska ramarna. Direktionen beslutar även om verksamhetsplanen.
- I det fall Västerbottens läns landsting anser att verksamheten inte kan bedrivas enligt verksamhetsplanen och inom de ekonomiska ramarna kan landstinget begära samråd enligt avtalet. Om inte en lösning nås har landstinget rätt säga upp avtalet. Uppsägningstiden är 12 månader.
- Beslut om budget och verksamhetsplan fattas av direktionen i december år 1 och skall börja gälla från år 2. Den ekonomiska ramen är ca 20 mnkr.
- Chefen för RCC Norr arbetar nära NRF och samråder ofta. I styrgruppen finns representanter från samtliga medlemslandsting och samråd kan ske om någon fråga dyker upp gällande avtalet. Arbetsordningen beskriver processen på ett utförligt sätt.

Attensum

D.1.2 Lagen om offentlig upphandling

Utdrag ur rapport "Tydliggörande av NRF:s ansvar och befogenheter" som förbundsdirektören beställde från PWC med anledning av revisorernas granskning år 2013:

"Slutsats
Teckalkriterierna gäller oavsett i vilken riktning transaktionen går. Det betyder att det är oväsentligt om NRF köper av ett medlemslandsting eller om medlemslandsting köper av NRF.

Medlemslandstingen utövar kontroll över NRFs verksamhet i och med att medlemslandstingens fullmäktige var för sig i separata beslut ska fastställa förbundsordningen och godkänna ändringar av den samt tillsätter förbundsdirektionen genom att utse ledamöter och ersättare. Vardera medlemslandstinget kan därmed konstateras utöva kontroll över NRF såsom över sin egen verksamhet och uppfyller därmed kontrollkriteriet.

NRFs verksamhet är uteslutande riktad mot medlemslandstingen (ägarlandstingen) och verksamheten bedrivs tillsammans med medlemslandstingen vilket också medför att verksamhetskriteriet är uppfyllt för resp. medlemslandsting.

NRFs avtal med VLL eller annat medlemslandsting om köp av tjänster omfattas således inte av LOUs bestämmelser, enligt PwCs bedömning. Eftersom såväl kontroll- , som verksamhetskriteriet är uppfyllt utgör dessa avtal inte kontrakt i LOUs mening".

Av 2 kap. 10 a § lagen om offentlig upphandling framgår följande:

"Med kontrakt enligt 10 § avses dock inte avtal som sluts mellan en upphandlande myndighet och en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om

- *1. den upphandlande myndigheten utövar en kontroll över den juridiska personen eller den gemensamma nämnden som motsvarar den som den utövar över sin egen förvaltning, och*
- *2. den juridiska personen eller den gemensamma nämnden bedriver huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med den eller de myndigheter som kontrollerar den."*

D.2 Bedömning

D.2.1 Avtal

Om ett avtal är för ensidigt kan det under viss förutsättningar jämkas enligt 36 § avtalslagen *"Avtalsvillkor får jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt."*

Ett för ensidigt avtal kan därför jämkas om det kan bedömas som oskäligt under viss förutsättningar.

Attensum

Av 2.2. Avtalet framgår att" *Norrlandstingens uppdrar till Västerbottens läns landsting att driva verksamheten vid Regionalt cancercentrum Norr, inom angivna ekonomiska ramar och enlig de styrdokument som beslutas i Förbundsdirektionen, dess arbetsutskott och styrgruppen för RCC Norr.*"

Sammantaget skulle detta kunna tolkas som att Västerbottens läns landsting är skyldigt att utföra vad NRF bestämmer för de pengar som NRF bestämmer och de kan inte säga upp avtalet till upphörande före nästa år.

Mot denna bakgrund menar jag att ensidigt avtal innebär risk för jämkning. NRF bör enligt min mening överväga om det nuvarande upplägget i Avtalet är värt risken för jämkning i framtiden. Risken kan inte betecknas som stor men parterna bör beakta att det tydligt framgår i avtalsförhållandet att de agerar som fristående avtalsparter.

D.2.2 Lagen om offentlig upphandling

Jag delar PWC:s uppfattning. Det verkar inte finnas risk för att Förbundets köp av drift av RCC Norr från Västerbottens läns landsting strider mot lagen om offentlig upphandling.

E. Överensstämmelse med kommunallagen?

I avsnittet nedan granskar vi översiktligt om förbundsordningen i övrigt överensstämmer med bestämmelserna i kommunallagen.

E.1 Beskrivning

Av förbundsordningen framgår bl.a. följande:

1. Regionförbundet ska vara samverkansorgan i norra sjukvårdsregionen för Norrlandstingen i syfte att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter. Förbundsordningen utgör tillika regionavtal, d.v.s. ett för landstingen gemensamt och övergripande ramavtal om samverkan om hälso- och sjukvård och annan verksamhet i enlighet med Riksavtal för utomlänsvård. Förbundsordningen ska kompletteras och preciseras med ett avtal om regionvård.

2. Under uppsikt och kontroll framgår
   a. Kontrollera att remittering sker till de överenskomna utförarna och årligen återrapportera till förbundsdirektionen

3. Regionförbundet har följande huvuduppgifter:
   a. Utgör den politiska ledningen för RCC Norr

4. Folkhälsa
   a. Ta fram strategiskt underlag för folkhälsoinriktade åtgärder i ett Norrlandsperspektiv

5. Utbildning och forskning
   a. Medverka till avtal om nyttjande av ALF- och TUA medlen
   o Medverka till regionövergripande planering för verksamhetsförlagd utbildning och handledning samt det regionala behovet av utbildningsplatser

Attensum

De intervjuade uppfattar att förbundsordningen stämmer överens med kommunallagen.

E.2 Bedömning

Nedan bedöms omständigheter som är numrerade i Beskrivning ovan.

1a "Och därmed sammanhängande verksamhet" är en formulering som innebär att förbundet utöver den angivna preciserade verksamheten också kan bedriva annan verksamhet. Hade NRF varit ett bolag hade formuleringen stridit mot kommunallagen eftersom landstinget måste begränsa bolagen så att de inte kan bedriva verksamhet som strider mot den kommunala kompetensen. Ett Kommunalförbund är liksom en kommun begränsad direkt av kommunallagen till att hålla sig inom den kommunala kompetensen. Formuleringen "och därmed sammanhängande verksamhet" är förmodligen därför inte lagstridig men det rekommenderas att den tas bort för att undvika tveksamheter om förbundets verksamheter i framtiden.

1b Det är enligt min mening otydligt om regionavtalet är en del av förbundsordningen. Vad menas med komplettera? Punkten bör förtydligas

2 Vad menas med "överenskomna utförarna"? Enligt min mening är det otydligt. Enligt de intervjuade fattar förbundsdirektionen beslut och därefter träffas avtal med utförarna. Begreppet bör därför tas bort. Det finns egentligen inte något som skiljer dessa utförare från andra i juridisk mening.

3. Det är enligt min mening fortfarande oklart vad som menas med den politiska ledningen. Begreppet den politiska ledningen i detta sammanhang bör definieras

4. Folkhälsa finns med som en uppgift men folkhälsa omfattas inte av syftet med NRF, se ovan. Folkhälsa bör enligt min mening finnas med i det inledande syftet varför skall NRF annars bedriva verksamheten?

5. När NRF "medverkar" innebär det att vara bollplank enligt de intervjuade. NRF är enligt uppgift inte en del i förhandlingen. Enligt min mening är egentligen begreppet bistå lämpligare.

Övrigt
Ibland används begreppet utförare ibland leverantörer. Skall enligt de intervjuade vara samma sak. Man bör använda samma begrepp om man menar samma sak.

Mot denna bakgrund bedömer jag förbundsordningen är i enlighet med kommunallagen. Dock finns ett antal otydligheter som bör förtydligas.

F. Avslutning

Den första delen av granskningen har inriktats mot om förbundsdirektionen vidtagit tillräckliga åtgärder i syfte att tydliggör ansvarsförhållanden mellan förbundet och Västerbottens läns landsting för RCC Norr. Min bedömning är att förbundsdirektionens åtgärder är tillräckliga. NRF:s verksamhetsansvar är tydligare och det framgår även att NRF har befogenhet att träffa avtal avseende RCC Norr med för medlemslandstingens bindande verkan.

Den andra delen av granskningen är en översiktlig granskning av förbundsordningen och om denna överensstämmer med bestämmelserna i kommunallagen.

Attensum

Enligt min bedömning överensstämmer förbundsordningen med kommunallagen, däremot rekommenderas att den förtydligas på några punkter.

Göteborg den 30 november 2015

Joakim Eriksson

Attensum AB

Granskningsrapport

Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport 2015-08-31

Carina Olausson
Certifierad kommunal revisor

Oktober 2015

pwc

Innehållsförteckning

1		Sammanfattande bedömning	1
2		Inledning	2
	2.1	Bakgrund	2
	2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
	2.3	Revisionskriterier	3
	2.4	Metod	3
3		Granskningsresultat	4
	3.1	Delårsrapportens redovisning av verksamhet och måluppfyllelse	4

Oktober 2015
Norrlandstingens regionförbund
PwC

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av Norrlandstingens regionförbunds revisorer översiktligt granskat delårsrapport för perioden 2015-01-01 – 2015-08-31 med fokus på förvaltningsberättelsens redogörelse för måluppfyllnad. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2015.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin bedömning av om resultatet är förenligt med de mål som förbundsdirektionen fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till fullmäktige i de fyra landstingen/regionerna Norrbottens läns landsting, Västerbottens läns landsting, landstinget Västernorrland samt Region Jämtland Härjedalen.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av förbundets delårsrapport:

Vår översiktliga granskning pekar på att måluppfyllelsen avseende verksamheten till och med augusti 2015 är förenlig med de av förbundsdirektionen fastställda målen/aktiviteterna och uppdragen för 2015.

Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att Norrlandstingens regionsförbund, inklusive RCC Norr, inte kommer att uppnå de av förbundsdirektionen fastställda aktiviteterna/uppdragen och verksamhetsmässiga målen för år 2015.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den Kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

Av Kommunalens 8 kap 5§ framgår att budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret.

> ***KL 8 kap 5 §***
>
> *För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.*

Av Kommunallagens 9 kap fastställs revisorernas uppgifter avseende granskning av bedömning av delårsrapport.

> ***KL 9 kap 9 a §***
> *Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.*

I sin revisionsplanering beslutade revisorerna att dela upp granskningen av delårsrapporten i två separata granskningar;

- Översiktlig granskning av huruvida förbundets delårsrapport per augusti 2015 ger en rättvisande bild av förbundets resultat för årets första åtta månader och ställning per 2015-08-31 ,om delårsrapporten är upprättad i enlighet med Lag om kommunal redovisning samt om det är troligt att fullmäktiges finansiella mål kommer att uppnås. Denna del av granskningen utförs av Malin Blom, EY.

- Översiktlig granskning av huruvida förbundets verksamhet bedrivits på ett sådant sätt att det är troligt att förbundsdirektionens verksamhetsmål enligt *Verksamhetsplan och budgetramar för år 2015 - 2017* samt *Verksamhetsplan för 2015 för Regionalt cancercentrum norr (RCC Norr)* uppnås. Denna del av granskningen genomförs av Carina Olausson, PwC.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Denna del av granskningen av delårsrapporten syftar till att översiktligt bedöma om verksamheten per augusti 2015 är genomförd på ett sådant sätt att det är troligt att direktionens verksamhetsmål uppnås vid årets slut.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild.

Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Denna del i granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen, kap 6, 8och 9
- Verksamhetsplan och budgetramar för år 2015 - 2017
- Verksamhetsplan för 2015 för Regionalt cancercentrum norr (RCC Norr)

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig analys av delårsrapportens redovisning av genomförd verksamhet i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av förbundsdirektionen fastställda målen
- Rapporten har faktakontrollerats av förbundsdirektören

3 Granskningsresultat

3.1 Delårsrapportens redovisning av verksamhet och måluppfyllelse

I *Verksamhetsplan och budgetramar för år 2015-2017* finns fastställt ett antal områden;

- Regionsjukvård
- Kompetensförsörjning/Utbildning och forskning
- Folkhälsa
- Regionalt Cancercentrum Norr, RCC Norr
- Övrigt

Inom vart och ett av dessa områden finns fastställt ett flertal aktiviter/uppdrag som ska genomföras under planeringsperioden 2015 – 2017. Dessa är de mål som gäller för 2015.

Av delårsrapportens förvaltningsberättelse, samt samtal med förbundsdirektören, framgår att förbundets verksamhet fortlöper enligt plan. Av granskningen framgår också att uppdragsavstämning, utöver redovisning i delårsrapporten, löpande redovisas vid varje förbundsdirektion.

För Regionalt cancercentrum norr (RCC Norr) har särskild verksamhetsplan fastställts: *Verksamhetsplan för 2015 för Regionalt cancercentrum norr (RCC Norr).*

Verksamhetsplanen för RCC Norr innehåller ett stort antal mål/uppdrag. Av verksamhetsplanen framgår att det stora flertalet av dessa ska redovisas i samband med årsredovisningen. Av delårsrapportens förvaltningsberättelse framgår emellertid att arbetet inom ramen för RCC Norr följer fastlagd verksamhetsplan för 2015.

Bedömning:

Vår översiktliga granskning pekar på att måluppfyllelsen avseende verksamheten till och med augusti 2015 är förenlig med de av förbundsdirektionen fastställda målen/aktiviteterna och uppdragen för 2015.

Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att Norrlandstingens regionsförbund, inklusive RCC Norr, inte kommer att uppnå de av förbundsdirektionen fastställda aktiviteterna/uppdragen och verksamhetsmässiga målen för år 2015.

2015-10-05

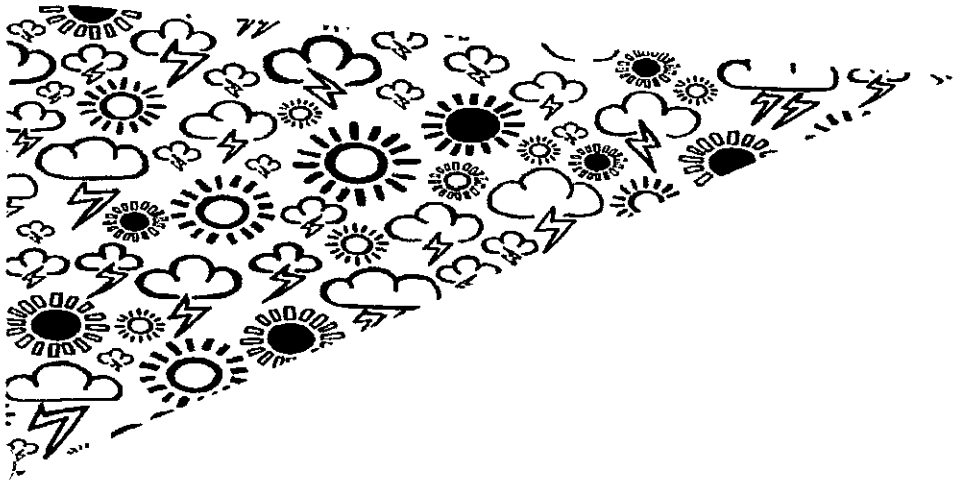
Carina Olausson
Certifierad kommunal revisor

Revisionsrapport 2015
Genomförd på uppdrag av revisorerna
september-oktober 2015

Norrlandstingens regionförbund

Granskning av delårsrapport 2015-08-31

- finansiell del

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3

2.1. Bakgrund 3
2.2. Syfte och avgränsning 3
2.3. Revisionskriterier 4
2.4. Avgränsning/ansvar 4
2.5. Metod och genomförande 4

3. Rättvisande räkenskaper 5

3.1. Bokslutsprocessen 5
3.2. Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer 5

4. Förbundets resultat och balansräkning 6

4.1. Resultaträkning samt prognos 6
4.2. Kommentarer till balansräkningen 6

5. Bedömning och rekommendationer 8

5.1. Bedömning 8
5.2. Rekommendationer 9

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat Norrlandstingens Regionförbunds (NRFs) delårsrapport per 2015-08-31. Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna vägledning för att kunna uttala sig om:

- Är det troligt att direktionens finansiella mål kommer att uppnås?
- Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut? Om inte, finns åtgärder för att nå balans angivna och är de tillräckligt tydliga?

Vidare har målsättningen med granskningen varit att bedöma om det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt,

- ger en rättvisande bild av förbundets resultat för årets första åtta månader och ställning per 2015-08-31 samt
- är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal redovisning.

Sammanfattande bedömning:

Vår granskning visar på att några finansiella mål inte uppsatts för Norrlandstingens Regionförbund och att någon beskrivning av måluppfyllelsen för de finansiella målen av denna anledning inte kan göras. Den beskrivning som görs i delårsrapporten kring finansiering är kopplat till budgetram och förbundsdirektionens bedömning i delårsrapporten är att ett balanserat resultat kommer att uppnås vid årsskiftet.

Grundat på vår översiktliga granskning har det, med reservation för den osäkerhet som föreligger beträffande pensionskostnader för ny förbundsekonom såsom beskrivet nedan, inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsbokslut er inte, i allt väsentligt, är upprättat i enlighet med god redovisningssed samt ger en rättvisande bild av resultat för årets första åtta månader och ställning per 2015-08-31.

Det finns en osäkerhetsfaktor beträffande pensionskostnader för den nye förbundsekonomen, då någon extern bekräftelse ännu inte erhållits. Tidigare förbundsekonom slutade i januari 2015 och för en period har en vikarie varit anställd på deltid. Från 27 augusti 2015 är en ny förbundsekonom anställd. Vid vår granskning har vi noterat att pensionsavgiften för den nye förbundsekonomen inte är fastställd hos KPA, varför något besked om förbundets kostnad för pension inte erhållits.

Direktionens bedömning är enligt delårsrapporten att denna kostnad ska rymmas inom befintlig budget. Direktionen beskriver i delårsrapporten, vad gäller hela förbundets kostnadsmassa, att om ett balanserat resultat inte kommer att uppnås vid årets slut utan att kostnaderna når högre nivå än budgeterat, kommer man att besluta om att ianspråkta 300 tkr ur eget kapital.

Svar på uppställda revisionsfrågor återfinns under avsnitt 5 nedan.

Våra rekommendationer till förbättringar är följande:

- Att direktionen beslutar om finansiella mål för god ekonomisk hushållning för förbundet.
- Att direktionen utreder frågan om pensionskostnader för den nye förbundsekonomen, så att frågan är klargjord i god tid innan årsskiftet.
- Att direktionen tillser att en genomgång och inventering av anläggningstillgångar görs, för att därefter utrangera de tillgångar som fysiskt inte finns kvar ur anläggningsregistret och huvudboken.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Bakgrunden till denna granskning är att revisorerna i Norrlandstingens Regionförbund (NRF) enligt kommunallagen skall granska en delårsrapport och lämna en bedömning över denna till respektive fullmäktige. Respektive fullmäktige ska behandla revisorernas bedömning i samband med behandlingen av delårsrapporten.

Revisorerna skall enligt kommunallagen årligen pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Lagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska utvärderas och redovisas i delårsrapporten.

Enligt de riktlinjer som gäller, ska revisorernas granskning av förbundets delårsbokslut och verksamhetsberättelse söka svaret till följande frågor:

1. Har verksamheten drivits så att direktionens beslutade verksamhetsmål uppnås?
2. Är det troligt att direktionens finansiella mål kommer att uppnås?
3. Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut? Om inte, finns åtgärder för att nå balans angivna och är de tillräckligt tydliga?

2.2. Syfte och avgränsning

Syftet med denna granskning är att ge revisorerna vägledning för att kunna uttala sig om fråga två och tre ovan.

Vidare är målsättningen med granskningen att bedöma om det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt,

- ger en rättvisande bild av förbundets resultat för årets första åtta månader och ställning per 2015-08-31 samt
- är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal redovisning.

Följande revisionsfrågor skall besvaras genom granskningen:

1. Ger delårsrapporten en rättvisande bild av resultat och ställning?
2. Är rapporten från direktionen upprättad enligt Lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)?
3. Ger delårsrapporten svar på frågan om det är troligt att direktionens finansiella mål kommer att uppnås?
4. Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut?
5. Om inte, redovisas i delårsrapporten tydliga åtgärder för att nå balans?

2.3. Revisionskriterier

Granskningen har utförs i enlighet med kommunallagen och andra författningar om revision, revisionsreglementet samt enligt SKYREVS vägledning 4 Granskning av delårsrapport. Vidare har de rekommendationer som SKYREV (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utgett varit vägledande.

Förbundsdirektionens ansvar för rättvisande räkenskaper och delårsrapporten regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/ de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- Lag om kommunal redovisning (KRL), kap 9
- Kommunallagen, kap 6,8,9
- Förbundets fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- God redovisningssed

2.4. Avgränsning/ansvar

Granskningen omfattar Norrlandstingens regionförbunds förbundsdirektion. Ansvaret för upprättande av delårsrapporten och för att förbundet i delårsrapporten uppvisar en rättvisande bild av räkenskaperna med en vederhäftig prognos för helåret, ligger på regionförbundets direktion.

2.5. Metod och genomförande

Granskningen har utförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionssed. Vår granskning av delårsrapport har gjorts utifrån Standarden för Översiktlig Granskning (SÖG 2410) med beaktande av SKYREVS vägledning 4 om granskning av delårsrapport. Dess huvudsakliga syfte är att ge fullmäktige ledning för den fortsatta styrningen av verksamheten så att god ekonomisk hushållning kan uppnås.

Granskningen är till största delen analytisk, genom att analytiskt granska resultatutfallet och följa upp oväntade och oförklarliga avvikelser. Det innebär bland annat att vi jämfört relevanta nyckeltal mot budget och föregående år för att identifiera väsentliga avvikelser. Vi har intervjuat nyckelpersoner i bokslutsprocessen om orsaker till förändringar i poster.

3. Rättvisande räkenskaper

En förutsättning för att kunna bedöma om en ekonomi är i balans är rättvisande räkenskaper. Delårsbokslutet skall upprättas enligt god kommunal redovisningssed, vilket innebär att samma redovisningsprinciper ska tillämpas som vid årsbokslut. Detta medför krav på bokslutsprocessen att rutinerna anpassas så att det är möjligt att få fram uppgifter till delårsbokslutet, till exempel skall periodiseringar av väsentliga poster ske enligt samma principer som vid årsbokslutet.

3.1. Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att kvaliteten på presenterade underlag bedöms vara tillräcklig.

Det är första gången som förbundet upprättar en delårsrapport. I delårsrapporten har jämförelsesiffror för resultaträkningen schablonmässigt beräknats av förbundet. Jämförelsesiffrorna är inte reviderade, då någon delårsrapport inte har upprättats tidigare år.

Vår granskning av resultat- och balansräkning kommenteras i avsnitt 4 nedan.

3.2. Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer

Rådet för kommunal redovisning föreskriver i sin rekommendation 22 Delårsrapport miniminivån för innehållet i en delårsrapport.

För de fall det förekommer avsteg från Rådet för kommunal redovisning, RKR:s rekommendationer, skall skäl för detta anges i delårsrapporten. I delårsrapporten informeras om att jämförelsesiffror för resultaträkningen tagits fram schablonmässigt med 8/12-delar av årsutfallet 2014, då någon delårsrapport inte upprättades per 2014-08-31. Jämförelsesiffror för balansräkningen utgör fastställt bokslut per 2014-12-31 i enlighet med vad RKRs rekommendation föreskriver.

4. Förbundets resultat och balansräkning

Vi har översiktligt granskat delårsrapporten per 31 augusti 2015 samt analyserat större avvikelser och förändringar mot budget och föregående års delårsrapport och årsredovisning. Nedan lämnas kommentarer till väsentliga resultat- och balansposter.

4.1. Resultaträkning samt prognos

Regionförbundet redovisar i sin delårsrapport per den 31 augusti 2015 en vinst på 543 tkr (för jämförelseåret en schablonmässigt framräknad vinst på 148 tkr). Av delårsrapporten framgår att förbundet i sista tertialet bedöms ha högre kostnader än de tidigare och därmed prognostiseras ett nollresultat.

Av delårsrapporten framgår även att prognosen för verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader avviker såväl från budget och tidigare år. Prognosen är en ökning på grund av det under året tecknade avtalet med Västerbottens läns landsting (VLL) för drift av Regionalt Cancercentrum Norr (RCC Norr); se även kommentarer nedan kring balansräkningen. Resultatet prognostiseras inte ändras.

Balanskravsresultatet för 2015 uppgår enligt prognos till 0 tkr. Detta motsvarar även den budget som är lagd för 2015.

Efter vår översiktliga granskning är vår bedömning att delårsrapporten ger en rättvisande bild av förbundets resultat för perioden 1 januari till och med den 31 augusti 2015.

4.2. Kommentarer till balansräkningen

Tillgångssidan har ökat med 12 595 tkr mot bokslutet 2014, vilket främst är hänförligt till bank. Bankmedel har ökat med 14 690 tkr mot bokslutet 2014 och tillgångssidan består till största delen av bankmedel (19 888 tkr) samt en upplupen intäkt (523 tkr) för videobrygga enligt avtal. Bankmedel har stämts av mot besked från bank och den upplupna intäkten har stämts av mot avtal. Att saldo på banken är så högt beror på att Västerbottens läns landsting (VLL) per den 31 augusti ännu inte hade fakturerat Norrlandstingens regionförbund (NRF) för de kostnader de haft för Regionalt Cancercentrum Norr (RCC Norr).

NRF har materiella anläggningstillgångar, som sedan flera år tillbaka är fullt avskrivna och därmed inte har något bokfört värde. Det råder oklarhet om dessa fortfarande finns kvar i verksamheten och vi rekommenderar, i likhet med vid årsbokslutet, att en inventering görs som underlag för en eventuell utrangering ur räkenskaperna. Våra kontroller har i övrigt inte föranlett några noteringar.

Bland **skulder** (18 026 tkr) återfinns främst interimsskulder. Förändringen mot bokslutet 2014 består främst av förutbetalda intäkter för RCC Norr där NRF från och med 2015 ansvarar för hanteringen av alla medel till RCC Norr. Detta innebär att NRF fakturerar alla fyra medlemslandsting för den bedömda årskostnaden för att driva RCC Norr. VLL fakturerar sedan NRF för de kostnader de haft för RCC. Interimsskulderna består av:

	2015-08-31	**(2014-12-31)**
• Upplupen revisionskostnad	434 tkr	(310 tkr)
• Upplupen kostnad löneskatt	100 tkr	(176 tkr)
• Visare Norr	1 108 tkr	(683 tkr)
• Diabetesprojektet	1 106 tkr	(1 306 tkr)
• Förutbetalda intäkter förbundsverksamhet	1 589 tkr	(2 384 tkr)
• Regiongemensam fakturering RCC Norr 2015	12 666 tkr	(0 tkr)
• Upplupen hyra	74 tkr	(74 tkr)
• Övriga upplupna kostnader	632 tkr	(494 tkr)

Dessa poster har verifierats mot underlag och beräkningar. Leverantörsskulder har kontrollerats mot leverantörsreskontra utan noteringar.

Bland övriga upplupna kostnader återfinns bland annat projektkostnader som fakturerats i efterhand av landstinget samt upplupna kostnader för administrativa tjänster VLL.

5. Bedömning och rekommendationer

5.1. Bedömning

Vår granskning visar på att några finansiella mål inte uppsatts för NRF och att någon beskrivning av måluppfyllelsen för de finansiella målen av denna anledning inte kan göras. Den beskrivning som görs i delårsrapporten kring finansiering är kopplat till budgetram och förbundsdirektionens bedömning i delårsrapporten är att ett balanserat resultat kommer att uppnås vid årsskiftet.

Grundat på vår översiktliga granskning har det, med reservation för den osäkerhet som föreligger beträffande pensionskostnader för ny förbundsekonom såsom beskrivet nedan, inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsbokslut inte, i allt väsentligt, är upprättat i enlighet med god redovisningssed samt ger en rättvisande bild av resultat för årets första åtta månader och ställning per 2015-08-31.

Det finns en osäkerhetsfaktor beträffande pensionskostnader för den nye förbundsekonomen, då någon extern bekräftelse ännu inte erhållits. Tidigare förbundsekonom slutade i januari 2015 och för en period har en vikarie varit anställd på deltid. Från 27 augusti 2015 är en ny förbundsekonom anställd. Vid vår granskning har vi noterat att pensionsavgiften för den nye förbundsekonomen inte är fastställd hos KPA, varför något besked om förbundets kostnad för pension inte erhållits.

Direktionens bedömning är enligt delårsrapporten att denna kostnad ska rymmas inom befintlig budget. Direktionen beskriver i delårsrapporten, vad gäller hela förbundets kostnadsmassa, att om ett balanserat resultat inte kommer att uppnås vid årets slut utan att kostnaderna når högre nivå än budgeterat, kommer man att besluta om att ianspråkta 300 tkr ur eget kapital.

De i granskningen uppställda revisionsfrågorna besvaras nedan:

1. *Ger delårsrapporten en rättvisande bild av resultat och ställning?*

Efter vår granskning är det vår bedömning att delårsrapporten ger en i allt väsentligt rättvisande bild av förbundets resultat och ställning per 31 augusti 2015, men att det finns en osäkerhetsfaktor kring pensionskostnader som beskrivits ovan.

2. *Är rapporten från direktionen upprättad enligt Lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)?*

Delårsrapporten innehåller de delar som RKR föreskriver i RKR 22 Delårsrapport och anses således upprättad i enlighet med gällande lagrum.

I delårsrapporten har jämförelsesiffror för resultaträkningen schablonmässigt beräknats av förbundet. Jämförelsesiffrorna är inte reviderade, då någon delårsrapport inte har upprättats tidigare år.

Vår slutsats efter genomförd granskning är att delårsrapporten är upprättad enligt gällande lagstiftning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

3. *Ger delårsrapporten svar på frågan om det är troligt att direktionens finansiella mål kommer att uppnås?*

Vår granskning visar på att några finansiella mål inte uppsatts. Den beskrivning som görs kring finansiering är kopplat till budgetram för förbundet.

4. *Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut?*

Direktionens prognos i delårsrapporten är att ett balanserat resultat kommer att uppnås vid årsskiftet. Dock finns en osäkerhetsfaktor kopplad till pensionskostnader, vilket beskrivits ovan.

5. *Om inte, redovisas i delårsrapporten tydliga åtgärder för att nå balans?*

Prognosen är att ett balanserat resultat kommer att uppnås. Dock beskriver direktionen i delårsrapporten, att om kostnaderna vad gäller hela förbundets kostnadsmassa når högre nivå än prognostiserat och det finns ett behov, kommer direktionen att besluta om att ianspråkta 300 tkr ur eget kapital.

5.2. Rekommendationer

Våra rekommendationer efter genomförd granskning är följande:

- Att direktionen beslutar om finansiella mål för god ekonomisk hushållning för förbundet.
- Att direktionen utreder frågan om pensionskostnader för den nye förbundsekonomen, så att frågan är klargjord i god tid innan årsskiftet.
- Att direktionen tillser att en genomgång och inventering av anläggningstillgångar görs, för att därefter utrangera de tillgångar som fysiskt inte finns kvar ur anläggningsregistret och huvudboken.

Umeå den 1 oktober 2015

Malin Westerberg Blom
Certifierad kommunal revisor
Auktoriserad revisor

Lina Reinholdt

NORRLANDS NÄTVERK
FÖR MUSIKTEATER & DANS
Org nr 222000-1313

ÅRS-REDOVISNING 2015

Styrelsen för Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2015-01-01 – 2015-12-31

Innehåll:

Sid	2	Förvaltningsberättelse
Sid	16	Resultaträkning
Sid	17	Balansräkning
Sid	18	Kassaflödesanalys
Sid	19	Redovisningsprinciper
Sid	20	Noter till resultaträkning
Sid	21	Noter till balansräkning
Sid	21	Styrelsens underskrift

Kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD)

NMD – är ett kommunalförbund bildat av landstingen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. I NMD ingår en barn- och ungdomsoperaensemble inom Estrad Norr i Östersund, Norrdans i Härnösand, NorrlandsOperan i Umeå samt Piteå Kammaropera. NMD:s uppdrag är att:

- Medverka till att musikteater och dans blir tillgänglig för alla i Norrland
- Administrera till NMD givna gemensamma bidrag
- Etablera NMD lokalt och regionalt samt utveckla nationella och internationella kontakter
- Övergripande koordinera de i förbundet ingående konstnärliga enheterna.

Den ekonomiska basen för NMD är ett statligt verksamhetsbidrag för ensemblernas turnéverksamhet. Förbundet leds av ett förbundsfullmäktige där respektive landsting väljer två ledamöter och två ersättare vardera. Fullmäktige i sin tur utser en styrelse bestående av fem ledamöter och fem ersättare. Mandatperioden för förbundsfullmäktige och styrelse sammanfaller med de allmänna valen till landstingen. Styrelsens ordförande för åren 2014-2018 är Jan-Erik Ögren. Kommunalförbundet har en anställd koordinator med uppgift att ansvara för förbundets administration och ärendeberedning, att medverka till att utveckla samarbetet mellan ensemblerna, att bereda, följa upp och utvärdera det statliga verksamhetsbidraget samt att i övrigt utföra de uppdrag som styrelsen och/eller förbundsfullmäktige beslutar om. Tomas Wennström är anställd som koordinator med fast anställning motsvarande 60 procent av heltid.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Viktiga händelser inom NMD och ensemblerna under året

NMD:s verksamhet under året har präglats av ensemblernas konstnärliga verksamhet och turnerande föreställningar.

Region Västerbotten och NMD har konstaterat att samarbetet har fungerat bra och beslutat att förlänga överenskommelsen om fördelningen av det statliga och de regionala verksamhetsbidragen för 2015. Bidraget för 2015 blev 10 688 000 kronor

Under hösten 2013 beslutade NMDs styrelse och förbundsfullmäktige att fastställa förslagen till indikatorer och internkontrollreglemente för NMDs verksamhet. Den 3 december 2015 beslutade styrelsen att föreslå skrivelse om "god ekonomisk hushållning" för NMDs årsredovisning.

NorrlandsOperan hade under kulturhuvudstadsåret 2014 en mycket omfattande verksamhet och en rad uppmärksammade föreställningar. Under verksamhetsåret 2015 återgick NO till en mer normal och reguljär verksamhet.

Under våren hade NO premiär, spelade och turnerade ett med större antal, 22 föreställningar, av Mozarts *"Figaros bröllop"* i de fyra norrlandslänen. Under hösten hade NO premiär med Verdis *"Rigoletto"*. Det var succétrion bakom *La Bohème* 2013, med regissören Kristofer Steen, kostymdesignern Behnaz Aram, ljussättaren och scenografen Linus Fellbom, som var tillbaka på NorrlandsOperan. Rigoletto spelades 15 föreställningar i Umeå. Försäljningen gick bra och man fyllde 17 bussar med närmare 700 personer från olika inlandsorter runt om i Västerbotten.

Under våren 2016 planerar NO att sätta upp *"Den listiga lilla räven"* en opera av Leoš Janáček. Det kommer att bli en stor familjeföreställning för både gammal och ung, och som handlar om att vara djur, om att vara människa. Den kommer att åka ut på NMD-turné runt om i Norrlandslänen.

Piteå kyrko- och kammaropera hade urpremiär den 18 oktober i Studio Acusticum med *"Boris Christ"*, en kammaropera som vilade på den radikala idén att byta ut det sceniska dramat mot projektionen av en stiliserad stumfilm.

Boris Christ är ännu ett nyskrivet verk av Piteå kammaropera av Daniel Pedersen (libretto) och Marcus Fjellström (musik) som båda har anknytning till Västerbotten. Handlingen kommer att utspelade sig på en filmduk och musiken kommer att variera från akustiskt till elektroniskt och innehålla en blandning av både digitalt och "live".

Under 2016 planerar PK att sätta upp *"Stilla min eld"* av Nicolai Dunger, svenskt musiklivs främsta genrebändare. *"Stilla min eld"* beskrivs som en "livefilmopera" och musiken kommer att komponeras av Jan Sandström, tonsättare, född i Vilhelmina och professor i musikalisk gestaltning vid Luleå tekniska universitet.

Norrdans hade under våren 2015 premiär med en ny dansföreställning, *"À la Carte Norrdans"*, som bestod av tre olika dansstycken; ett äldre verk av Mats EK *"Pas de Danse"*, ett omarbetat verk av Yossi Berg och Oded Graf *"Black Fairytale #2"* samt ett helt nyskapat verk *"I went out on a summers night"*av Anthony Missen. Premiären ägde rum den 12 mars i Härnösand. Föreställningen spelades i Västernorrland samt på turné i Umeå, Skellefteå, Östersund och Piteå.
Under hösten firade Norrdans 20-årsjubileum och hade urpremiär den 3 oktober i Sundsvall med ett nybeställt orkester- och dansverk *"Lille Prinsen"*, en känsloväckande föreställning i två akter. Lille Prinsen är inspirerad av den världsberömda sagoboken med samma namn, skriven och tecknad av Antoine de Saint-Exupéry. Musiken framfördes live av Nordiska kammarorkestern i Sundsvall och Härnösand. Ordförande Jan-Erik Ögren och koordinator Tomas Wennström var med på firandet i Härnösand.

Norrdans gav åtta föreställningar i Västernorrland. Därefter har man genomfört tio föreställningar på NMD-turné och spelats i Östersund, Kiruna, Piteå och Umeå. Efterfrågan på bussbidrag har varit osedvanligt hög under hösten. Norrdans planerar också att erbjuda fler turnéföreställningar av Lille Prinsen under hösten 2016. *"Windows"*, en föreställningsformat för väldigt små utrymmen med dansarnas egna koreografier, turnerade i Västernorrland och Västerbotten i december 2015.

I början av april 2016 kommer Norrdans att ha världspremiär med dansföreställningen *"Black Forest"* med nio dansare och koreografi av Mari Carrasco. Det blir en dansföreställning som undersöker olika energier och motsatta krafter.

Estrad Norr hade under hösten 2014 premiär med ett nyskrivet musikteaterverk *"Utanförskapet"* av Fredrik Westin och Roger Rådström. Det var en föreställning som blandade klassisk och rockmusik som i första hand vände sig till en ung publik. Den spelades på några orter under våren 2015.
Under hösten, den 26 oktober, hade Estrad Norr premiär på Storsjöteatern i Östersund med sin musik- och sångföreställning *"Lillebror och Karlsson på taket"*. Det är en mycket fartfylld musikteater som utspelar sig i 70-talsmiljö och fylld av alla de klassiska Karlssonsångerna samt nyskriven musik.
Efter en slutsåld föreställningsvecka var EN ute på en omfattande NMD-turné och sammanlagt spelat 36 välfyllda föreställningar i Östersund och på olika orter i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland. EN har sammanlagt nått 8 300 barn och unga med sin föreställning. Det har varit stor efterfrågan på föreställningen och EN har fått många beställningar, framför allt från skolor. Därför planerar man att göra fler föreställningar. Under hösten 2016 kommer EN att reprisera *Karlsson på taket* på grund av stor efterfrågan. I december 2015 beviljades EN ett Interreg/sapmi-nordprojekt med joikikalen *"Plupp och de osynliga fjällen"* i samarbete med Åarjelhsaemien Teatere i Mo i Rana. Det blir en föreställning som kommer att uppföras under 2017. Efter Plupp planerar EN att genomföra ett beställningsverk, ett slags "interaktiv opera" i samarbete med Malin Hülphers som är både regissör och sångpedagog och där barnen i publiken kommer att medverka.

Styrelsemöten 2015

Styrelsen har under året haft fyra protokollförda möten. Genomgående teman för alla styrelsemöten under året har varit rapporteringen från verksamheten och ensemblerna, fördelningen av det statliga verksamhetsbidraget (turnébidrag och publikbussar), diskussioner om hur NMD och ensemblerna, enskilt och i samverkan, kan bidra till att stärka arrangörsföreningarna, marknadsföringen och öka den publika tillgängligheten både fysiskt och digitalt i de fyra norrlandslänen.

10 mars/Umeå

Årets första styrelsemöte hölls den 10 mars. Det inleddes med en uppföljning av verksamheten och fastställande av årsredovisningen för 2014 och beslut om fördelning av 2015-års statliga turnébidrag och bidrag för ökad tillgänglighet. Årsredovisningen för 2014 visar att ensemblerna sammanlagt har

genomförde 148 föreställningar under 2014. Det var en betydande ökning om man jämför med föregående år då man genomförde 118 föreställningar. Styrelsen kunde också konstatera att den totala publiksiffran för 2014, 28 393 personer, betydligt högre i jämförelse med tidigare år.

Styrelsen fick också en presentation av layout och slutgiltig utformning och kostnader för NMD-historiken. Styrelsen var överens om att förre koordinatorn Jan Johansson hade gjort ett utomordentligt arbete, skrivit och sammanställt en lärorik och framgångsrik historia över NMDs verksamhet och dess bildande för 20 år sedan. Styrelsen ansåg att det var viktigt att erfarenheterna får en bredare spridning för att öka kännedomen och kunskapen om NMD och ensemblernas framgångsrika arbete med att öka tillgängligheten till professionell musikteater och dans i hela norra Sverige. Avslutningsvis tackade ordförande Jan-Erik Ögren hela styrelsen och de avgående ledamöterna för ett gott och framgångsrikt samarbete under 2010-2014.

12 maj/Umeå

Nästa styrelsemöte hölls den 12 maj i Umeå. Eftersom det var första styrelsemötet för ett flertal nyvalda ledamöter för perioden 2015-2019 fick alla en genomgående information om NMDs roll och uppgifter. Ordförande Jan-Erik Ögren och koordinator Tomas Wennström redogjorde för NMDs mål och olika administrativa och ekonomiska styrdokument för styrelsen och verksamheten. Alla ledamöter fick dessa dokument utskickade.

Dessutom fick de nyvalda ledamöterna information om inriktning, organisation och mål för respektive ensemble som ingår i NMD. Den nya styrelsen beslutade om inriktningsmål och arbetsplan för NMDs verksamhet under 2015. Styrelsen beslutade också att inför förbundsfullmäktige lämna förslag till budget för 2016 som ska ligga till grund för NMDs ansökan om administrativt anslag från respektive landsting/region. Vart och ett av landstingen/regionerna föreslogs bidra med ett administrativt bidrag om 200 000 kronor och sammanlagt med 800 000 kronor.

16 september/Umeå

Årets tredje styrelsemöte hölls den 16 september. Utöver den vanliga rapporteringen av verksamheten inom ensemblerna och NMD informerade styrelseledamöterna om de politiska och ekonomiska förutsättningarna och diskussioner som pågick inom respektive län efter valet 2014. Den gemensamma nämnaren var att många regioner/landsting har en kärv ekonomisk situation och diskuterar besparingar på olika områden.

Styrelsen fick också information om den pågående diskussion som har förts med de konstnärliga ledarna för ensemblerna och de regionala kulturcheferna hur NMD tillsammans med ensemblerna kan bidra till att stärka arrangörsföreningarna och öka den publika tillgängligheten för NMD-ensemblerna. Styrelsen ansåg att det finns skäl att vara orolig för att de lokala arrangörsföreningarna inte klarar av att marknadsföra och sälja föreställningar, men att det också ställer ökade krav på ensemblerna att själva förbättra sin marknadsföring på föreställningsorterna runt om i Norrland. Styrelsen var överens om att det inte räcker för ensemblerna att vara framgångsrik och sälja bra på den egna hemorten utan måste bidra till att hjälpa varandra med marknadsföringen med tanke på NMD-uppdraget.

Dessutom fick styrelsen information om att NMD har fått en ny hemsida (www.nmd-info.se) som kommer att kunna läsas på alla olika digitala plattformar. En andra budgetuppföljning visade ett resultatöverskott 25 775 kronor.

3 december/Umeå

Årets sista och fjärde styrelsemöte ägde rum den 3 december. NMDs koordinator informerade om möte med de regionala kulturcheferna i Norrlandslänen. Norrbotten och Västerbotten har fått och kommer att få nya kulturchefer. I alla regioner/län har man fastställt nya regionala kulturplaner för 2016-19. Dessutom diskuterades den allt mer utbredda kritiken och oro som finns gentemot den nya statliga kultursamverkansmodellen från teater- och musikhåll. Ett förhandsbesked från Kulturrådet visar att det kommer att bli en uppskrivning av de statliga anslagen med ca 1,4 procent under förutsättning att regionerna bidrar med minst en lika hög uppskrivning. Vid oförändrad regional kulturbudget ligger Kulturrådet kvar på samma nivå som i fjol och vid sänkta regionala anslag sänker även Kulturrådet.

I ansökningarna till Kulturrådet har alla regioner också äskat 400 000 kronor för en utveckling och samordning av talteatrarnas turnéstödsprojekt "Mer till fler". De regionala kulturcheferna var också

intresserade att höra om NMD har möjlighet att åta sig det administrativa samordningsuppdraget för länsteatrarnas turnéstödsprojekt om det skulle bli aktuellt. NMDs styrelse var överens om att det krävs en mer utförlig och konkret uträkning vilken omfattning samordningen kommer att kräva.

Övriga frågor som diskuterades var vilka konsekvenser och vad som kommer att ske med de omdiskuterade regionbildningarna i Norrland när både Västernorrland och Norrbotten har fått klartecken att bilda en region.

Ordförande Jan-Erik Ögren redogjorde för revisorernas begäran i den senaste granskningsrapporten, att NMD behöver formulera en skrivning om "god ekonomisk hushållning" i årsredovisningen för 2015. Han och koordinatorn presenterade ett förslag som styrelsen beslutade att anta men att slutgiltigt fatta beslut i samband med godkännande av årsbokslutet för verksamhetsåret 2015.

Förbundsfullmäktigemöten 2015

NMDs förbundsfullmäktige har under året haft tre protokollförda möten. Genomgående teman för alla fullmäktigemöten under året har varit rapporteringen från NMDs styrelsemöten, verksamheten och ensemblerna, fördelningen av det statliga verksamhetsbidraget (turnébidrag och publikbussar).

Årets första möte i Umeå (11/2) behandlade och godkände årsredovisning och bokslut för verksamhetsåret 2014, beslutade om val till nya ledamöter i NMDs styrelse, val av firmatecknare, Ekonomiska förmåner för förbundets fullmäktige, styrelse och revisorer samt särskilt arvode till styrelsens ordförande och godkände den skriftliga historiken om NMDs verksamhet 1997-2014.

Det andra förbundsfullmäktigemötet (20 maj) i Östersund beslutade om mål och arbetsplan, budget, ansökan om verksamhetsbidrag och fördelningsmodell för NMD för verksamhetsåret 2015.

Det tredje mötet 30/11 i Sundsvall diskuterade styrelsens förslag till skrivning om "god ekonomisk hushållning" för NMD årsredovisning 2016, val av ersättare till styrelsen och budgetuppföljning 3:2015.

Tjänstmannamöten 2015

Under året har koordinatorn haft tre möten tillsammans med ensemblernas konstnärliga ledare, samt två möten med norrlandstingens/regionernas kulturchefer.

Genomgående för alla dessa möten är att NMD fungerar som en mötesplats för att de olika ensemblerna ska kunna informera varandra om läget i organisationen, vilka konstnärliga satsningar som är på gång och resonera om framtida möjligheter till eventuella samarbeten.

I början av året träffades också producenter och marknadsförare tillsammans med de konstnärliga ledarna för att resonera om hur NMD tillsammans med ensemblerna kan bidra till att "stärka arrangörsföreningarna och öka tillgängligheten" för NMD-ensemblerna. Bland annat diskuterades ökat samarbetet, om NMD ska genomföra en gemensam arrangörsutbildning, utveckla och utbilda arrangörsföreningar i bättre marknadsföring, sociala medier, skapa ett gemensamt kontaktnät och hjälpa varandra i marknadsföreningen inom respektive län. Dessutom diskuterades hur alla kan bidra till att öka tillgängligheten för och till de olika NMD-föreställningarna som ensemblerna har under året. Vid alla möten med de konstnärliga ledarna lämnas information om ärenden till kommande möten med styrelsen.

Mötena med landstingens/regionens kulturchefer har framför allt berört kultursamverkansmodellen, de regionala kulturplanerna och de ekonomiska förutsättningarna för kulturverksamheterna inom respektive län och hur vi kan utveckla samverkan mellan ensemblerna, NMD och de lokala arrangörsföreningarna. Dessutom diskuterades ett förslag om NMD har förutsättningar att sköta den administrativa samordningen av länsteatrarnas och regionernas satsning på "Mer för fler".

För övrigt har koordinatorn besökt alla ensembler och premiärer under året och medverkat på konferens om dansens framtida villkor som anordnades av Svensk Scenkonst samt kulturdialog i Västerbotten, utbudsdagar i Norrbotten, kulturting i Västernorrland och Norrdans 20 årsjubileum i Härnösand.

PRODUKTIONER 2015

Åtta turnerande NMD produktioner

Totalt åtta produktioner från ensemblerna har under 2015 gått på turné och/eller nyttjat bidraget för öka tillgänglighet inom NMD-området och därmed utgjort underlag för fördelning av det statliga turnébidraget.

- NorrlandsOperan — *Figaros bröllop*
- Norrdans — *Black Fairytale#2*, *I went out on a Summers Night*, *Pas de Danse*, *Lille prinsen*, *Windows 2015*
- Estrad Norr — *Lillebror och Karlsson på taket*
- Piteå Kammaropera — *Boris Christ*

Det förtjänar att nämnas att tre av årets uppsättningar var uruppföranden. Det finns en stark tradition inom ensemblerna att beställa nya verk.

Inte enbart NMD-turnéer

Ensemblerna gjorde under 2015 även andra uppsättningar av musikteater och dans än de som var ute på turné inom NMD-området. NorrlandsOperan kunde med bidraget för ökad tillgänglighet (bussbidraget) nyttja 17 bussar för att erbjuda publik från elva olika kommuner i Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten möjligheter att se operan *Rigoletto* under hösten 2015.

Norrlands eget danskompani Norrdans i Härnösand firade 20-års jubileum under 2015. Utöver två världspremiärer, *Lille prinsen* som var ett samarbete med Nordiska Kammarorkestern och *I went out on a summers night*, som en del av *Á la Carté*, turnerade Norrdans inom NMD området med två Sverigepremiärer. Utöver att Norrdans turnerade med 52 föreställningar i de fyra nordligaste länen genomförde de sammanlagt 55 workshopar för 1 123 barn och ungdomar i samband med turnéerna i Kramfors, Sollefteå, Umeå, Skellefteå och Piteå. *Lille prinsen* spelades även nationellt i Falkenberg, Bollnäs och Kungsbacka. *À la Carte* spelades även i Vansbro, Falun, Avesta, Hudiksvall, Uppsala och Stockholm.

Föreställningar utanför och i hemlänet

Under verksamhetsåret 2015 gav ensemblerna 112 förställningar i samband med turnéer. Av dessa genomfördes 55 föreställningar (51 procent) utanför ensemblernas hemlän. Sammantaget för året 2015 ser det ut enligt följande;

År 2015	**Utanför hemlänet**		**I hemlänet**		**Totalt föreställningar**	
Ensemble	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Estrad Norr	18	56 %	14	44 %	32	100 %
Piteå Kammaropera	4	67 %	2	33 %	6	100 %
Norrdans	25	48 %	27	52 %	52	100 %
NorrlandsOperan	8	37 %	14	63 %	22	100 %
Totalt	55	49 %	57	51 %	112	100 %

Totalt har ensemblerna haft 112 föreställningar under 2015. Det är något färre om man jämför totala antalet i genomsnitt de senaste fem åren. Under åren 2009-2014 är genomsnittet 117 föreställningar. I jämförelse med förra året, som var utmärkande, har framför allt Norrdans och Estrad Norr haft färre föreställningar. Norrdans och Estrad Norr fortsätter ändå att vara de två ensembler som levererar det största antalet föreställningar både i hemlänet och utomläns.

NMDs styrelse och förbundsfullmäktige har beslutat att om den genomförda andelen föreställningar utanför hemlänet är mindre eller större än tio procent än vad som har uppgetts i den beviljade ansökan i början av året för turnéverksamhete så sker en omfördelning mellan ensemblerna. Redovisningen för 2015 visar att avvikelserna inte är så stora att de föranleder någon åtgärd eller återbetalning av de tidigare fastställda beloppen.

Verksamhetsindikatorer och prestationer

NMD:s förbundsfullmäktige har beslutat (2010) att verksamheten årligen skall följas upp för ett antal indikatorer där tillgängligheten analyseras genom de olika länens och ensemblernas andel av det totala antalet föreställningar.

Län	Befolknings-andel	Andel föreställningar av alla ensembler per län 2015	Egna ensemblens andel inom respektive län 2015
Jämtland	15 %	19 %	67 % (14/21)
Norrbotten	28 %	12 %	16 % (2/13)
Västernorrland	28 %	32 %	75 % (27/36)
Västerbotten	29 %	37 %	33 % (14/42)

Med befolkningsandel menas respektive läns andel av befolkningen i de fyra nordliga länen.
Ser man på fördelningen av totala antalet föreställningar inom NMD-området under 2015 ligger Jämtland och Västernorrland något högre i förhållande till sin befolkningsandel. Västerbotten ligger högst i fördelningen mellan antalet föreställningar och befolkningsandel. Den största avvikelsen finns för Norrbottens län som ligger tydligt under den förväntade andelen föreställningar under året. Denna fördelning mellan länen och befolkningsstorlek följer i stort sett samma utveckling om man gör en jämförelse över en femårsperiod.

Om man jämför den egna ensemblens andel av antalet föreställningar i förhållande till det totala antalet föreställningar i respektive hemlän ser man att Norrdans (75 procent i Västernorrland) och Estrad Norr (67 procent i Jämtland) ligger högst, detta utan att det inverkar påtagligt negativt på utomlänsverksamheten. Andelen föreställningar i det egna länet för NorrlandsOperan och i synnerhet Piteå Kammaropera är betydligt lägre, vilket leder till en stor andel utomlänsföreställningar.

Norrbotten avviker således märkbart med en betydligt lägre andel föreställningar i förhållande till sin befolkningsandel i jämförelser med övriga län. Detta förhållande har varit bestående under en längre tid. En förklaring är att Piteå Kammaropera gör få föreställningar i hemlänet. En annan förklaring kan vara att det är svårt för övriga ensembler att sälja in skolföreställningar i Norrbotten. (Norrbottensmusiken och Norrbottensteatern täcker upp en stor del av behovet). Det faktum att Piteå Kammaropera dessutom har uppdraget att producera och spela nykomponerad konstmusik, gärna med experimentell inriktning, kan även bidra till svårigheter att locka arrangörer och en bredare publik.

Detta har uppmärksammats och diskuterats i styrelsen och i möte med de konstnärliga ledarna, producenter och marknadsförare. Alla är överens om att förbättra samarbetet med att marknadsföra varandras föreställningar i de egna länen.

Vad gäller NorrlandsOperan är det värt att notera att man hade betydligt fler NMD-föreställningar, 22 stycken, under 2015 i jämförelse med föregående år då man hade åtta föreställningar. Den viktigaste förklaringen är att NorrlandsOperan hade ett fulltecknat spelschema under kulturhuvudstadsåret 2014 i Umeå. Under 2015 spelades återigen ca 60 procent av alla NMD-föreställningar i Umeå. Under 2014 var det 35 procent. Under föregående år genomförde NorrlandsOperan en jubileumskonsert medan man i år spelade en opera *Figaros bröllop*.

NorrlandsOperans huvudsakliga uppdrag inom NMD är att erbjuda större operauppsättningar som idag endast kan spelas på ett begränsat antal orter i Norrlands som har scenkapacitet att kunna ta emot fullstora operauppsättningar och symfoniorkester. Det har varit ett bekymmer i Norrland under en längre tid. Nu pågår det både ut- och nybyggnationer i flera kommuner som förhoppningsvis kommer att kunna erbjuda större scener, konserlokaler och fler publikplatser.

Vad gäller antalet besökta kommuner som hade föreställningar så var det något färre under 2015 i jämförelse med föregående år. Under 2015 fick 22 kommuner besök av en eller flera av ensemblerna inom NMD. Under 2014 var det motsvarande 28 kommuner. Det var framför allt Norrdans och Estrad Norr som utökade antalet besökta kommuner under 2014. Vad gäller Piteå Kyrkoopera och NorrlandsOperan så ligger de nära genomsnittet för besökta kommuner de fem senaste åren. Det innebär för 2014 följande:

- Piteå Kammaropera: 6 besökta kommuner 2015 (Genomsnitt för 2010-2014: 7)
- NorrlandsOperan: 5 besökta kommuner 2015 (Genomsnitt för 2010-2014: 5)
- Norrdans: 11 besökta kommuner 2015 (Genomsnitt för 2010-2014: 15)
- Estrad Norr: 14 besökta kommuner 2015 (Genomsnitt för 2010-2014: 12)

Alla ensembler bidrar dessutom, förutom de produktioner som går på NMD-turné, också med uppsättningar som enbart spelas i hemlänet och som inte redovisas här.

Nyckeltal för verksamheten 2011-2015

För att ge en uppfattning om resultatet av samarbetet i nätverket NMD presenteras några nyckeltal för de senaste fem åren, 2011-2015, för att ge en uppfattning om hur utvecklingen ser ut i några olika avseenden.

Nyckeltal	2011	2012	2013	2014	2015
Turnerande uppsättningar	7	8	8	8	8
Antal föreställningar	118	127	118	148	112
-varav dansföreställningar	47	54	58	87	52
Total publik	17 094	16 925	20 228	28 393	23 339
Publik per föreställning	145	133	171	192	208
Föreställningar utanför hemlänen	59 %	57 %	55 %	55 %	55 %
Föreställningar, barn & ungdom	56 %	62 %	53 %	30 %	48 %
Föreställningar, antal kommuner	20	21	21	27	22
Publikbussar - antal kommuner - antal bussar - antal resenärer	 8 37 1 441	 11 54 2 142	 9 89 4 519	 19 42 1 642	 24 106 5 578
Nådda kommuner, totalt	28	32	30	32	30
Jämställdhet, andel kvinnor bland konstnärlig personal	40 %	42 %	42 %	39 %	39 %

Det totala antalet föreställningar under 2015 är 112. Det är en ordentlig minskning jämfört med föregående år men inte särskilt anmärkningsvärt om man jämför de senaste fem åren. 2014 var det framför allt Norrdans som hade betydligt fler turnerande dansföreställningar på fler orter än man brukar. I mångt och mycket följer 2015 års verksamhet ett genomsnitt för de senaste fem åren.

Det som är glädjande är att andelen publik är förhållandevis hög trots att antalet föreställningar betydligt färre jämfört med föregående år. Antalet besökande publik har legat på ca 18 000 i genomsnitt de senaste åren. 2015 års publiksiffra, 23 339, bekräftar att den ökning av publikunderlaget som har varit högt de senaste åren fortsätter.

NMDs huvuduppdrag är att "medverka till att musikteater och dans blir tillgänglig för alla i Norrland". Styrelsen har de senaste åren återkommande diskuterat hur NMD och ensemblerna kan bidra till att öka tillgängligheten för dem som bor utanför föreställningsorterna. Därför är det glädjande och värt att uppmärksamma att antalet publikbussar har varit betydligt fler under 2015 i jämförelse med de senaste åren. Det innebär att fler som är bosatta utanför huvudorterna för NMD ensemblerna, mestadels mindre orter i inlandet, har fått möjlighet att se och höra någon NMD-föreställning. De kommuner, utanför föreställningsorterna, som hade flest antal bussresenärer var Åre, Krokom, Strömsund, Vilhelmina, Skellefteå, Timrå och Örnsköldsvik.

Antalet kommuner som har fått direkta besök av föreställningar av någon av NMD-ensemblerna under 2015 var 22 kommuner. Det är något färre än föregående år men ligger i paritet med genomsnittet de senaste fem åren.

Av årets föreställningar gavs 55 procent utanför ensemblernas hemlän. Det följer också genomsnittet de senaste fem åren. De kommuner som har haft flest föreställningar i Västerbotten är Umeå med 25, Skellefteå med 7, Lycksele och Vilhelmina med 3 föreställningar vardera. I Västernorrland ligger Sundvall i topp med 15 föreställningar, följt av Härnösand med 9, Sollefteå med 5 och Timrå med 3 föreställningar. I Jämtland har Östersund haft flest med 13 föreställningar, följt av Strömsund och Krokom med respektive 3 och 2 föreställningar. I övriga kommuner som har haft besök av någon NMD-ensemble har de flesta haft 1-2 föreställningar.

Det är inte heller något anmärkningsvärt att de större kommunerna, Umeå, Östersund och Sundsvall har flest föreställningar. Det beror naturligvis på att dessa orter har ett större publikunderlag, större scener/konsertlokaler som innebär att de kan sätta upp större föreställningar som är svåra att göra någon annanstans på grund av många orter i Norrland saknar större scener och orkesterutrymmen. Behovet av större scener på fler orter i Norrland är ständigt återkommande i diskussionerna i styrelsen, bland de konstnärliga ledarna och med ansvariga politiker och tjänstemän.

Det är som vanligt Norrdans och Estrad Norr som har redovisar flest antal föreställningar. Norrdans hade 52 och Estrad Norr hade 32 föreställningar, medan NorrlandsOperan och Piteå kammar/kyrkoopera hade 22 respektive 6 föreställningar.

Det är också Estrad Norr och Norrdans som har i särklass flest föreställningar för barn och ungdomar. Det förtjänas också att uppmärksammas att Estrad Norr och Norrdans spelade för över 8 000 barn och unga runt om i Norrland under 2015. Räknar man in ålderskategorin 19-25 bland de unga så blir det ytterligare 1 000 personer som har sett någon av deras föreställning. Det innebär att den relativa fördelningen mellan den yngre och äldre publiken har ökat bland de yngre och att de återigen är ca 50 procent av den totala publiken.

Andelen kvinnor bland den konstnärliga personalen har inte förändrats nämnvärt jämfört med föregående år, även om det har skett ökning andelen kvinnor inom den konstnärliga personalen de senaste åren. Under 2015 var fördelningen 39 procent kvinnor, 61 procent män av 163 personer.

Det bör dock noteras att det fortfarande finns skillnader vad gäller andelen kvinnor mellan olika kategorier anställda. Inom gruppen musiker är andelen kvinnor fortfarande ca 35 procent medan bland den konstnärliga personalen i övrigt 46 procent.

I kategorin "konstnärlig personal" ingår sångare, skådespelare, musiker, dansare dirigent, kompositör (nyskrivet verk), librettist (nyskriver verk), regissör/regiassistent, koreograf/koreografassistent, scenograf, kostym/mask och ljusdesign.

Indikatorer och prestationer

De senaste årens propåer från revisorerna om större tydlighet vad gäller den kvantitativa uppföljningen har fått styrelsen att analysera vilken resultatredovisning som bäst beskriver och knyter an till NMD:s uppdrag (ökad tillgänglighet). Därvid har styrelsen kommit fram till att frågan kan betraktas från två perspektiv;

- Indikatorer som är kopplade till NMD:s uppdrag
- Utförda prestationer för intern uppföljning.

Skillnaden mellan dessa är att indikatorerna ska redovisa hur väl NMD uppfyller sitt uppdrag medan uppföljningen av utförda prestationer ska utgöra grund för intern uppföljning och analys. En självklar utgångspunkt i båda fallen har varit att inte styra ensemblernas konstnärliga beslut (repertoarval).

Vad menar vi då med tillgänglighet? Förbundsordningens skrivning om att "musikteater och dans blir tillgänglig för alla i Norrland" bör ses som en vision. Det finns dock faktorer som är försvårande för att uppnå visionen.

En försvårande omständighet är att många kommuner inte har praktiska förutsättningar att ta emot en mellanstor eller större musik- och dansföreställning eftersom många saknar större scenutrymmen. En annan svårighet, som har diskuterats mycket det senaste året i styrelsen och i möten med de konstnärliga ledarna och de regionala kulturcheferna, är behovet av att stärka de lokala arrangörsföreningarna både ekonomiskt och kompetensmässigt. Det är ett ansvar som egentligen åligger kommunerna men som NMDs styrelse och ensemblerna vill bidra till att utveckla för att kunna nå ut med fler föreställningar till fler kommuner.

Alla är överens om vikten av att ensemblernas produktioner når ut i hela norra Sverige. Det är inte bra tillgänglighet med många föreställningar i allt för få kommuner medan andra inte får någonting. Därför behövs NMD:s stöd för publikbussar för att skapa ytterligare ökad tillgänglighet till olika föreställningar i hela Norrland.

Denna uppföljning av indikatorer och utförda prestationer föreslogs vid NMDs styrelse 2 september 2013 och fastställdes av förbundsfullmäktige 24 september 2013.

Indikatorer

Indikatorer	Genomsnitt 2010-2013	2014	2015
Nådda kommuner (antal)			
- Med föreställning	19	27	22
- Via publikbuss	10	19	24
Summa, totalt nådda kommuner	29	32	30
Föreställningar utanför hemlänet (%)	58	55	55

Indikatorerna visar en stabil utveckling om man jämför 2015 med ett genomsnitt för de fem senaste åren. De senaste åren finns en tendens till ökning vad gäller nådda kommuner via publikbussar.

Ensemblerna har under de senaste fem åren via föreställningar och publikbussar nått över 70 procent av kommunerna i de fyra nordliga länen. Redovisningen för 2015 (24 st) gäller samtliga kommuner som har nyttjat erbjudandet av publikbussar. Andelen föreställningar utanför hemlänet ligger stadigt på nivån 50-60 procent av det totala antalet föreställningar. Styrelsen anser att det är en rimlig nivå med tanke på behovet av att ensemblerna även måste ha en acceptabel möjlighet till förankring och kunna turnera i det egna hemlänet.

Utförda prestationer

Prestationer, totalt för alla ensembler	2010-2013		År 2014	År 2015
	Totalt	Genomsnitt		
Föreställningar	849	119	148	112
Utomlänsandel (%)	-	56	53	55
Besökta kommuner	-	20	27	30
Publik	94 341	18 868	28 393	23 339

Föregående år 2014 hade betydligt fler föreställningar jämfört med 2015. Detsamma gäller publiksiffran. En jämförelse de senaste fem åren visar att det genomsnittliga antalet föreställningar ligger på nivån 110 -120 per år. Den genomsnittliga publiksiffran har legat stabilt runt ca 18-19 000 per år de senaste åren.

Under 2014 var antalet föreställningar, publik och besökta kommuner högre än vanligt. En förklaring var att, framförallt, Norrdans gjorde en omfattande sommarturné med föreställningen "Sju gånger sju" och spelade på många olika platser, både inom- och utomhus, som inte krävde fasta scenutrymmen. Den högre publiksiffran förklaras också av att Estrad Norr spelade inför en stor publik på nationaldagen på Jamtli.

Under 2015 var antalet föreställningar något lägre än genomsnittet de senaste fem åren. Däremot visar publikantalet, besökta kommuner med föreställningar och när det gäller ökad tillgänglighet via publikbussar en ökning i jämförelse med genomsnittet de senaste fem åren.

För femårsperioden 2010-2014 är andelen föreställningar utanför hemlänet 55 procent. Sett över en längre tid har ensemblerna Piteå Kammaropera, Norrdans och Estrad Norr en högre andel utomlänsföreställningar än NorrlandsOperan. De tre förstnämnda pendlar runt 60 procent förställningar utanför hemlänet. Motsvarande siffra för NorrlandsOperan är ca 40 procent.

En förklaring till detta är att de tre mindre ensemblerna inte har egna spellokaler och därför är beroende av att turnera. En annan förklaring är att NorrlandsOperans uppdrag inom NMD är att erbjuda större uppsättningar som endast kan spelas på ett begränsat antal scener eftersom många kommuner saknar tillgång till större scener/konsertlokaler.

NMD-produktioner 2015

Piteå Kammaropera

Konstnärlig ledare: Tomas Isacsson/ Marita Henningsdotter Lovnér
Producent: Håkan Ekman

Piteå Kammaropera gjorde sin första uppsättning 1997. Verksamheten är inriktad på att producerar kammaropera och kyrkoopera. Sedan 2007 finns en särskild enhet inom Norrbottensmusiken för Norrbottens Kammarorkester, Piteå Kammaropera samt ensemblen Norrbotten NEO vid Acusticum/ Musikhögskolan i Piteå.

NMD-produktion:

Boris Christ (Uruppförande)
är en berättelse om hur människan förlorar hoppet och kräver tron. Den kan också ses som en slags framtidsvision utifrån 1920-talets perspektiv.
Tonsättare: Marcus Fjellström
Librettist: Daniel Pedersen
Regissör/scenograf: Patrik Sörling
Musik: Norrbottens NEO
Dirigent: Jonas Dominique
Sångare: Johan Wållberg, Annie Fredriksson, Annastina Malm, Michael Axelsson, Nils Gustén
Uppsättningarna spelades i följande kommuner: Piteå, Boden, Lycksele, Sollefteå, Strömsund, Umeå.
Publiken uppgick till totalt 317 personer.

NorrlandsOperan

VD/Konstnärlig ledare:	Kjell Englund
Vice VD/Ekonomichef:	Per Edlund
Avdelningschef/operaproducent:	Britta Amft

NorrlandsOperan startades 1974 med syftet att ge publiken i Norrland möjlighet att uppleva klassik opera och stor musikteater. Operan har varit sin uppgift trogen och den dåvarande ledningen initierade i början av 1990-talet det samarbete som idag går under namnet Norrlands nätverk för Musikteater och Dans.

NMD produktion:

Figaros bröllop
utspelar sig under ett enda dygn i greveparet Almavivas futuristiska villa Aguas Frescas i Sevilla. På NorrlandsOperan förflyttas handlingen från ett soligt 1700-tal, till ett torrlagt 2068.
Musik: Wolfgang Amadeus Mozart
Libretto: Lorentzo da Ponte efter Pierre Augustin Caron de Beaumarchais komedi La mariage de Figaro.
Dirigent: Tobias Ringborg/under turné: Benjamin Bayl
Regi: Linda Malik
Solister: Carl Ackerfeldt, Kristina Hansson, Mariann Fjeld-Solberg, Linus Börjesson, Annie Fredriksson, Susanna Levonen, Lars Arvidson, Wiktor Sundqvist, Daniella Savelin, Mikael Axelsson.
Musik: Norrlands Operans symfoniorkester
Konserten spelades i följande kommuner: Umeå, Boden, Härnösand, Östersund.
Publiken uppgick till totalt 5957 personer

Norrdans

Verksamhets- och Danschef:	Mira Helenius Martinsson/Robert Karlsson
Produktionssamordnare:	Maria Grönfeldt-Törnberg/Kristina Gillberg
Controller:	Annica Wikström

Norrdans startades 1995 och är landets nordligaste professionella dansensemble. Man har som högsta prioritet att framföra högkvalitativ modern dans på turné i de fyra nordliga länen. Sedan något år tillbaka gör man i större omfattning framträdanden för barn och ungdom. Under turnéerna gör dansarna också workshops för lokala dansare och danselever. Norrdans ingår som en av enheterna i Scenkonst Västernorrland AB. Ensemblen är internationell med dansare från många olika länder.

NMD produktioner

A la Carte var en tredelad föreställning som inledde Norrdans 20-årsjubileum. Programmet innehöll tre olika koreografier med tre helt olika uttryck; Mats Eks kvartett *Pas de Danse,* Anthony Missens kvartett *I went out on a summers night* samt Yossi Bergs och Oded *Grafs Black Fairytale #2* för åtta dansare. Programmet presenterades både som offentlig föreställning och som skolföreställning.

Pas de danse
Koreografi Mats Ek (Sverige)
Instudering Pompea Santoro (Italien)
Kostymdesign Peder Freij (Sverige)
Ljusdesign Jörgen Jansson (Sverige)
Målgrupp Vuxna och ungdomar från 8 år

I went out on a summers night
Koreografi Anthony Missen (England)
Kostymdesign Jasminda Asplund Blanco (Sverige)
Ljusdesign Johan Bjellsäter (Sverige)
Målgrupp Vuxna och ungdomar från 8

Black Fairytale #2
Koreografi Yossi Berg & Oded Graf (Israel)
Kostymdesign: Mona Möller Schmid (Danmark) & Ilanit Shamia (Israel)
Ljusdesign: Antonio Rodrigues Andersen (Danmark) & Omer Shizaf (Israel)
Koreografiassist: Noa Sarig & Ofri Mantell (Israel)
Målgrupp: Vuxna och ungdomar från 12 år
Kommuner/orter: Härnösand, Sundsvall, Umeå, Östersund, Piteå, Skellefteå. Turné utanför NMD-området: Vansbro, Falun, Avesta, Hudiksvall, Uppsala, Stockholm.
Publiken för A la Carte uppgick till totalt i alla kommuner: 5 279 personer

Lille prinsen
en familjeföreställning med åtta dansare i två akter inspirerad av den världsberömda sagoboken med samma namn av Antoine de Saint-Exupéry. Produktionen var ett samarbete med Nordiska Kammarorkestern som gjorde en inspelning av musiken samt spelade live vid föreställningarna i Sundsvall och Härnösand sammanlagt 7 gånger
Koreografi: Tina Tarpgaard (Danmark)
Tonsättare Daniel Nelson (Sverige)
Dirigent David Björkman (Sverige)
Scenograf Signe Krogh (Danmark)
Kostymdesign Inbal Lieblich (Israel)
Ljusdesigner Michael Breiner (Danmark)
Kommuner/orter: Härnösand, Sundsvall, Umeå, Östersund, Piteå, Kiruna. Turné utanför NMD-området: Falkenberg, Bollnäs, Kungsbacka.
Publiken uppgick totalt i alla kommuner: 4 914 personer

Windows
är Norrdans årligen återkommande skyltfönsterföreställning, som bjuder på en avslappnad och avskalad möjlighet att bekanta sig med dansens olika uttrycksformer och stilar. Föreställningen innehåller korta koreografier för en liten yta (ca 1,5x3 meter), skapade och dansade av Norrdans dansare. Årets föreställning var den 17 i rad.
Koreografi: Norrdans dansare
Kommuner/orter: Härnösand, Sundsvall, Ånge, Sollefteå, Timrå, Vännäs, Umeå.
Publiken uppgick totalt på alla kommuner/orter till 1 865

Estrad Norr

Scenkonstchef	Yngve Nordin
Konstnärlig ledare:	Jan Löfgren
Producent:	Monica Bergander

Barn- och ungdomsoperan inom Estrad Norr startades 1997. Målgruppen är barn och ungdomar i alla åldrar, men ensemblen ger även familjeföreställningar. Estrad Norr spelar klassiska operor i bearbetad version samt musikaler och sångspel. Ambitionen är att varje år uruppföra en opera för barn och/eller ungdom. Man arbetar gärna med projekt och i mindre format med klassrumsbesök. Ensemblen har dessutom en stark ambition att samarbete med musiklivet i Jämtland. Estrad Norr ingår i Länskulturen i Jämtland/Härjedalen som är en del av Region Jämtland/Härjedalen.

NMD produktioner:

Lillebror och Karlsson på taket
En fartfylld musikteater som utspelar sig i 70-talsmiljö. Föreställningen är fylld av alla de klassiska Karlssonsångerna samt nyskriven musik och bygger på berättelser ur de första två böckerna om Karlsson på taket.
Dramatisering & nya sångtexter: Elin & Mats Sandelius
Musik: Georg Riedel & Fredrik Åkerblom
Regissör: Mats Sandelius
Producent: Monica Bergander
Sångare: Håkan Borgsten, Anna Ulin, Helena Gezelius, Fredrik Longueville, Peter Mellgren & Jan Löfgren, Elin Sandelius
Orkester: kapellmästare/piano Stefan Vidmark, bas/gitarr Lars Ericsson & Mia Kempff, trummor Tomas Nyqvist, saxofon/klarinett Markus Ernehed, trombon Jan-Olof Oscarsson, trumpet Madeleine Aaraas
Uppsättningarna har spelats på följande orter: Östersund, Strömsund, Krokom, Åre, Ragunda, Bräcke, Storuman, Skellefteå, Lycksele, Vilhelmina, Dorotea, Arvidsjaur, Örnsköldsvik, Sundsvall.
Publiken uppgick till totalt 8 173 personer.

FINANSIERING

Regionala/kommunala insatsen till NMD-ensemblernas verksamhet är ca 10,3 miljoner kr

Av nedanstående tabell framgår de offentliga bidragen till ensemblerna inom NMD under 2015. Vad gäller landsting/region- och kommunbidrag avser redovisningen de bidrag som var specialdestinerade till ensemblernas för att möjliggöra insatser inom NMD. De totala regionala och kommunala bidragen är om man räknar ensemblernas egna verksamhetsbidrag betydligt större.

Bidragsgivare Belopp i tkr	**Piteå Kammaropera**	**Norrlands-Operan**	**Norrdans**	**Estrad Norr**	**Totalt**
Statl. bidrag från NMD	1647	3290	3552	1799	10 688
Landsting/Regionbidrag	1 600	1 995	2 500	2528	8 623
Kommunbidrag	819		950		1 769

Det totala statliga bidraget till ensemblerna inom NMD för 2015 uppgick till 10 688 000 kronor. Av dessa avsatte styrelsen 400 0000 för bidrag till ökad tillgänglighet. Ensemblerna har nyttjat hela bidraget till ökad tillgänglighet enligt följande fördelning under 2015:

NorrlandsOperan (40 %)	161 000 kronor
Norrdans (38 %)	149 000 kronor
Estrad Norr (22 %)	90 000 kronor
Piteå kammaropera (0 %)	00 kronor
Totalt:	400 000 kronor

De regionala insatserna för NMD-ensemblerna uppgår således till totalt 10 392 tkr. I dessa ingår inte medfinansieringen av NMDs administrativa verksamhet, där varje landsting/region bidrar med 200 000 kronor (Västerbotten 195 000), totalt 795 000 kronor.

Kommentarer till årets resultat och ställning

God ekonomisk hushållning

NMD ska ha en god ekonomisk hushållning. Det innebär att verksamheten ska bedrivas långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt att ekonomiska aktiviteter ska ske i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Den ekonomiska planeringen ska ske utifrån försiktighetsprincipen. De tillgängliga resurserna bestämmer graden av måluppfyllelser – ekonomin sätter gränser och förutsätter optimalt resursutnyttjande.

NMD:s intäkter består dels av ett statligt verksamhetsbidrag, som uppgår till cirka 10.7 mnkr, samt ett regionalt verksamhetsstöd på 795 tkr. Det statliga verksamhetsstödet fördelas till de fyra ingående ensemblerna i relation till hur målen för turnéstöd och tillgänglighet uppfylls. Hela bidraget fördelas för respektive budgetår, vilket innebär att resultatet alltid är noll. Denna del ger därför inte heller upphov till varken ett positivt eller negativt eget kapital.

Det regionala verksamhetsstödet är avsett för administrativa kostnader för styrelse, koordinator med mera. Denna del budgeteras separat och kan ge över- eller underskott. Målsättningen är att det egna kapitalet ska uppgå till ett belopp som svarar mot kostnaden för en avveckling av verksamheten, för närvarande 300 tkr.

Utöver det finansiella målet har styrelsen beslutat att redovisa och följa upp den årliga verksamheten och resultaten utifrån indikatorer som är kopplade till hur väl NMD uppfyller sitt uppdrag. Utförda prestationer utgör grunden för den interna uppföljningen och analysen.

BALANSKRAVSUTREDNING

Årets resultat enligt resultaträkning		**68,7**
-Reducering av samtliga realisationsvinster	0,0	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar		**68,7**
-Reservering medel till resultatutjämningsreserv	0,0	
Balanskravsresultat		**68,7**

Några balanskravsresultat att återställa från tidigare år finns ej.

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

org.nr 222000-1313

RESULTATRÄKNING, tkr

	Not	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Budget 2015
Verksamhetens intäkter	1	11 486,2	11 503,9	11 483,9
Verksamhetens kostnader	2,3	-11 417,5	-11 397,1	-11 525,9
Verksamhetens netto		68,7	106,8	-42,0
Finansiella intäkter	4	0,0	0,2	0,0
Finansiella kostnader		0,0	0,0	0,0
Resultat efter finansnetto		68,7	107,0	0,0
Årets resultat		68,7	107,0	-42,0

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

org.nr 222000-1313

BALANSRÄKNING, tkr

	Not	Bokslut 2015	Bokslut 2014
TILLGÅNGAR			
ANLÄGNINGSTILLGÅNGAR			
Inventarier	1	0,0	0,0
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar	2	221,1	38,3
Kassa, plusgiro och bank	3	427,8	822,0
Summa omsättningstillgångar		648,9	860,3
SUMMA TILLGÅNGAR		648,9	860,3
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	4	290,7	222,0
- periodens resultat		68,7	107,0
- ingående eget kapital		222,0	115,0
Kortfristiga skulder	5	358,2	638,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		648,9	860,3
STÄLLDA PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Borgensåtaganden		Inga	Inga
Förvaltade fonder		Inga	Inga
Övriga pensionsförpliktelser		Inga	Inga

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

org.nr 222000-1313

KASSAFLÖDESANALYS, tkr

	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Löpande verksamhet		
Verksamhetens intäkter	**11 486,2**	11 503,9
Verksamhetens kostnader	**-11 417,5**	-11 397,1
Nettokostnader	**68,7**	106,8
Investeringsnetto	**0,0**	0,0
Finansnetto	**0,0**	0,2
Ökning/minskning korta fordringar	**-182,8**	214,4
Ökning/minskning korta skulder	**-280,1**	349,8
Kassaflöde från löpande verksamhet	**-394,2**	671,2
Likvida medel vid årets början	**822,0**	150,8
Likvida medel vid årets slut	**427,8**	822,0
	-394,2	671,2

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans
org.nr 222000-1313

REDOVISNINGSPRINCIPER

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD) årsredovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning. NMD följer de rekommendationer som lämnats av Rådet för Kommunal Redovisning och följer i övrigt god redovisningssed. Principerna är oförändrade mot föregående år.

Förbundets intäkter redovisas till det värde kommunalförbundet fått eller kommer att få. Den del av en inkomst som inte uppfyller kriterierna för intäkt, periodiseras och redovisas som skuld i balansräkningen.

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas 3 års avskrivningstid för inventarier.

NMD har ingen pensionsskuld och tillämpar därför inte RIPS07. I stället betalas en månatlig pensionsavgift till SPV och en årlig pensionspremie till PVAB. I redovisade pensionsförpliktelser inkluderas särskild löneskatt.

Koordinatorn har fr.o.m hösten 2013 Umeå som stationeringsort. NMD hyr ett kontor för koordinatorns räkning av NorrlandsOperan AB. I verksamheten finns inga icke uppsägningbara leasingavtal.

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans
org.nr 222000-1313

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

		Bokslut 2015	Bokslut 2014	Budget 2015
Not 1	**Verksamhetens intäkter**	**11 486,2**	11 503,9	11 483,9
Externa intäkter		**11 486,2**	11 503,9	11 483,9
- anslag från stat		**10 688,9**	10 719,9	10 688,9
- anslag från landstingen		**797,3**	784,0	795,0
- övriga intäkter		**0,0**	0,0	0,0
Not 2	**Verksamhetens kostnader**	**-11 417,5**	**-11 397,1**	**-11 525,9**
Externa kostnader		**-11 417,5**	**-11 397,1**	**-11 525,9**
- fördelning statsanslag		**-10 687,8**	**-10 719,0**	**-10 687,9**
- löner och sociala avgifter		**-475,6**	**-483,5**	**-510,0**
- pensionskostnader		**-42,0**	**-43,3**	**-45,0**
- lokalhyra		**-10,6**	**-12,3**	**-13,0**
- övriga kostnader		**-201,5**	**-139,0**	**-270,0**
Antal anställda under året		**1,0**	1,0	
Antal anställda omräknat till heltider		**0,5**	0,5	
Not 3				
Operationella leasingavtal				
Framtida leasingavgifter avseende uppsägningsbara leasingavtal				
Förfaller till betalning inom ett år		**-3,0**	**-3,0**	
Årets leasingkostnad uppgår till		**-10,0**	**-10,0**	
Not 4				
Finansiella intäkter		**0,0**	0,2	0,0
Räntor		**0,0**	0,2	0,0

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans
org.nr 222000-1313

NOTER TILL BALANSRÄKNING

		Bokslut 2015	Bokslut 2014
Not 1	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	58,5	58,5
	- ingående anskaffningsvärde	58,5	58,5
	- årets anskaffning	0,0	0,0
	Utgående ackumulerade avskrivningar	-58,5	-58,5
	- ingående avskrivning	-58,5	-58,5
	- årets avskrivning	0,0	0,0
Not 2	Kortfristiga fordringar - externa	221,1	38,3
	- kundfordringar	200,0	0,0
	- förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	14,7	14,4
	- övrigt	6,4	23,9
Not 3	Plusgiro, bank	427,8	822,0
Not 4	Eget kapital	290,7	222,0
	- ingående eget kapital	222,0	115,0
	- periodens resultat	68,7	107,0
Not 5	Kortfristiga skulder	358,2	638,3
	- leverantörsskulder	5,1	3,0
	- upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	320,6	288,0
	- skatteskulder	8,5	4,4
	- övrigt	24,0	342,9

Styrelsen för Norrlands Nätverk för Musikteater och dans

Jan-Erik Ögren
Ordförande

Eva Andersson

Britt-Marie Loggert-Andrén

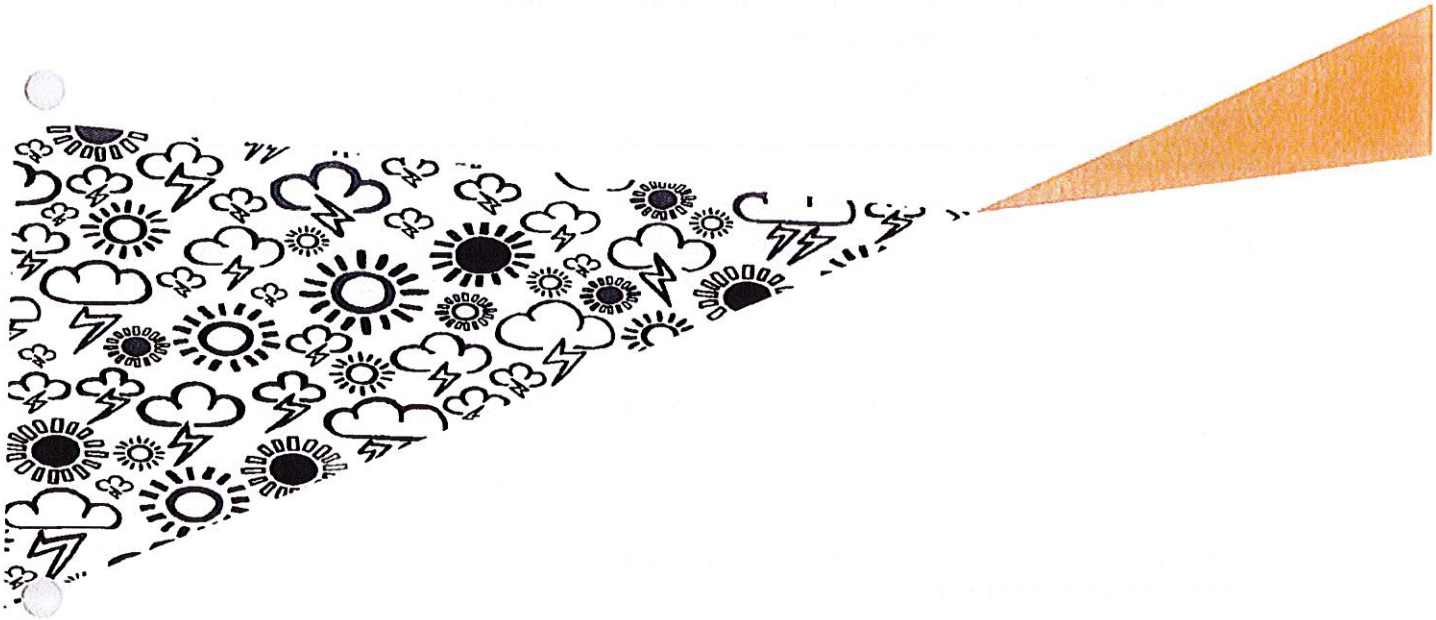
Kent Ärletun

Anna Martin

Revisionsrapport 1 / 2015
Genomförd på uppdrag av revisorerna
februari 2016

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD)

Granskning av årsbokslut och årsredovisning samt ansvarsprövning 2015

Till förbundsfullmäktige i NMD — Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans
Org.nr. 222000-1313

Revisionsberättelse för år 2015

Vi, av förbundsfullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (222000-1313) av dess styrelse.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
Vi bedömer att styrelsens interna kontroll har varit tillräcklig.
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som styrelsen uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi åberopar bifogad rapport.

Umeå den 29/2 2016

Thomas Nordenstam

Karl Gustav Abramsson

Till revisionsberättelsen hör bilagan:
De sakkunnigas rapport ("Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2015")

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3

2.1. Bakgrund 3
2.2. Syfte och avgränsning 3
2.3. Revisionskriterier 3
2.4. Metod 4

3. Årsredovisning och årsbokslut 5

3.1. Allmänt om bokslutsprocessen 5
3.2. Lämnade turnébidrag 5
3.3. Kommentarer till årets utfall 5
3.4. Kommentarer till balansräkningen 6
3.5. Beskrivning av måluppfyllelse i årsredovisning 6
3.6. Bedömning 7

4. Bedömning 8

4.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna 8
4.2. Rekommendationer 8

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD). Vår granskning omfattar förbundets styrelse och inte medlemmarnas respektive uppsikt över förbundet. Syftet med granskningen är att bedöma följande frågeställningar:

Fråga 1 Är räkenskaperna för förbundet rättvisande?
Balans- och resultaträkningen för räkenskapsåret 2015 avseende Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans är i allt väsentligt rättvisande. De intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen existerar, vi bedömer dem som fullständiga och korrekt presenterade. Vår bedömning är att balansräkningen i allt väsentligt är korrekt. Posterna som finns redovisade i balansräkningen existerar, är fullständiga och är korrekt värderade och korrekt klassificerade.

Fråga 2 Har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats?
Balans- och resultaträkningen är i tillämpliga delar upprättade i enlighet med Lag (1997:614) om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och god redovisningssed.

Fråga 3 och fråga 4 Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning? Har de av fullmäktige fastställda målen för förbundet följts upp och redovisas detta i årsredovisningen?
Fullmäktige ska enligt Kommunallagen fastställa såväl en definition för god ekonomisk hushållning som mål kopplade till det. Detta görs i samband med fastställande av verksamhetsplan och budget. Det har inte gjorts i NMD, varför vi inte kan uttala oss om huruvida fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning uppfyllts. I årsredovisningen beskriver dock styrelsen sin syn på god ekonomisk hushållning. I och med att det enligt Kommunallagen är fullmäktige som fastställer vad god ekonomisk hushållning är, uppmanar vi förbundsstyrelsen att i sitt beredningsansvar, bereda frågan inför fullmäktige.

Av förbundsordning framgår ändamål med verksamheten såsom medlemmarna definierat det. Dessa har brutits ned i inriktningsmål, indikatorer och utförda prestationer för intern analys, vilket är en utveckling sedan föregående granskning.

Vi har, likt tidigare år, diskuterat med koordinatorn angående frågan om vilka åtgärder och möjligheter till styrning denna uppföljning renderar i och får svaret att förbundsstyrelsen, enligt beslut i förbundsfullmäktige, inte har någon direktivrätt gentemot ensemblerna.

Vi kan konstatera att uppföljning görs i årsredovisningen avseende förbundsordningens fastställda mål för NMD:s egen verksamhet samt ensemblernas utförda prestationer och indikatorer. Avvikelser analyseras och kommenteras i årsredovisningen.

Rekommendationer
Våra rekommendationer efter utförd granskning är:

- Att styrelsen i sitt beredningsansvar bör bereda frågan om definition av god ekonomisk hushållning och mål kopplade till detta inför fullmäktige.
- Att bokslutsprocessen och årsredovisningsprocessen tydliggörs och tidigareläggs, så att det finns utrymme för kompletteringar, ändringar och möten.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Bakgrunden till denna granskning är att revisorerna i Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans enligt kommunallagen skall lämna en revisionsberättelse varje år för verksamheten under året.

Revisorernas uppdrag är att granska

- om verksamheten sköts ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande,
- om räkenskaperna är rättvisande,
- om den interna kontrollen i styrelser och nämnder är tillräcklig

I lag om kommunal redovisning fastställs hur årsredovisning skall utformas och hur förbundsstyrelsen därigenom skall redovisa verksamheten till fullmäktige och allmänheten.

För att revisorerna skall kunna uttala sig om räkenskaperna för 2015 varit rättvisande och om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, genomförs denna granskning av årsbokslut och årsredovisning för Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD) 2015.

2.2. Syfte och avgränsning

Syftet med granskningen är bedöma om räkenskaperna är rättvisande och om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (KRL).

Därtill skall bedömning ske om resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda mål för god ekonomisk hushållning.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

1. Är räkenskaperna för förbundet rättvisande?
2. Är årsredovisning upprättad i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats?
3. Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
4. Har de av fullmäktige fastställda målen för förbundet följts upp och redovisas detta i årsredovisningen?

Vår granskning omfattar förbundets styrelse och inte medlemmarnas respektive uppsikt över förbundet. Vår granskning omfattar endast granskning av årsbokslut och årsredovisning och innefattar inte ansvarsprövning eller granskning av intern kontroll.

2.3. Revisionskriterier

Granskningen sker i enlighet med Kommunallagen och andra författningar om revision, revisionsreglemente samt enligt god revisionssed i kommunal verksamhet. Vidare är de rekommendationer och utkast till rekommendationer som SKYREV (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utger vägledande.

Styrelsens ansvar för rättvisande räkenskaper och årsredovisningen regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/ de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- Lag om kommunal redovisning (KRL).

- Kommunallagen
- Kommunalförbundets fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- God redovisningssed

Förbundet har även egna styrdokument. Även dessa är underlag och utgångspunkt för gjord bedömning.

2.4. Metod

Vår granskningsinsats baseras på den separata risk- och väsentlighetsanalys som vi utför för att identifiera väsentliga poster i balans- och resultaträkningen som är komplexa eller på annat sätt innefattar stor risk.

Granskning av resultaträkningen har genomförts genom s.k. analytisk granskning vilket innebär att vi kommer att jämföra utfallet med såväl budget som tidigare års utfall. Samtal har hållits med ansvariga, för att följa upp oväntade och oförklarade avvikelser likväl som att vi diskuterat kvalitet i redovisat utfall.

Förbundets balansräkning har substansgranskas utifrån balanskontoutredningar. Vi har kontrollerat att samtliga balanskonton är avstämda och verifierade med underlag som styrker existens och värdering. Granskningsinsatsens omfattning för respektive konto är beroende av vilken risknivå som kontot utgör.

Siffermaterialet i årsredovisningen har kontrollerats mot förbundets huvudbok. Därutöver har granskats att årsredovisningen innehåller den information som krävs enligt lag om kommunal redovisning, Rådet för kommunal redovisnings(RKRs) rekommendationer och god redovisningssed.

Genom dokumentationsanalys och intervju med ansvarig tjänsteman (koordinator) på förbundet har regionförbundets verksamhet granskats med hänsyn till ändamålsenlighet och intern kontroll. Viktiga underlag är här förbundsordning, verksamhetsplan, protokoll från styrelsens sammanträden, eventuell internkontrollplan, programdokumentation samt övriga styrdokument.

Intervjuade har beretts tillfälle att faktagranska rapporten.

3. Årsredovisning och årsbokslut

I detta kapitel besvaras revisionsfrågorna om:

- räkenskaperna är rättvisande
- årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats
- resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- de av fullmäktige fastställda målen för förbundet har följts upp och om detta redovisas i årsredovisningen

3.1. Allmänt om bokslutsprocessen

Vid den överenskomna uppstarten av bokslutsrevisionen var underlag till samtliga balansposter framtagna och ingen av avstämningarna visade på någon avvikelse. Bokslutet var därmed i mycket god ordning och vi har inte funnit några differenser. Vad gäller årsredovisningen fanns en komplett sådan inte vid granskningens start. Årsredovisningen i sitt slutliga skick har därmed inte erhållits då denna rapport avlämnas.

- Vi rekommenderar att bokslutsprocessen och årsredovisningsprocessen tydliggörs och tidigareläggs, så att det finns utrymme för kompletteringar, ändringar och möten.

3.2. Lämnade turnébidrag

För räkenskapsåret 2015 är avvikelserna följande då jämförelse sker mellan budgeterat bidrag beräknat utifrån budgeterade föreställningar utom länet i förhållande till totala antalet föreställningar och bidrag beräknat utifrån faktiskt utförda föreställningar. Ett plus i tabellen nedan innebär ett för litet bidrag.

Avvikelse budget/utfall lämnade bidrag (tkr)	2015	2014	2013	2012
Piteå	+128	+76	-209	0
Norrlandsoperan	-194	-660	+20	-260
Norrdans	+734	+592	+216	+191
Estrad Norr	+95	-7	-27	+69

3.3. Kommentarer till årets utfall

NMD redovisar i sin årsredovisning för 2015 en vinst på 68,7 tkr (f å 107,0 tkr). I årsredovisningens förvaltningsberättelse beskrivs budgetavvikelsen för året och balanskravsresultatet redovisas.

Balanskravsresultatet för 2015 uppgår till 68,7 tkr, vilket är detsamma som redovisat resultat, då NMD inte har några poster att återlägga. Reglerna i kommunallagen föreskriver att fjolårets justerade balanskravsresultat ska återställas inom tre år. Balanskravsresultat att återställa är 0 kr.

Vi har erfarit att utfall följs upp löpande. Vi rekommenderar att styrelsen i sin uppföljning nyttjar det verktyg som ekonomisystemet är och förslagsvis med kostnadsställeredovisning., så att rapporter på detaljerad nivå enkelt kan tas fram.

3.4. Kommentarer till balansräkningen

Tillgångssidan består av kortfristiga fordringar (221 tkr) och bankmedel (428 tkr). Genomförda kontroller har inte föranlett några noteringar.

Bland **skulder** återfinns främst interimsskulder (321 tkr). Interimsskulderna består främst av:

	2015-12-31	(f å)
• Förutbetalda bidragsintäkter	200 tkr	200 tkr
• Upplupen kostnad arbetsgivaravgifter	11 tkr	15 tkr
• Upplupen lön	0 tkr	19 tkr
• Upplupna leverantörskulder	57 tkr	0 tkr
• Upplupna pensionskostnader	15 tkr	21 tkr
• Övriga upplupna kostnader	38 tkr	351 tkr

Övriga upplupna kostnader består av kostnad för revision, upplupen löneskatt samt upplupna semesterlöner.

3.5. Beskrivning av måluppfyllelse i årsredovisning

Av förbundsordningen framgår att NMD:s mål är

- Att medverka till att musikteater och dans blir tillgänglig för alla i Norrland
- Att administrera till NMD beviljade gemensamma bidrag
- Att etablera NMD lokalt och regionalt samt utveckla nationella och internationella kontakter
- Att ansvara för övergripande koordinering av de i förbundet ingående konstnärliga enheterna

Fullmäktige ska enligt Kommunallagen fastställa såväl en definition för god ekonomisk hushållning som mål kopplade till det. Det har inte gjorts i NMD.

Utifrån revisionens tidigare synpunkter om NMD:s kvantitativa uppföljning har styrelsen och förbundsfullmäktige analyserat vilken resultatredovisning som bäst beskriver och går att koppla till NMD:s uppdrag; ökad tillgänglighet.

Styrelsen betraktar numera den kvantitativa uppföljningen från två perspektiv:

- Indikatorer som är kopplade till NMD:s uppdrag
- Utförda prestationer för intern uppföljning

Indikatorerna avses visa hur väl NMD uppfyller sitt uppdrag, medan uppföljning av prestationer ska utgöra en grund för uppföljning och analys. Styrelsen ska vid sin årliga uppföljning göra en samlad bedömning av indikatorer och utförda prestationer och om resultatet av detta visar en uppenbar risk för minskad tillgänglighet ska styrelsen uppmärksamma förbundsfullmäktige på detta.

Enligt årsredovisningen ska de två perspektivens syfte inte vara att styra ensemblernas konstnärliga beslut.

Indikatorerna mäter antal nådda kommuner, uppdelat mellan föreställning och via publikbuss. Indikatorerna mäter även föreställningar utanför ensemblens hemlän, i procent. Indikatorerna visar att summan av nådda kommuner har ökat sedan föregående år och är högre än genomsnittet för senaste femårsperioden. Föreställningar utanför hemlänet har minskat från 53% 2014 till 49% år 2015. I årsredovisningen bedömer styrelsen att en nivå mellan 50-60%

är rimlig, då ensemblerna bör ha en acceptabel möjlighet att kunna turnera i det egna hemlänet.

Utförda prestationer är uppdelade i antal föreställningar, utomlänsandel, besökta kommuner och publikantal. Sammantaget för ensemblerna har antal föreställningar, publik och besökta kommuner varit högre än genomsnittet för den senaste femårsperioden. Uppföljningen av utförda prestationer innehåller kommentarer och förklaring till resultatet av prestationerna.

Enligt förbundsstyrelsen och förbundsfullmäktige har NMD inte någon direktivrätt gentemot ensemblerna. Direktiv ska enligt styrelsen komma från ägarna, dvs. berörda landsting/regioner och kommuner.

3.6. Bedömning

De intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen existerar, vi bedömer dem som fullständiga och korrekt presenterade.

Vår bedömning är att balansräkningen är i allt väsentligt korrekt redovisad. Posterna som finns redovisade i balansräkningen existerar, är fullständiga och är korrekt värderade och korrekt klassificerade.

Vår slutsats efter genomförd granskning är att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen för räkenskapsåret 2015 avseende NMD är upprättad i enlighet med Lag (1997:614) om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi kan konstatera att uppföljning görs i årsredovisningen avseende förbundsordningens fastställda mål för NMD:s egen verksamhet samt ensemblernas utförda prestationer och indikatorer.

EY
Building a better working world

4. Bedömning

4.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Fråga 1 Är räkenskaperna för förbundet rättvisande?
Balans- och resultaträkningen för räkenskapsåret 2015 avseende Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans är i allt väsentligt rättvisande. De intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen existerar, vi bedömer dem som fullständiga och korrekt presenterade. Vår bedömning är att balansräkningen i allt väsentligt är korrekt. Posterna som finns redovisade i balansräkningen existerar, är fullständiga och är korrekt värderade och korrekt klassificerade.

Fråga 2 Har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagens krav, anvisningar från normerande organ och har god redovisningssed tillämpats?
Balans- och resultaträkningen är i tillämpliga delar upprättade i enlighet med Lag (1997:614) om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och god redovisningssed.

Fråga 3 och fråga 4 Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning? Har de av fullmäktige fastställda målen för förbundet följts upp och redovisas detta i årsredovisningen?
Fullmäktige ska enligt Kommunallagen fastställa såväl en definition för god ekonomisk hushållning som mål kopplade till det. Detta görs i samband med fastställande av verksamhetsplan och budget. Det har inte gjorts i NMD, varför vi inte kan uttala oss om huruvida fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning uppfyllts. I årsredovisningen beskriver dock styrelsen sin syn på god ekonomisk hushållning. I och med att det enligt Kommunallagen är fullmäktige som fastställer vad god ekonomisk hushållning är, uppmanar vi förbundsstyrelsen att i sitt beredningsansvar, bereda frågan inför fullmäktige.

Av förbundsordning framgår ändamål med verksamheten såsom medlemmarna definierat det. Dessa har brutits ned i inriktningsmål, indikatorer och utförda prestationer för intern analys, vilket är en utveckling sedan föregående granskning.

Vi har, likt tidigare år, diskuterat med koordinatorn angående frågan om vilka åtgärder och möjligheter till styrning denna uppföljning renderar i och får svaret att förbundsstyrelsen, enligt beslut i förbundsfullmäktige, inte har någon direktivrätt gentemot ensemblerna.

Vi kan konstatera att uppföljning görs i årsredovisningen avseende förbundsordningens fastställda mål för NMD:s egen verksamhet samt ensemblernas utförda prestationer och indikatorer. Avvikelser analyseras och kommenteras i årsredovisningen.

4.2. Rekommendationer

Våra rekommendationer efter utförd granskning är:

- Att styrelsen i sitt beredningsansvar bör bereda frågan om definition av god ekonomisk hushållning och mål kopplade till detta inför fullmäktige.
- Att bokslutsprocessen och årsredovisningsprocessen tydliggörs och tidigareläggs, så att det finns utrymme för kompletteringar, ändringar och möten.

Umeå den 26 februari 2016

Malin Westerberg Blom
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Lina Reinholdt

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
JÄMTLANDS LÄN

Tillsammans skapar vi förändring!

ÅRSREDOVISNING 2015

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Verksamhetsberättelse	sid. 3
Syfte- ändamål, styrelsen	sid. 4
Arbetsutskott, loksam, kansli	sid. 5
Externa tjänster, medlemssamråd, insatsredovisning	sid. 6
Utvärdering, uppföljning, måluppfyllelse	sid. 7
Riskhantering-kvalitetsarbete, kompetensutveckling	sid. 8
Marknadsföring, förväntad utveckling, väs.händelser	sid. 9
Årets resultat, förbundets ekonomiska ställning	sid. 10

Bilagor

Resultaträkning

Balansräkning

Redovisningsprinciper, bokslutskommentarer

Noter, finansieringsanalys

Projektförteckning med ek. översikt

SUS-rapporter

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
I JÄMTLANDS LÄN

Samverkan är inte ett tillstånd som går att uppnå vid ett givet tillfälle utan en ständigt levande process som varje dag måste erövras, etableras och ständigt underhållas!
Samverkansutredningens betänkande SOU 2000:114

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Samordningsförbund har som uppdrag att stödja samverkan mellan parterna. Förbundet ska, inom ramen för den finansiella samordningen, finansiera samordnade rehabiliteringsinsatser och andra aktiva åtgärder inom de samverkande parternas ansvarsområde. Förbunden skall skapa förutsättningar för bättre samarbete och finansiera sådana insatser som bidrar till att rehabiliteringen för individer blir bättre. Härutöver ska samordningsförbunden ansvara för att följa upp resultat, utvärdera insatser samt sprida erfarenheter.

Samordningsförbundet i Jämtlands län är en egen juridisk person vars förvaltningsprinciper harmonierar med kommuner genom att det är framförallt kommunallagen som reglerar förbundets mandat och verksamhet.

Samordningsförbundet i Jämtlands län bildades som länsförbund 2011. Det är ett av Sveriges 80 samordningsförbund där kommun, Region JH, Försäkringskassa och Arbetsförmedling verkar för att samordna rehabiliteringsinsatser. **Vår målgrupp** är människor i åldrarna mellan 16 och 64 år med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Tillsammans ska vi i Samordningsförbundet skapa möjligheter och stötta människor så att de kommer ut på eller närmar sig arbetsmarknaden. Lagen om finansiell samordning anger ramarna för verksamheten. Uppdraget är att bedriva utvecklingsarbete samt finansiera projekt, utvärderingar och uppföljningar samt sprida erfarenheter.

SYFTE-ÄNDAMÅL

Förbundets ändamål är att inom Jämtlands län svara för en finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region JH och länets åtta kommuner.
Insatserna inom den finansiella samordningen ska avse individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser vilka syftar till att individen uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete och som ligger inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde.
Insatserna, som också kan vara av förebyggande karaktär, ska syfta till att samhällets resurser används på ett effektivt sätt, och som ett resultat av samordningen, till större nytta för den enskilde invånaren i Jämtlands län.

STYRELSEN

Styrelsen är förbundets högsta beslutande organ och har ansvar för utveckling och ekonomi. Styrelsens arbete regleras i förbundsordningen. I styrelsen ingår politiskt valda representanter från länets kommuner och Region JH. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen företräds av tjänstemän. Varje medlem har en ordinarie och en ersättare.

Styrelsen har under 2015 haft fyra sammanträden.

Styrelsens sammansättning 2015:

Arbetsförmedlingen: Margareta Mörtsell, från 28/9 Fredrika Henriksson. Ers. Urban Gyllander. Från 29/11 Anders Söderman.
Försäkringskassan: Charlott Ax. Ers. Per Sundin.
Bergs kommun: Mikael Abramsson, Ers. Sonja Wredendal.
Bräcke kommun: Monica Drugge-Hjortling. Ers. Barbro Norberg.
Härjedalens kommun: Anna-Lena Andersson. Ers.Göran Påhlson.
Krokoms kommun: Lennart Jenssen. Ers. Annika Hansson.
Ragunda kommun: Lennart Skoog. Ers. Ewa Ocklind.
Strömsunds kommun: Karin Näsmark. Ers. Eva Sjölander.
Åre kommun: Martine Eng. Ers. Peter Jansson.
Östersunds kommun: Björn Sandal. Ers. Andreas Karlsson.
Region JH: Jonny Springe Region JH(ordförande). Ers. Stefan Nilsson.

Revisorer: för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan Mats Henriksson, Deloitte, för kommunerna och Region JH Christer Jonsson.

ARBETSUTSKOTT

Ett arbetsutskott bestående av Jonny Springe Region JH, Per Sundin, Försäkringskassan, Lennart Jenssen Krokoms kommun samt Fredrika Henriksson Arbetsförmedlingen, har representerat de fyra parterna och fungerat som en beredande funktion av ärenden till styrelsen, samt som ett stöd till tjänstemännen i förbundet. Arbetsutskottet har sammanträtt två gånger under året.

LOKALA SAMVERKANSGRUPPER (LOKSAM)

Lokala samverkansgrupper finns i alla kommuner och består av representanter från alla fyra parter. Representanterna i samverkansgruppen är personer från de fyra parterna med chefs- och/eller beslutsmandat.

För uppgifter om representanter - se hemsidan, under rubriken kontakt.

Lokala samverkansgrupperna har under året:

Upprättat lokal verksamhetsplan för hur arbetet ska bedrivas.
Kartlagt behoven för målgrupperna i respektive kommun inför 2016 samt diskuterat pågående och kommande insatser lokalt.

Lokala samverkansgrupperna har dessutom som uppgift att:

På det lokala planet initiera och inspirera förbundsmedlemmarna att ansöka om insats.
Skapa förutsättningar och möjligheter för insatsens genomförande i egen organisation.

KANSLI

Förbundet har två heltidstjänstemän anställda som utgör förbundets samlade resurs i de frågor som finns att hantera inom förbundets verksamhet. Kansliet är beläget på Österäng med närhet till administrationen för Region JH.

Arbetsuppgifter
Processer, diskussioner, kontakt med lokala parter och medlemmar samt informationsinsatser internt och externt, bedömningar av projektidéer och ansökningar, beslutande beredning samt uppföljning och utvärderingar. Dessutom anordna egna konferenser, utbildningar, administrera kansliet och styrelsens arbete är arbetsområden som fördelas över tid och efter kompetens mellan tjänstemännen. Ett teamarbete vilket är naturligt utifrån den samlade kompetens som förbundet besitter idag. Ett effektivt arbetssätt vad gäller att agera med helhetssyn och kvalitet för förbundets räkning. Ansvar för www.samjamt.se och information, innehåll och utveckling delas mellan tjänstemännen.

EXTERNA TJÄNSTER

Följande externa leverantörer av tjänster har anlitats:

Region J/H: IT-dataservice, back up, möteslokaler.

Östersunds kommun: lönehantering, arvoden till styrelsen.

Avans AB: ekonomi, bokförings- och redovisningstjänster inklusive bokslut och deklaration.

Commodia: företagshälsovård.

Pacta: arbetsgivarservice

MEDLEMSSAMRÅD

Samråd med förbundsmedlemmarna

2015-04-27 hölls ett samråd med samtliga medlemmar innehållande en uppdatering på verksamheten samt ett förslag till verksamhetsplan och budget för 2016. Ett extra samråd hölls 2015-10-16 med anledning av förslag från staten på utökad tilldelning av medel för 2016. Vid detta samråd beslöts samstämmigt att samtliga medlemmar accepterar och matchar statens förslag.

INSATSREDOVISNING

Projekt

Ur SUS-systemet kan följande data tas fram för 2015.

Under året har 197 personer fördelat på 83 män och 113 kvinnor varit inskrivna i olika projekt. 118 personer skrevs in under året. 123 deltagare har avslutat. Huvuddelen av deltagarna har varit mellan 19-27 år. Den yngsta 17 år och den äldsta 64 år. De flesta har deltagit i aktivitet under två till tre månader.

En förändring och förflyttning kan konstateras när man mäter försörjning före och efter projektavslut. Mest markant synes det minskade försörjningsstödet vara. Förbundets mål är dock att ej i första hand nå stora volymer utan fokusera på framtagande och implementering av nya metoder och arbetssätt.

Projektförteckning samt en ekonomisk översikt återfinns i bilaga.

För beskrivning av projektens innehåll samt delrapporter och slutrapporter hänvisas till www.samjamt.se

UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING

Enligt lag ska alla finansierade projekt och aktiviteter inom Samordningsförbundet följas upp och utvärderas. Vi skall även sprida goda projektidéer och öka kunskapen i länet om projekt, resultat och erfarenheter. Av dessa skäl ska projekt dokumenteras och rapporteras på det sätt som anges i varje projekts avtal.

Samordningsförbundet har ansvar för att rapportera in resultat i det nationella uppföljningssystemet SUS, "sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet". Via SUS får regering och departement rapporter om olika insatser som finansierats med samverkansmedel och vilka resultat de gett.

MÅLUPPFYLLELSE MOT STYRELSEBESLUT

Fungerande LOKSAM-grupper i alla kommuner.
Alla kommuner har haft fungerande grupper under året. Vissa har bytt ledamöter och det har genomförts extra informationsinsatser för de nytillkomna. Någon grupp har haft mindre närvaro och en diskussion startade om en bredare samverkansgrupp. Förutom kartläggning, verksamhetsplan mm har en ökad samverkan uppnåtts parterna emellan i de diskussioner som hållits.

70% av avslutade projekt skall vara implementerade.
Förbundet har avslutat 7 projekt under året och av dessa är 5 implementerade i ordinarie verksamhet. Målet på 70% är därmed uppnått.

Utvärdering/uppföljning skall göras av deltagares upplevelser och nyttan för individen samt nyttan av samverkan.
Har gjorts i de avslutade projekten. Se slutrapporter på hemsidan.
Konstateras kan att utvärderingarna och uppföljningen i SUS visar att deltagare förflyttar sig mot arbete, studier och från framförallt försörjningsstöd. Bil.

Erfarenheter av arbetssätt och metoder skall spridas i länet.
Spridning har initierats i länet genom:

- Projekt Verktyg Hela vägen, som slutförts i Strömsund och Åre kommuner samt på Birka folkhögskola har gjorts till en länsövergripande modell med start i Berg, Härjedalen och på två gymnasier i Östersund.
- Erfarenheter från projekt FÅKUS i Åre samt MEKA i Strömsund har överförts till projekt HAM-SAM som även involverar Ragunda, Berg, Krokom och Östersund.

Två länsövergripande event skall genomföras.
Konferens "Kittet i välfärden" om framgångsfaktorer i samverkan hölls 2015-04-27 med bl a professor Runo Axelsson, Århus universitet, som forskar i ämnet. Ca 70 deltagare.
Samjamtdagen genomfördes 2015-10-16. Ett 70-tal deltagare.
Konferens om hälsa och migration hölls 2015-12-03 med professor Solvig Ekblad, Karolinska Institutet. Ca 90 deltagare.

RISKHANTERING; DEL AV FÖRBUNDETS KVALITETSARBETE

Riskhantering är en del av förbundets kvalitetsarbete. Styrelsen har beslutat om rutiner för löpande arbete med riskanalys och riskbedömning samt uppföljning via tjänstemän och styrelse.

Samordningsförbundet har fem riskområden

- ekonomi
- medlemmar, parter, lokalt arbete
- projekt
- styrelse
- kansli

Rapporteras årligen till styrelsen.

Vikten av att arbeta med ett långsiktigt perspektiv omnämns i förbundets målsättning. Detta för att kunna

- ta höjd för långsiktigt engagemang och lärande
- sprida samverkansmodeller
- bygga upp åtgärder strategiskt tillsammans med parterna
- följa resultat mer långsiktigt, dvs även efter finansierad projektperiod

UTBILDNINGAR/KONFERENSER/SEMINARIER

19/1	**Utbildning,** nya och gamla styrelsemedlemmar introducerades till förbundet.
24+25/3	**Nationella Rådets årliga konferens** i Linköping.
16/4	**Konferens**. "Kittet i välfärden" om samverkan och framgångsfaktorer.
27/4	**Medlemssamråd** angående verksamhetsplan och budget för 2016.
19/5	**Utbildning** i BAS, intervjumetod för projekt "Verktyg hela vägen-länet".
27+28/5	**NNS planeringsdagar**. Ordförande samt förbundschef deltog.
31/8+1/9	**Länsförbundsträff.** Förbundschef träffade övriga länsförbundschefer i Sverige.
16/10	**Samjamtdag** för styrelsen, LOKSAM-grupperna och andra partners. Redovisning av pågående projekt av respektive projektledare samt en framåtblick. Nationell utblick med riksdagsledamot Patrik Engström, socialförsäkringsutskottet.
16/10	**Medlemssamråd,** kompletterande möte med anledning av statens nya tilldelning till förbundet.
19+20/10	**Förbundschefsdagar.** Alla chefer kallade till gemensam träff.

5+6/11 **Nätverksmöte för Norrlandsförbunden,** i Lycksele med deltagare från olika norrlandsförbund.

17/11 **NNS årliga konferens.** Nationella Nätverket samlas.

3/12 **Konferens.** Förbundet ordnar lokalt i Östersund med tema hälsa-migration.

MARKNADSFÖRING

- Kommunfullmäktige i Krokom och Strömsund har informerats.
- Socialnämnden i Krokom har informerats.
- Information om förbundet gavs i Gävle i samband med att samordningsförbundet i Gävleborg startade. Dessutom till arbetsgrupp i Karlstad via telefonmöte om eventuellt samgående av flera förbund i Värmland.
- Vid konferenser i Östersund 16/4 samt 3/12 informerades om Samjamt.
- Hemsidan har nyttjats som ett effektivt verktyg för förbundet och medlemmarna samt övriga externa kontakter.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER 2015

- Nya ledamöter har startat den kommande mandatperioden 2015-2018.
- Staten tillskjuter extra medel för alla förbund.
- Nationella rådet beslutar om kriterier för statlig tilldelning till samordningsförbunden.
- Förbundets arbetssätt övergår till viss del till ett skapande av plattformar som erbjuds medlemmarna.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Nya styrelsen tillför nya ideér och synsätt.

Fortsatt fokus på information till personal i medlemsorganisationerna samt forum med beslutsfattare ex kommunstyrelser.

Satsning på kvalitativa plattformar bestående av avslutade intressanta projekt som sprids/erbjuds till andra kommuner i länet.

Ytterligare fokus på länets ohälsotal med anledning av direktiv och medelstilldelning från staten.

ÅRETS RESULTAT

Förbundets strategi är att det egna kapitalet ej skall överstiga den nivå som staten kräver (max 20% av budgeterade intäkter) i den nya fördelningsmodellen som trädde i kraft för 2016, för att få "full" tilldelning av statliga medel. 2015 års resultat på -618 335 kr innebär att det egna kapitalet uppgår till 488 457 kr. Framförallt ger detta en god indikation på att förbundets medel till största delen används i aktiviteter för målgrupperna.

2015 års resultat och balansräkning ligger i nivå med budget och inga större avvikelser kan noteras. Resultat och bokslutskommentarer samt noter återfinns i bilagorna.

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2015-01-01-2015-12-31*	*2014-01-01-2014-12-31*
Nettoomsättning	*1*	6 000 000	6 000 000
Övriga rörelseintäkter		-	6 930
		6 000 000	6 006 930
Rörelsens kostnader			
Bidrag projekt och aktiviteter		-4 719 578	-6 161 637
Övriga externa kostnader		-314 294	-398 687
Personalkostnader		-1 582 953	-1 400 463
Rörelseresultat	*1*	-616 825	-1 953 857
Resultat från finansiella poster	*1*		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		295	17 347
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 805	-1 650
Resultat efter finansiella poster		-618 335	-1 938 160
Resultat före skatt		-618 335	-1 938 160
Årets resultat		-618 335	-1 938 160

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2015-12-31*	*2014-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER	*1*		
Eget kapital			
Fritt eget kapital			
Vinst eller förlust föregående år		1 106 792	3 044 952
Årets resultat		-618 335	-1 938 160
		488 457	1 106 792
Summa eget kapital		488 457	1 106 792
Kortfristiga skulder			
Skulder projekt (reserverade medel)	*2*	638 406	3 525 308
Skatteskulder		-13 343	-12 130
Övriga skulder		30 450	-341 253
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		110 725	130 059
		766 238	3 301 984
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	*1*	1 254 695	4 408 776

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2015-12-31*	*2014-12-31*
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		88 174	111 572
		88 174	111 572
Kassa och bank	*1*	1 166 521	4 268 148
Summa omsättningstillgångar		1 254 695	4 379 720
SUMMA TILLGÅNGAR	*1*	1 254 695	4 379 720

Redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lag 1997:614 (Kommunal redovisningslag) samt rekommendationer och allmänna råd upprättade av Rådet för Kommunal Redovisning. En fullständig anpassning av kontoplanen till den kommunala kontoplanen (K-planen) har inte helt kunnat göras.

Reserverade medel från föregående år är ej medräknad i resultatet för år 2015

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Fordringar

Fordringar är redovisade till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning.

Samordningsförbundet i Jämtlands län
222000-1990

Not 1 Förklaring av större poster i Balans och Resultaträkning

Övriga fordringar	***88 174***
Avräkning skattekonto samt momsfordran	88 174
Kassa och bank	***1 166 520***
Likvida medel på företagskonto och placeringskonto i Swedbank samt Plusgirot	1 166 520
Eget kapital och skulder	***-1 254 695***
Vinst eller förlust föregående år	1 106 791
Årets resultat (2015)	-618 335
Skulder beslutade projekt	-638 406
Skatteskulder	13 343
Övriga skulder	-18 394
Posten innehåller skuld för personalskatt som betalas i jan 2016	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-110 725
Posten innehåller upplupna sociala avgifter - Upplupen särskild löneskatt på pensionskostnader uppbokade kostnader för bokföring, bokslut och revision avseende år 2013 samt 2014 Samt skuld till KPA	

Resultaträkning:

Nettoomsättning	6 000 000
Tillförda medel specifikation i finansieringsanalysen	
Beslutade bidrag	-4 719 578
Under året beslutade bidrag enligt spec	
Övriga externa kostnader	-314 293
Kostnader relaterade i huvudsak till kansli inkl köpta tjänster	
Personalkostnader	-1 582 953
Löner till personal samt arvoden till styrelsen inkl arbetsgivar avgifter, avtalsförsäkringar och utbildning.	
Finansiella kostnader/intäkter	-1 805
Avser ränteintäkter och kostnader för placerade medel i Swedbank.	

Not 2 Specifikation av reserverade medel i beslutade projekt 2015-12-31

Sammanställning projektskulder att belasta 2015, konto 2441

Projekt	**Belopp**
Nätverksintegration i Härjedalen	235601
Pix Bräcke	402805
Summa	638406

Samordningsförbundet i Jämtlands län
222000-1990

Not 3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalys

	2015	2014	2013	2012
Tillförda medel under året				
Försäkringskassan	3000000	3000000	3000000	3000000
Region J/H	1500000	1500000	1500000	1500000
Bergs kommun	111079	111079	111079	111079
Bräcke kommun	106633	106633	106633	106633
Härjedalens kommun	137438	137438	137438	137438
Krokoms kommun	173218	173218	173218	173218
Ragunda kommun	95323	95323	95323	95323
Strömsunds kommun	151712	151712	151712	151712
Åre kommun	143270	143270	143270	143270
Östersunds kommun	581327	581327	581327	581327
Återbet AMF	0	0	0	42985
Övr ersättn Landstinget		6930		
Summa tillförda medel	*6000000*	*6006930*	*6000000*	*6042985*
Förbrukade medel				
Beslutade utbetalda akt proj	-4576292	-6026535	-5415279	-935828
Beslutade utbetalda bidrag övriga	-143285	-135102	0	-154358
Övriga externa kostnader		-401688	-361612	-475267
Personalkostn och arvoden		-1470352	-1405780	-1442578
Finansiella int & kostnader		15697	73028	103610
Summa använda medel	*-4719577*	*-8017980*	*-7109643*	*-2904421*
Likvida medel vid årets början (ing balans)	4379720	5678035	6374971	4840863
Tillförda medel under året	6000000	6006930	6000000	6042985
Återf fr Visa konto	0	0	20000	0
Använda medel under året	-7539560	-8017980	-7109643	-2904421
Regl fordringar under året	83789	67732	9230	80462
Regl skulder under året	-1669454	533431	383474	-1684918
Likvida medel vid året slut (utg balans)	*1254495*	*4268148*	*5678032*	*6374971*
Förändring likvida medel	**-3125225**	**-1409887**	**-696939**	**1534108**

UPPFÖLJNING PROJEKT 2015

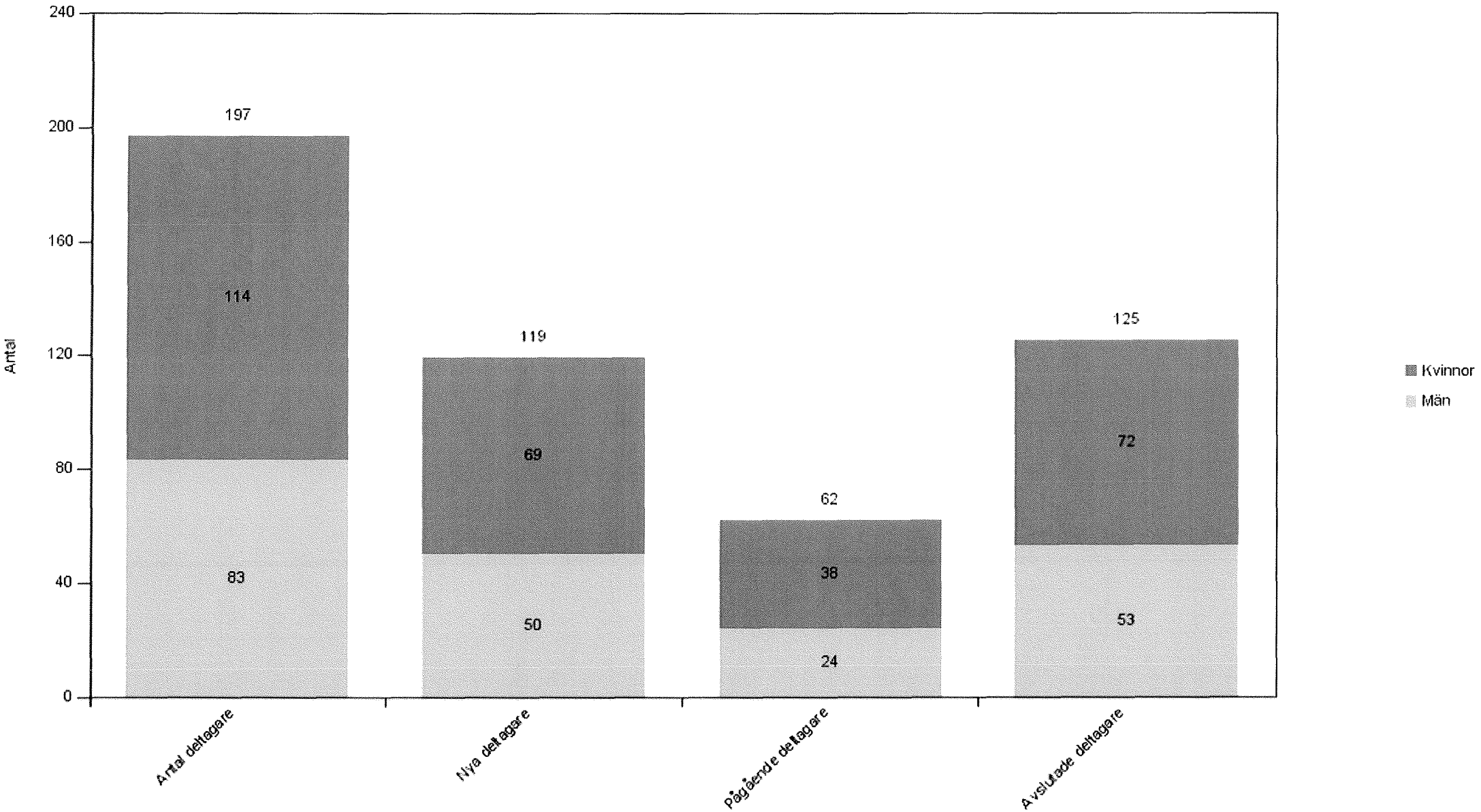
konto 4800 rekvisitioner

Projekt 2015 pågående	Totalt beviljat enl. avtal	Beviljat 2015	Utbetalt 2015
Ham-Sam	2 740 000		
Verktyg hela vägen-länet	1 250 000	504000	328304
Pix Bräcke	1 719 698	537405	470403
Samordnad tidig rehab. Krokom	668575	148572	156366
	6 378 273		

Projekt 2015 avslutade	Totalt beviljat enl. avtal/utfall		Beviljat 2015	Utbetalt 2015
Dans mot psykisk ohälsa	357300	336602	357300	329906
Fåkus Åre	1 110 000	963458	555000	473769
Meka Strömsund	1 433 043	1 268 384	955362	654750
Nätverksintegration i Härjedalen	1 156 935	963185	449920	345703
Ny i vården Östersund	1 475 000	1 295 605	901384	752185
Verktyg hela vägen Birka	662000	564732	414250	351858
Ösa arbetsterap. Östersund/Strömsund	889000	811000	245000	234304
Kom i jobb Krokom	590000	568564	590000	478744
	7673278	6771530	5658193	4576292

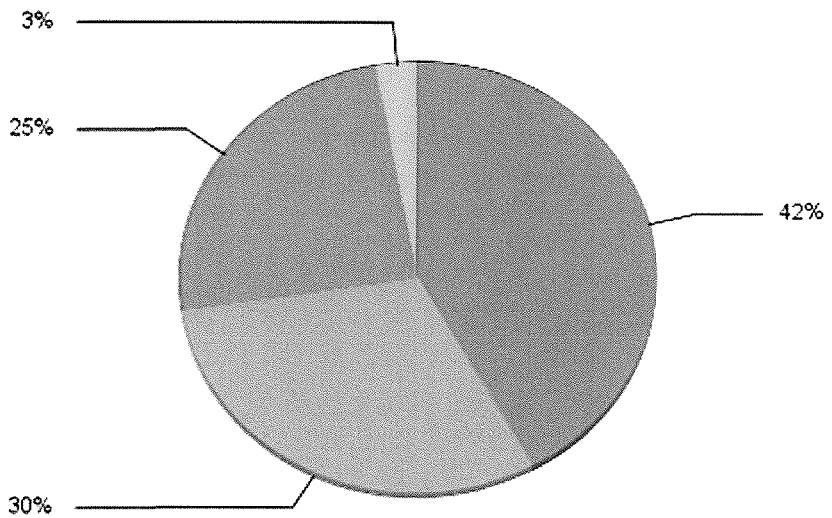
Antal deltagare med personuppgifter

Visar antal deltagare som registrerats med personuppgifter. Diagrammet visar resultatet fördelat på alla deltagare som deltagit minst en dag under urvalsperioden, deltagare som har startat insats under urvalsperioden, deltagare som har avslutat insats under urvalsperioden samt deltagare som fortfarande har pågående medverkan vid t.o.m.-datum. Observera att en deltagare kan finnas i flera olika staplar.
Totalt antal deltagare: 198

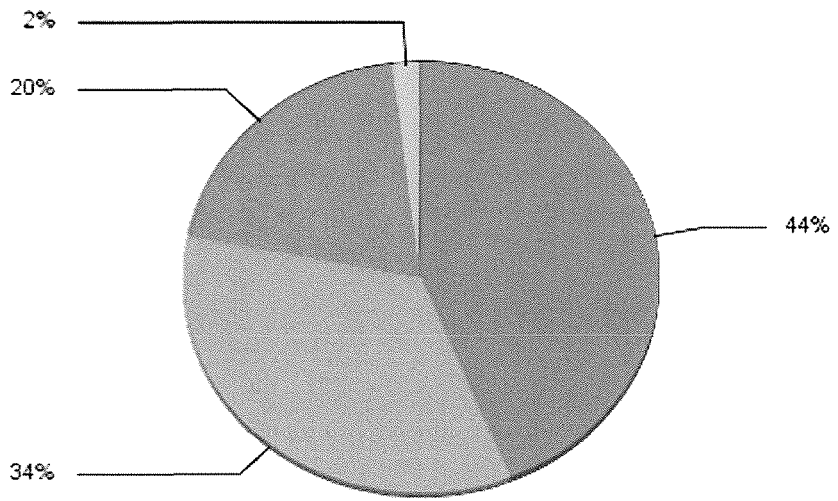

Deltagarnas åldersfördelning

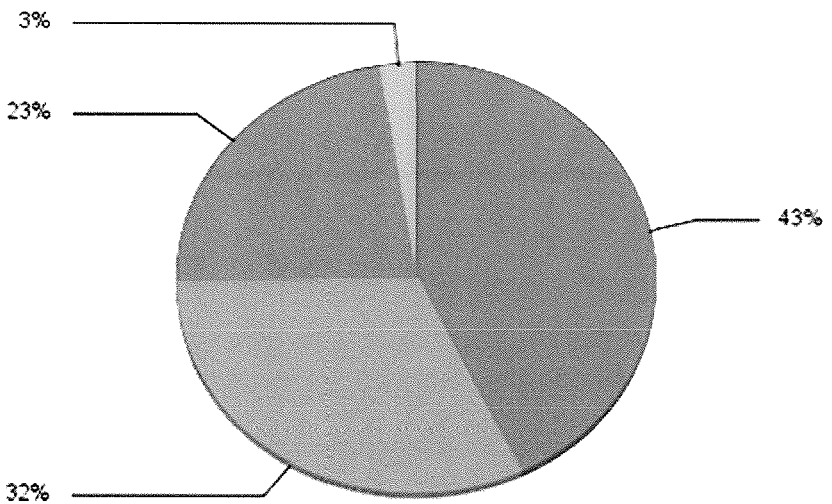
Visar andelsfördelningen mellan olika åldersgrupper i insatser. Deltagarnas ålder beräknas vid start av insatsen. Deltagarna fördelas på ditt valda intervall.
Enbart deltagare som har startat insats under urvalsperioden visas i rapporten. Totalt antal deltagare: 119

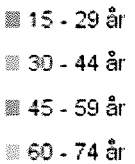
Kvinnor

Män

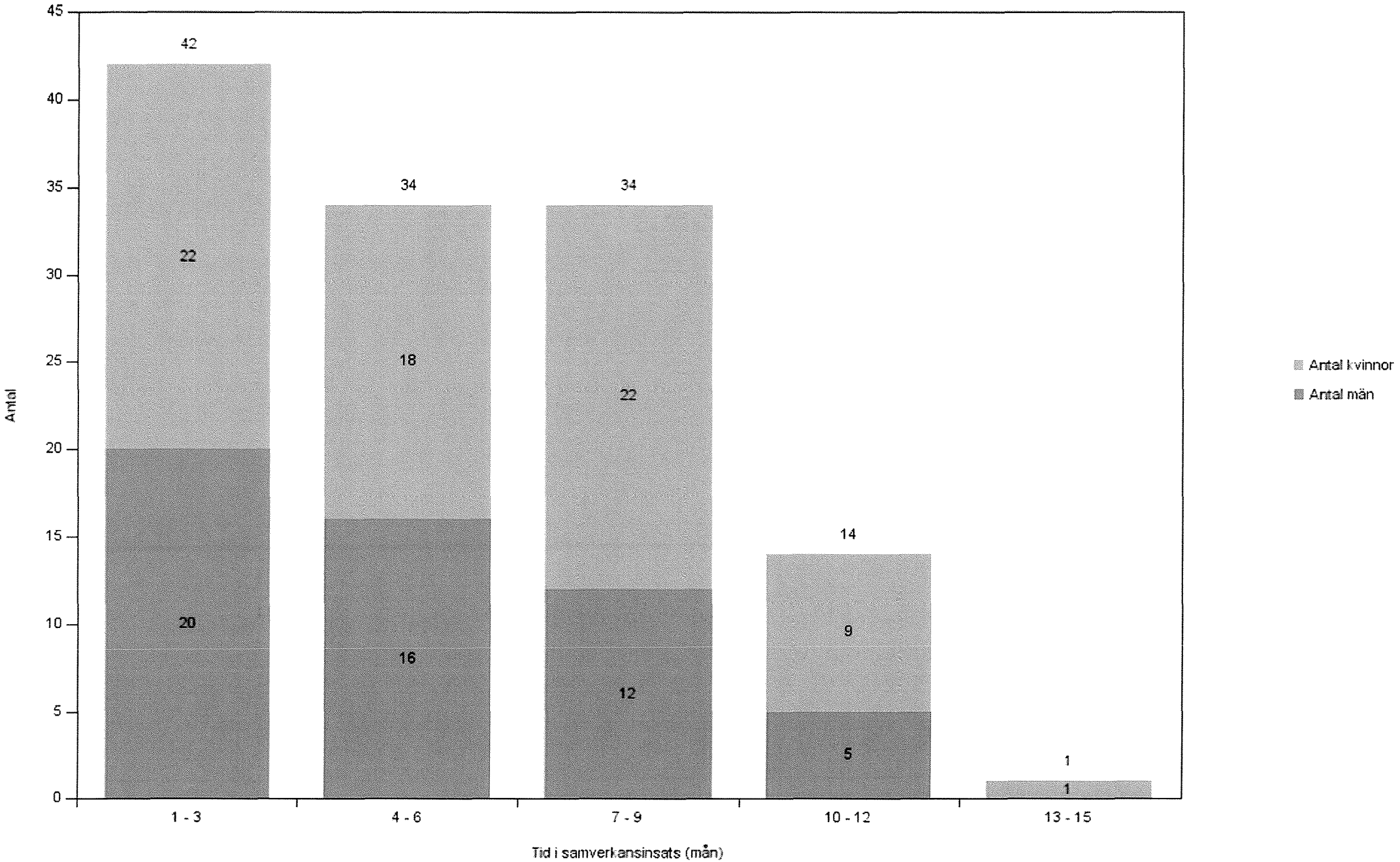

Totalt

Tid i samverkansinsats - avslutade deltagare (antal)

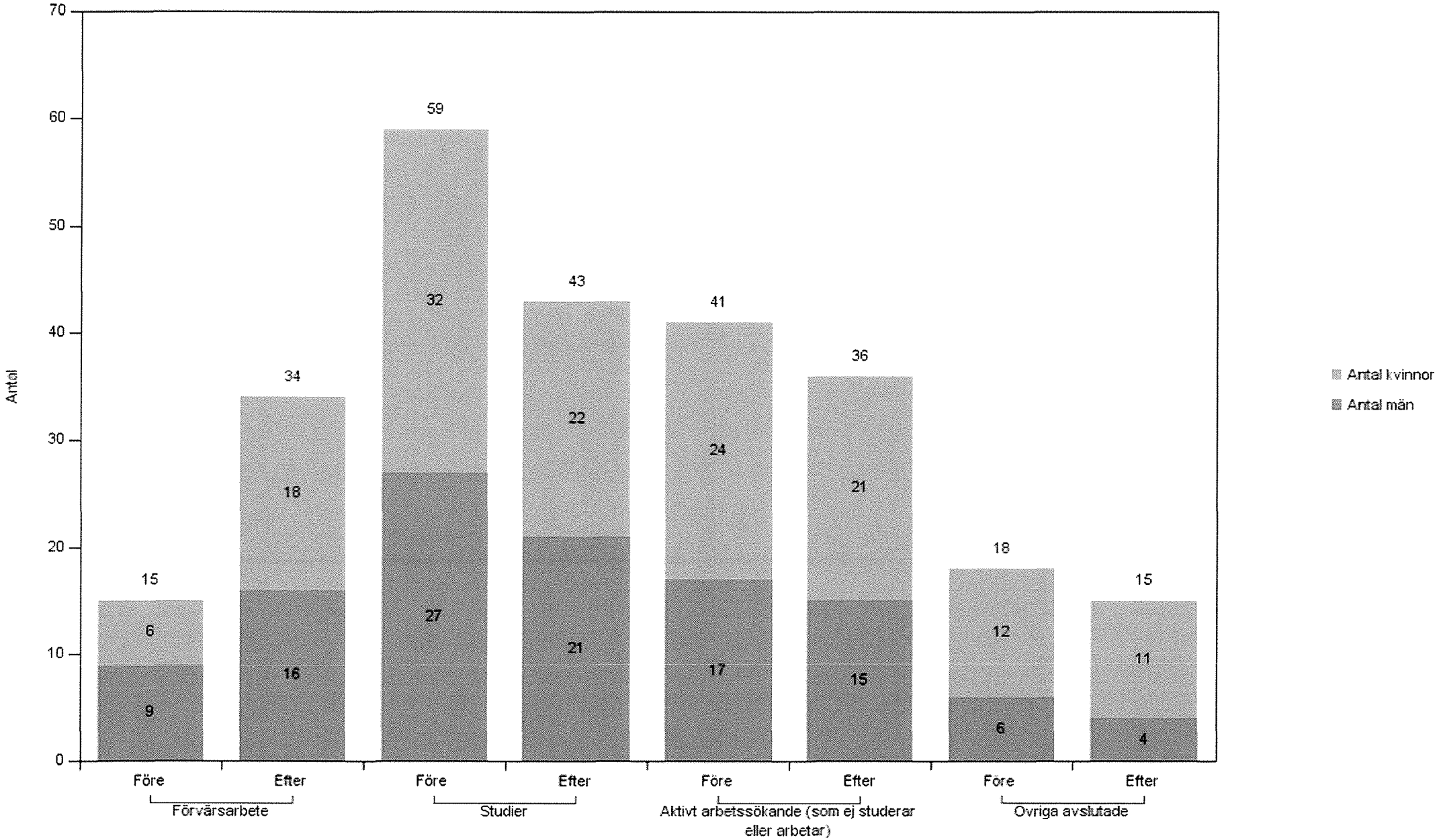
Visar deltagarnas tid i insats, det vill säga tiden från startdatum till slutdatum. Deltagarna fördelas på ditt valda månadsintervall.
Enbart deltagare som har avslutat insats under urvalsperioden visas i rapporten.
Totalt antal deltagare: 125, antal kvinnor: 72, antal män: 53

Deltagarnas sysselsättning före och efter insats

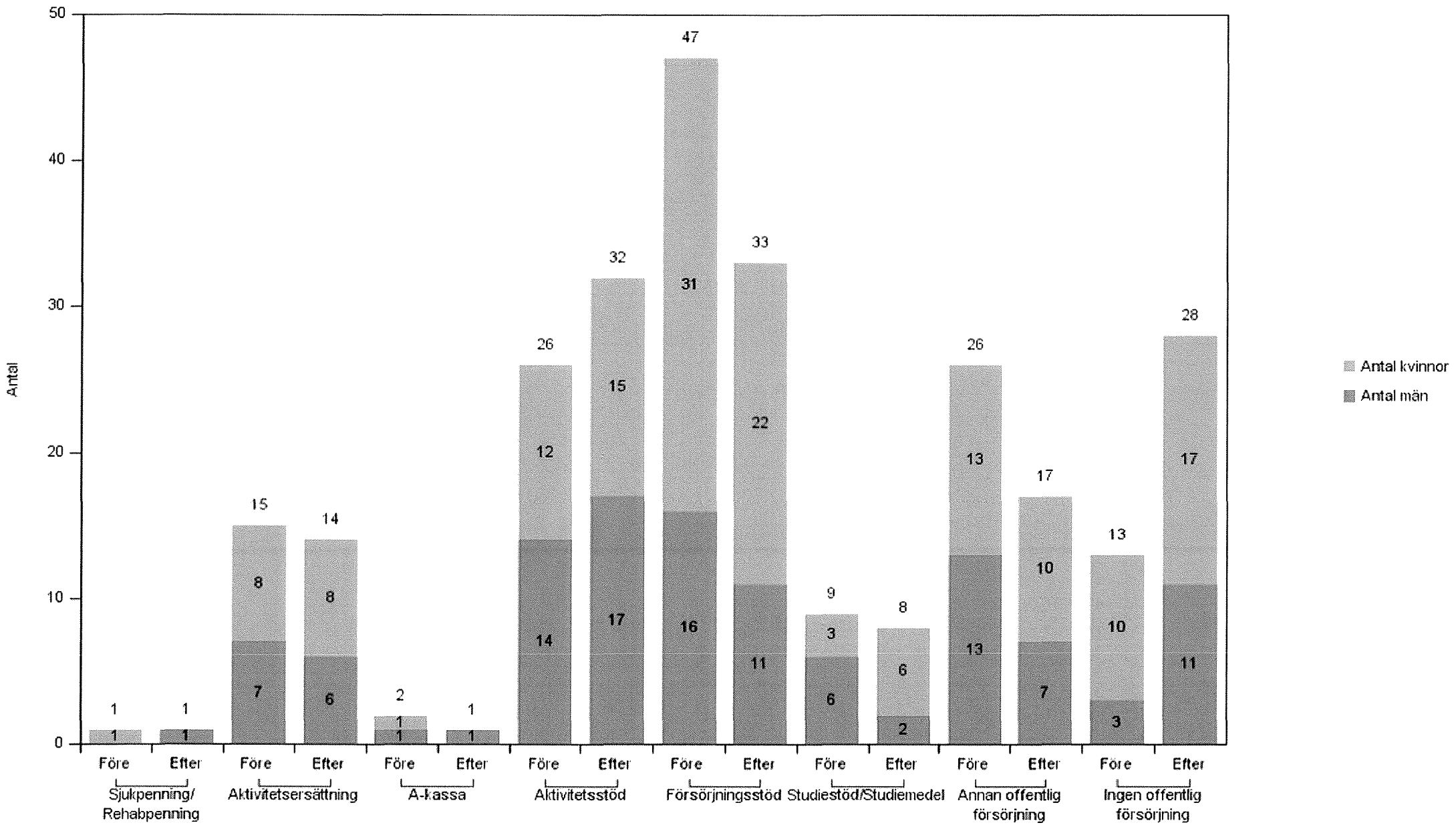
Visar deltagare som förvärvsarbetar, studerar, är aktivt arbetssökande eller inte har någon sysselsättning före och efter insats. Deltagarna visas vanligtvis enbart i en stapel. Observera att de deltagare som visas i rapporten nedan är de som slutat under perioden. Deltagare som avslutas med avslutsanledning 'utan mätning' eller 'medgivande återtaget' ingår inte i urvalet.

Totalt antal deltagare: 125

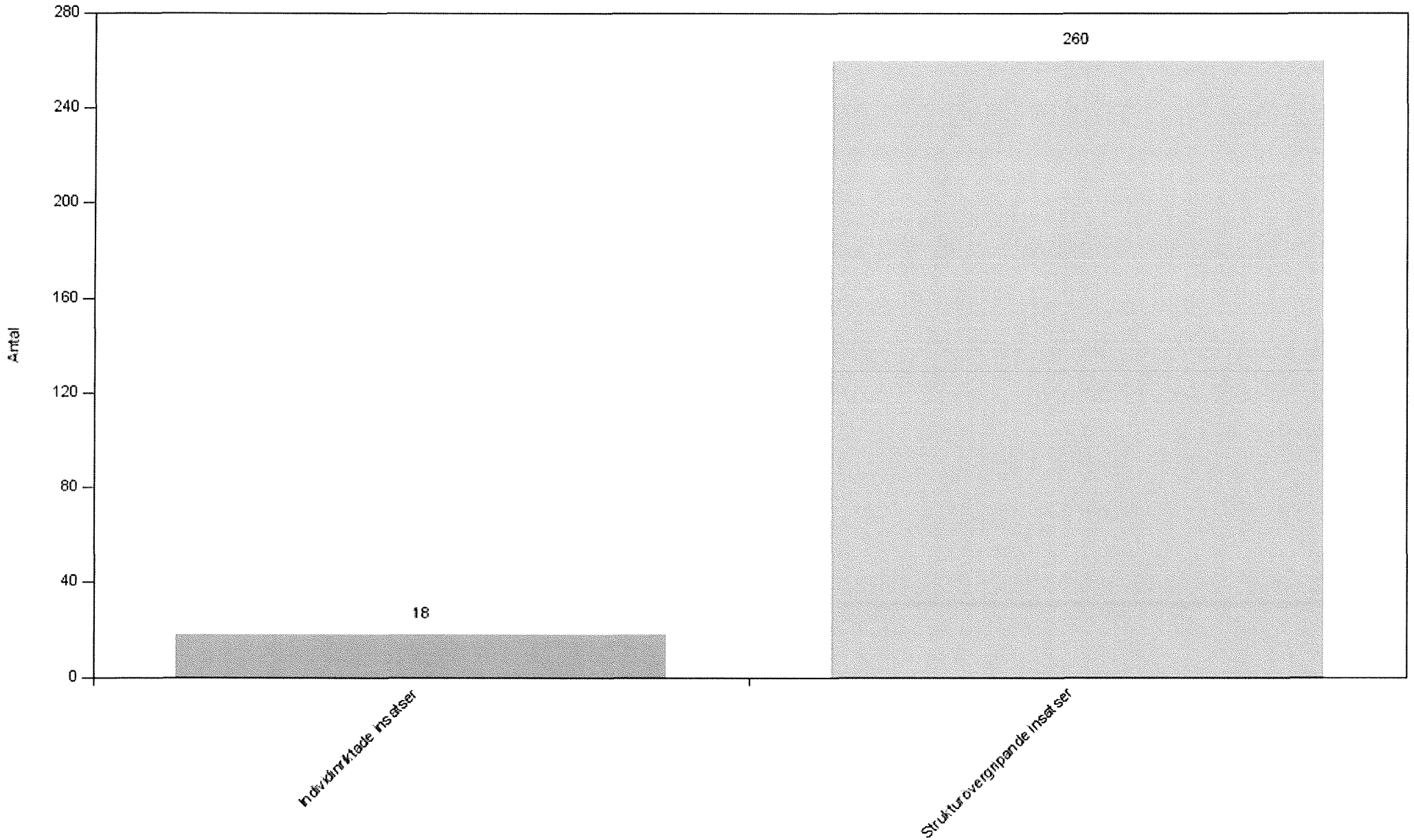
Försörjning före och efter insats

Visar deltagarnas försörjningar före och efter insats. Resultatet visas aggregerat för hela urvalsperioden. Observera att en deltagare kan ha flera olika försörjningskällor vid start- och sluttillfället! Totalsumman av antalet försörjningar nedan kommer därför vanligtvis vara högre än antalet deltagare. Deltagare som avslutas med avslutsanledning 'utan mätning' eller 'medgivande återtaget' ingår inte i urvalet. Totalt antal deltagare: 125, Antal kvinnor: 72, Antal män: 53

Antal i volyminsats

Visar antal registreringar i volyminsats. Resultatet redovisas per år utifrån ditt val i urvalsbilden.

Årsredovisning för Samordningsförbundet i Jämtlands län år 2015 undertecknas

Östersund 2016-02-29

Jonny Springe, Region J/H

Lennart Jenssen, Krokom

Sonja Wredendal, Berg

DANIEL ARVASTSSON

Monica Drugge-Hjortling, Bräcke

Anna-Lena Andersson, Härjedalen

Lennart Skoog, Ragunda

Karin Näsmark, Strömsund

Martine Eng, Åre

Björn Sandal, Östersund

Fredrika Henriksson, Arbetsförmedlingen

Charlott Ax, Försäkringskassan

ÅRSREDOVISNING

Styrelsen för HSB bostadsrättsförening Åkerärtan i Östersund(org.nr 716414-5216) får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2015-01-01 – 2015-12-31.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2015

Fastigheter

Föreningen äger fastigheterna Åkerärtan1 och Kartboken 1, byggd år 1977 i vilken man upplåter lägenheter och lokaler.

Fastigheten är fullvärdesförsäkrad i Trygg Hansa. I försäkringen ingår styrelseansvar.

Kollektivt bostadsrättstillägg ingår ej.

Stadgeenlig årlig fastighetsbesiktning utfördes 2015-06-17.

Föreningsfrågor

Ordinarie föreningsstämma hölls 2015-05-25. På stämman deltog 3 medlemmar. På stämman behandlades stadgeenliga frågor även förslag till mindre förändringar.

Föreningen hade vid årets slut 5 röstberättigade medlemmar varav HSB Södra Norrland är en medlem.

Styrelse

Bengt Bergqvist	ordförande, utsedd av Region JH
Bendikt Eriksson	vice ordförande, utsedd av Östersunds kommun
Bodil Sigvardsson	sekreterare/ledamot utsedd av HSB Södra Norrland
Nils Burman	ledamot
Lilian Waltersson	ledamot
Jan Högberg	styrelsesuppleant
Petra Jepson	styrelsesuppleant
Kerstin Arnemo	suppleant utsedd av Östersunds kommun
Andreas Köhler	suppleant utsedd av Region JH
Claes Steen	suppleant utsedd av HSB Södra Norrland

I tur att avgå vid ordinarie föreningsstämma är Lilian Waltersson och suppleanten Petra Jepson.

Styrelsen har under året hållit 4 sammanträden.

Firmatecknare har varit Nils Burman, Bengt Bergqvist, Bendikt Eriksson och Bodil Sigvardsson två i förening.

Revisor

Till revisor har utsetts från Östersunds kommun, Erik W Andersson, med Margaretha Andersson som suppleant vald vid föreningsstämman och Gustav Onilsgård, utsedd av Region JH samt en av HSB Riksförbund utsedd revisor.

Valberedning

Valberedning har varit Bodil Sigvardsson samt valt ombud för Östersunds kommun och Region JH.

Lägenheter och lokaler

Av föreningens 6 medlemslokaler har under året ingen överlåtelse skett.

Antal	Benämning	Total yta m^2
6	lokaler (bostadsrätt)	2 695,0
2	bilplatser	

Taxeringsvärdet är 1 802 000 kr, se not 9.

Förvaltning

Den ekonomiska och tekniska förvaltningen har under året skötts av HSB Södra Norrland.

Vicevärd

Vicevärd har varit Claes Steen,Vikarie för Claes är Agneta Larsson.

Ekonomi

Flerårsöversikt
Resultat och ställning

	2015	2014	2013	2012	2011
Nettoomsättning i tkr	2 050	1 973	1 900	1 818	1 713
Rörelseresultat i tkr	1 037	783	720	394	332
Resultat efter finansiella poster i tkr	963	622	538	184	80
Soliditet %	57,1	49,1	44,9	40,3	38,4
Balansomslutning i tkr	10 453	10 199	9 758	9 550	9 537
Årsavgift/kvm i kr*	705	678	652	585	585
Driftskostnad/kvm i kr	280	285	357	441	399
Räntekostnad/kvm i kr	28	64	74	81	96
Bankskuld/kvm i kr	1 335	1 633	1 719	1 804	1 890

*Årsavgiften består utav åravgift inkl energiavgift genom den totala ytan.

Väsentliga händelser under året

Ombyggnad och underhåll

Föreningen har en 30-årig underhållsplan som årligen uppdateras. Planen ligger till grund för styrelsens beslut om fondering eller nyttjande av fondmedel.

Under året har följande gjorts: Inget långsiktigt underhåll har utförts.

Avgifter och hyror

Avgiften höjdes fr.o.m. 2015-01-01 med 4,0 %.

Förväntad framtida utveckling

Budget för 2016

I budget ingår 257 000 kr för framtida underhåll.

Styrelsen beslutade att höja månadsavgifterna med 2,10 % för 2016.

Årsavgiften är i genomsnitt 720 kr/m^2.

Framtida underhåll

Enligt underhållsplan: Inga större planerade åtgärder.

Resultatdisposition

Avsättning till föreningens underhållsfond är enligt underhållsplanen 176 000 kr.

Beslutade dispositioner av fond för yttre underhåll:

Fondbehållning vid årets början:	2 046 348
Av styrelsen beslutad avsättning till fond:	176 000
Av styrelsen beslutad disponering ur fond:	0
Fondbehållning vid årets slut:	**2 222 348**

Stämman har att ta ställning till:

Balanserat resultat efter avsättning till yttre fond	815 382
Årets resultat	962 997
Summa	**1 778 379**
Balanseras i ny räkning	**1 779 379**

Resultatet av föreningens verksamhet under räkenskapsåret och den ekonomiska ställningen vid årets utgång framgår av efterföljande resultat- och balansräkning.

HSBs brf Åkerärtan i Östersund

Resultaträkning		2015-01-01 2015-12-31	2014-01-01 2014-12-31
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	Not 1	2 050 433	1 972 677
Summa rörelsens intäkter		2 050 433	1 972 677
Rörelsens kostnader			
Drift	Not 2	-753 991	-768 781
Planerat underhåll	Not 3	0	-135 387
Övriga externa kostnader	Not 4	-16 277	-42 395
Personalkostnader och arvoden	Not 5	-31 758	-31 846
Avskrivningar	Not 6	-211 223	-211 436
Summa rörelsens kostnader		-1 013 249	-1 189 845
Rörelseresultat		**1 037 184**	**782 832**
Finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	Not 7	661	11 418
Räntekostnader och liknande resultatposter	Not 8	-74 847	-172 155
Summa finansiella poster		-74 186	-160 737
Årets resultat		**962 997**	**622 093**

Fondförändring enligt styrelsens beslut

Uttag ur fond för yttre underhåll motsvarande årets kostnad	0	135 387
Avsättning till fond för yttre underhåll enligt underhållsplan	-176 000	-176 000
Avsättning till fond för yttre underhåll utöver underhållsplan		
Summa [A]	786 997	581 480

[A] Årets resultat ska enligt god redovisningssed inte belastas med överföringar till eller uttag ur fond för yttre underhåll. Summan visar hur resultatet skulle ha påverkats av gjorda avsättningar och uttag ur fonden för yttre underhåll.

HSBs brf Åkerärtan i Ostersund

Balansräkning		**2015-12-31**	**2014-12-31**
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	Not 9	7 731 167	7 942 390
		7 731 167	7 942 390
Summa anläggningstillgångar		7 731 167	7 942 390
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Avräkningskonto HSB Södra Norrland		2 604 476	1 027 794
Övriga fordringar	Not 10	5 281	3 135
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 11	112 308	64 516
		2 722 065	1 095 445
Kortfristiga placeringar	Not 12	0	1 300 000
Summa omsättningstillgångar		2 722 065	2 395 445
Summa tillgångar		**10 453 232**	**10 337 834**

HSBs brf Åkerärtan i Ostersund

Balansräkning		**2015-12-31**	**2014-12-31**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	Not 13		
Bundet eget kapital			
Insatser		1 970 000	1 970 000
Fond för yttre underhåll		2 222 348	2 046 348
		4 192 348	4 016 348
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		815 382	369 289
Årets resultat		962 997	622 093
		1 778 379	991 382
Summa eget kapital		5 970 727	5 007 730
Skulder			
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	Not 14	3 528 462	4 252 810
		3 528 462	4 252 810
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	Not 15	68 768	146 934
Leverantörsskulder		124 684	67 075
Skatteskulder		684	1 047
Övriga skulder	Not 16	198 664	160 427
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 17	561 243	701 811
		924 043	1 077 294
Summa skulder		4 452 505	5 330 104
Summa eget kapital och skulder		**10 453 232**	**10 337 834**
Poster inom linjen			
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser			
Panter för fastighetslån			
Fastighetsinteckningar		7 650 000	7 650 000
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

HSBs brf Åkerärtan i Östersund

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper samt övriga bokslutskommentarer

Från och med räkenskapsåret 2014 upprättas årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).
Ytterligare anpassningar till K3 har gjorts räkenskapsår 2015 vad avser rubriceringar. Presenterade jämförelsetal har räknats om.

Avskrivning fastigheter

Fastighetens betydande komponenter bedöms ha väsentligt skillda nyttjandeperioder och därför har fastighetens bokförda värden fördelats på väsentliga komponenter. Komponentindelningen har genomförts med utgångspunkt i vägledning för komponentindelning (RedU13) av hyresfastigheter men med anpassning till bostadsrättsföreningens särskilda förutsättningar. Komponenternas återstående nyttjandeperiod och tidpunkt samt utgift för eventuella utförda åtgärder på väsentliga komponenter har beaktats så väl som ackumulerade avskrivningar.

Avskrivningarna sker linjärt över komponenternas förväntade nyttjandeperioder, 15 - 120 år. Årets avskrivning på byggnaden motsvarar 1,8 % av bokfört anskaffningsvärde.

Fond för yttre underhåll

Reservering för framtida underhåll av föreningens fastigheter görs enligt styrelsebeslut och baseras på föreningens underhållsplan.

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta, övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inte annat anges.

Fastighetsavgift/ fastighetsskatt

Föreningen beskattas genom en kommunal fastighetsavgift på bostäder med 1 243 kronor för räkenskapsåret eller högst 0,3% av taxeringsvärdet på bostadsdelen.
För lokaler betalar föreningen statlig fastighetsskatt med 1% av taxeringsvärdet för lokaldelen.

Inkomstskatt

Föreningen är en s k oäkta bostadsrättsförening och är därför konventionellt beskattad enligt statlig inkomstskatt. Föreningen kan dock nyttja taxerade underskott från tidigare år. Föreningens beräknade underskott uppgår till 2 217 163 kr (2 828 699) kr.

Intäktsredovisning

Inkomsten redovisas till verkligt värde av vad bostadsrättsförening fått eller kommer att få. Det innebär att bostadsrättsföreningen redovisar inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp).

Redovisningsvaluta

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor och belopp anges i kronor om inget annat anges.

Soliditet

Soliditet är ett mått på hur stor del av föreningens tillgångar som är finansierade med egna medel, till exempel insatser. Soliditet = Eget kapital / Totala tillgångar

HSBs brf Åkerärtan i Östersund

Övriga bokslutskommentarer

Föreningen har inte haft några anställda under året.

Arvoden, löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2015-01-01 2015-12-31	2014-01-01 2014-12-31
Förtroendevalda		
Styrelsearvode	21 179	22 470
Revisorsarvode	6 000	3 000
Övriga arvoden och ersättningar	644	0
	27 823	25 470
Uppdragstagare och anställda		
Löner och ersättningar	-1 988	0
	-1 988	0
Sociala kostnader		
Arbetsgivaravgifter	7 530	6 376
Företagsstöd	-1 607	-1 781
	5 923	4 595
Totalt	**31 758**	**30 065**

Löner och arvoden ingår i not för Personalkostnader och arvoden.

HSBs brf Åkerärtan i Östersund

Noter		2015-01-01 2015-12-31	2014-01-01 2014-12-31
Not 1	**Nettoomsättning**		
	Årsavgifter	1 902 132	1 828 956
	Hyror	87 576	83 976
	Debiterade förbrukningsavgifter	252 432	243 344
	Övriga intäkter	11 807	12 073
	Brutto	2 253 947	2 168 349
	Årsavgiftsbortfall	-203 514	-195 672
	Summa nettoomsättning	**2 050 433**	**1 972 677**
Not 2	**Drift**		
	Fastighetsskötsel och lokalvård	115 216	111 260
	Reparationer	107 509	99 086
	El	133 479	142 376
	Uppvärmning	204 727	242 781
	Vatten	21 180	31 317
	Sophämtning	18 873	17 742
	Övriga avgifter	43 819	44 787
	Förvaltningsarvoden	62 372	59 401
	Fastighetsskatt	18 020	18 020
	Övriga driftskostnader	28 795	2 011
		753 991	**768 781**
Not 3	**Planerat underhåll**		
	Pumpbyte	0	109 196
	Nya motorvärmare	0	26 191
		0	**135 387**
Not 4	**Övriga externa kostnader**		
	Förbrukningsinventarier och material	0	150
	Tele och post	3 758	4 196
	Revisions- och förvaltningskostnader	6 911	7 100
	Externa tjänster	1 297	26 005
	Medlemsavgifter och övriga adm kostnader	4 311	4 944
		16 277	**42 395**
Not 5	**Personalkostnader och arvoden**		
	Förtroendevalda	27 823	25 470
	Uppdragstagare och anställda	-1 988	0
	Sociala kostnader	5 923	6 376
		31 758	**31 846**
Not 6	**Avskrivningar**		
	Byggnader och ombyggnader	211 223	211 436
		211 223	**211 436**
Not 7	**Ränteintäkter och liknande resultatposter**		
	Ränteintäkter övriga	635	11 399
	Ränteintäkter Skattekonto	26	19
		661	**11 418**
Not 8	**Räntekostnader och liknande resultatposter**		
	Räntekostnader långfristiga skulder	74 847	172 155
		74 847	**172 155**

HSBs brf Åkerärtan i Östersund

Noter		2015-12-31	2014-12-31
Not 9	**Byggnader och mark**		
	Ingående anskaffningsvärde	11 637 807	11 411 700
	Årets investeringar	0	226 107
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**11 637 807**	**11 637 807**
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 695 417	-3 483 981
	Årets avskrivningar	-211 223	-211 436
	Utgående avskrivningar	**-3 906 640**	**-3 695 417**
	Bokfört värde	**7 731 167**	**7 942 390**
	varav byggnader	7 418 167	7 629 390
	varav mark	313 000	313 000
		7 731 167	7 942 390
	Taxeringsvärde för fastigheten Åkerärtan 1, Kartboken 1 i Östersund. Värdeår är 1977.		
	Byggnad - bostäder		
	Byggnad - lokaler	1 612 000	1 612 000
		1 612 000	1 612 000
	Mark - bostäder		
	Mark - lokaler	190 000	190 000
		190 000	190 000
	Taxvärde totalt	**1 802 000**	**1 802 000**
Not 10	**Övriga kortfristiga fordringar**		
	Skattekonto	5 281	3 135
		5 281	**3 135**
Not 11	**Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter**		
	Förutbetalda kostnader	112 308	63 642
	Upplupna ränteintäkter	0	874
		112 308	**64 516**
Not 12	**Kortfristiga placeringar**		
	Räntebärande placeringar	0	1 300 000
		0	**1 300 000**

Not 13 Förändring av eget kapital

	Insatser	Yttre fond	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	1 970 000	2 046 348	369 289	622 093
Vinstdisp enl. stämmobeslut			622 093	-622 093
Innevarande års avs/disp.		176 000	-176 000	
Årets resultat				962 997
Belopp vid årets slut	**1 970 000**	**2 222 348**	**815 382**	**962 997**

Not 14 Långfristiga skulder till kreditinstitut

Låneinstitut	Lånenummer	Ränta	Konv.datum	Belopp	Nästa års amortering
SBAB	11769578	2,35%	2016-06-03	836 492	18 904
Stadshypotek	74365	2,52%	2017-09-01	650 134	6 792
Stadshypotek	81378	1,62%	2016-10-30	2 110 604	43 072
				3 597 230	**68 768**

Långfristiga skulder exklusive kortfristig del	3 528 462
Om fem år beräknas nuvarande skulder till kreditinstitut uppgå till	3 253 390

HSBs brf Åkerärtan i Östersund

Noter		2015-12-31	2014-12-31
Not 15	**Kortfristiga skulder till kreditinstitut**		
	Kortfristig del av långfristig skuld (nästa års beräknade amorteringar)	**68 768**	**146 934**
Not 16	**Övriga kortfristiga skulder**		
	Källskatt	300	0
	Arbetsgivaravgifter	218	0
	Mervärdesskatt	60 746	22 409
	Inre fond	137 400	618
		198 664	**23 027**
Not 17	**Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter**		
	Upplupna räntekostnader	10 126	11 983
	Övriga upplupna kostnader	6 408	170 288
	Förutbetalda hyror och avgifter	544 709	519 540
		561 243	**701 811**

Ostersund den 160307

Bengt Bergqvist

Bodil Sigvardsson

Lilian Waltersson

Bendikt Eriksson

Nils Burman

Vår revisionsberättelse har lämnats den 14/3 2016

Gustaf Onilsgård
Av stämman vald revisor

Erik W Andersson
Av stämman vald revisor

Eeva-Riitta Salminen
BoRevision AB
Av HSB Riksförbund utsedd revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i HSB Brf Åkerärtan, org.nr. 716414-5216

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för HSB Brf Åkerärtan för år 2015.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. För revisorn från BoRevision AB innebär detta att denne har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust samt styrelsens förvaltning för HSB Brf Åkerärtan för år 2015.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust, och det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt bostadsrättslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med bostadsrättslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med årsredovisningslagen eller föreningens stadgar.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att föreningsstämman behandlar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Östersund den 14/3 2016

Gustav Onilsgård
Av föreningen vald revisor

Eeva Riitta Salminen
BoRevision AB
Av HSB Riksförbund förordnad revisor

Erik W Anderson
Av Östersunds kommun utsedd revisor

ÅRSREDOVISNING

för

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för

Org.nr. 769600-7686

Jämtland Härjedalen Turism

- ledande inspiratör och samordnare inom destinationsutveckling

Styrelsen och verkställande direktören får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2015-01-01 - 2015-12-31

Innehåll	**Sida**
förvaltningsberättelse	2
resultaträkning	7
balansräkning	8
ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	9
tilläggsupplysningar	10
underskrifter	12

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten
1. Den regionala strategin för besöksnäringen
I Jämtland Härjedalen är besöksnäringen en basnäring med större betydelse för sysselsättning och tillväxt än i många andra regioner. Större investeringar och stora aktörer har tillsammans med en tradition av småföretagande och entreprenörskap bidragit till att stärka näringens attraktionskraft.

Därför är det angeläget att regionens utvecklingsstrategi (RUS) stödjer den regionala besöksnäringsstrategin då besöksnäring, upplevelser och evenemang är starka tillväxtområden. Möjligheterna till fortsatt utveckling är stora tack vare regionens unika natur-, miljö- och kulturvärden i kombination med ett innovativt och strategiskt utvecklingsarbete och fortsatta investeringar.

Till grund för det arbete som bedrivs inom regionens besöksnäring ligger strategin för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen, jamtland.se/strategi, med visionen *"Jämtland Härjedalen – ledande på naturbaserade upplevelser"*. I strategin finns ett antal mätbara mål och gemensamt för målen är att de är jämförelsevis högre satta för Jämtland Härjedalen än motsvarande mål i den nationella besöksnäringsstrategin. Både den regionala och den nationella besöksnäringsstrategin revideras för närvarande i processer som beräknas vara klara våren 2016. Nedanstående förslag till målbeskrivningar ingår i den ännu ej antagna nya strategiversionen.

- *År 2030 ska antalet svenska gästnätter i kommersiella bäddar vara 2,8 miljoner. 2014 var de 2,6 miljoner.*
- *År 2030 ska andelen utländska gäster i kommersiella bäddar ha ökat till 30 procent. 2014 var den 21 procent.*
- *Antalet evenemang av nationell och internationell karaktär ska 2030 ha ökat till att omfatta tio årligt återkommande. Länet ska from 2030 stå som värd för minst ett megaevenemang, av VM- eller motsvarande karaktär, vart tredje år.*
- *Andelen mycket nöjda/nöjda gäster, baserat på gästundersökningar, ska år 2030 vara 95 %.*
- *År 2030 ska omsättningen inom besöksnäringen i Jämtland Härjedalen i löpande priser ha ökat till 6,2 miljarder kr. 2014 var den 4,45 miljarder kr.*
- *År 2030 ska antalet direkta årsarbeten inom besöksnäringen i Jämtland Härjedalen vara 5 800. 2014 var sysselsättningseffekten 4 300 årsarbeten. Utöver den direkta sysselsättningseffekten har näringen en stor betydelse för omsättning och sysselsättning i en rad andra branscher.*

Prioriterade insatser för att nå strategins vision och mål är;

- *Hållbara destinationer*
- *Reseanledningar*
- *Infrastruktur och tillgänglighet*
- *Marknadskommunikation*
- *Kompetens*

2. Jämtland Härjedalen Turism
Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening (JHT) bildades 1995 och är samverkansplattformen för utveckling av besöksnäringen i Jämtland Härjedalen. JHT företräder besöksnäringen i regionen i nationella och internationella sammanhang och samverkar med regionens destinationer och turistföretag, med företrädare för offentlig sektor, intresseorganisationer m fl. I föreningens styrelse finns företrädare för regionens besöksnäring samt representanter från Region Jämtland Härjedalen.

Visionen för JHT som organisation lyder: *"Ledande inspiratör och samordnare inom destinationsutveckling"* och organisationens värdegrund bygger på *hållbarhet och kvalitet, en välkomnande och inspirerande attityd och ett drivande arbetssätt*. Tillsammans utgör de grunden till JHTs affärsidé:
"Att genom samverkan, kompetens och innovation utveckla ledande destinationer och upplevelser".

2.1 Föreningens styrelse
I föreningens styrelse finns företrädare för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen, kommunerna och Region Jämtland Härjedalen. Fr o m årsstämman i mars 2015 har styrelsen bestått av ordförande Mats Svensson Åre, vice ordförande Stefan Mörtberg Funäsdalen, Anna Wersén Destination Östersund, Jonas Kojan Destination Funäsfjällen, Björn Broström Skistar, Maria Cederberg Destination Vemdalen, Niklas Winbom STF samt Anna-Caren Sätherberg och Saila Quicklund Region Jämtland Härjedalen.

Suppleanter har varit Johanna Mattsson Lofsdalen, Therese Sjölund Åre Destination, Anna Jonasson Vaajma, Anneli Åman Turistkompaniet, Jerker Bexelius Gaaltije, GunMarie Persson Ragundadalen Turism samt Karin Österberg och Jörgen Larsson Region Jämtland Härjedalen. Hedersordförande i JHT är Arne Hafstad Åre.

2.2 Personal
JHT har under 2015 haft i medeltal fem kvinnor och två män anställda motsvarande ca 7 årsarbeten, fördelat på totalt 14 personer. Lönesumman (inklusive arbetsgivaravgifter tjänstepensioner, utbildning och traktamenten samt bilersättningar) för dessa, tillsammans med arvode till styrelsens ordförande, uppgick till 5 098 530 kr.

Mats Forslund, VD, 100%.
Johan Hansson, Webmaster, 100%. Föräldraledig 2015.
Daniel Janhagen, Webmaster, 50% Jan-Feb.
Anne Adsten, Turismutvecklare, 100%.
Ingrid Hedlund, Turismutvecklare. Tjänstledig 50% jan-Juni. Tjänstledig 100% Juli-Dec.
Fanny Hejdström, Kommunikatör, 100%. Tjänstledig 20% Jan-Aug.
Ann-Margret Emilsson, Ekonomiansvarig, 100%.
Karin Gydemo Grahnlöf, Projektchef & Biträdande VD, 100%.
Mårten Wikner, Turismutvecklare 100%.
Lina Lif, Hållbar Besöksnäring o Exportprojektet, 100% Jan-Maj.

3. Verksamhet
Med utgångspunkt i strategin för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen och JHTs affärsidé driver JHT en verksamhet som är uppdelad i delarna Bas, Egen budget och uppdrag samt Projekt. Basverksamheten finansieras av medlemmarna, tillika ägarna, som i huvudsak utgörs av regionens destinationsorganisationer, kommuner och Region Jämtland Härjedalen. Egen budget och uppdrag finansieras genom ersättning för de tjänster JHT levererar. Inom projektverksamheten, där JHT verkar som projektorganisation för gemensamma insatser, bedrivs ett antal utvecklingsprojekt med finansiering från parter som destinationer och företag, Region Jämtland Härjedalen, EU, Länsstyrelsen och Tillväxtverket.

3.1 Basverksamhet
Basverksamheten inkl drift av jamtland.se och Jämtland Härjedalen Databas (JHDB) samt medel för strategisk marknadsföring finansieras med 3,9 mkr av Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtland Härjedalen, med ca 800 tkr från JHTs medlemmar, d v s i huvudsak regionens besöksnäring. I verksamheten ingår administration, lönekostnader för del av personalen, lokalkostnader, medlemsverksamhet, mediebearbetning, IT, webbutveckling, statistik- och analysverksamhet och länsturistbyråfunktion. Exempel på viktiga frågor som drivs delvis inom basverksamheten är sådana som är strategiskt viktiga för näringen som finansiering och investeringsfrämjande, projektinitiativ, infrastruktur och kommunikationer, kompetensutveckling samt medverkan i olika sammanhang där regionen marknadsförs. Strategisk marknadsföring utgörs i huvudsak av köp av marknadsplats i samband med regionens större evenemang då dessa i sig är en viktig del i kommunikationen av en positiv bild av Jämtland Härjedalen. En del i detta är genomförandet av Evenemangsforum i samband med större evenemang i regionen. I samband med årsstämman 2015 antogs ägardirektiv för JHT.

Medlemsverksamhet
Under 2015 har styrelsen och arbetsutskottet samlats vid fyra tillfällen och JHTs årsstämma genomfördes den 30 mars 2015 i Östersund, med Åre Östersund Airport som värd. JHT Academy bestående av ansvariga på destinationerna med medarbetare har samlats vid fyra tillfällen. Utöver det har ett antal möten i anslutning till olika projektsatsningar genomförts.

JHT äger 8 900 aktier (12 %) i Sveriges Rese- och Turistråds intressenter AB (Svensk Turism), genom vilket näringen äger hälften av VisitSweden AB. I valberedningen för Svensk Turism ingår JHTs vice ordförande Stefan Mörtberg. VD Mats Forslund har under året representerat JHT i styrelsen för Svensk Turism, VisitSweden, Mid Sweden Science Park och regionala nätverket för turism. VD har under året även representerat JHT och besöksnäringen i bl a Länspartnerskapet, i Region Jämtland Härjedalens transportutvecklingsråd samt i referensgruppen för Etour (ordförande). Anne Adsten ingår i det nationella Destinationsrådet knutet till Visita och fr o m december 2014 ingår Karin Grahnlöf i EU-kommissionens exportråd för seniorturism. Under året har JHT varit medlem i Ekoturismföreningen, Marknadsföreningen i Jämtland Härjedalen samt

Visita.

Infrastruktur & tillgänglighet
Frågorna drivs främst gemensamt med andra näringar och aktörer i Region Jämtland Härjedalens transportutvecklingsråd men JHT har dessutom fortsatt löpande kontakt med Trafikverket, Swedavia och olika transportörer som t ex SJ för att öka tillgängligheten till regionens destinationer. JHT har t ex varit engagerad i frågan om nattågens framtid, i än högre grad sedan SJ under hösten aviserade neddragningar i trafiken. Gemensamt med Svensk Turism och Visit Sweden agerar JHT även nationellt i tillgänglighetsfrågan.

Kompetens- och arbetsmarknadsfrågor
För att driva frågor inom kompetens- och arbetsmarknadsfrågor har JHT fortsatt samverka inom"Swetourgruppen", med en rad aktörer med intresse och kompetens inom området. I gruppen ingår bl a Arbetsförmedlingen, Campus Åre, Mittuniversitetet, Visita och Region Jämtland Härjedalen.

PR & kommunikation
JHT har under året arbetat löpande enligt befintlig agenda. De kanaler JHT inom basverksamheten främst kommunicerat via, både mot gäst och branschintressenter, är webbplatsen jamtland.se, JHTs nyhetsbrev, sociala medier samt JHT Academy. Media har bearbetats genom online-verktyget Mynewsdesk, där material publicerats i JHTs pressrum, samt via debattartiklar och personliga kontakter. Lobbying för påverkan inom t ex infrastrukturfrågor har pågått löpande under året och information och bilder ämnat för media har funnits till förfogande på jamtland.se/press. Pressresor, mässor och andra evenemang har genomförts inom olika projektsatsningar.

Vid sidan av det ordinarie kommunikationsarbetet har JHT har under året börjat upprätta en kommunikationsplan utifrån parametrarna vad som sägs, genom vilka kanaler, när i tiden och till vem. Syftet är att klargöra JHTs respektive destinationernas roller inom det vi valt att kalla "det kommunikativa ekosystemet" samt att se hur JHT på bästa sätt kan stärka destinationerna i den egna kommunikationen. I arbetet ingår en översyn av hela JHTs marknadskommunikation; typ av innehåll och budskap, inventering av såväl digitala som analoga kanaler samt analys av nuvarande webbplats och databaslösning, för att klargöra hur vi bäst når ut, och med relevanta budskap.a

Analys & statistik
Gästnattsutvecklingen följs löpande genom analys av tillgänglig statistik och JHTs sammanställning Fakta om turismen i Jämtland Härjedalen 2014 som utkom i maj 2015. Tillsammans med några andra regioner har en diskussion påbörjats om ett utökat samarbete inom området samtidigt som JHT via Svensk Turism påtalat Tillväxtverkets roll i sammanhanget.
Länsturistbyrå
Länsturistbyråfunktionen har på uppdrag av JHT upprätthållits av VisitÖstersund. Under året har den nationella dialog om framtidens turistinformation fortsatt under ledning av Visita, med deltagande från JHT. Inför 2016 har uppdraget till VisitÖstersund begränsats något, i enlighet med gästens ändrade sökvanor och informationsbehov. I samband med översynene av JHTs kommunikationsplan ses även länsturistbyråkanalen över.

Årets turismföretagare
Vid 2015 års Guldgala utsåg JHT Per-Åke Wahlund med verksamhet bl a på Verkön till Årets turismföretagare. Pristagaren är därmed också Jämtland Härjedalens nominerade till Stora turismpriset 2016. Priset delades ut i samarbete med Visita och Etour.

3.2 Egen budget & uppdrag
Egen budget och uppdrag avser verksamheter och uppdrag som helt finansieras genom intäkter från samarbetspartners, uppdragsgivare eller deltagaravgifter eller genom ersättning för utrednings- och utbildningsuppdrag, vissa konsulttjänster, deltagande i mässor och event, genomförande av egna seminarier samt marknadsföring i form av produktion av reseguiden Upplev Jämtland Härjedalen.

Reseguiden Upplev Jämtland Härjedalen
Reseguiden Upplev Jämtland Härjedalen 2015 har tryckts på svenska, tyska och engelska i 65 000 exemplar. Guiden distribueras främst i Sverige, men också till våra prioriterade utlandsmarknader och på förfrågan till privatpersoner. Upplev finns tillgänglig online via jamtland.se samt via samarbetspartners hemsidor.

3.3 Projektverksamhet
Projekt utgör en stor del av JHTs verksamhet och innefattar aktiviteter som helt eller delvis finansieras med externa medel och som har en tydlig inriktning. Under 2015 har tre projekt bedrivits, se mer nedan. Samtidigt har det bedrivits ett arbete för att lägga en grund för fortsatta insatser där bl a en förstudie genomförts med utgångspunkt i den regionala strategin för

besöksnäringen i Jämtland Härjedalen i syfte att ta fram underlag för en större ansökan till kommande strukturfondsperiod.

Export 2.0
Ett exempel ur verksamheten 2015 är det gemensamma PR-eventet mellan JHT och Columbia Sportswear där regionen i mars månad gästades av totalt 28 journalister, bloggare, fotografer och ambassadörer inom "outdoor". Besöket blev oerhört uppskattat av gästerna och har bl a resulterat i att Helags blivit utnämnt som tredje bästa "summit hike" av National geographic, väldistribuerade artiklar i Free-skier, Ski Canada, en halv miljon visningar på Columbia Sportswears youtube-film "Tested tough in Sweden". Ett annat exempel är ett PR-event med World Nomads, som egentligen är ett försäkringsbolag, i syfte att skapa image kopplat till våra upplevelser under barmarksperioden. Samarbetet med World Nomads resulterade bl a i 7 filmer om Jämtland Härjedalen på Youtube och inslag i World Nomads resecomunity på nätet. Ovanstående resultat är sprungna ur JHT:s medlemskap i Adventure Travel Trade Association, ATTA, vilket gett såväl nya kontakter som affärsmöjligheter och mycket bra film- och fotomaterial som kommit destinationer och deltagande företagare till del.

En roadshow i Danmark genomfördes med goda resultat genom PR-arbete med VisitSweden där turoperatörer och agenter besöktes i syfte att vidareutveckla samarbetet och öka försäljningen. En studie- och benchmarkingresa gick av stapeln i juni till Colorado där Vail, Snowmass, Aspen och Telluride besöktes. Möten med evenemangsarrangörer, kommunledning, deltagande på ATTA Elevante, Go Pro Mountaingames och produkttester genomfördes med mycket inspiration och lärdomar. Arbetet med att etablera direktflyg har fortsatt med förhoppningsvis positivt resultat inom kort. En mängd marknadsaktiviteter har genomförts i de deltagande destinationerna, framförallt inom kanalerna Facebook och Youtube och genom Google adwords men även offline, med material anpassat för den utländska gästen.

Turism 2030
Efter genomförd förstudie lämnades under våren 2015 en omfattande projektansökan in till Region Jämtland Härjedalen och Tillväxtverket. Efter positivt besked på försommaren startade projektet Turism 2030 under hösten. Utöver de två huvudområdena Marknadskommunikation och Affärsutveckling lägger projektet stor vikt vid att de så kallade horisontella kriterierna finns med i utvecklingsarbetet och att de avspeglar sig i både näringens kommunikation och produkter. Projektet är till formen ett samverkansprojekt med fem destinationer och JHT som direkta samverkansparter men där även övriga destinationer har möjlighet att medverka i delar av det. Inom området Marknadskommunikation har en genomgripande process påbörjats för att se över stora delar av den samlade kommunikationen och inom området Affärsutveckling pågår arbete inom ett antal områden. Exempel i nuläget är Smala skidor, Skoter och Cykel.

Creative Region of Gastronomy
Creative Region of Gastronomy är en gemensam satsning på mat, kultur och upplevelser som tillväxtmotor för hållbar regional utveckling. Bakom satsningen står Torsta AB, Jämtland Härjedalen Turism, LRF Jämtland, Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun med Torsta som projektägare. Projektet finansieras av EU:s regionala utvecklingsfond samt deltagande parter. Jämtland Härjedalen Turisms del i projektet är att ta fram en digital plattform för b2b-samverkan och kunskapsöverföring mellan och inom deltagande branscher, bl a restauranger och aktivitetsföretag, i syfte att skapa mer affärsverksamhet.

4. Ekonomi
Under 2015 omsatte JHT 12 mkr och årets resultat uppgår till 157 tkr före skatt och 118 tkr efter skatt att jämföra med budgeterade 284 tkr. Soliditeten uppgår i 2015 års bokslut till 52 % eller 2,6 mkr i eget kapital och målet är att den ska uppgå till 50% i 2017 års bokslut. Likviditeten uppgår till 209 % och målet är att den i 2017 års bokslut ska uppgå till 175%.

Kostnader för styrelse och stämma mm finansieras med del av föreningens medlems- och serviceavgifter. Dessa intäkter uppgick till 727 tkr under 2015. JHT förfogar from 1 januari 2015 över en kredit om 1,25 mkr i Svenska Handelsbanken.

Vid årsstämman var antalet andelar i föreningen 191.

Flerårsöversikt

	2015	**2014**	**2013**	**2012**
Rörelsens intäkter	12 254 399	16 664 705	17 862 699	20 674 995
Resultat efter finansiella poster	157 519	503 009	431 303	866 309
Soliditet (%)	52,17	36,86	24,95	17,66

*Definitioner av nyckeltal, se tilläggsupplysningar

Resultatdisposition

Medel att disponera:	
Balanserat resultat	2 171 415
Årets resultat	118 027
	2 289 442
Förslag till disposition:	
Balanseras i ny räkning	2 289 442
	2 289 442

Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande tilläggsupplysningar.

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

RESULTATRÄKNING

	Not	2015-01-01 2015-12-31	2014-01-01 2014-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning	1	2 994 898	4 922 119
Övriga rörelseintäkter	2	9 259 501	11 742 586
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		12 254 399	16 664 705
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-6 973 708	-10 068 738
Personalkostnader	3	-5 095 325	-6 075 966
Summa rörelsekostnader		-12 069 033	-16 144 704
Rörelseresultat		185 366	520 001
Finansiella poster			
Ränteintäkter		0	15 641
Räntekostnader och liknande resultatposter		-27 847	-32 633
Summa finansiella poster		-27 847	-16 992
Resultat efter finansiella poster		157 519	503 009
Resultat före skatt		157 519	503 009
Skatter			
Skatt på årets resultat		-39 492	-115 143
Årets resultat		**118 027**	**387 866**

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

BALANSRÄKNING

	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		203 784	402 321
Övriga fordringar		334 650	132 531
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4	4 058 162	6 165 028
Summa kortfristiga fordringar		4 596 596	6 699 880
Kortfristiga placeringar			
Övriga kortfristiga placeringar	5	16 000	16 000
Summa kortfristiga placeringar		16 000	16 000
Kassa och bank			
Kassa och bank		380 289	0
Summa kassa och bank		380 289	0
Summa omsättningstillgångar		4 992 885	6 715 880
SUMMA TILLGÅNGAR		**4 992 885**	**6 715 880**

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

BALANSRÄKNING	Not	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	6		
Bundet eget kapital			
Medlemsinsatser		204 000	204 000
Reservfond		100 529	100 529
Summa bundet eget kapital		304 529	304 529
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		2 171 415	1 783 549
Årets resultat		118 027	387 866
Summa fritt eget kapital		2 289 442	2 171 415
Summa eget kapital		2 593 971	2 475 944
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit	7	0	0
Övriga skulder till kreditinstitut		0	38 743
Förskott från kunder		250 000	0
Leverantörsskulder		911 720	590 775
Övriga skulder		256 691	686 188
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	980 503	2 924 230
Summa kortfristiga skulder		2 398 914	4 239 936
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**4 992 885**	**6 715 880**
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ställda säkerheter	8		
Panter och därmed jämförliga säkerheter som har ställts för egna skulder och avsättningar			
Företagsinteckning		1 500 000	1 500 000
Summa ställda säkerheter		1 500 000	1 500 000
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2009:1 Årsredovisning i mindre ekonomiska föreningar.

Definition av nyckeltal
Soliditet
Justerat eget kapital i procent av balansomslutning

Upplysningar till resultaträkningen

Not 1	**Nettoomsättning**	**2015**	**2014**
	Medlems- och serviceavgifter	727 760	779 320
	Försäljningsintäkter/Privat projektfinansiering	2 267 138	4 142 800
		2 994 898	4 922 120

Not 2	**Övriga rörelseintäkter**	**2015**	**2014**
	EU	739 196	2 339 283
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	0	1 200 000
	Medfinansiering Region Jämtland Härjedalen	3 520 435	3 292 418
	Basfinansiering länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen	3 875 560	3 888 754
	Övrigt	1 124 310	1 022 131
		9 259 501	11 742 586

Not 3	**Personal**	**2015**	**2014**
	Medelantal anställda		
	Medelantal anställda män	2,00	5,00
	Medelantal anställda kvinnor	5,00	5,00
		7,00	10,00
	Löner, ersättningar m.m.		
	Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:		
	Löner och ersättningar	3 208 737	3 894 696
	Pensionskostnader	613 534	677 230
	Sociala kostnader	1 105 460	1 342 010
	Summa	4 927 731	5 913 936

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Upplysningar till balansräkningen

Not 4 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda hyror	45 083	45 803
Upplupna projektbidrag	3 840 561	5 990 339
Övriga förutbetalda kostnader	172 518	128 886
	4 058 162	6 165 028

Not 5 Övriga kortfristiga placeringar

	2015-12-31	2014-12-31
Svensk turism AK aktie	1 000	1 000
Peak of adventure	15 000	15 000
	16 000	16 000

Not 6 Eget kapital

	Medlems-insatser	Förlags-insatser	Uppskrivn.-fond	Reserv-fond	Fritt eget kapital
Belopp vid årets ingång	204 000	0	0	100 529	2 171 415
Årets resultat					118 027
Belopp vid årets utgång	204 000	0	0	100 529	2 289 442

Not 7 Checkräkningskredit

	2015-12-31	2014-12-31
Beviljad checkräkningskredit uppgår till:	1 250 000	1 250 000

Not 8 Skulder för vilka säkerheter ställts

	2015-12-31	2014-12-31
Checkräkningskredit, utnyttjat belopp	0	0
Företagsinteckningar	1 500 000	1 500 000

Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 9 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2015-12-31	2014-12-31
Fakturering Upplev	646 968	680 480
Fakturering Matprojektet	0	350 000
Exportprojektet	0	792 289
Övrigt	333 535	1 101 461
	980 503	2 924 230

Östersund 2016- 03-31

Björn Broström

Maria Cederberg

Mats Forslund
Verkställande direktör

Jonas Kojan

Stefan Mörtberg

Saila Qvicklund

Mats Svensson

Anna-Caren Säterberg

Anna Wersén

Niklas Winbom

Vår revisionsberättelse har lämnats den 6/4 2016

Torbjörn Nordin
Auktoriserad revisor

Maria Johansson
Förtroendevald revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för
Org.nr. 769600-7686

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. För den auktoriserade revisorn innebär detta att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Jämtland-Härjedalen Turism JHT EK för för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt lagen om ekonomiska föreningar.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller föreningens stadgar.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Östersund den 6/4 2016

Torbjörn Nordin
Auktoriserad revisor

Maria Johansson
Förtroendevald revisor